ב"ח ניסן תשמ"ו, 7.5.1986 מיספר 2540 שנה 50 המחיר 2.30 שקל חדש (כולל מע"מ)

העולם הזה

אחרי שנכשל בנסיונו להתאבד, גילה הקבלן אברהם גינדי ל„העולם הזה"

„ציוויתי את רכושי לדיירים!"

שרתון חזקה

תערובת וירג'יניה מעולה

אזהרה – משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

מכתבים

לחסום את החוסמים

אחד המתנחלים על האירועים ב־כביש חברון (העולם הזה 16.4.86)

כידוע לנוסעים ירושלימה הוותיקים, משׂ־החלה תנועת החרות וגרורותיה למשול במדינת היהודים, נהפך הכביש מעירנו, חברון תובב"א, לשם, למסלול רינגו — אשא עיניי אל הגבעות והגגות, מאין תבוא אבני. וכידוע, לא השכילו ממשלות ישראל, וכוחות הביטחון הנשמעים להן, לדכא את המרד הפלסטיני וגם אינם מגינים כראוי על אזרחי מדינתם, הנעים בשטח הכביש, שהוא לכאורה בידי צבא ישראל, מפני מחבלים ערביים ימח שמם. מצב בלתי־נסבל זה יוסיף, כנראה, להתקיים עד הרחקת כוחות האוייב מיערי תקיפותיהם. תיקון זה תלוי בצמיחת שכל אצל המושלים בישראל, וכנראה יידרשו לכך עוד הרבה מי שמברכים בכוונה גדולה ועצומה, ומי יתן שיועילו.

אולם פגע אחר נוסף על צרותינו ואותו אולי ייתר קל להסיר. יש בינינו כנופיית בריונים החוסמים מדי פעם קטעים מכביש־הדמים דרנ, כדי לזכות בפירסומת־חינם במדור החדשות. לא מכבר הוטרדתי פעם שלישית על־ידי השתוללות הקשר שלא מהמניין הזה, וכיוון שלא שעו בהזדמנויות הקודמות למחאות בעל־פה, דחפני הזעם המצטבר לפרסם מריחה זו בכתב.

לגרוף בדחפור. הפעם היתה מטרת החסימה המוצהרת מניעת ועידת העוברים והזרזירים במלון פארק בחברון. כבר יום לפני פתיחת הסלון של חנא סיניורה הפיצו אלמונים שמועות וכרוזים, שמהם התקבל רושם כאילו יש מידע מודיעיני שבאי הסלון מתכוננים לפרוץ לתוך בתינו, להשחית, דוגמת מעשה הפנתרים האדומים באלעזר ואפרת. לא נעשה נסיון כזה ונראה שאוהרת־השווא היתה קרובה לשקר יותר מלטעות, ומכוונה לגייס מתעברים על ריב הבריונים עם שנואי־נפשם, אחיהם בני ישראל.

הכביש נחסם בין חלחול ובין כרמי־צור, ורבות רעות פעלו ככך הבריונים. כמו בחסימות הקודמות ביזה צה"ל את עצמו ככך שלא גרף בדחפור את המכוניות החוסמות, עם המפגינים, לתהום, אלא הניח להם לרבוץ שם עד שהתקפלו מרצון ובינתיים כיוונו קצינים בדרגת סגן־אלוף את התנועה לשביל־עפר שעקף את הפקק. על־ל־העפר עקפה שיירה ארוכה של מכוניות־נוסעים את המחסום ונמצאו תקועים שם רק כלי־רכב שאינם יכולים לנסוע על שביל־עפר, כגון אוטובוסים ואין בכוח המחסום למנוע את המסיבה של חנא סיניורה.

ארבע רעות. גלוי וידוע היה, לפני הקמת המחסום שהיא (המסיבה) תתקיים, וגם בלא זה היה ברור מראש שעיקר פעולתה תהיה על־ידי ש־ור דיבורי משתפיה ברדיו ובטלוויזיה ודבר זה אינו תלוי כלל בהגיעם למישרץ פישפשים כלשהו. אולם זאת הרעה השניה שפעל מחסום הבריונים, שבצר דיבורי־הבלע שציפצפו הזרזירים והעוברים (באינגליזי — להראות שאינם מכירים בישוב הציוניסטית, שלשונותיה הרישמיות עברית וערבית), שודרו לעולם תמונות ודיווחים על התפרעות מתנחלי חברון הפראים.

ואם המה מתפארים בפראותם, אני אין לי חפץ בתפארתם, והוצאתם לי שם שאיני רוצה בו וזאת היא, איפוא, רעתם השלישית.

הנהג החייל הנדיב, שהסיעני מירושלים, הורי־דני כצומת־הזכוכית, ואך יצאתי ממכוניתו, ־ענני יהודי יקר אחר, מגרורי הבריונים כנראה, ובמכוניתו פגשתי אשה שנתקעה, בשובה מעמל־יומה, במחסום, ביחד עם כל שאר צרכני קו 060, וכעת לא ידעה איך ואיפה תמצא את ילדיה, בהיות סידורי־ביתה ערוכים לבואה שעתיים יותר מוקדם, ורמישת שכניהם זו היא הרעה הרביעית וגדולה מהראשונות.

התרנים סוחזים. אחד מראשי המסיתים ־ען כנגדי שמניעת הכינוס הפלסטיני היתה בחינת פיקוח־נפש, שאי־אפשר היה להיזהר מפגיעה בציביליסטים ושהפעולה תוכננה על־ידי גבחרי־הציבור. הטענה הראשונה כל־כך אווילית, שאינה צריכה תשובה. אבל היא מלמדת על כוח השיפוט הלקוי של מי שאמרה ועל גסות־ליבו. לטענה השלישית שתי תשובות — אחת, שהבחירות למועצה המקומית קבעו מי ימלא תפקידים מסויימים, מוגדרים ומוגבלים, של מינהל מקומי ולא נבחרו בהן (בבחירות) שליחים מיופי־כוח לעסוק בשם הציבור בפעולות החורגות ממיסגרת זו. שתיים — שגם בהסכמת כל התושבים פה אחד אין קריית־ארבע מדינה ריבונית, המוסמכת לסגור ולפתוח בכישים לתנועת הציבור, ולא רק במקום שאינו בתחום השיפוט של המועצה המקומית, אלא בנסיבות החסימה שאנו עוסקים בה כעת, אפילו בתוך קריית־ארבע.

אבל הבריונים דנן נוהגים בעצמם מינהג

(המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקידמי

צוואת הקבלן

הקבלן אברהם גינדי (בתצלום) ניסה השבוע להתאבד בבליעת כדורים ובגאז. אחרי שניצל וחזר הביתה שפך את ליבו באוזני „העולם הזה": „אני חש כי במותי ציוויתי את רכושי לבעלי־הדי־רות, ולא לבני־משפחתי"

10

כתבת השער האחורי:

אהבת הקוקסינלים

ליזי שירז (בתצלום) היתה בחירה של הקוקסינלים, כאשר נורתה בביטנה. הוולד שלה ניצל בנס. המישטרה והנוכחות האחרות טוענים שבעלה, ישראל, הוא היורה. ליזי מגלה לראשונה את הגירסה שלה לגבי היורה. צרתה, ירדנה, הגבר־שהפך אשה, אומרת: „ישראל רצה לי התגרש ממנה ולהתחתן איתי."

37

שערוריית הבנקאים

המנכ"לים המחזיקים בכוח במישרו־תיהם משותחים באינטימיות עם ראש־הממשלה, סוחטים אותו בעדינות ואף שוקלים עתירה לבג"ץ נגד נגיד בנק־ישראל. הכל למען הכיסא המרופד.

7

רדיואקטיביות

קפיטליסטים וקומוניסטים, פוליטי־קאים ופיסיקאים, רוסים ואמרי־קאים – כולם שותפים למזימה השחורה: להעלים מן האנושות את הסכנה הנוראה שבכורים ה־גרעיניים. גם שמעון פרס הצטרף למפיצי ענן ה־שקרים הרדיואקטיבי.

11

דרך חדש

יוסף מונדי: בין גסטון מלכה לתיאטרון הישראלי ● שמעון צמרת: שירה בשיטת הקונפקציה ● איתן גרין: „יש הרואים ברי־חוק שלי – חוצפה. אני רואה בו צורך פנימי."

30

שוחף לעת צרה

מרוץ הבחישה המישטרה את מעו־רבותה במעצרו של שמואל פלאטו־שרון באיטליה — ומדוע היא חזרה בה מהבחשתה? מה הקשר בין שותפו של פלאטו, אברהם פילין, לבין השר חיים ברי־לב, ומדוע סירב לעזור? מי גילה למישׂ־טרה את מועד הציאה?

18

שדכן בעל כורחו

„לא רציתי להיות שדכן!" מכריז אברהם שפירא (בתצלום), אבל משתבח בכך שהצליח למנוע את פיטוריו של יצחק מודעי מן הממשלה. „בזכותי הפסיקו את ויסות המניות הבנקאיות," הוא מוסיף, אך כועס על כך שמתעניינים בריאטה שלו.

14

קורט החלקלק

קורט ולדהיים הסתיר עובדות חשובות על עברו. אך מדוע נזכר בכך מישהו דווקא עכשיו, כשהתמודד על מישרה בלתי־חשובה? האם לא נעשו טעויות חמורות ב־צורת הטיפול בפרשה זו?

6

צמוד למדד הירק

אומנם הדוגמניות הן נערות שטרם הגיעו לגיל ההתבגרות, אך הדגמים הצמודים שהן מציגות הקיץ מיועדים גם לנשים קשישות בהרבה. התנאי היחיד וההכרחי: לרזות, ומהר.

24

גול X 7

הוא חושש מפגיעות ברגליו. לכן עליו לקפץ מעל הכדורג־לנים הירביבים – דייגו ארמנדו מארדונה בהופעה מר־שימה – רצופת גו־לים – מול הישראלים.

35

לילות האחד במאי

לא רק פועלים יוצאים לחגוג בחג העמלים. שועלי מסיבות תל־אביביים חגגו ביום החמישי האחרון בחברת הזמרת אילנית (בתצלום), עמי פרנקל, פנינה רוזנבלום ואנבל טמיר – ביום־ההולדת של ננסי ברנדס.

22

מעבדות ל„כסית"

גם בקפה התל־אביבי כסית ערכו סדר־פסח שני. אבל שם ההגדה היתה מיוחדת במינה, והמסובין הקפידו לברך זה את זה: „השתא — עבדי ,חרות', לשנה הבאה — בני חורין!"

26

רחל המרחלת מדווחת:

חווה יערי ואביבה גרנות, כל אחת בנפ־רד. לומדות גמרא ● אילנה שושן נוסעת אל הרופא ● שוש אלוני: „מגיע לי מזל טוב – נולדה לי בת" ● אי־הסדר בסדר של גליה אלבין ● יפה כפיר (בתצלום): לידה תוך כדי שיחת־טלפון ● ג'ודי קליין, מישפחת כספי, קובה קרייזמן, עורך־הדין המפורסם ועוד ● הסאגה לבית רחביה מוסיוף.

40

העולם הבא

ההמצאה המופלאה של הצמד המפורסם – רנמוך הקרח והגבוה השעיר: „המצאנו את שיחת הטלפון, ואולי גם נשווק אותה בישראל. הבעיה היחידה היא שהציבור התרגל להש־תמש במכשיר הטלפון כ־מחזיק־ספרים או כאגרטל."

42

המדורים הקבועים:

מיכתבים – אין גוקים בקנדה	3
איגרת־העורך – חרשות חרביעית	4
תשקיף – מי־ישפיר ללונדון	5
במזיעה – אירו־ביזיון	6
הנדון – אין 100% בטיחות	11
אנשים – אבן יהביים על הצוואר	12
חשבון־נפש – של ח"כ אברהם שפירא	14
יומן אישי – שעון יום־תיכוני	17
גם זה וגם זה – פטנט של גויים	21
לילות ישראל – מדידת התחתונים	22
חלון־ראווה – קירקסי או קוקטי	24
תשבץ – מיספר חעולמות. לפי המסורת (2 אותיות)	26
תמיהרים – קיסר־החשחלבים	26
מה הם אומרים – .האוסף של דיין אינו שווה את המילין!"	28
דף חדש – תנאי לקידום – כישלון	30
חרומקם – כוכב ונוס והאמנים	33
מיכתבים לדותי – לגעת בשנפיר. להסתכל בעיניים	34
שידה – ראיון עם שבוי	36
רחל המרחלת – חסאנת לבית מוסיוף	40
העולם הבא – יום־חשנה	42

העולם הזה
בלי משוא פנים

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4, תא־דואר 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־מישנה: רוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שנון ♦ רכזת מערכת: ענת סרנוסטי ♦ עורך כיתוב: גיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר, צבי טל ♦ עורך דפוס: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם כיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זכרוני ♦ המו"ל: "העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: "הדפוס החדש" בע"מ, ת"א, רח' חומה ומגדל

קוראים כותבים

בן־ציון ציטרין היה הקורבן הראשון. הוא כתב בהעולם הזה (12.9.84) כתבה על מישפט שהגישה עליזה עזיקרי נגד אריס סאן, בשם בתה.

כעבור זמן־מה קיבלתי הזמנה להופיע במישפט מישמעתי של לישכת עורכי־הדין. הלישכה טענה כי החומר לכתבה נמסרה לנו על־ידי עורך־דין מסויים, והגישה נגדו מישפט על הפרת האתיקה של עורכי־הדין, האוסרת על הפרקליטים לעשות פירסום לעצמם.

מכיוון שלא היה לי מושג על הכתבה ופרטיה, העברתי את העניין לבן־ציון ציטרין, והוא הופיע במקומי כעד. כאשר נדרש לגלות את מקורות־המידע שלו, עשה מה שכל עיתונאי הגון אמור לעשות: הוא סירב להשיב.

בזה היה העניין צריך להסתיים. אך לישכת עורכי־הדין התעקשה. היא הטילה על ציטרין קנס, ואיימה עליו במאסר.

כעבור זמן־מה חזרה פרשה זו על עצמה. במישפט אחר של לישכת עורכי־הדין נקראה כתבת הארץ יפעת נבו, לגלות את מקורות־המידע שלה. גם היא סירבה, וגם עליה הוטל קנס. גם היא צפויה למאסר.

כבר נכתב הרבה על פרשה זו. נשיא לישכת עורכי־הדין, מנחם ברגר, שהבטיח בשעתו לפעול לשינוי תקנון האתיקה של עורכי־הדין בעניין הפירסום, הסתייג ממעשי ה"שופטים" של לישכתו, אך הודיע שאינו יכול להתערב, בגלל הפרדת־הסמכויות בלישכה. עיתונאים ומישפטנים הביעו את דעתם. לכאן ולכאן.

נדמה לי שאין להסתפק בכך.

עיתונאים וכוהני־דת

זכותם של עיתונאים שלא לגלות את מקורות־המידע שלהם אינה פינוק או פריווילגיה. זוהי זכות־יסוד — לא של העיתונאים, אלא של החברה הדמוקרטית כולה.

החברה הדמוקרטית אינה יכולה לתפקד, אם אין בה זרם חופשי של מידע. אין כמעט פוליטיקאי שאינו משלם כיום לפחות מס־שפתיים לתיזה שנקבעה לפני הרבה שנים על־ידי העולם הזה: שהעיתונות היא "הרשות הרביעית" במישטר הדמוקרטי, לצד הרשות המחוקקת (הכנסת), הרשות המבצעת (הממשלה) והרשות השופטת (בתי־המישפט).

בלי זרם חופשי של מידע מתמוטט המישטר הדמוקרטי כולו. בלעדיו אין הכנסת יכולה לתפקר, ואין האזרח יכול לשפוט את נבחריו ביום־הבחירות. בלעדיו אין לציבור ביקורת על הממשלה, שהיא בימינו בעלת סמכויות אדירות בכל שיטתי־החיים. בלעדיו אי־אפשר גם לשמור על טוהר־המידות של בית־המישפט, כפי שקבעו השופטים המכובדים ביותר בבריטניה ובארצות־הברית.

מבחינה זו, אין חשיבות לרמת העיתונות ולטיב מעשיה. גם אם העיתונות מפרסמת לא־פעם "וכל" (כפי שהתבטא בשבוע שעבר השופט־בדימוס, בנימין כהן) — חסינות של מקורות־המידע נשארת עניין מקודש. שהרי אם מקורות־המידע אינם מסוגלים למסור "וכל", הם גם לא ימסרו חומר שהוא חיוני לגילוי שחיתות של השילטון, מעשי־שרירה ומעשים פסולים אחרים.

במדינת־ישראל אין חוקה. וממילא אין בה הגנה מוחלטת על חופש־הדיבור וחופש־הפרסום, כפי שיש, למשל, בארצות־הברית. גרוע מזה: החוק הישראלי לא הכיר מעולם בתפקידה החיוני של העיתונות. גם לא ב"חובת המידע" — חובת העיתונות לפרסם כל דבר.

דווקא בימים אלה, אחרי האסון בכור הגרעיני הסובייטי שהועלם על־ידי כלי־התיקשורת הסובייטים כל עוד ניתן היה להעלימו, צריך להיות ברור לכל אדם בעל השקפה דמוקרטית עד כמה חיוני חופש־העיתונות לטובת המדינה, החברה והאזרחים. והנה מסתבר, בפרשת ציטרין, כי העיתונאי הישראלי חשוף לרדיפות. ואינו מחוסן גם בעניינים הבסיסיים ביותר הנוגעים למילוי תפקידו.

כאשר כינתתי כחבר־כנסת, העליתי עניין זה לא פעם בצורה של הצעות־חוק והסתייגויות לחוקים. תבעתי כי העיתונאי ייהנה כחוק לפחות מאותה החסינות שהחוק מעניק לרופאים, לעורכי־דין ולכוהני־דת. שאינם חייבים לגלות מידע המגיע אליהם בתוקף תפקידיהם. המחוקק הישראלי אינו סבור כי תפקיד העיתונאי חשוב לפחות כתפקיד עורך־הדין.

התחרות פרטית

במיקרה זה איני מוכן לקבל אף את הטענה כאילו עומד כאן אינטרס ציבורי אחד מול אינטרס ציבורי שני.

איני רואה שום אינטרס ציבורי בכך שעורכי־הדין לא יעשו פירסום לעצמם — עיקרון מיושן, שאבד עליו הבלה. אם עורכי־דין מוסרים לעיתונות מידע. הם ממלאים שליחות ציבורית חשובה. במיקרה זה לא איכפת לי כלל מה המניע שלהם. אם הם מקווים לזכות תוך כדי כך גם בפירסומת לעצמם, תבוא עליהם הברכה. הדבר החשוב הוא שהציבור יקבל, באמצעות כלי־התיקשורת, מידע שוטף ומלא על עניינים מישפטיים.

משום־כך איני רואה שמץ של הצדקה למישפטים האלה. הנערכים על־ידי לישכת עורכי־הדין. לי זה נראה כתחרות פרטית בין עורכי־הדין, הפחות מצליחים, ההופכים עסקנים מיקצועיים, רוצים להתנקם במוצלחים יותר. ששמותיהם מוזיפיעים בעיתונים. זוהי הבעיה שלהם, אבל היכן כאן האינטרס הציבורי?

איני טוען שכל כלי־התיקשורת הם טלית שכולה תכלת. גם בין העיתונאים יש קינאה, המעבירה אותם לא־פעם על דעתם. זה התגלה אף בפרשה זו: כמה עיתונים הזכירו את ההליכים שננקטו נגד יפעת נבו, אך העלימו את העובדה שקדם לה בדיוין ציטרין — אך ורק מפני שציטרין נתבע על דברים שכתב בהעולם הזה. (ציטרין עצמו עבר בינתיים מהעולם הזה לעיתון כלכלי). גם הטלוויזיה, שהקדישה לפרשה זו כתבה ארוכה, מצאה לנכון לצלם את נבו, ולא את ציטרין.

אבל אלה הם דברים של מה־בכך. החשוב הוא העיקרון. שאין שני לו בחשיבותו בעולם התיקשורת. על מקורות־המידע נשמור בכל מחיר. ולא יימצא אף עיתונאי הגון אחד שלא יעדיף את ההליכה לכלא על פני בגידה במקורות־המידע, שהם עורק־החיים של העיתונות כולה.

אלי שילוח

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

מדינה, עד כדי כך שהם וקרובי מישפחתם, שארי בשרם ורוחם, יוצאים אפילו למילחמות בשם הציבור ובשם כל עם ישראל. היותר פחזים ופחות זהירים בהם כבר נענשו על התרגנותם. אולם מבחינה עקרונית עוד יותר חמור מעשה הרואה עצמו רשאי להכות את אחיו היהודי, מהיורה באוייב הפלסטיני, והעושים כך בשמנו עדיין הולכים חופשיים בינינו.

מישטרת פרעה. וכיוון שאין בולמים אותם, לבסוף הם מחליטים ש"אי־אפשר להמנע מלפגוע" אגב התגוששותם עם מי שחולק עליהם במדיניות חוץ וביטחון, גם במי שהם עצמם מודים שאינו אוייב, אלא אוהב, ולטובתו כביכול הם פועלים. ואם אפשר לטעון נגד משה שאין לו להשתרר על דתן, לומר "רשע, למה תכה אבירם רעך", כי הסדר הציבורי מוטל על מישטרת פרעה, ומי שם משה לשופט, אבל "חמור, אל תדרוך עלייי" רשאי כל איש נפגע לצעוק, ואם לא ישמרנו בעליו ואינו מבין אלא המלמד, הנף אניפנו בצר לי.

על המדינה לחסום את החוסמים הללו, זה שמאבדים אותם בקלות, זה שכמעט אי־אפשר לשלוף אותם מן הארנק, כל זה כבר לא איכפת לאיש.

חזרתי זה עתה מביקור בקנדה ושם זה אחרת. האוצר הקנדי החליט להוציא מן המחזור את השטר של דולר קנדי אחד ולהחליף אותו במטבע של דולר אחד. זה מטבע בעל 11 קצוות (מה שמקל מאוד על האחיזה); עשוי ניקל ומצופה נחושת; צבעו כעין הזהב; ומה שחשוב מכל — קוטרו קצת יותר מאינץ' אחד (2.5 סנטימטר).

להזכירכם: דולר קנדי אחד שווה בערך שקל חדש אחד (1.08 ש"ח, לפי השער היציג ביום כתיבת מיכתבי זה). **אדם חביב**, ירושלים

● ● ●

נקמת פרעה

על אכילת המצות בחג הפסח.

אולי אני לא הראשון, אבל זה בכל זאת נכון. גם אם כבר אמרו זאת לפניי, הרשו לי, בתום שבעה ימים מסויימים מאוד (מטעמי נימוס אני מסתפק בתואר־השם מסויימים) להביע את דעתי,

מחסום בדרך לחברון
חמור, אל תדרוך עלייי!

המורדים בה, ועלינו למרוד בהם, ולא — ישתררו עלינו. **דויד ויסקוט**, קריית־ארבע

● ● ●

שתוק, בני, שתוק!

על יתרונותיה של השתיקה (העולם הזה 28.4.86).

אין צורך להרחיק לכת למשה איבן־גבירול, כאשר מדובר על יתרונות השתיקה. הלא מאז ומתמיד קיים הכלל "שתיקה יפה לחכמים, קל וחומר לטיפשים".

ויש גם "לא מצאתי לגוף טוב משתיקה", וגם "שתיקה יפה כפלייים מן הדיבור" וגם "שתיקה — ראשית החוכמה".

ובקיצור, כפי שאמר חכם אחד לבנו (במסכת גיטין התלמודית): "שתוק, בני, שתוק!" **בן־ציון ברוצקי**, תל־אביב

● ● ●

אין רחמים בסיפרות

על עונש סיפרותי אחד.

אינני רוצה להתחרות בדף חדש. אבל בין מבול הנייר שהשפיעה עלינו העיתונות בחג הפסח צדה את עיני סיפורה של הסופרת רות אלמוג, על ילדה המפריעה בכיתה ובתור עונש קובעת לה המורה "אז למחר, העתיקי מאה פעם את פרק ק"ט בתהילים!"

וזה קוריוז סיפרותי שמן הראוי היה להיות מנותח בדף חדש. כי אם אינני טועה, פרק קי"ט הוא לא רק הפרק הארוך ביותר בספר תהילים (176 פסוקים!), אלא גם הפרק הארוך ביותר בתנ"ך כולו.

ולהעניש תלמידה להעתיק אותו, תוך יום, מאה פעמים, זה לא רק עונש ללא רחמים, אלא גם משימה שאינה ניתנת לביצוע.

צילה לב, ראשון־לציון

● ● ●

אין ג'וקים בקנדה

עוד על מטבע השקל החדש.

אנחנו פשוט אוהבים לאכול אותה. אין לי שום הסבר אחר לאדישות הקהל הישראלי לנוכח המשך קיומו של הג'וק (שקל ישראלי חדש אחר).

אחרי ההתמרמרות הראשונית בציבור ואחרי ההבטחות של הנפקת שטר של שקל, נרגעו הרוחות ואין איש פוצה פה ומצפצף.

כי אין שום ספק בדבר — המצות והצורך לאכול אותן (למי שאינו קרוב מספיק למאפיית־פיתות ערבית), הם פשוט נקמתו של פרעה בעברים.

גד זילבר, תל־אביב

● ● ●

חשיפה בחדר־הלידה

על תופעה חדשה.

נבצר ממני להבין מה קרה לאחרונה למושג צינעת הפרט. כיצד זה באות נשים ומתגדבות להופיע בכלי התיקשורת (כולל, או יותר נכון, במיוחד, בטלוויזיה) ולהזדהות בשמותיהן ה' מלאים כיולדות של עוברים שהחלו את דרכם כעוברים מוקפאים או כביציות שהופרו במבחנה וכו'.

לא רק שאינני מבין מדוע הן צריכות לשתף את עם ישראל בבעיותיהן ובחוויותיהן האינטימיות ביותר, אלא, לדעתי, הן גם יוצרות בסיס לאי־נעימויות לילדיהן בעתיד.

לך דע כיצד יתגלגלו דברים ומתי יקראו ילדים בשכונה לילד כזה, לכשיגדל, "ילד מבחנה אחד!" או "ילד מוקפא אחד!"

שלום גולוב, רחובות

כל אחד וההתנ"ך שלו

היו ימים בהם התייחסו ראשי ה־מימשל ביתר רצינות לעיתונים שהיו אמורים להיות מקורבים להם. ועל כך דיווח גם העולם הזה בגליונו שהופיע השבוע לפני 25 שנה:

● **אחד המערכונים בהצגתו החדשה של הקומיקאי (הידידי) שימעון דו־גאן מראה את דויד בן־גוריון כראש־ישיבה ואת משה"לה (רייך), שימע"לה (פרס) ואבא"לה (אבן) כתלמידי־ישיבה. בן־גוריון מבקש משימע"לה להתחיל בקריאת התנ"ך. וזה קורא: "בראשית ברא אלוהים את השמיים ואת הארץ." כאן מפסיק אותו בן־גוריון ואומר: "לא את הארץ. את דברי"**

דו"ח תשקיף

חברת־החשמל לא רוצה כורים גרעיניים

בחברת־החשמל משתוממים על התבטאויותיו של שמעון פרס, כי הקמת כורים גרעיניים להפקת חשמל יש בה תועלת כלכלית.

על־פי תחשיבים בחברה, מחיר החשמל שיופק מכור־כוח יהיה גבוה ממחיר החשמל המופק היום, בעזרת פחם, ללכן יש שם עמדה ברורה נגד הכורים.

התחשיבים מוכיחים, כי השימוש באוראניום אמנם יקטין מאוד את ההוצאות על דלק, אולם סעיף עלות ההון יתפח ויכלע את כל החיסכון.

מחיר הקמתה של תחנת־פחם, דוגמת הקיימות באשדוד ובחדרה, הוא מיליארד דולר. מחירו של כור גרעיני מתוצרת „פרמאטום", שאותו ריצים הצרפתים למכור לישראל, הוא מיליארד וחצי — בעוד שהוא יוכל לספק חשמל רק בהספק של שני שלישים ממה שמספקת כל אחת מהתחנות הקיימות.

חלב לאירופה

מישרד־החקלאות בודק אפשרות לייצא חלב לאירופה, לאיזורים באוסטריה ובגר־מניה שנוגעו בקרינה רדיואקטיבית.

תעשיינים מול ברונו

מתארגנת שדולה של תעשיינים פרטיים ומנכ"לי הקונצרנים הגדולים במשק נגד מועמדותו של הפרופסור מיכאל ברונו לתפקיד נגיד בנק־ישראל.

השדולה תטען כי המדיניות שבה דוגל ברונו תפגע בתעשיה ובריווחיות הייצוא. ותטפח לעומתם את ההון הפיננסי. אם לא יצליחו במשימתם. מקווים יוזמי השדולה לפחות לסחוט מברונו הצהרת־כוונות שתהיה לרוחם.

הרב על שולחן המטכ"ל

תת־אלוף נחמיה דגן, קצין־חינוך ראשי של צה"ל, אינו מתכוון להסתפק בנזיפה שספג הרב הצבאי של הגדה המערבית, אשר הטיף בשבח רציחתם של גויים.

דגן ידרוש דיון מקיף במטכ"ל בהתבטאויות פרועות של רבנים צבאיים. המושמעות מפעם לפעם.

קימחי יישאר?

למרות הפירסומים, לא ביקש הד"ר יוסי ביילין להיות מנכ"ל מישרד־החוץ. אחרי החילופים הרוטציוניים. לעומת זאת. מי שרוצה בתפקיד זה הוא אברהם טמיר, היום מנכ"ל מישרד ראש־הממשלה.

ייתכן מאוד כי בסופו של דבר יחליט שמעון פרס להשתמש דווקא בשרותיו של המנכ"ל הנוכחי, דויד קימחי, שהובא למישרד על־ידי יצחק שמיר.

גזית נוזף ברגן

האלוף (במיל') שלמה גזית, שהיה ראש אמ"ן, התבטא השבוע בחריפות נגד רונלד רגן. בכינוס סגור הוא טען כי בקשתו של נשיא ארצות־הברית מהאזרחים האמריקאיים שלא לצאת את תחומי ארצם היא „הצחון הגדול ביותר שיכול היה להשיג הטרור הבינלאומי".

בורג יוזם משבר

שר־הדתות, יוסף בורג, מתכוון ליזום משבר ממשלתי חדש סביב האוניברסיטה המורמונית בירושלים. בתפקידו כיו"ר ועדת־השרים שהוקמה לטפל בעניין זה, הוא ייצא במסע האשמות נגד פקידים במישרד־המישפטים ויתקוף אותם על כך שאינם מספקים לו את הכלים החוקיים לסילוקם של המורמונים.

הסערה שהוא יעורר, כך מקווים מקורביו, תאפיל על הסקנדאל סביב סירובו לפנות את מקומו בהנהגת המפר"ל, בניגוד להבטחותיו המפורשות בעבר.

זונות אתיופיות

באחת מערי הארץ התחילו צעירות מעולי אתיופיה לעבוד בזנות.

בכירים בפוכנות מזועזעים מן התו־פעה, וקושרים אותה בהתמוטטות תוכ־נית־הקליטה של היהודים האתיופים. הם מאשימים בהתמוטטות זו את שר־הקליטה, יעקב צור, שהתעקש, לטענתם, להוציא את העולים ממרכזי־הקליטה של הסוכנות ולהעבירם למגורי־קבע, לפני שהללו היו מוכנים לכך. כמה מהבתים שמישרד־הקליטה שיכן בהם את העולים הספיקו להפוך, מאז ינואר השנה, ל־סלאמס.

קרן טדי לטיפול בר־לב

החוקרים המטפלים במיסתורי הקרן של טדי קולק אינם יודעים כיצד לנהוג בחומר הרב המצטבר אצלם. נראה כי ההחלטה כיצד להמשיך בחקירה תתקבל בלישכתו של שר־המישטרה, חיים בר־לב.

מכספי הקרן, שהוציאה בשנים האחרונות 100 אלף דולר, נהנו כל העובדים הבכירים בעיריה, בעיקר בכך שקיבלו כרטיסים לטיולים בחו"ל. קולק טוען כי הקרן ניזונה מכספו הפרטי, ואין הוא חייב הסבר לשימוש שעשה בו.

מבוכה מיוחדת נגרמת לחוקרים מהעובדה שהמישנה ליועץ המישפטי לממשלה, יורם בר־סלע, נהנה בעבר גם הוא מכספי הקרן, כאשר עבד בעיריה.

רופאים נגד הסכנות הגרעיניות

השבוע יתחיל לפעול בארץ „האיגוד הישראלי של רופאים למניעת מילחמה גרעינית". התארגנות זו מסונפת לתנועת הרופאים הבינלאומית, שהתפרסמה השנה. ויד הסניף הישראלי היא הד"ר ארנסטו קהאן.

תנועת אלטרנטיבה תפגין בשבוע הבא בירושלים מול ביתו של ראש־הממשלה, נגד קלות־הדעת הגרעינית של הממשלה.

יח"פ תחפש מדליף

היחידה לחקירות פנים (יח"פ) של המישטרה עשויה להיכנס לפעולה כדי לגלות את זהותו של המדליף האינטרסאנטי, שמסר לעיתונאים על החקירה הסמויה שמנהלת היחידה הארצית לחקירות־הונאה במישרדי מס־ההכנסה בירושלים. ההדלפה, סבורים ביחידה, גרמה נזק לחקירה.

מסנדלים את הרבנות

השבוע תתפרסם הצעה מהפכנית של נוסח הסכם לחיי־מישפחה.

על־פי ההצעה, יקבעו בני־הזוג — בין אם נישאו בנישואין אזרחיים ובין אם ערכו חופה וקידושין — כי לבית־המישפט המחוזי תהיה זכות שיפוט ייחודית בכל הנושאים הבאים: מזונות בני־הזוג, מזונות־הילדים, מישמורת־הילדים, יחסי־ממון וכל נושא אחר הנוגע לחיי־המישפחה. את ההסכם ניסח הפרקליט התל־אביבי יוסף בדמנשה. והעמותה השרות החילוני תעשה לו נפשות.

מישפטנים הביעו דעתם כי הסכמים כאלה עשויים „לסנדל את כוח השיפוט הייחודי של בתי־הדין הרבניים", זאת מבלי שיהיה צורך לשנות את החוקים הקיימים בנושא.

סוכנות — גם לתיירות

בסוכנות היהודית הוקמה ועדה מיוחדת. שתפקידה יהיה לקדם את התיירות היהודית לישראל, בעיקבות הירידה הדרמאטית שחלה באחרונה בתיירות הנכנסת. אחרי הפיגועים בעולם.

גביש יחפש דובר?

ייתכן שמנכ"ל כור, יעשיהו גביש, יבקש לשנות את מערך הדוברות בקונצרן. עד לאחרונה שימש הפירסומאי ואיש־יחסי־הציבור המנוח יוחנן גולדברג־כידון כאיש־סודו וכיועצו. עתה. אחרי מותו הפיתאומי, אין גביש מוכן להסתפק בשרותי הדוברות הרגילים של החברה.

דוברת כור היום היא רחל שילה, אשתו של אהוד שילה, מנכ"ל סולל־בונה.

ביקוש מפתיע למצות

בגלל השריפה שפרצה לפני פסח במיפעלי־המצות של מישפחת דנגברג, נותר אחרי החג מלאי קטן מהרגיל של עודפי־מצות. העודפים, הנמכרים בעיקר במזון לבהמות, זובים השנה לביקוש רב ומשיגים מחירים נאים ביותר.

מי־שפיר ללונדון

יבוא מסוג חדש: בדיקות מי־שפיר. בעיקבות הוראת מישרד־הבריאות ל־מעבדות שלא לבדוק את מי־השפיר של נשים הרות שגילן פחות מ־37, נאלצות נשים רבות לשלוח דגימות למעבדות בלונדון. מלבד המעמסה הנפשית והכס־פית המוטלת על נשים אלה, סובל גם מאזן יתרות מטבע־החוץ של המדינה: מחירה של הבדיקה הוא 280 דולר.

וועד חדש למדיניים

השבוע נבחר ועד חדש לתא הכתבים המדיניים. חברים בו רפי מן ממעריב (י"ר), יוסי מלמן מדבר ויגאל גורן מהטלוויזיה. הוועד הקודם סיים את תפקידו מפני שהיו"ר יורם גונן הפסיק להיות כתב מדיני — הוא עובר לערוך את מוקד — ובגלל נסיעתו של שמעון שיפר לארצות־הברית, כשליח קול ישראל.

הוועד החדש מתכוון לטפל ביחסים הבלתי־מסודרים עם מישרד ראש־הממשלה, וליזום קשרים רציניים יותר עם נציגויות דיפלומטיות בארץ.

שוב ייברקו החלטורות

בעיקבות תלונות שהגיעו שוב ושוב להנהלת רשות־השידור, מתכוונים בהנהלה לברוק פעם נוספת את עניין החלטורות של כוכבי־הטלוויזיה.

שדרן מוסולארי קיבל לאחרונה בילוי של סוף שבוע עם מישפחתו במלון מפואר — תמורת הוסעה אחת בערב־ראיונות.

שכונת עמידר מורדת

תושבי שכונת־עמידר בבת־ים ייצאו למאבק צינורי בראש־העיריה, אהוד קינמון, ולא יניחו לו עד שלא יחזור בו מהחלטתו להטיל עליהם מיסי־ארנונה בשיעור הדומה לזה של שכונת־יוקרה.

הגליון הקרוב של

העולם הזה

יקרים, מפאת יום העצמאות. את הופעתו ביום אחד, ויהיה מצוי למכירה בתל־אביב בשעות הערב של היום השני, ה־12 במאי, ולמחרת, היום השלישי, ה־13 במאי, בכל הארץ.

העם אחד במימונה

לא ה־1 במאי, אלא המימונה היתה חגם של פועלי ישראל

בפעם הראשונה אחרי שנים רבות חגגו המוני הפועלים של ישראל באחד במאי.

מה קרה? התעוררות סוציאליסטית בלתי־צפויה? התחבטות פיתאומית של הביורוקראטיה ההסתדרותית על לב ההמונים?

לאו דווקא. מה שקרה הוא שבגלל מיקריות של הלוח, חג האחד במאי חל באותו היום שבו חל גם חג המימונה.

חיץ מהערבים. במדינת ישראל של 1986 נותרו רק אשכנזים מעטים שהם עובדי־כפיים. המוני הפועלים הם היהודים המיזרחיים — או הפועלים הערביים, אזרחי ישראל ותושבי השטחים הכבושים.

להמוני היהודים המיזרחיים, חג האחד במאי אינו אומר דבר וחצי־דבר. הם רחוקים ממנו מרחק שנות־אור, כשם שהם רחוקים מן העולם האשכנזי המרופד של צמרת ההסתדרות. אולם המונים אלה קרובים לחג המימונה, שהיה פעם חג של עולי־מארוקו, ושהפך בינתיים לחגם של כל יוצאי ארצות־האיסלאם.

לכן יכלו המוני הפועלים הלא־ערביים של מדינת־ישראל לחגוג השנה בלב שלם באחד במאי (ראה מה הם אומרים). הם פשוט התעלמו מן האחד במאי.

נציגי העובדים. הערכים של תנועת־העבודה נשקפו אליהם בדמותו של אפריים ריינר, מי שהיה פעם פעיל בגלל הביצוע המצויין וההופעה הייחודית של הזמרת עצמה.

השבוע יכלו המוני ישראל להתחרט על הבחירה. יתכן כי ריטה היתה בולטת על הבימה של ברגן כתופעה מיוחדת, בין בליל השירים שדמו זה לזה כמו טיפות של מים.

איפה ריטה? שאלה אחרת היא אם יש בכלל טעם בתחרות מעין זו.

היא יכלה להיות בעלת עניין ומשמעות, אילו היתה זאת הפגנה של ריבוי גוונים וסיגנונות, תחרות בין שירים בעלי אופי לאומי ייחודי — שיר תורכי מול שיר שוודי, שיר ספרדי מול שיר פיני.

אך למעשה קורה בדיוק ההיפך. יש כאן אותה התופעה כמו בתחרויות־יופי בינלאומיות. במרוצת השנים למדו כל הסוחרים הממולחים, הכותבים את השירים והלחנים, והמכינים את הזמרים והזמרות, לייצר מוצר השווה לכל נפש, כלי טעם ייחודי וריח ייחודי, שהוא בהכרח מקומי. נוצר סיגנון אירוויזיוני: שירים בלי טעם וריח, בלי תוכן ובלי ייחוד. למעשה זהו שיר אחד ויחידי — המושר ב־15 לשונות. ה־ זמרת התורכית יכלה לשיר גם את השיר האירי, והזמר האיטלקי את השיר הנורווגי. הישראלים יכלו לשיר את כל השירים האחרים, וכל האחרים יכלו לשיר את השיר הישראלי.

היכן היתה ריטה?

אירו־ביזיון

כל הזמרים יכלו לשיר את השיר הישראלי, והישראלים יכלו לשיר את כל שאר השירים

החיים שבתו במוצאי־שבת. אזרחי ישראל היו צמודים למקלטי הטל־וויזיה. הם עקבו בלהט ובחרדה אחרי שידור חי מן העיר ברגן, שרובם לא שמעו את שמה עד לא־מכבר.

האירו־ויזיון הוא תחרות של שירים קלים במערכת־הטלוויזיה האירופית. אך נדמה שאין היא מעוררת בשום ארץ אירופית רגשות כה עזים כמו בארץ שאינה אירופית כלל: ישראל, בת אסיה הקידמית.

כאשר הגיעה ישראל השבוע ל־ מקום הלפני־אחרון בין 20 המתחרות, הזדעזעה הארץ כאילו נחלה מפלה מדינית גדולה, או לפחות תבוסה במיגרש אולימפי.

כמו טיפות מים. קשה להבין את הדבקות הישראלית בתחרות שהיא כה חסרת חשיבות תרבותית ומוסיקאלית. נראה כי הדבר מתקשר בתודעת הישראלים לגאוותם הלאומית. ישראל צריכה לנצח על כל בימה — אם זה במילחמה, אם זה בתחרות כזאת — כאשר דיגלה הלאומי מתנוסס גרמה.

עוד יותר קשה להבין כיצד זה נכנסת ישראל בצורה כה מרושלת לתחרות החשובה כל־כך לליבה. השיר שנבחר — באורח מיסתורי למדי — לייצג את ישראל היה עלוב אף משירי מתחריו. עוד בתום תחרות הקדם־אירוויזיון בישראל שררה הרגשה כללית שהבחירה היתה בבחינת שערורייה, ושהיה צריך להיבחר השיר של הזמרת החדשה, ריטה, ולוא רק

כניסת הנאצים לאוסטריה, 12.3.38
דמעות של גיל

יחסי חוץ

מי החליט?

זאת היתה טעות. מי שמכיר את האוסטרים, היה צריך לדעת זאת

„מדוע לא התעניינו מדינות האו"ם בחומר על פושעי־מילחמה, הקבור מזה עשרות בשנים בארכיון האו"ם?" שאל בועם ראש מישלחת־ישראל באו"ם, בנימין נתניהו. הרמז: לא איכפת לגויים מה עוללו הנאצים ליהודים.

השגריר הלאומני־הקיצוני שכח לשאול את השאלה המתבקשת: מדוע לא התעניינה מדינת־ישראל עצמה במשך כל אותן עשרות שנים בחומר זה?

ושאלה נוקבת עוד יותר: מדוע לא התעניינה ישראל בעברו של הדרוקטור קורט ולדהיים, כאשר עלתה מועמדותו לכהונת מזכ"ל האו"ם, ובכל השנים שבהן כיהן בתפקיד זה ואף ביקר בישראל?

זהו מחדל חמור, וכל ממשלות־ ישראל שכיהנו באותה התקופה אחראיות לו.

השקר המוסכם. שאלה אחרת היא אקטואלית יותר: מי החליט לעורר את פרשת ולדהיים דווקא עתה, כאשר הציג את מועמדותו לתפקיד הייצוגי וחסר־המשמעות של נשיא־אוסטריה? מה היה טיב השיקולים להחלטה זו? מדוע נעשה הדבר רשמית בשם אירגון יהודי, תחת להדליפו לעיתון?

קשה להעלות על הדעת החלטה פחות־שקולה. היא הוסיפה פירסומת לראשי הקונגרס היהודי העולמי, שעמדו בראש המערכה, אך היא לא הזיקה לוולדהיים, אלא להיפך. היא השניאה את היהודים ואת ישראל על חלק ניכר של דעת־הקהל האוסטרית.

כדי להבין זאת, יש לזכור את היחס המיוחד של העם האוסטרי לעבר הנאצי. הוא מתמקד בכמה נקודות היסטוריות:

● האנטי־שמיות היתה מאז ומעולם תכונה אוסטרית. היא לא היתה אלימה ותוקפנית במיוחד, כמו בגרמניה וב־ צרפת, אך עמוקה וכללית. כמעט חלק מן הפולקלור. תרמה לכך נוכחותו של ציבור יהודי גדול בגאליציה הפולנית, שהיתה שייכת עד 1918 לקיסרות האוסטרו־הונגרית. היהודים נדרו ל־ווינה הקוסמופוליטית של ראשית־ המאה, והיוו שם תופעה בולטת־לעין.

● כמה מראשי התנועה הנאצית היו אוסטרים — החל בפיהרר, אדולף היטלר עצמו, וכלה בפקיד־ההשמדה, אדולף אייכמן.

● כאשר פלש הצבא הגרמני ב־ 1938 לאוסטריה כדי לבצע את ה„סיפוח", הוא התקבל ברמעות של גיל. כל אוסטרי בגיל התואם זוכר את האסיפה הענקית שקיבלה את פניו של אדולף היטלר, „הבן שחזר הביתה", בכיכר הגדולה שלפני ארמון־הקיסר במרכז וינה. אוסטריה איבדה אז את שמה והפכה „אוסט־מארק" („הספר המיזרחי") ברייך הגרמני הגדול.

● במשך שבע השנים שלאחר מכן, עד להתמוטטות הרייך השלישי, לא היה שום הבדל בין האוסטרים ושאר הגרמנים. האוסטרים שירתו בוורמאכט (הצבא הממלכתי) ובס"ס (הצבא המיפלגתי) ומילאו את כל התפקידים, כגרמנים האחרים. לא נודע מעולם על התנגדות אוסטרית מיוחדת למישטר הנאצי. ראשי הקושרים נגד היטלר היו דווקא גרמנים, ולא אוסטרים.

● כאשר התמוטט הרייך השלישי, מיהרו האוסטרים להסתייג ממנו ולהציג את עצמם כקורבן הראשון של הנאציזם — המדינה הראשונה שנכבשה על־ידי היטלר בכוח.

● מדינת־ישראל הסכימה לשקר המוסכם הזה וקשרה קשרים עם אוסטריה מבלי לתבוע שילומים או אקט סימלי כלשהו, כפי שנדרשו הגרמנים.

„ברונו קיסר". האוסטרים עצמם חיים עתה עם עברם בצורה דו־מש־ מעית.

מצד אחד, אין ספק כי קמה אוס־ טריה חדשה ואחרת. אולי בפעם הראשונה בהיסטוריה, התחילו האוס־ טרים אחרי 1945 לחוש את עצמם באמת כאומה נפרדת, הנבדלת מן האומה הגרמנית. דור חדש של אוס־ טרים רואה את גרמניה כ„חוץ־לארץ", בניגוד לאבותיהם בתקופה שבין 1918 ו־1938.

אך האנטי־שמיות התורשתית בדור הקשיש לא נעלמה. הדבר לא הפריע לו לבחור בברונו קרייסקי היהודי לתפקיד ראש־הממשלה במשך שנים ארוכות, עד שזכה בכינוי „ברונו קיסר".

מצד שני החלו האוסטרים מאמינים בריעבד כי היו באמת עם כבוש, וכי לא היה להם שום חלק בפישעי הנאצים.

פרשת ולדהיים צריכה להיתפס על רקע זה. העובדה שקורט ולדהיים שירת בוורמאכט הגרמני ומילא בה את תפקידו אינה נראית לאוסטרים כעוון — כי מאות אלפי אוסטרים אחרים עשו בדיוק כמוהו.

העובדה שוולדהיים ידע על פשעי הנאצים — נגד הפרטיזנים והיהודים — גם היא אינה מסעירה את האוסטרים. בצורה זו או אחרת, ידעו כל האוסטרים, כמו כל הגרמנים, על הדברים האלה.

גם העובדה שקורט ולדהיים הסתיר את הפרק הזה בעברו, ואף שיקר לגביו, אינה מסעירה את האוסטרים. בצורה זו או אחרת חיים אוסטרים רבים בשקר דומה, כשהם מעלימים מעיני בניהם ובנדיהם את טיב שרותם בצבא הגרמני או בס"ס.

התקפה על ולדהיים על רקע זה נראית על כן, לאוסטרים, כהתקפה עליהם ועל רוב־רובו של העם האוסטרי. היתה זאת טעות פסיכולוגית ממדרגה ראשונה להעלות את העניין בצורה זו דווקא עכשיו, ערב הבחירות. לגבי אוסטרי רגיל, שאינו מבין את ההתרגשות, נראה הדבר פשוט כהת־ ערבות זרה בענייניו, או כקשר יהודי נגד אוסטריה.

בחירה בטוחה. יתכן שהמצב היה שונה, אילו הוכח כי ולדהיים אכן ביצע פישעי־מילחמה, או היה שותף פעיל בביצועם.

הדבר לא הוכח, ונראה כי גם לא היה. פשעיו של ולדהיים היו סבילים: הוא ניהל את היומנים שדיווחו על הפשעים, ועסק בניירת המטה הצבאי שעסק בכך. לפי התפיסה הגרמנית של אז, לא היו אלה פשעים כלל, אלא פעולות־תגמול נגד מחבלים, שביצעו פשעים נגד הצבא הגרמני.

כמצופה, הגיבו האוסטרים באי־רצון על הפירסומים. כמעט 50% מן הבו־ חרים נתנו את קולם לקורט ולדהיים, האיש המסמל את חלקו של העם האוסטרי בתקופה הנאצית. אילו זכה בכמה רבבות קולות נוספים, היה נבחר השבוע לכהונת הנשיא כבר בסיבוב הראשון. אך גם כך נראית בחירתו בסיבוב השני, בעוד חודש, כבטוחה. גם אם „הירוקים" יצביעו בעד מתחרהו הסוציאליסטי, יזכה ולדהיים בלי ספק בקולות שניתנו בסיבוב הראשון למועמד הימני־הקיצוני, וייבחר.

לא ברור איך תסתדר ממשלת־ ישראל עם בחירה כזאת, אחרי כל הרעש.

עיתונות

פעם אחת בשנה

לכבוד האחד במאי קראו כמה פועלים את ביטאון המפד"ל

אי־הופעתם של העיתונים היומיים באחד במאי העניק לרוב הקוראים הזדמנות לנוח יום אחד מהדיפדוף הכפייתי בעמודי־החדשות. למתמכרים הקשים ביותר לעיתונות ניתן באותו היום תחליף דל: הצופה, ביטאונה של המפד"ל, שהופיע בקיוסקים כמדי בוקר.

היתה זו הזדמנות מיוחדת לשני הצדדים — לקוראים החילוניים ולביטאון הדתי — להיפגש שוב, כמדי שנה, בחג הפועלים.

מה שהתגלה שם לקורא החילוני בוודאי יספיק להרחיק אותו במשך שנה שלמה נוספת מעיתון זה.

„**סעודת־המשיח**". מלבד החד־ שות של סוכנויות הידיעות, ניתן היה לקרוא בהצופה ידיעות מרעישות כמו „רבבות השתתפו בסעודת־המשיח", „המונים בחגיגות שירת־הים", „הרב דרוקמן דורש" ו„המישמר האזרחי ישתף פעולה עם גבאים של בתי־ כנסת".

מי שלא שבע מדיווחים אלה, יכול היה לקנח בעיון מדוקדק בשמותיהם של הזוגות שנרשמו ברבנות לנישואין. הרשימה השתרעה על פני שליש עמוד.

מאמר־המערכת הוקדש, כמובן, לתאריך החגיגי: „התוספת הזאת של „חג האחד במאי" היא בבחינת עשבים שוטים בשדה־ישראל." בעל המאמר קרא להסתדרות לגלות אומץ ולבטל את „השבתון־מאונס, שכן הוא גורם להפסד כלכלי ולפגיעה ערכית גם יחד".

„**החגא האדום**". אותם הדברים, בצורה נחרצת הרבה יותר, נכתבו גם בעמוד האחרון, במורעה מטעם הסתדרות העובדים הלאומית: „החגא האדום לא חגנו הוא... הרגל הארום מאחד את מרבית שונאי־ישראל

(המשך בעמוד 10)

איך מתכוונים ראשי־הבנקים להתחמק ממילוי המסקנות האישיות של ועדת בייסקי

הבנקים משחקים אותה

שר האוצר **עזר חדול** אוזל. נותרו עוד 13 יום למנהלי־הבנקים ולנגיד בנק ישראל להסיק את המסקנות ולהתפטר. דו"ח בייסקי, שפורסם ב־21 באפריל, נתן לבנקאים שהות של 30 יום כדי לפרוש מתפקידם.

החלטה זו היתה בעוכריה של הוועדה. אומנם, השופט־העליון משה בייסקי הוציא תחת ידו דוח ממצה, מקיף וקשה מן הבחינה האישית. אך חברי־הוועדה שכחו כלל חשוב אחד: בעידן המודרני, כשמאורע רודף מאורע, ואירוע שהיה היום במרכז ההתעניינות הציבורית הופך מחר־מחרתיים לחסר כל עניין, יש למימד הזמן חשיבות רבה.

הציבור התרגש בימים הראשונים, אך ככל שחולף הזמן מידפקים נושאים בוערים אחרים על סדר־היום הציבורי.

מה שלא הבינו חברי־הוועדה, כשנתנו לבנקאים אורכה של 30 יום, הבינו מנהלי־הבנקים עצמם. הם תפסו את העיקרון החשוב מכל — כשהעניין הציבורי פוחת, הלחץ הציבורי פוחת. 30 יום זה הרבה זמן. ובינתיים הם סומכים על הבריחה ההיהודית הישנה על האיש שהתחייב ללמד סוס קרוא וכתוב תוך שנה: עד אז או שימות הפריץ או שימות הסוס, ובינתיים יש זמן.

הבנקים יצאו להרוג את הסוס. בחודש שניתן להם הם יכולים להפעיל לחצים שקטים, לבחון אפשרויות מישפטיות, ואולי אף לשכך את ההתעניינות הציבורית.

בשלב הראשון לפעילותם זכו הבנקאים. הם הצליחו לגייס את ממשלת־ישראל לעזרתם, ובינתיים הם ממתינים.

בשבוע שעבר נפגשו רפאל רקאנטי מדיסקונט וארנסט יפה מבל"ל עם ראש־הממשלה, שימעון פרס. בשיחה לחצו יפת ורקאנטי על פרס לדחות את הקץ. יפת הזהיר את פרס כי ברגע שמנהלי־הבנקים יתפטרו, ייפסקו קווי־האשראי הבינלאומיים לישראל. „קווי האשראי ניתנו רק בשל האמון שהבנקים בחו"ל רוכשים לנו, המנהלים." הוא טען כי הממשלה לוקחת על עצמה את הסיכון של הרס הכלכלה הישראלית.

פרס, כנראה, מאמין. יפת לוחץ עליו באמצעות 500 מיליון דולר חופשיים, שמחזיק בנק לאומי בחו"ל, ופרס אף התבטא בפגישות אחדות שאפשר להיעזר בכסף זה למטרות חשובות בארץ, כמו הצמיחה. פרס ו„רפי" רקאנטי — כפי שהוא מכונה על־ידי מקורבי ראש־הממשלה — הם ידידים ותיקים, עוד מן התקופה שבה שימש פרס מנכ"ל מישרד־הביטחון.

הבנקאים, מבחינתם, עשו את הכל. הם לחצו על ראש־הממשלה. הם לחצו על שרי־הממשלה מן המיפלגות השונות. והדבר הצליח. „שמור לי ואשמור לך" — הכלל העתיק אינו מופר גם הפעם.

פרס החליט להקים ועדת־שרים, שתבדוק את המלצות דו"ח בייסקי. בוועדה זו, כמו בכל דבר שקם בתקופת ממשלת האחדות־הלאומית, החלוקה שווה: ארבעה שרים למערך, ארבעה לליכוד.

אלא מה, גם למפד"ל יש בנק. בלחצו של הר"ר יוסף בורג, גם הוא צורף כחבר לוועדה.

פרס הרוויח שתי ציפורים במכה אחת: הוא נכנע ללחצם של חברים וידידים, שהם במיקרה מנהלי־בנקים, הקים ועדת־שרים שתפורר, תמוסס, תמרח, תרחה את הקץ, תרוקן מתוכן ותמעיט מערכו של דוח בייסקי. הוא גם ייצא מחוזק מעבורתה של ועדת־השרים.

הוועדה, שתבחן את הדו"ח, תחליט בתום דיוניה, שייארכו ככל הנראה זמן רב, לאמץ את הדוח, ועד אז יבדוק ראש־הממשלה את רחשי־הציבור, יקבל את החלטות הוועדה שהקים ויאמץ את מסקנותיה. למה שיתן פרס לבייסקי את הכבוד?

שבת אחים גם יחד

ראשי הבנקים פעלו בשלב הראשון בדרך היותר נוחה והפחות מסוכנת: הם הפעילו קשרים עם ראש־הממשלה והשרים. אין הם צריכים לקבוע איתם פגישות דרך המזכירות. הם מכירים אותם שנים רבות, מופיעים איתם באותן המסיבות, גרים באותה הסביבה, ומשתייכים לאותה שיכבה חברתית, הכוללת את הצמרת הכלכלית, החברתית והפוליטית במדינה.

אך גם לראשי הבנקים ברור שמאמץ בגיזרה אחת אינו מספיק כדי למתן את רוע־הגזירה. הם פועלים גם במישור אחר. הם מבקשים לנצל את הזמן שנותר להם, ובודקים פניה לבג"ץ.

היועצים המישפטיים של הבנקים כבר הסבירו למרשיהם שלא יוכלו להגיש לבג"ץ עתירה נגד הוועדה. שכן, בית־המישפט העליון יידחה אותה על הסף. לפיכך מתגבש אצלם הרעיון להגיש לבג"ץ עתירה נגד הממשלה ונגד נגיד בנק ישראל, והם ייצרפו לעתירתם גם את מועצות־המנהלים של הבנקים.

ראשי־הבנקים בארץ יטענו שלנגיד בנק ישראל אין שיקול־דעת. הטענה כלפיו תהיה שהוא ידע על הוויוסות ואישר לבנקים להקים בחו"ל חברות זרות, שגייסו כספים והעבירו אותם לארץ לצורכי הוויוסות. לכן, כנראה, ייטענו בבג"ץ שלנגיד בנק ישראל אין זכות, והוא לא יכול לפטר אותם.

טענתם כלפי הממשלה תהיה דומה. הממשלה ידעה על הוויוסות ואף נהנתה ממנו. הבנקים הפקידו את הפרמיות שספגו מהמניות בבנק ישראל, ולפיכך ייטענו הבנקאים שהממשלה אינה יכולה להדיח אותם, שכן גם היא לא פעלה ביושר־לב.

מועצת־המנהלים, שעל פי החוק צריכות לפטר את יושבי־ראש המועצות, לא פעלו עד כה בעניין, אלא להיפך. הדירקטוריון של בנק המיזרחי אף אימץ את ידי היו"ר שלו, אהרון מאיר.

כלפי מועצות־המנהלים ייטענו ראשי־הבנקים שהם היו מעורבים בכל עניין הוויוסות. הם דנו בוויוסות בישיבות הדירקטוריון, אישרו תשקיפים, חתמו על מאזנים, ולכן לא יוכלו לבצע את הפיטורין. שכן הם לא יבואו בידיים נקיות לביצוע ההדחה.

בבנק לאומי גם מספרים שליו"ר הדירקטוריון, ארנסט יפת, היה פינקס סודי, שבו צויין שהיה דיווח לדירקטורים על עניין הוויוסות.

הבנקאים פועלים איפוא בשני מישורים כדי לדחוק את הקץ. הם לחצו על הממשלה — בשלב זה הצליחו. קמה ועדת־שרים. והם בודקים עתירה לבג"ץ.

ראשי־הבנקאות מתנחמים, כנראה, בהנחה שוועדת־השרים תפחית מעונם ותיתן להם פתח לחנינה. העונש לא יהיה כפי שקבעה ועדת־בייסקי — לכל החיים, אלא אולי יצליחו לקבל הנחה והעונש יומתק.

בינתיים מתגלה דמותו האמיתית של השילטון בישראל: קרטל של מיפלגות, המגן על קרטל של בנקים. חברים מגנים על חברים, אנשי־עסקים על אנשי־עסקים, אנשי־צבא על עמיתיהם, והצמרת הכלכלית־חברתית־צבאית־פוליטית פועלת כחבורה סגורה, המגינה על האינטרסים של חבריה.

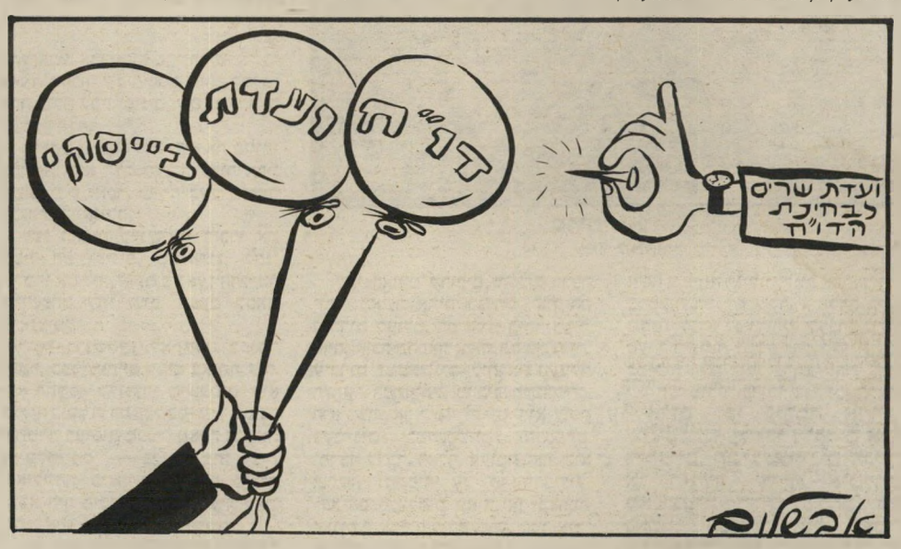

שושנה שיף על ארנסט יפת:

„אם יתפטר, נתחתן!"

באז חדש אוקטובר. לפני שיבעה חודשים. לא חזרה שושנה שיף לארץ.

חיים שיף טס לבראזיל ופגש אותה בפרנקפורט. מאז נותק הקשר בין השניים.

ידוע שלשושנה יש חלק בעסקיו של חיים שיף. מרובר על 50% במלון מריונה בבת־ים.

כיום חייב חיים שיף לבנק לאומי. שבראשו עומד ארנסט יפת, חוב של יותר מ־30 מיליון דולר.

במשך 10 שנים חיו שושנה וינר וחיים שיף כבעל ואשה לכל דבר, ושושנה הציגה את עצמה כ„גברת שיף". פעמיים היתה בהריון. פעם ילדה ולד מת, ובהריון השני היתה לה הפלה.

במשך כל השנים היה קיים קשר הדוק בין שושנה לארנסט יפת. הוא התחיל כשהיה יפת אפוטרופוס לנכסים הרבים שיש לשושנה בארץ ובחו"ל.

לפני שלוש שנים התגרש ארנסט יפת מאשתו, אלה, אם חמשת ילדיו. הוא עבר להתגורר בדירה ברחוב הירקון בתל־אביב, וגרושתו נשארה בווילה בשיכון־צמרת.

במשך שנים הילכו שמועות על הרומאן בין שושנה וארנסט יפת. לא פעם נראו ביחד באירועים חברתיים שונים. כשעמד יפת על רוכן־העודים של ועדת־בייסקי, הקשיבו שושנה ובתה, ברדיכות, בשתן לבושות בהדר ובקפידה. שושנה סיפרה לידידיה שארנסט יפת הוא הגבר המושלם ביותר לאשה הרוצה לגמור את חייה כשהיא מוקפת בתשומת־לב, ובתרבות של איש העולם הגדול.

לפני שבועיים, בליל־הסדר, אחרי פירסום מסקנות ועדת־בייסקי, טס ארנסט יפת ללונדון, לשכונת גולדרס־גרין, שם רכשה שושנה בית לעצמה ולילדיה — שרון, שסיימה את לימודי המישפטים, ואורי, שסיים מינהל־עסקים.

שושנה השאירה בארץ וילת־ענק ברמת־גן, בעלת בריכת־שחיה אולימפית, המשתרעת על שטח של ארבעה דונם.

היום שומר על הווילה משרת וייט־נאמי.

שושנה בילתה את ליל־הסדר בחברת ארנסט יפת וילדיה בלונדון, ובשיחה עם ידידיה בארץ סיפרה: „אם ארנסט יעזוב את הבנק סופית, אני מתחתנת איתו!"

שולמית יריב

דו"ח מיוחד

ג'ו וראלף ברנשטיין עם ויקטור פוליטים: עלילה על הנשיא

בני היורד והנשיא

זה נראה כמו חוק הטבע: אין כמעט שערוריה בינלאומית גדולה, שאין שמה של ישראל משתרבב בה.

כך קורה גם בשערוריית האחים ברנשטיין — שני אנשי־עסקים הצעירים בניו־יורק שהשקיעו בחשאי מאות מיליוני דולארים מן הכסף ששדד זוג הרודנים, פרדיננד ואימלדה מרקוס, מקופת העם הפיליפיני.

השערוריה הזאת מובילה לישראל בכמה וכמה מישורים.

● **ראשית**, מפני שהאח הבכור, ג'ו ברנשטיין, נולד במדינת־ישראל.

● **שנית**, מפני שהאחים ברנשטיין הם אחיינים של ג'אק נאסר, יהידו 31, השני בן 22 — עוררה תשומת־לב רבה. הבריות התחילו לשאול: מי הם האחים האלה?

כעבור שנה קנו האחים בניין בן 14 קומות ברחוב 57, במחיר שישה מיליון דולר. זה היה, למעשה, העסק הראשון והיחידי שלהם, לפני שהתחילו לעבוד בשביל הזוג מרקוס. נסיונם היה אפסי, האמצעים שעמדו לרשותם מוגבלים — אך היה להם אוצר עצום של ביטחון עצמי ועזות־מצח.

איך הגיעו שני צעירים בלתי־מנוסים אלה אל המרקוסים? על כך יש גירסות שונות.

לפי הסיפור הרישמי, היתה זאת פגישה מיקרית. ג'ו ברנשטיין נתקל בגבר שאמו, בעלת שרשרת של חנויות־כל־בו בפיליפינים, היא חברתה הקרובה־קרובה של אימלדה מרקוס.

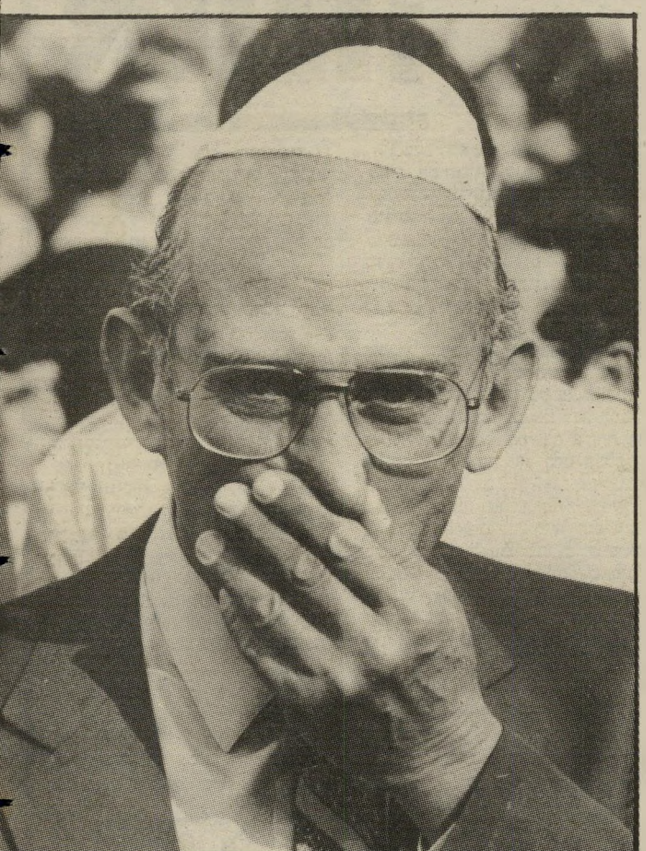

מחותן גאון
"הוא עמד מאחורי"

שני האחים היהודיים, מקורבי נסים גאון, שניהלו את העסקים המלוכלכים של הרודן מרקוס, העלילו שמרקוס פעל למען נשיא ישראל, חיים הרצוג

בתל־אביב אחרי קום מדינת־ישראל ב־1949. כעבור שבע שנים ירדה המישפחה כולה לפיליפינים, שם נולד האח השני, ראלף.

נראה כי ויקטור לא מצא את מקומו במדינה. הוא הלך לעבור עבור אחיאשתו, ג'ק נאסר, שהיה בעל מיפעל לבגדים במאנילה.

שני האחים ברנשטיין דיברו את שפת הפיליפינים, טאגאלוג, לפני שלמדו אנגלית. אולם ב־1962 החליטה המישפחה לזוז שוב, הפעם לסאן־פראנציסקו.

יוסף ברנשטיין לא עסק בפוליטיקה, כמו צעירים רבים באותה עיר. הוא התמסר ללימודי מישפטים. הוא הצליח במהרה, התקבל במישרד מכובד והתמחה בעיסוק מכניס מאוד: המצאת "מיקלטי־מס" — כלומר, מתן עצות לאיליונים כיצד לא לשלם מיסים. "הוא היה מוכשר מאוד," העיר לאחרונה אחד מעובדי אותו מישרד.

זה לא היה הכישרון היחידי של יוסף ברנשטיין. הוא נשא אשה מבית טוב מאוד: נורה גאון, אחיינית של ניסים גאון, זמרת־מתחילה. ואילו אחיו, ראלף, הצטרף למישפחת גאון בדרך אחרת. אחרי שסיים את לימודיו הוא הקים את המחלקה לנכסי־דלא־ניידי של מישפחת גאון בניו־יורק. היא היתה שייכת לחברתו של גאון, "נוגה" בע"מ.

שני האחים קרובים זה לזה הרבה יותר מאשר אחים רגילים. אין הם נפרדים לעולם. הם חיים ביחד בבית אחד, אוכלים ביחד באותן המיסעדות, עובדים ומשגשגים ביחד. ג'ו, בעל השיער המתולתל, מרכיב משקפיים, הוא נשוי ואב לשני ילדים. הוא עוסק בעניינים המישפטיים והכספיים, ומרבה לדבר. ראלף, לעומת זאת, הוא שתקן, ומקפיד על פרטי־הביצוע. "שניהם ממולחים מאוד, אך בצורות שונות," אמר עליהם מכר, "ג'ו אימפוליסיבי, ראלף הוא קפדן."

אמא לדוגמה

בפעם הראשונה משכו שני האחים תשומת־לב ב־1980, כאשר הציעו 369 מיליון דולר עבור אחד הבניינים החשובים ביותר של ניו־יורק, בניין פאן־אמריקן. אז עמדה מאחוריהם החברה של ניסים גאון, נוגה. חוצפה זו של שני צעירים — האחד בן 22 והשני בן 31 — עוררה תשומת־לב רבה. הבריות התחילו לשאול: מי הם האחים האלה?

כעבור שנה קנו האחים בניין בן 14 קומות ברחוב 57, במחיר שישה מיליון דולר. זה היה, למעשה, העסק הראשון והיחידי שלהם, לפני שהתחילו לעבוד בשביל הזוג מרקוס. נסיונם היה אפסי, האמצעים שעמדו לרשותם מוגבלים — אך היה להם אוצר עצום של ביטחון עצמי ועזות־מצח.

איך הגיעו שני צעירים בלתי־מנוסים אלה אל המרקוסים? על כך יש גירסות שונות.

לפי הסיפור הרישמי, היתה זאת פגישה מיקרית. ג'ו ברנשטיין נתקל בגבר שאמו, בעלת שרשרת של חנויות־כל־בו בפיליפינים, היא חברתה הקרובה־קרובה של אימלדה מרקוס.

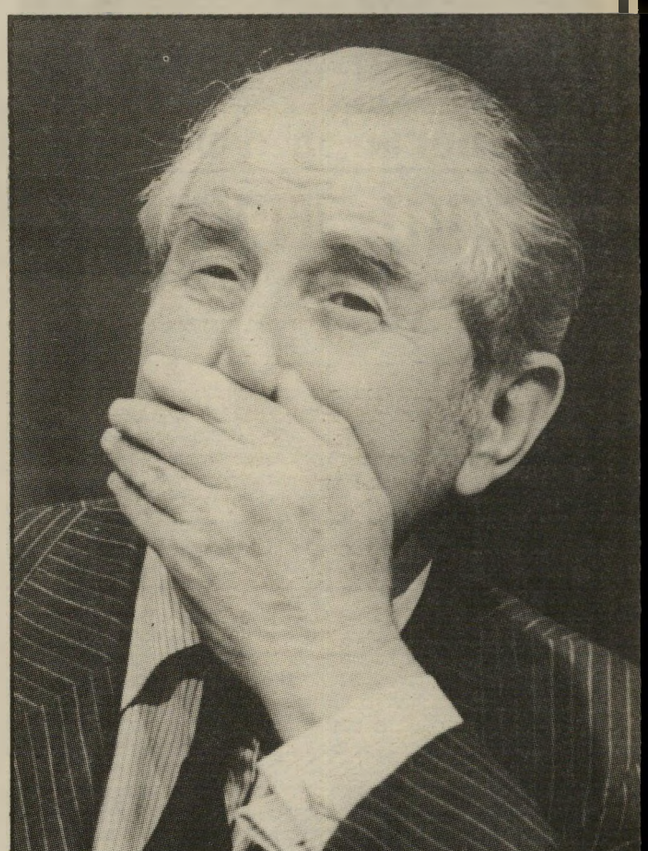

הנשיא הרצוג
"הוא היה לקוח"

וממנו של אריאל שרון, איל־ההון שהשתלט לאחרונה על אחד הבנקים הגדולים בארץ.

● **שלישית** — וזהו השיא החדש — מפני שהאחים ברנשטיין טוענים עכשיו שהמיליונים שהשקיעו כלל לא היו שייכים לרודן מרקוס, אלא — בין השאר — לנשיא מדינת־ישראל, חיים הרצוג, שאליו הם קשורים בקישרי־מישפחה רחוקים באמצעות נישואין.

משפחת יורדים

ג'ו ברנשטיין הוא חתן אחייניתו של ניסים גאון, המיליונר היהודי יליד־סודאן, הפועל בשווייץ, והמשמש כפטרון לאירגונים הספרדיים בעולם. החתן של ניסים גאון עצמו הוא יואל, בנו של חיים הרצוג.

בשיא חוצפתם טענו הברנשטיינים — וחדבר פורסם בהרחבה בארצות־הברית — שהרודן הפיליפיני, פרדיננד מרקוס, ניהל את עניניו הכספיים של חיים הרצוג.

הסיפור שלא־ייאמן התחיל ב־1981, ובמרכזו עמדו שני צעירים שהיו בלתי־ידועים וחסרי־אמצעים, לפי מושגי ההון האמריקאי. אבל היתה להם חוצפה בלתי־מוגבלת. הם עצו יש מאין, ותוך זמן קצר מאוד התחרו על פרוייקטים של מאות מיליוני דולארים במנהאטן, מרכז ניו־יורק.

איש לא ידע מניין באו מאות המיליונים, שהם שיחקו בהם ביד חופשית. השמועות אמרו שזהו הכסף של זוג הרודנים־השודדים ממאנילה, פרדיננד ואימלדה. הברנשטיינים הכחישו את השמועות בתוקף, ורמזו שעומדים מאחוריהם משקיעים גדולים אחרים. ניסים גאון, למשל.

הסיפור מתחיל באחד ויקטור ברנשטיין, יהודי הונגרי שעלה בשנות ה־30 לארץ־ישראל והתגורר בתל־אביב. שם הכיר את אולגה נאסר, יהודיה מסוריה, שהיתה גם היא עולה חדשה. הבן הבכור, יוסף ("ג'ו"), נולד

---

* *כפי שהעיד אלכס מסיס (הע"ה) לם הזה 16.4.86).*

התחילו הברנשטיינים לפעול בשם חברה מיסתורית בשם לאסטורה, שהיתה רשומה באיי־האנטילים (השייכים להולנד). הם קנו בשמה בניין בשדרה החמישית, והעניקו לו שם חדש: „בניין הכתר". כשנשאל על המשקיעים טען או ג'ו ברנשטיין שאין לו מושג, שנאמר לו רק שזוהי „קבוצה של משקיעים".

בחברה שלטו שלוש חברות פנא־מיות אלמוניות.

כעבור חודשיים נלקחו האחים למלון ואלדורף־אסטוריה. כדי לה־כיר שם את אימלדה מרקוס. תוך שעה רכשו את ליבה של הרודנית, שנתנה אמון בצעירים שגדלו בפיליפינים. אימלדה סיפרה להם ששלוש החברות הפנאמיות שייכות לשלושת ילדיה — חברה לכל ילד. אמא לרוגמה.

אימלדה התעניינה בבניין מסויים, ותוך חודש נרכש על־ידי הברנ־שטיינים במחיר של 17 מיליון דולר.

כך החלו יחסים, שנמשכו כמה שנים. הברנשטיינים קנו נכסים למען המרקוסים. וגם נפגשו עם אימלדה בעת ביקורי־הקניות התכופים שלה בניו־יורק. הם הוזמנו לפיליפינים. הוטסו במסוק הנשיאותי לעיר־קיט שם שהה הרודן עצמו, שם רשם ג'ו בכתב־ידו, על נייר־מיכתבים של בית־המלון, שטר־נאמנות שבו התחייב לפעול בנאמנות למען החברה של המרקוסים.

בשובם הביתה נכנסו למטוס שבו טסה גם אימלדה. פרדיננד מרקוס עצמו בא למטוס כדי להיפרד מאשתו. „כל מאנילה היתה שם." התפאר לאחר מכן ג'ו.

ברוגז עם הדוד?

מה היה חלקו של ג'ק נאסר, יריבו של אריאל שרון, בעיסקי אחייניו? להלכה — ואולי גם למעשה — לא היה שום קשר. האחים ברנשטיין פשוט הוציאו את הדוד שלהם מהעניין. „הדוד שלי לא דיבר איתנו מאז שהתחלנו בעסקים אלה," סיפר ג'ו לאחד מיידידיו, „מפני שלא הכנסנו אותו לעסק."

נאסר היה מיודד עם הזוג מרקוס, וגם מימן את מישפטו של שרון.

ג'ק נאסר עצמו הבחיש שס־לל את הדרך לפני אחייניו של הנשיא מרקוס, אך הודה שיש סיכסוך בינו ובין האחיינים. יצחק נפן, דובריו של נאסר, אמר לחוקרים האמריקאים: „נאסר אינו מדבר איתם כבר מזה חמ־מש שנים. מדוע? יש ביניהם יחסים רעים, זה הכל."

בינתיים הפכו האחים הצעירים ל־שם־דבר בניו־יורק. הם היו אפופי שמו־עות, ויצאו מגידרם כדי לעשות רושם. הם קנו נכסים בכל רחבי העיר, הכניסו לאחדים מהם רהיטים עתיקים בשווי של מיליוני דולארים. את החזית של בניין הכתר קישטו ב־1363 אונקיות של עלי־זהב בעלי 23 קראט, במחיר 15 מיליון דולר — הכמות הגדולה ביותר של זהב שהושקעה בבניין יחידי מזה עשרות בשנים.

למרות ראוותנות זו, עשו האחים ברנשטיין ויהוזו, מרקוס מאמצים כבירים כדי להסתיר את היחסים ביניהם. הרודן ו־אשתו לא יכלו להרשות לעצמם לפרסם בעולם שהם שודדים מאות מיליוני דולארים מקופת המדינה הפיליפינית, לשם רכי־שת נכסים פרטיים.

בתיקשורת ביניהם בטלקס השתמ־שו שני הצדדים בשמות־צופן, כמו מח־תרת: ג'ו נקרא „אסקווייר", אימלדה נקראה „סאטורן".

לא פעם נשאל ג'ו ברנשטיין אם הוא משקיע כספים בשם מישפחת מרקוס, ותמיד הכחיש זאת באופן טוטאלי. „אנחנו לא משקיעים שום כסף מה־פיליפינים," הצהיר עוד לפני שנה. „ש־מעתי שמועות על כך כל־כך הרבה פעמים עד שזה נמאס לי: מעולם לא דיברתי עם אימלדה מרקוס."

אולם דיירי הבניינים ואנשים אחרים ידעו את האמת, ודיברו על כך.

במשך הזמן התחילו המרקוסים חושדים בכישרונם של האחים ברנ־שטיין. ואכן, היה במה לחשוד. עם כל חוצפתם ותנופתם, לא היו השניים מוכשרים במיוחד לעסקים. הם עשו שגיאות שעלו במיליונים, נכנסו לעס־קות ברשלנות, זרקו לא פעם סכומי־עתק. אשת־אמונה של אימלדה הזמינה רואי־חשבון מהפיליפינים, כדי שיפק־חו על העסקים. הברנשטיינים סילקו אותם. בשיא הדברים שכרה מישפחת מרקוס עורך־דין, שפיטר את האחים ברנשטיין מן החברות האלמוניות של מרקוס. אך כבר כעבור כמה ימים הועסקו האחים מחדש, והוחזרו לתפ־קידיהם כמנהלי החברות.

האמת היתה שהרודנים הפי־ליפיניים לא יכלו לפטר את ה־אחים היהודיים. הברנשטיינים ידעו הרבה יותר מדי על עיסקי מרקוס. ומכיוון שהמרקוסים היו זקוקים לאלמוניות, הם לא יכלו להרשות לעצמם לריב עם האחים. במידה מסויימת היו הדיקטטור ואשתו בכיסם של שני האחים החוצפניים.

אך גם האחים לא יכלו להתקיים בלי חסדי המרקוסים. בקיץ 1984 הם היו מסובכים בכספים.

הפרוייקטים השאפתניים שלהם ע־לו הרבה כסף, הרבה יותר מכפי שתיכ־ננו, והם היו נאלצים להתחנן שוב ושוב לפני אימלדה להמציא להם מיליונים נוספים. באחת הפגישות, שבה ביקשו 30 מיליון דולר, קמה אימלדה בזעם מכומה ואמרה: „אין לי 30 מיליונים. אשמח להכיר לכם בנקאי!" אולם הם המשיכו לשלם את החשבונות.

זה לא הפריע לאימלדה ל־השמיץ את הברנשטיינים ב־נוכחותם באוזני החברה שלה. היא דיברה עימה בשפת הגאג־גאלוג — מבלי לדעת שהאחים שולטים בשפה זו.

הברנשטיינים חיפשו קליינטים חדשים, ומצאו חברת־ענק יפאנית. בשמה ניסו לקנות את המיגרש של בניין הקוליסאום בכיכר קולומבוס, במרכז מנהאטן. הדבר היה תלוי בפקידי העיריה, ואלה החלו חושדים באחים ברנשטיין. הברנשטיינים לא זכו בפרוייקט. כיום שמחים הפקידים על כך מאוד־מאוד.

הרצוג ומלך־מארוקו

אך בקיץ האחרון עדיין רכבו האחים ברנשטיין על הסוס. במישרדיהם התנוססו תצלומים בחתי־מת־ידו של הנשיא רונלד רגן, הם תרמו כספים לכל הפוליטיקאים שהיו מועמדים לתפקידים בכירים בעיריה, וגם לראש־העיריה היהודי, אדוארד קוץ'. חשוב יותר: הם מימנו את המחזה שהופק על־פי ספר־הזיכרונות רב־ה־מכר של קוץ', וקוץ' עצמו נא בליל־ה־פרימיירה למסיבת־הגאלה — שנער־כה, כמובן, בבניין של האחים ברנ־שטיין.

אולם בינתיים גברו הבעיות. מישפחת־מרקוס רצתה למכור חלק מהנכסים, כדי לממן את מערכת־הבחירות שלה בפיליפינים. האחים ברנשטיין הציעו לקנות, במחירים מגוחכים — ווזג הרודנים נטה להסכים לכך. כי רק בדרך זו היו בטוחים שעסקיהם יישארו בסוד.

ואז קרתה ההתפוצצות. שני עיתו־נים אמריקאיים החלו מפרסמים סדרות על רכוש מרקוס בארצות־הברית, והזכירו את תפקידם של האחים ברנשטיין. על סמך דיווחים אלה הזמין חבר־הקונגרס היהודי מניו־יורק, סטפן סולארש, יו"ר של ועדת־מישנה, את האחים ברנשטיין למתן עדות. הם סירבו להופיע. בטענה כי חלה על נושא זה החסינות של יחסי פרקליט־לקוח. אולם מכיוון שראלף ברנשטיין אינו בכלל עורך־דין, וג'ו ברנשטיין לא פעל בעסקים אלה בתפקידו כעורך־דין, לא התקבלה הטענה.

הוועדה ערכה הצבעה ו־תבעה את האחים לדין בעוון ביזוי הקונגרס („העולם הזה" 22.1.86).

המצב החמיר כאשר אחד ממנהלי החברה, ויקטור פוליטיס, שנטש את חברתם של הברנשטיינים, הסכים למ־סור עדות לוועדת־הקונגרס. ערב מתן העדות טילפן לו ג'ו ברנשטיין, ואמר לו: „אל תראג. לסולארש אין על מה לסמוך."

ואז השמיע טענה מוזרה: שהמרקוסים עצמם לא היו כלל בעלי־הנכסים, אלא שהם פעלו בשם מדינאים בינלאומיים אח־רים. „המרקוסים פועלים רק כ־סוכנים עבור נשיא מדינת־ישראל וחלך מארוקו!"

גם אחרים שמעו תיאוריה זו מפי ברנשטיין. כך הכריז חבר־קונגרס רפובליקאי, ג'ראלד סלומון, גם הוא ממדינת ניו־יורק, בחקירה של סו־לארש: „גיליתי שחברת־הנכסים (של ברנשטיין) מייצגת אנשים מכל העולם. **„מלך מארוקו הוא אחד הלקו־חות שלהם. גם השחקן אנתוני קווין הוא אחד הלקוחות. וגם חיים הרצוג, נשיא מדינת־יש־ראל, הוא לקוח."**

סולארש שאל את סלומון מניין לו ידיעות אלה. סלומון סירב להשיב.

סולארש פעיל מאוד בעניינים יהודיים. הוא מייצג מחוז־בחירות שהוא יהודי ברובו, ברובע ברוקלין. בפעי־לותו הציבורית עם העדה היהודית־סורית הוותיקה המתגוררת במחוז זה, הוא גם עוסק בעניני הספרדים — ובהם נתקל לא פעם בניסים גאון.

מיזוודות ומיסמכים

יש נמשך שילטון המרקוסים בפיליפינים עוד כמה חודשים. היה הכל מסתיים בכי טוב עבור הברנשטיינים. הם עמדו לקנות את הנכסים של מישפחת מרקוס בזיל־ה־זול, ולהרוויח מיליונים רבים ממכירתם מחדש במחירים האמיתי.

אולם קרה מה שקרה. השילטון של מישפחת מרקוס התמוטט במהירות מדהימה, אחרי שניצחה, כביכול, בבחי־רות בארצה. הממשלה האמריקאית הח־ליטה לסלקה במהירות.

הרודן ואשתו לקחו עימם מיזוודות מלאות במיסמכים — אך הם השאירו אחריהם מיסמכים רבים, ובהם מיסמכים של האחים ברנשטיין.

אחד המעשים הראשונים של הממ־שלה הפיליפינית החדשה של קורה אקווינו, שכוננה בחסות האמריקאים, היתה להגיש עתירה לבית־מישפט ב־ניו־יורק להקפאת כל הנכסים אשר לגביהם יש חשד שהם שייכים למיש־פחת מרקוס.

המלכודת נסגרה סביב הא־חים. הם נתפסו בשקר שלהם. בראשית אפריל נאלצו להופיע סוף־סוף לפני ועדת־הקונגרס, ושם הודו ביחסיהם עם מרקוס.

כיום מנסים האחים להמשיך. איכ־שהו, בעסקים. אך זה קשה, מפני שזוה־רם הועם.

בינתיים הושלך בזין בשמו של הנשיא חיים הרצוג. ואילו היחסים בין האחים ברנשטיין ובין האימפריה של נסים גאון מצד אחד, והאימפריה של ג'ק נאסר מצד שני, לוטים ערפל סמיך.

■ ■ ■

עמי גלוסקא, בשם נשיא־המדי־נה, להעולם הזה:

„הנשיא לא דיבר מעולם עם ה־אחים ברנשטיין, ומובן שלא היה לו כל עסקים איתם.

„אחד האחים נשא לאשה בת של מישהו במישפחת גאון. השייך לפלג אחר של המישפחה. שני ה־פלגים אינם מקיימים יחסים בי־ניהם."

ראלף וג'ו ברנשטיין במישרדם בניו־יורק
הנשיא הרצוג, אנתוני קווין והמלך חסן

מודחים פרדיננד ואימלדה מרקוס
„אף פעם לא דיברתי עם אימלדה!"

משקיע ג'ק נאסר
„חמש שנים לא דיברנו"

הקבלן אברהם גינדי ניסה השבוע להתאבד בבליעת כדורים ובגאז. אחרי שניצל וחזר הביתה שפך את לבו באוזני דפנה ברק

„במותי ציוויתי לבעלי־הדירות!"

לפני כמה שעות העבירו אותי הביתה.

אני מרגיש קצת טוב יותר. אני מתאושש. פשוט הייתי ברגע של דיכאון.

קשה מאוד לשחזר איך זה קרה. מה הוביל לזה.

זה נמשך, הכל, כבר תקופה ארוכה. מאז שנעצרתי על לא עוול בכפי, לפני חודשיים. הפירסומים — הכל!

המוזר הוא שאף פעם, קודם לכן, לא חששתי מפירסומים. במשך 15 שנה היו הפירסומים עליי חיוביים ביותר.

הכל כמובן בהקשר לחברה שלי. הקדשתי לחברה הזאת את כל כוחי ומאודי. הייתי גם חבר בהרבה ועדים: הוועד למען השוטר, למשל.

זה נשמע אירוני? יש בזה משהו.

הזמינו אותי עכשיו לברך את השוטרים בראשון־לציון בערב־החג, אבל סירבתי. חשתי שזה לא יהיה הוגן. אם כי מתגובות הציבור לא פחדתי.

קיימת כלפיי כוזאת אהדה מאז ששוחררתי מהכלא: אנשים פשוט ניגשים אליי ברחוב ואומרים לי: „אנחנו איתך; אנחנו חשים שאתה קורבן."

ואני אכן קורבן של מערכת פוליטית. האם יודעים, למשל, כמה הפסדתי בכל העסק הזה של יהודה ושומרון? 800 או אפילו 900 אלף דולר! מישפטנים — וכמה מהם ידועים — אמרו לי: „אפילו אם ביצעת מה שמייחסים לך — לא עוצרים אדם עד תום ההליכים!" מה, אני אנסתי? רצחתי?

אף תלונה אחת — אף אחת! — לא הוגשה נגדי. אפשר למצות זאת גם בפסק־הדין של בית־המישפט העליון. אז הלכו והעלילו עליי, שאני זומם לעזוב את הארץ.

מה עשו? הכניסו אותי למעצר של 90 יום. 90 יום! אבל מה שהכריע אותי היה הדאגה שלי למצב הכלכלי של החברה שלי. לא היו לי טענות מיוחדות כלפי השוטרים או הסוהרים, או על היחס אליי בבית־המעצר. היה לי המון נגד המעצר עצמו: הוא לא היה מוצדק; עצם העובדה שנעצרתי, והפירסומים על כך, פגעו בחברה. מאז הפסקנו למכור דירות בשלבי בנייה, מכרנו רק דירות מוכנות. לא מכרנו ביום השישי דירה שהיתה אמורה להיות מוכנה, למשל, רק ביום הראשון. עד כדי כך: נכון שגם המצב בענף־הבנייה, וה־התמוטטויות נוסח קלרין. השפיעו. החברה נפגעה.

„אני מבקש סליחה!"

איך לא חשבתי על המישפחה, החברים הטובים?

מעבר למישפחה ולידידים, חשבתי על החברה ועל רוכשי־הדירות, בעיקר עליהם. חשוב שיידעו את זה: הסיוע לרוכשי הדירות, זה פרוצדורה הלוקחת זמן. רוכשי הדירות רצו לפגוש אותי אישית, אחד־אחד. אבל אני, במצבי הנפשי אחרי המעצר, פשוט לא הייתי מסוגל לזה, לא יכולתי.

אבל הרגשת המחוייבות שלי כלפי האנשים האלה הלכה וגברה. בערב המיקרה שעשיתי, כתבתי מיכתב שבו אני אומר שאני מוריש את כל רכושי הפרטי לרוכשי־הדירות: אין לי חשק להתייחס לעניין הזה. האם המעשה היה מתוכנן או לא? הרגשתי שהסבלנות שלי הולכת ופוקעת. יש לי מישפחה נפלאה: אשה נפלאה וארבעה ילדים מקסימים. אבל מעבר להם, רציתי לדאוג לרוכשי־הדירות. אני חושב שהם מכירים בעובדה הזאת, והם יודעים שאעשה הכל כדי שיקבלו את המגיע להם.

אבל התהליך יותר איטי מהציפיות שלהם. אם כי אני חייב לציין גם את התנהגותם בכלל. אולי הם החזירו לי כעת על כל המעשים החשובים שעשיתי כל השנים לאנשים רבים.

אני חברה ציבורית של אדם אחר, וזה קשה. הכל על אחריותי. עד כמה המון דברים לא נכונים ומדוייקים. זה שכתבו כאילו אינני סומך על שר־האוצר החדש, משה ניסים, שיקיים את ההבטחות של יצחק מודעי לגבי — זה פשוט לא נכון! מודעי אכן הזמין אותי למישרדו, כשהיה עדיין שר־האוצר. הוא ישב שם עם שורה של יועצים. בסוף הפגישה אמר לי להכין ניירות. זה היה סיכום הפגישה.

עכשיו מערכת מישרד־האוצר מת־חלפת. יש לי דווקא אמון בשר ניסים, ואני מבין שלא רק השר הוא שקובע מדיניות, אלא כל הפקידות הגבוהה במישרד מטפלת בכך, וזו לא התחלפה. אבל בכל זאת, להתחיל הכל מהתח־חלה, או אולי לא?

גם מה שכתבו, כאילו הורשתי מחצית מהוני למישפחה ומחצית לאחים, איזה שקר! פשוט סילפו איזה פתק, והוציאו דברים מהקשרם.

מה עכשיו? את השאלה הזאת כבר שאלו קודם. זאת שאלה.

אני מצפה שלדיירים תהיה קצת סבלנות. אני יודע כמה זה קשה, מבחינתם. בשביל זה רציתי לברוח — כדי שמישהו אחר יטפל בהם.

אני מבין אותם — אין להם סבלנות. הם רוצים הכל, ועכשיו! אבל יש כוח עליון, היו תנאים אובייקטיביים, אני מבקש סליחה.

לולא קרה המקרה האומלל של החקירה והמעצר לפני חמישה חודשים — היה הכל אחרת. הנה, פרוייקט של 106 דירות ביטלתי בגלל המעצר. אז זה מבוטל, אז מתבטלים דברים אחרים. זוהי מערכת של מעגל־קסמים. ש־שזה עלול להישמע כפראזה, אני חש כי במותי ציוויתי לבעלי־הדירות: מהמעשה שלי נפגעים דווקא בני־המישפחה, ידידים קרובים, ויש לי רבים כאלה.

מאז שהשתחררתי מהכלא, לא היו לי אכזבות בנושא הזה, ממש לא. הוזמנתי כרגיל למסיבות, קוקטיילים. הנה, הייתי בשבוע שעבר במימונה, אצל מאיר שטרית ביבנה. מוחמד בסיוני, השגריר המצרי, משה ארנס — כולם חיבקו אותי ונישקו אותי. עודדו אותי מכל המיפלגות, כל התנועות.

אני קורא עכשיו בעיתון שראש־עיריית ראשון־לציון, מאיר ניצן, שהוא איש־מערך בכלל, אמר שאילו היה ברשותו כסף — הוא היה נותן לי מכספו הפרטי!

במחשבה שניה, יכול להיות ש־דווקא גלי־האהדה — כל אותם אנשים שניגשו אליי במימונה, ברחוב, צילצלו, האמינו בי — הם שהכניסו אותי ללחץ.

מאז המעשה, כתבו עליי בעיתונים נפלתי קורבן לתוכה.

המעצר הזה התחיל הכל. כשהייתי במעצר, ניהל אומנם את החברה מנכ"ל החברה, אבל הפסקנו לחלוטין את מסע־הפירסום, כל יחסי־הציבור: לא היה בזה טעם.

האם אני מתחרט על יום השישי? באופן טיבעי, וראי שאני מתחרט. לפחות כלפי המישפחה והחברים. בסך־הכל, אני מקווה שעכשיו תרד מערכת־הלחצים של הלקוחות.

האמת היא שהלחצים עליי היו מינימאליים, אבל סף־הרגישות שלי נמוך ביותר. לא יכולתי לעמוד בפני־הם, ביחוד כשהם כל־כך צודקים.

אחרי המעצר — הוצפתי באהדה אמיתית ברחוב. אחרי ניסיון ההת־אברות? לא יודע. אולי יש אנשים שחושבים: „נו טוב, אם הוא ניסה לגמור את עצמו — אז בטח יש משהו בחקירת המישטרה..."

זה היה בגלל החברה, אבל זה התחיל במעצר.

הכל התחיל במעצר.

אברהם ורינה גינדי בבית־המישפט
„מה אני — אנסתי? רצחתי?"

נסיון ההתאבדות של גינדי בבית־המישפט
„פשוט סילפו איזה פתק..."

במדינה

(המשך מעמוד 6)

בעולם... החינגא הצבועה של שונאי־ישראל ואויבי העולם החופשי..."

המליצות הקפואות האלה, המופי־עות בפירסומי הרוויזיוניסטים מדי אביב, לא השתנו מזה 50 שנה. הביטוי „החגא האדום" מצחיק את הפועל הממוצע בישראל בדיוק כמו המליצות השדופות של מנהיגי הקרמלין, שהגיחו לרגע למירפסת, נאמו מה שנאמו, ושבו מייד למישרדיהם, המו־גנים מפני הענן הרדיואקטיבי.

אצל הרוויזיוניסטים, ממש כמו אצל הקומוניסטים, הסיסמות הבלות אינן מתיישנות לעולם. הוכחה מוחשית לכך ניתן היה למצוא השבוע בתערוכה שנפתחה במכון לבון של ההסתדרות. אחד המוצגים שם הוא פלקאט של תעמולת־זוועה ימנית, שבו נראה איש־הפועל הצועד בין קומיסאר סובייטי לבין איש ס"א נאצי — וכולם נושאים רגל אדום.

ברזה נגד ה־1 במאי
בין קומיסאר ונאצי

מיפלגות

ליברלים, תודה לאל!

לליברלים נותר תפקיד יחידי: לברר את הציבור המשועמם בין החגים

בתקופה שבין חג־הפסח ויום העצ־מאות שובתים החיים הפוליטיים וה־פרלמנטריים של ישראל. שיעמום עמוק יורד על הזירה המדינית.

הכל שבתו, חוץ מהמיפלגה שאינה קיימת: המיפלגה הליברלית.

זנב קטן. לשימחתם של הכתבים לענייני־מיפלגות, ששבתו ממלאכה מאונס, עשו הליברלים „חדשות". הם התכנסו והתווכחו והחליטו לפלג את סיעת־הליכוד בכנסת, אם לא יימצא פיתרון מיידי לבעיית הליכוד־הליכוד.

למרבה מזלם של הליברלים, לא התייחס איש ברצינות לאיומם. בתנו־עת־החרות התעלמו ממנו כמעט לגמ־רי. שם היו עסוקים בעניינים הרבה יותר חשובים: מאבק־האיתנים בין יצחק שמיר, דויד לוי ואריאל שרון.

הליברלים, כך סברו בחרות, יכולים לכל היותר לאיים, לא לקיים. כי גם ליברל בעל אופטימיזם מטורף אינו יכול להעלות על דעתו כי הליכה נפרדת לבחירות תעניק לליברלים 15 חברי־כנסת — אחרי שבמשך 21 שנים לא היתה המיפלגה אלא צל עלוב של חרות, זנב של הליכוד, ללא בשורה עצמית, אופי עצמאי ויעוד עצמאי.

אחרי שמנהיג המיפלגה, יצחק מודעי, הוגלה למישרד־המישפטים חסר־החשיבות, ואחרי שתיק־האוצר החשוב נמסר בידי עסקן דתי חסר צביון ועקרונות מן השורה האחורית, פתחו סיכויי הליברלים עוד יותר.

לא נותר להם תפקיד, מלבד ביידור הציבור המשועמם בין פסח ועצמאות.

הנדון:

יש קשר עולמי להעלים את האמת. הכל שותפים במזימה

פיצוחים

ה גיע הזמן לחשוף את המזימה השחורה: **בכל רחבי העולם קיים קשר נגד האנושות.**

שותפים לו קפיטליסטים במערב וביורוקראטים קומוניסטיים במיזרח, מדענים ופוליטיקאים.

מטרת הקשר היא להעלים מן האנשות את הסכנה הנוראה הנשקפת לה מן הכורים הגרעיניים, המכסים עתה את כדור־הארץ כמו פריחה של מחלה אנושה.

זה נשמע כמו פיטפוט פאראנואידי של אדם מוכה שיגעון־הרדיפה.

אבל זו האמת.

■ ■ ■

ב ברית־המועצות קרה אסון. כור גרעיני ניזוק.

אפשר היה לחשוב כי רונלד רגן יעוט בנץ על המציאה כדי לחשוף את בישלונה הטכנולוגי של „האימפריה המרושעת". לא בכל יום ניתן לערוך חגיגה בזאת של שימחה לאידו של האויב האדום. אך התגובה היתה „מאופקת".

פה ושם נאמרו כמה מילים בלתי־אוהדות, אך בסך הכל השתתפו השילטונות האמריקאיים בצערם של השליטים הסובייטיים. הם גם הציעו עזרה וסעד, וביקשו מידע.

צבא גדול של מדענים גוייס בכל רחבי העולם המערבי כדי להסביר לציבור ששום סכנה אינה צפויה לו, שמידת הרדיו־אקטיביות היא בהחלט נסבלת (כמעט ונאמר: „קרינה רדיו־אקטיבית טובה לבריאות!") ובעיקר: שזה אינו יכול לקרות בשום פנים ואופן בשום מקום אחר, מפני שכורים מסויימים כאלה יש רק בברית־המועצות, וגם שם הם מעטים. וכל שאר הכורים בעולם הם בטוחים־בטוחים לגמרי ולחלוטין.

כמו שאמר מלך האנובר לפני 140 שנים: „זונות ופרופסורים אפשר תמיד לקנות."

■ ■ ■

מ אז שהוקם הכור הגרעיני הראשון נשמעו בעולם אזהרות בלא־ספור מפני הסכנות הכרוכות בשיטה זו של ייצור אנרגיה.

מי נזעקו? אנשי־מדע בעלי מצפון (לא, לא את כל הפרופסורים אפשר "לקנות"), התנועות לשמירה על איכות־הסביבה, תנועות־השלום למיניהן (שהתעוררו לעניין בגלל הנשק הגרעיני) וגם מיפלגות פוליטיות חדשות (הירוקים בגרמניה ודומיהם במערב, כמו תנועת־אלטרנטיבה בישראל).

אין צורך להיות פרופסור, ואין צורך להבין את התהליכים המורכבים של ייצור אנרגיה בכור גרעיני, כדי לתפוס את הסכנה הנוראה של תהליך זה.

אפשר להגדיר אותה בפשטות גמורה, מובנת לכל:

כל תהליך טכנולוגי, שמעורבים בו בני־אדם, יש בו סכנה של טעות־אנוש.

אין תהליך בעולם המחוסן מפני תקלה אנושית וטכנית.

אין מיפעל בעולם שיש בו ביטחון של 100% שלא יקרה בו אסון.

מבחינה זו אין הבדל בין כור גרעיני וכל מיפעל טכנולוגי אחר.

ההבדל הוא בתוצאות.

באשר מתרחשת תאונה בבית־חרושת רגיל, זה אסון. באשר מתרחשת תאונה בכור גרעיני, זו שואה.

באסון נפגעים כך־וכך אנשים, אולי מעט, אולי הרבה, אולי הרבה מאוד. ראינו את מימדי האסון שהתרחש בעיר בופאל בהודו, כאשר דלף גאז רעיל במיפעל כימי.

אבל בשואה גרעינית, שום סטאטיסטיקה אינה יכולה למצות את התוצאות. אין גבול להיקף, וגם אין גבול לזמן.

עננים רדיו־אקטיביים יכולים לסובב את כדור־הארץ, ותוצאותיהם יכולות להתגלות בדור השני, השלישי והרביעי. השואה אינה זורעת רק מחלות ממאירות, כמו הסרטן, אלא גם מוטציות גנטיות, לידת זנים חדשים של מיפלצות.

לכן לא די לכור גרעיני בבטיחות של 99.999%. דרושה בטיחות של 100.000%.

ובטיחות של 100% פשוט אינה קיימת.

■ ■ ■

מ ול פני ההגיון הפשוט הזה גוייס צבא שלם של שכירי־חרב אקדמיים, שכירי־פה מלומדים ושכירי־עט עיתונאיים.

הם חזרו והוסיפו, וממשיכים להטיף גם היום: אפשרית בטיחות של 100%. היא הושגה בכורים הגרעיניים. שום דבר אינו יכול לקרות.

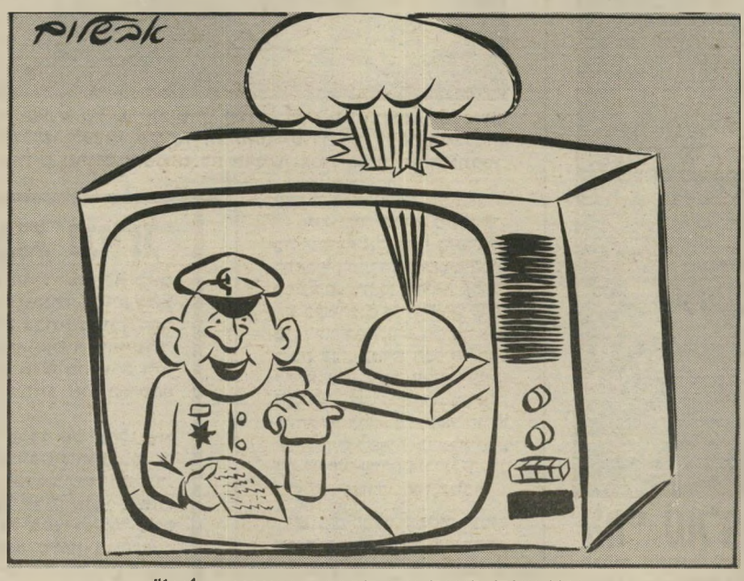

„אין שום בעיה עם הכור הגרעיני שלנו!"

כאשר קרה האסון הראשון בכור בריטי, אמרו: זהו. זהו האסון האחרון! למדנו לקח! עכשיו יש ביטחון של 100%!

כאשר קרו תקלות נוספות, עד לאסון בכור האמריקאי, באי שלושת המילין, אמרו: אין מה להיבהל. זה לא היה רציני. היתה תקלה, אבל היא תוקנה לנצח־נצחים. כעת יש סוף־סוף ביטחון של 100%.

עכשיו, כשיש תקלה בצ'רנוביל, נוח להגיד: „נו טוב, אתם יודעים מי הם הסובייטים שלומיאלים. קומוניסטים. אבל בשום מקום אחר זה לא יכול לקרות. רק בכור סובייטי. אצלנו יש ביטחון של 100%."

חנטריש.

■ ■ ■

ל תכן שאין מיפעל טכנולוגי שהוקדשו לו משאבים כה רבים, ושהועסקו בו מוחות כה מבריקים, כמו תוכנית־ההחלל.

זהו פאר היצירה המדעית, פיסגת ההישג הטכנולוגי האנושי.

עיני האנושות כולה היו נשואות אל המיפעל הזה. מיטב העיתונאים עקבו אחריו בכל שלב. כל המערכת המדעית, הפוליטית והתיקשורתית התייחסה אליו כאל בבת־עינה.

והנה, בבית־המקדש הזה של המדע הטכנולוגי, קרה אסון. לא בגלל כוח עליון, לא בגלל התערבות ישירה של הקרוב־ברוך־הוא המגן על סודותיו, אלא בגלל הזנחה פשוטה בפרט קטנטן, תקלה אנושית רגילה. הטכנאים הזניחו, מנהלי־חברה העלימו, הביורוקראטים התעלמו מאזהרות. שיבעה אסטרונאוטים נורו אל החלל וניספו בדרך.

הכל בסדר. אפשר להירגע. אפשר לייצר עוד פצצה, להקים עוד כור.

■ ■ ■

ד והי תופעה מובנת. אין אדם כורת את הענף שעליו הוא יושב.

מדענים, כמו שאר בני־אדם, יודעים באיזה צד מרוחה פת־לחמם שלהם בחמאה, בייחוד אם החמאה מכוסה בקווייאר.

מוזר יותר — אולי: — הדמיון הרב בין מנהלי המשק הקפיטליסטי במערב ובין מנהלי המשק הקומוניסטי במיזרח.

בנושא זה אין ביניהם שום הבדל.

זה מוזר, מפני שלכאורה פועלות שתי המערכות הכלכליות על פי אמות־מידה שונות לגמרי. במערב אמורות לשלוט היזמה הפרטית והשאיפה לרווחים. במיזרח אמור לשלוט האינטרס החברתי, המיוצג על־ידי מנגנון המדינה והמיפלגה.

והנה, ראה זה פלא: שני המנגנונים מגיעים לאותן התוצאות עצמן בשזה נוגע לשמירה על איכות־הסביבה ולהבטחת עתיד החיים על פני כדור־הארץ.

אילי־הון קפיטליסטיים וביורוקראטיים סובייטיים מתייחסים באדישות שווה למשאבי־הטבע. הם מנהלים משק־חמס גם פה וגם שם. הימים והנהרות מורעלים, האטמוספירה מושחתת, היערות מושמדים על־ידי גשם חומצי, אוצרות־טבע בלתי־מתחדשים נשדדים ללא תוכנית וללא מיגבלה, והחיים עצמם מועמדים בסכנה על־ידי מיפעלים גרעיניים.

כאשר עושים זאת הקפיטליסטים, מצטלבים הקומוניסטים ואומרים: נו טוב, למה ציפיתם? אילי־ההון רוצים לצבור רווחים. לא איכפת להם מה יקרה בעוד דור. יש לחץ מתמיד על מנהלי־החברות לצבור עוד ועוד רווחים. לכן הם חומסים ומשחיתים ומרעילים.

אבל כאשר קורה אותו הדבר בחברה הקומוניסטית, שבה אמור לשלוט האינטרס החברתי באמצעות תיכנון מרחיקי־ראות, מסתבר כי התוצאה היא אותה התוצאה עצמה.

הביורוקראטים רוצים להשיג הישגים מהירים כדי לעשות קריירה. הם רוצים לפתור את בעיות היום, ומצפצפים על דורות העתיד.

מסתבר שאופיו של אדם, וטיבו של מינהל, אינם משתנים עם צבע הדגל.

(כפי שאומרת הבדיחה הישנה: „מהו ההבדל בין קפיטליזם וקומוניזם? במישטר הקפיטליסטי מנוצל האדם על־ידי האדם. במישטר הקומוניסטי קורה ההיפך הגמור.")

■ ■ ■

ב מישטר הסובייטי אין זכר לדמוקרטיה. בכך אין חדש.

פרשת צ'רנוביל מטילה אור חזק (אור רדיו־אקטיבי) על חולשת המישטר. אין הוא מעז להגיד את האמת לציבור שלו. הביורוקראטים קובעים מה מותר לציבור לדעת, ומה לא. אפשר להעלים אבידות, ואף אסון גדול. והתוצאה: איש אינו מאמין להודעות ממשלתיות, בציבור מתהלכות שמועות על מאות ואלפי קורבנות.

(לתשומת־לב כל הביורוקראטים והפוליטיקאים שלנו, המבקשים להחניק את חופש־המידע רק קצת־קצת).

במישטר בזה אין תוחלת לתיקון ולשינוי. אין לציבור ביקורת בלשהי על מעשי השילטון. ממילא ניתן היתר להשחתת הסביבה ולסיכון העתיד האנושי, והכורים הגרעיניים פורחים כמו מורסות־מוגלה.

במערב אמור המצב להיות שונה. יש דמוקרטיה. יש חופש־עיתונות. ואכן, נכתבו שם מאמרי אזהרה, קמו כוחות פוליטיים אנטי־גרעיניים, הוסרטו סרטים על אסונות בכורים גרעיניים. אך בעזרת השליטה באמצעי־התיקשורת, באוניברסיטאות ובמערכת הפוליטית, הצליחו בעלי־האינטרסים לנטרל כל התנגדות יעילה להתפשטות הכורים הגרעיניים.

התוצאות הסופיות בשני הגושים אינן שונות זו מזו.

■ ■ ■

ך אצלנו?

אנחנו יכולים לדבר על כך רק ברגש עמוק של בושה ובלימה.

במשך שנים מנהלת ממשלת־ישראל (במהדורותיה השונות) משא־ומתן לרכישת כורים גרעיניים. לא היה על כך שום ויכוח, שום דיון דמוקרטי, שום הכרעה עממית.

חוץ מכמה יחידי־סגולה, לא השמיע איש שום מחאה. פה ושם פורסם מאמר מלומד, אך הכל קיבלו כדבר מובן מאליו את הצורך בכורים גרעיניים גם אצלנו. הרי זה סמל של מעמד לאומי, וזה חוסך כסף, וכו' וכו'.

ייתכן שאין אצלנו שטח שבו בולט יותר חוסר הדמוקרטיה הבסיסית, וחוסר־האונים המוחלט של הציבור, כמו בשטח זה.

הציבור אינו יודע, ואינו רוצה לדעת. כל עוד אין גשם רדיו־אקטיבי יורד על ילדיו, גם לא איכפת לו. ואילו היה איכפת לו — איך הוא יכול להשליט את רצונו במערכת פוליטית כמו זו הקיימת אצלנו?

אחרי האסון הסובייטי הופיע בטלוויזיה הישראלית מדען אחד — הד"ר דניאל עמית — והשמיע אזהרה ברורה. אחרי חריגה זו (עמית הוא „שמאלן", „חובב ערבים", „עוכר־ישראל", ומי יודע מה עוד) הוכהלו אל האולפן מדענים מן המניין, שופעי ביטחון־עצמי ושביעות־רצון עצמית, ואמרו שהכל בסדר, הכורים הגרעיניים בטוחים לגמרי.

ועלה על כולם, כרגיל, שמעון פרס, סוכן־נוסע של כורים צרפתיים, שהשמיע השבוע בדימונה את הפסוק הישראלי הקלאסי: „אצלנו זה יהיה בסדר. אין לנו מה לראוג."

דבר סמוך־הגדול לסמוך־הקטן.

אנשים

דן כנר סוף־סוף מקבל מיכתבי־הערצה גם מגברים, וצילה מנוסי גילתה אבן־ירכיים על הצוואר

■ המתרחצים בחוף מוריה בים־המלח ניצבו מרותקים ו־עקבו אחר נקודה רחוקה לבנה, שהתקרבה לחוף מכיוון החוף הירדני. הנקודה המתקרבת עו־ררה סקרנות רבה: האם זהו שחיין ירדני, שעבר בלהט הש־חיה את הגבול, או שחיין ישרא־לי, שהרחיק לכת, או אולי סתם

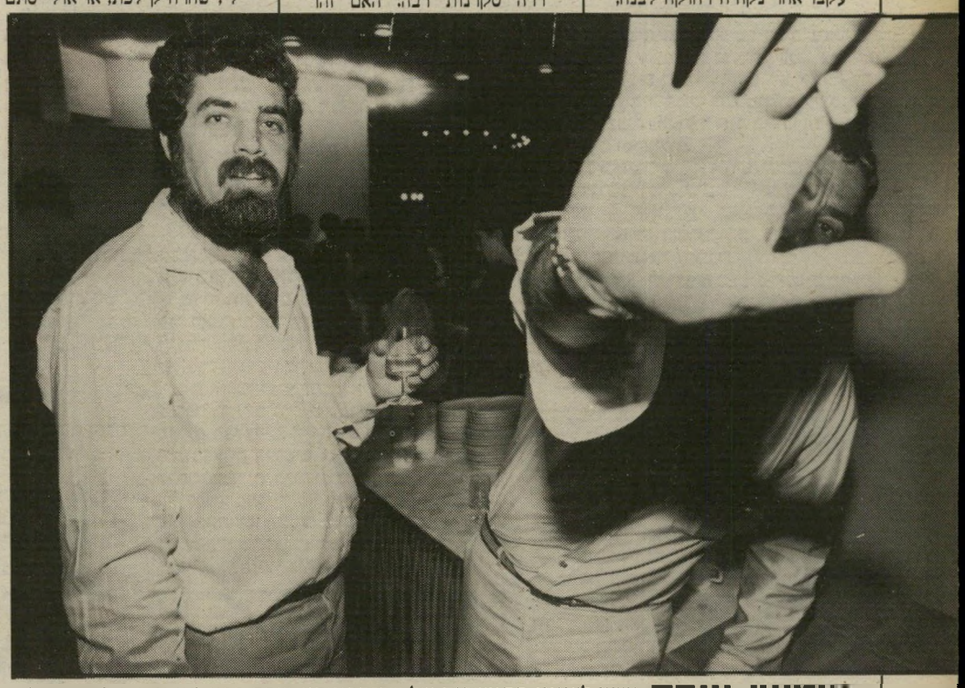

שמעון שבס יועצו לענייני התיישבות של שר־הביטחון יצחק רבין (אוחז בכוס) ותת־אלוף חגי, המשמש כשלישו הצבאי של שר־הביטחון (שולח יד לעבר המצלמה), הונצחו על־ידי צלם העולם הזה כשהם שותים ונהנים. השניים לא הרגישו בנוח בפוזה שבה נתפסו.

אריק מחפש את שחל

● השבוע שהיה היה שבוע חגיגי במיוחד: תחילה היום האחרון של חג־הפסח, אחר־כך המימונה והאחד במאי. לרגל החגיגה המתמשכת שהו רבים מהשרים בבתיהם, וכך קרה שביום הראשון חיפש אריאל שרון, שר־התעשיה־והמיסחר, אחר משה שחל, שר־האנרגיה. אז מה? אדם מהשורה היה מעיף מבט בפינקס־הטלפונים שלו ומחייג את המיספר המבוקש. אולם כאן מדובר בשר.

ממישרדו של אריק צילצלו אל מישרדו של שחל. שני המישרדים היו מאויישים בקושי, בגלל חופשת־החג. במיש־רד של שחל הורו למישרד של אריק לצלצל אל שחל הביתה. אחרי כמה שניות צילצלו ממישרדו של אריק שוב – שחל, הסתבר, לא היה בביתו. לכן הטילו על מישרדו של שחל לאתרו. אחרי כמה שניות נוספות שוב טלפון ממישרד־התעשיה־והמסחר למשרד־האנרגיה: „עוד לא מצאתם את השר?" וכך רצו הטלפונים בין מישרד־האנרגיה, מישרד־התעשיה־והמיסחר, ביתו של שחל בחיפה, מישרדו שם, חוותו של אריק – הלוך וצלצל. אצל אנשים פשוטים התהליך המסובך הזה – לדבר עם מישהו בטלפון – הוא לגמרי שונה, וגם יותר זול.

עצם בלתי־מזוהה?

מקץ כמה שעות, משהתקר־בה הנקודה אל החוף הישראלי, התאספו המתרחצים והמשתופים למיניהם, ומה רבה היתה תדהמ־תם, כשמהמים הגיח **חיים קורי־פי**, שר־התחבורה. כשלראשו כובע לבן! בטרם הספיקו הכל להתאושש, עטה עליו רעייתו **דבורה**, שחיכתה לו מודאגת ביותר על החוף. משנשאל קורפו אם הרחיק לשחות, כדי להיפגש עם שר־התחבורה הירדני, השיב ברצינות גמורה: „אין תגובה."

■ בים המלח, המקום הנמוך ביותר בעולם, גם בחרה להקת בת־שבע לחנוך את תוכניתה החדשה. ההופעה המרהיבה היתה בחופשת־הפסח, על גבי בימה ענקית שנבנתה על־פני המים. אל הבימה הוליכה רמפה ארוכה, שהובילה עד החוף הבטוח. ב־מופע היה אמור לנכוח גם שר־התיירות, **אברהם שריר**, ששהה במלון סמוך, אלא שהוא לא הגיע. השמועה סיפרה כי השר סירב לכבד את המופע בנוכחותו, אלא אם יותר לו לנאום לפני ההופעה. לא הותר לו — אז הוא לא בא.

■ שגריר ישראל במצריים, **משה ששון**, נראה השבוע מסתובב בחוסר־מעש ליד בית־אגרון בירושלים. הסיבה: מכו־ניתו שחנתה על המירכה, נו־עלה בסנדלי־דנוור. עם בואם של המחלצים, שלהם המתין יו־תר משעה, נכנס ששון למכוניתו ועזב את המידרכה, עליה חנתה מכונית השגרירות.

■ **דן כנר**, איש הרדיו ו־הטלוויזיה, המכבד לאחרונה לא רק במדורים העוסקים בשידור, התראיין השבוע בערב־ראיונות. מטבע הדברים עורר הראיון סקרנות מיוחדת בקהל וליח־שושים אינספור. כנר סיפר, כי בדרך־כלל היה מקבל 99% מ־מיכתבי־ההערצה מבנות המין הנשי. לאחרונה, סיפר, חל שינוי. היחס בין מיכתבי־העידוד הוא חצי־חצי מנשים ומגברים. קל־לות, הוסיף, הוא מקבל לאר־

"חג החירות"

אודי שלזינגר יהודה רביב ודני נטלר החליטו להו־ציא כרזה, שתבטא את מחאתם נגד הכפיה הדתית. היה להם רעיון, גרפיקאי (שלזינגר עצמו) וצלם (רביב). הם ניגשו לבית־דפוס להדפיס מיספר מוגבל של עותקים. לתדהמתם גילו שזהו החלק הקשה של מחאתם. הם ערכו מסע מפרך בין עשרות בתי־דפוס גדולים וקטנים, ידועים ולא־ידועים, ובכל מקום נתקלו בסירוב. בדרך כלל היתה התחמקות ללא סיבה, לעיתים הסביר להם בעל בית־הדפוס שאינו יכול להדפיס כרזה כזו, משום שיש לו גם לקוחות דתיים. לבסוף ניאות אחד מבתי־הדפוס לקחת על עצמו את העבודה, בתנאי שלא יזוהה בשום דרך. האכזבה הבאה של השלושה היתה כשניסו להפיץ את הכרזה בחנויות־ספרים ובתי־קפה בתל־אביב. גם כאן היתה התשובה שלילית.

בין יו"ר לכוכב

מאראדונה
אכזבה

● הכניסה למלון דן־אכדיה בליל־השישי לוותה באי־נעימות קלה. פתח המלון בהרצליה נסגר במחסומי־משטרה, וניידות פיטרלו בסמוך. האורחים במלון והסובבים אותו תמהו לפשר המהומה.

בסביבות השעה 10 בערב נדמה היה כי נפתרה התעלומה. חבר־הכנסת פינחס גולדשטיין צעד בטוחות פנימה, עם אילנה רעייתו החיננית, והתקבל ב־לבביות הראויה. גולדשטיין בא כדי להתראיין בערב־ראיונות שנערך במקום, אולם מה רבה היתה אכזבתו של מי שמשמש גם כיושב־ראש ועדת־הספורט של הכנסת, משהסתבר לו כי כל הרעש ואמצעי־הביטחון לא נועדו לאבטח דווקא את שלומו, כי אם את שלומה של דמות אחרת מעולם הספורט – דייגו מאראדונה, הכדורגלן הארגנטיני הנודע, שעמד להגיע למלון. אמצעי הביטחון נועדו לחצוץ בינו לבין מעריציו הרבים.

ירון לונדון סיפר לא־מכבר למראיין כי ידידו־מילדות והאדם הקרוב ביותר לו הוא גידעון סאמט, פרשן הארץ (משמאל). הוא הגדיר אותו כ„עוגן־הצלה". שאליו הוא פונה כשהוא בצרות. בשבוע שעבר נפגשו השניים בבית־קפה, ולונדון זכה בתמורה על המחמאה: סאמט שילם עבור שלוש כוסות בירה ששתה. השלישי הוא עיתונאי דבר אמנון דנקנר, גם הוא ידיד־קרוב של לונדון.

כמעט פנצ'ר

השירותרום שנערך בהפקת מחלקת הבידור והתרבות של גלי־צה"ל, היווה אומנם הצלחה, אך כמו בכל הפקה בסדר־גודל כזה לא חסרו הכמעט־פנצ'רים המסורתיים:

● **לזמרת־החוזרת נתנאלה נפל ביום המופע חלק מסויים מהגיטרה על הריצפה. הזמרת התכופפה להרימו ו... טראח – נתפס לה הגב. לא נעים, גם לנתנאלה וגם למארגנים המודאגים. שלא ידעו ממש, עד לדקה ה־90, אם תוכל להופיע אם לא. לבסוף הצליחה לעלות על הבימה ולקצור תשואות רועמות, בייחוד על השיר הדרך לקיסריה. המוכר יותר כאלי אלי!**

● **גם סביב כוכבת** הכל עובר חביבי, **שלומית אהרון הנאה, נערך טוטו: האם תופיע למופע או לא! אהרון קדחה**

נתנאלה אהרון ארזי

בכל יום המופע בחום של 40 מעלות, אולם חשיבותו של האירוע הכריעה את הווירוס. הזמרת, שהקליטה יחד עם חבריה־ללהקה את שיר השירותרום לפני שנתיים, עלתה לבימה כשהיא קודחת, והתנועעה, כשאת קולה הצרוד החליף פליי־בק (הקלטת־רקע).

● **הזמרת ירדנה ארזי היתה אמורה להנחות את המופע הגדול, אך ממש ברגע האחרון נבהלה וחזרה בה. עקב הנסי־בות נאלץ מולי שפירא, מנהל מחלקת־הבידור־והתרבות של גלי־צה"ל, לקפוץ לנעליה, וכמו בכל הסיפורים משוג זה, אף הצליח להפליא. כוכב נולד.**

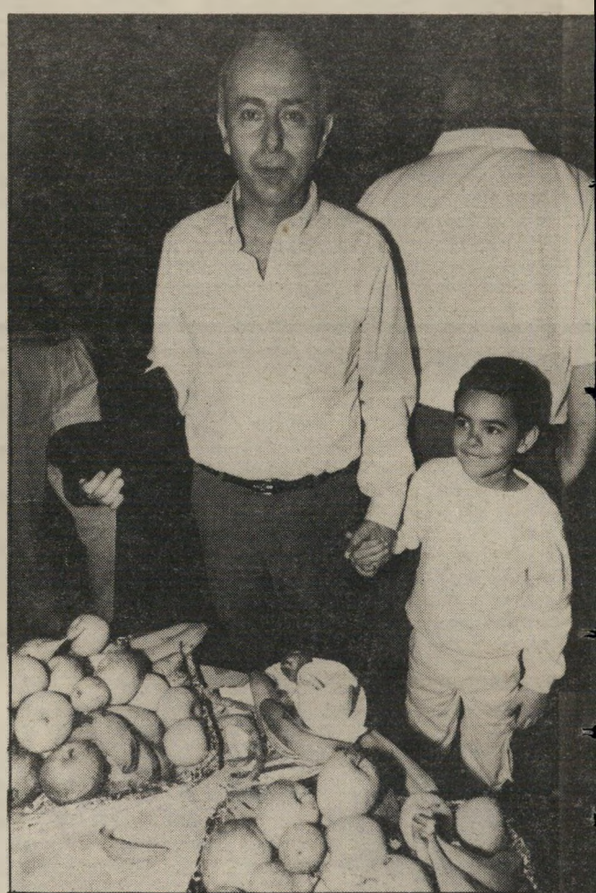

דן שפירא בן ה־5 וחצי נלווה אל אביו, מולי שפירא, מנהל מחלקת־בידור־ותרבות של גלי צה"ל, **למופע השירותרום. משראה דן את אביו עולה אל הבימה, במיסגרת תפקידו כמנחה הערב, אץ לעבר הבימה וביקש להצטרף אליו. רק הצפיפות והקהל הרב מנעו ממנו לעשות כך. מהרגע שירד אביו מהבימה אחז הקטן בידו, ליווה אותו לאורך השולחנות ולא הירפה.**

תמונת השבוע זה היה בבני־ברק, ברחוב רבי עקיבא. ברחובה של העיר החרדית הועמד דוכן למימכר כיפות־קטיפה. בתצלום נראה ילד בעל־פיאות מודד כיפה חדשה, כשהוא מקפיד שלא להשאיר את ראשו גלוי אף לשניה. מעל לראי, ששימש למדידת כיפות־הקטיפה, התנוססה כרזה נגד ראש עיריית פתח־תיקווה, דוב תבורי, הקוראת לאנשי בני־ברק לבוא ולהפגין נגדו. תבורי מצוטט שם: „אני לא יכול לראות פרצוף חרדי מול העיניים!!" צילום: רחל אבנרי ■

„לולא שאלת כל־כך הרבה שא־לות בתחום אחר — היה נותר לך זמן גם לזה."

■ ערב הראיונות נערך בהר־צליה, בגשם סוער. כנר בא לשם במיוחד מביתו שבירושלים. מש־נשאל אם הוא מתכוון לחזור עוד באותו הערב הגשום לירושלים, השיב: „בוודאי, הרי מחכה לי שם בית חם..."

■ הבלש הפרטי **יעקב צור** הוא כוכב מבוקש ביותר בערבי־ראיונות. רוב סיפוריו המעניינים נסבים על התחום שבינו לבינה. בשבוע שעבר סיפר על סכומי־הכסף המדהימים שמוכנים בע־לים קנאים לשלם. צור סיפר כי בעל, שחש שאשתו בוגדת בו, העמיד לרשותו מטוס פרטי, ואף צייד אותו בכרטיסים לשיט ב־אוניית־פאר. צור עקב אחר ה־אשה ואהובה בטיול ברחבי אי־רופה. גם בתי־המלון מומנו, כמובן, על־ידי הבעל הנבגד. את ההוכחות היה קשה להמציא, כי הזוג המאוהב לא יצא מחוץ לחדרי המלון או האוניה, במשך כל המסע. האהוב, כך גילה ה־בלש, הוא רופא המפורסם בחוגי־הבוהמה.

■ איך נולדות בדיחות? לפ־עמים מפליטות־פה. **דידי מנר־סי**, שהוציא זה־עתה ספר בדי־חות, נשבע שאשתו, **צילה**, אמ־רה על מישהי בתמימות גמורה: „היא אבן־ירכיים על צווארו!"

דסנה ברק ■

מחוק, לא! חריף, כן!

מודעי
10 קילו פחות

● **בני־הזוג המפתיעים ביותר בחגיגות המימונה היו מיכל ויצחק מודעי. הזוג הגיע ל־ביתה של משפחת אילוז בקטמונים בירושלים. האם, ז'וז'ט, הידועה כבשלנית הטו־בה ביותר בארץ, היא אמו של ד"ר חיים אילוז, יועצו של שימעון פרס לענייני־שכונות.**

מיכל באה בחליפה אדומה, לפי צו האופנה האחרונה. חיוורת־פנים ולא־שזופה. לעו־מתה, יצחק נראה צעיר מגילו, אחרי שהשיל 10 קילו ממישקלו. ונראה שזוף ורענן.

מודעי הפולני הודיע למארחים שאינו נוגע בדברים מתוקים, אך לתדהמת כולם הוא נטל כפית ואכל באופן חופשי כמויות גדולות מהמאכל החריף ביותר על השולחן, שרק מארוקאים מנוסים מסוגלים לאכול.

דווקא בדואר, אלא דרך מכשיר־הטלפון בבית ובעבודה, בשעות המוזרות ביותר.

■ כנר הובא לערב־הראיו־נות באמתלה שיהיה עליו לדבר על האירוויזיון. בשעה שבה דיברו המרואיינים האחרים, הוא ישב ושינן בעל־פה את תקנון התחרות וכל הכרוך בה. משנק־רא סוף־סוף לבימה, לא נשאל שאלה אחת על התחרות. ענו־דתו הזוהרת וחייו הפרטיים היוו, כמובן, את מוקד ההתעניינות. מאוחר יותר התנצל המראיין **משה טימור**, על „שלא נותר זמן לשאול שאלות אל האי־רוויזיון!" כנר ענה ברוח טובה:

"לא רציתי להיות"

מונולוג של ח"כ

חשבון נפש עם דפנה ברק

אברהם שפירא

דיאטה? **שנתחיל** דווקא עם הדיאטה?

האמת היא שאף פעם לא הייתי רזה. תמיד־תמיד הייתי שקדן. למדתי המון בילדותי. לא התעסקתי בשום־דבר שיש בו תנועות. לעיתים ישבתי ולמדתי 18 שעות ביום. כך שיצא לי לעשות מעט מאוד תנועות, וזה אחד הדברים שבטח גרמו לשומן שלי.

חייתי עם זה בשלום במשך שנים, עד שבחורף שעבר החלטתי לפעול ול־הוריד את עודף־המישקל הגדול שצ־ברתי. זה היה בבחינת אחזקה מונעת, כאילו רפואה לפני המכה.

אני בהחלט לא מרוצה מהפסטיבל שעושים סביב זה בעיתונות. דיאטה זה דבר מאוד פרטי של בן־אדם, ואני שו־מר בקנאות על פרטיותי. אין כמעט כתבות בעיתונות המתארות ממש את חיי־הפרט שלי.

בהתחלה עשו מזה בעיתונות מעין בדיחה. נו, או אמרתי לעצמי: "מילא". אבל אחר־כך, כשזה הופיע יום־יום בעיתונות, ממש התפלאתי. מה, זה הרבר הכי חשוב הקורה במדינה? זה מאוד לא לרוחי, החדירה הזאת לפר־טיות.

עם זאת, לא נפגעתי מהעצות שנתנו לי בכמה עיתונים, ומהטיפול העוקצני, לפעמים. בכלל לא! בסך־הכל, אני מבין שהעיתונות יותר התברחה עם זה, צחקה ברוח טובה. לכן לא נעלבתי. מה פיתאום!

אני בכלל אדם לא־מתוסכל. אמי תמיד אמרה שהיא מקנאה בבחורה שתתחתן איתי. היא אמרה את זה עוד כשהייתי ילד, מכיוון שלא עשיתי לה בעיות, לא באוכל ולא בלימודים. המזג הנוח שלי, זה כנראה הולך עם המימדים.

היום אולי הדימוי שלי קצת שונה. נו, מה הפלא? אחר־כך, כשבן־אדם מתבגר, נכנס לעסקים קשוחים כמו שאני מנהל, הוא חייב להיות קצת טאף (קשוח, באנגלית), אבל אני תמיד הצלחתי לעטוף את הקשיחות הזאת במעין וזלינה. בכל המשא־ומתנים שניהלתי בעסקים, ובכל התיווכים בפוליטיקה. גם בתיווך האחרון.

לא שליח של רכלנים!

בעניין **התיווך** האחרון בין המע־רך והליכוד במשבר־מודעי, זה מאוד כואב לי, כל הפירסומים אודותיי. כל מה שכתבו, כאילו כפיתי עצמי על המערך והליכוד בתיווכי, וכאילו רימי־תי את שני הצדדים, וכל מה שכתבו על מה שהלך ביני לבין ראש־הממשלה — הכל לא נכון!

אני לא התייחסתי עד עכשיו לרכילויות האלה. שימעון פרס צילצל אליי אחרי הפירסומים, שאמרו כאילו לא חפץ בשרותיי, ואמר שהוא מאוד מצטער שבעד שרות ומאמצים — מגיעים לי כאלה פירסומים. לא התנהל שום דבר מאחורי גבי, ואני לא רוצה להזכיר כאן שמות. המבין — יבין!

זה גם לא נכון שיזמתי את התיווך לבדי. צילצלתי אל שר־השיכון והבינוי, דויד לוי, שחשד שאולי לא סיפרתי לו את הכל במהלך המגעים, ואמרתי לו שהכל לא נכון, ומצידי הוא יכול לשאול את פרס.

גם את המישפט המפורסם, כאילו שדכן יכול לשקר — לא אמרתי בדיוק כך! אמרתי ששדכן אמיתי מותר לו שלא לומר את הכל. ויש הבדל גדול בין מה שנאמר לבין מה שפורסם.

מדוע לא יצאתי בהכחשות? זאת שאלה טובה. כי מה שהיה לי חשוב, זה שפרס ולוי יידעו את האמת, ושאני אדע את עמדותיהם. נוסף על כך, מה שלא אגיד — יהיו פיות רעים!

האנשים הרעים היו אולי שמחים יותר, אילו היתה הממשלה נופלת. בזכותי היא לא נפלה. אני שליח־ציבור, ולא שליח של כמה רכלנים. איזה אינטרס היה לי לתווך, לולא רציתי שהממשלה לא תיפול?

הנה, שוב היו שכתבו שלא היה לי פיאה אופנתית קצרה, מישקפיים אופנתיים, לבושה בטוב טעם, האופנה האחרונה – הציגה את הזוג לפני כל המסובים ודאגה ש־ירגישו "בבית".

לזוג שפירא שישה ילדים: שתי בנות וארבעה בנים. כולם נשואים. מלבד הבית ברחוב שטריקר, יש להם וילה בקיסריה, שאליה הם נוסעים לעיתים לבלות את סוף־השבוע. סוף־שבוע קצר, בגלל עו־מס עבודתו של ראש־המישפחה.

טובה דואגת לכך שתמיד יצ־טרף אליהם אחד הבנים עם מישפחתו, כדי שלא יהיה משעמם. היא אוהבת אנשים סביבה, כך מספרים.

קשה לדעת היכן נכנסים בדיוק לבית בתל־אביב. מי שנכנס מספר שהוא מתקבל, אחרי שלחץ על נורה, על־ידי שומר קשיש, חשדן מעט, המסרב לגלות אם הרב בבית, בטרם הוא יודע עם מי יש לו עסק. השער הראשון מוביל

גביר בביתו

פעם קראו לו "מנכ"ל המדינה". או "הגביר של המדינה". זה היה בשבע השנים הטובות – עבורו, על כל פנים – של שילטון הליכוד.

בינתיים קמה ממשלת־האח־דות, כוחה של אגודת־ישראל ירד מארבעה מנדטים לשניים בלבד, והעיקר – היא אירדה את מעמדה המיוחד כלשון־מאזניים, שעל פיה יישק דבר במדינה.

גם המעמד של שפירא, כיושב־ראש־הקואולציה הבלתי־נשכח, המניפולטור של המדינה, השתנה. זוהרו הועם במקצת. כיום מכבים משה שחל, אריאל שרון ואפילו הרב יצחק פרץ, נציג ש"ס, שגנבה את בוחריה של אגודת־ישראל, כ"מוציאים ומביאים" בשעות מתח ומשברים פוליטיים.

במשבר האחרון, משבר־מודעי, עת חזר שפירא לתפקיד המתווך הלאומי, זכה בתגובה בפירסומים שטענו כי דחף את עצמו למלאכת־הקודש של התיווך, כאילו זה היה בניגוד לרצונם של הצדדים הח־לוקים.

בכלל, התיקשורת אינה מפרגנת לו בימים אלה כבעבר, עת גילתה לראשונה את דמותו הציורית־עסיסית. הכל־כך שונה מהדימוי החרדי המקובל, ועטה עליה ב־שימחה חסרת גבולות ופרופור־ציות.

לאחרונה נכתב, כי כוחו באגו־דת־ישראל, המכונה בפיו "האגו־דה" במילעיל, בירידה. גם המגמה הכללית במיפלגה, כך נכתב – היא בירידה. חברים בוועדת־הכספים מתלוננים כי שפירא נוהג להפקיד את ניהולן של ישיבות רבות, או חלקי־ישיבות, בידיהם של יורם אריזור, שר־האוצר לשעבר, ויגאל כהן מהליכוד, וקובלים על־כך שאינו משתלט על הנעשה בוועדה חשובה זו.

ואחרי כל אלה, נחת עליו דוח בייסקי. נכון, הוא לא מוזכר במסקנות הדוח, וזאת בדיוק הבעיה. רבים בתיקשורת תמהו כיצד אינו מוזכר כמי שהיה יושב־ראש הוועדה המייעצת של בנק־ישראל בתקופה הקריטית. האם התמונה, כאילו המדינה כולה היתה בכיסו גדל־המימדים, היתה ציורית מדי? לא מציאותית?

לשפירא כואבים הפירסומים האחרונים אודותיו. במיוחד כוא־בים לו הפירסומים בעניין משבר־מודעי, דוח בייסקי וכוחו הפו־ליטי. הוא, שפונק כל־כך על־ידי העיתונות, קשה לו להתמודד עם זה. אך הוא אינו רואה בזה מגמה מתמשכת של תפנית בתיקשורת נגדו. נכון שהיתה לו קצת עדנה בדיווחים השוטפים על "הדיאטה של המדינה", אך אפילו פה אין חסרה נימה עוקצנית. התיקשורת נתנה לו עצות: להתעמל, להוריד את האשפה לפח. לא נעים.

המונולוג הזה לא נעשה בדרך שבה נערך בדרך־כלל מדור זה. שאלות רבות הוגשו לשפירא בכתב, ולזכותו ייאמר כי הוא טרח וענה בפרוטרוט, ללא ניסיון להתחמק, על כל השאלות, ובכללן גם האישיות. עזרו וטרחו עוזריו ודובריו, במיוחד דוברו אריה פרנקל, שהקדיש לכך זמן רב.

הכתבה נכתבה בימי חול־המו־עד. לדר המסורתי הזמינו טובה ואברהם שפירא גם זוג מתל־יצחק. אלה כתבו לו כי מזה שנים לא חגגו סדר כדת וכדין, ומייד הוזמנו לבית הגדול שברחוב שטריקר בתל־אביב, כדי לחגוג בחיק־המישפחה.

מכירים מספרים, כי טובה – אשה אלגנטית ביותר, חטובה.

אברהם וטובה שפירא בביתם

אמי תמיד אמרה שהיא מקנאה בבחורה שתתחתן איתי!

שדכן!"

נוח שהאגודה תלך לבחירות עכשיו. יש לי שליטה על מה שאומרים? מה שחשוב הוא שאני, כיושב־ראש ועדת־הכספים של הכנסת, ידעתי — וידעתי בבירור! — שאם ממשלת־האחדות תיפול, הכלכלה תחזור לפחות שנה אחורה!

מי שמכיר את הכלכלה — חושב כמוני. מי שמכיר את הכלכלה במדינה ורצה להפיל את הממשלה — הסברתי לו את עמדותיי. רק מי שלא מכיר את הממשלה, הכלכלה — הפנטזיות שלו השתוללו שאני רוצה להתפרסם, שאני רוצה להעלות את שמי.

או אני שואל: אני צריך להעלות שמי? לא מכירים אותי בארץ? איזה רוע־לב!

כשאני נוסע בכבישים, הרי מכירים אותי, גם את המכונית שלי. אנשים מנופפים לי לשלום, שמחים לפגוש אותי.

נכון שבזמן האחרון הפירסומים בעיתונות על משבר־מודעי, ורוח־המניות, ועוד כמה פירסומים כאילו שכוחי במיפלגה יורד וכוחה של האגודה יורד, לא טובים לי. נכון גם שבזמן שהייתי יושב־ראש הקואליציה היו עליי פירסומים יותר טובים. אבל אני לא חושב שחל מהפך בעיתונות נגדי.

הנה, שייקה בן־פורת כתב עליי מאוד יפה בזמן האחרון. אני לא רוצה להתייחס בשמות לעיתונאים שהשמיצו יחסית לשאר חברי האגודה, מכירים בי יותר צדדים, ואני מתכוון כמובן גם לציבור החילוני.

הנה, טוביה צפיר מחקה אותי: את מי עוד מהאגודה או מש"ס הוא מחקה?

אני מבין את החשיבות של הקשר לציבור, של העיתונות. יכול להיות באמת שאעשה משהו בניידון בקרוב.

בעניין של השבוע האחרון — דוח בייסקי — לא היתה שום סיבה שהדוח יטפל בי. אני הייתי יושב־ראש הוועדה המייעצת של בנק־ישראל, והוועדה המייעצת בכלל לא טיפלה בשוק ההון, אף פעם אחת לא התעסקה בוויסות. הוועדה המייעצת מייעצת לבנק־ישראל בנושאים מוניטריים בלבד. וזרך־אגב, את סדר־היום של הוועדה מרכיב נגיד בנק־ישראל. או מה רוצים ממני?

הסיפור עם שך – זה שטויות!

כיוחי באגודה לא יורד. זהו עוד רוע־לב, או סתם חוסר־הבנה.

יש כאן טעות גדולה. פשוט היתה מחלוקת בין הליטאים והחסידים. אני יהודי היה צריך להיות או חכם כשלמה המלך, בשביל להשתלט על כך. היום לא צריך להיות חכם גדול כדי להיות יושב־ראש קואליציה. קואליציה כל־כך גדולה, בת יותר מ־90 מנדאטים, מה כבר יכול לקרות? אני חושב שהוכחתי את עצמי בתפקיד הזה.

גם להיות יושב־ראש ועדת־הכספים של הכנסת, זה לא פשוט. זוהי הוועדה עם הכי הרבה סמכויות בכנסת. אי־אפשר להזיז כמעט שום דבר בכלכלה בלי אישור הוועדה הזאת. פה אני כבר צריך להוכיח איך אני מתפקד כאיש, ולא כמיפלגה. בקואליציה המצומצמת, תיפקדתי כנציג מיפלגה בת ארבעה מנדטים. היום, בוועדת־הכספים, אין אף חבר מהאגודה מלבדי. אז אפשר לשאול את יצחק מודעי, איך תפקדתי כשהוא היה שר־אוצר.

אני חושב שזה מפני שהידע הכלי־כלי שלי הוא גם מאקרו וגם מיקרו. אני עבדתי הרי עם (פינחס) ספיר. אני מכיר הרבה צדדים ותקופות של הכלכלה. חוץ מזה, היחסים האישיים שלי עם החברים, זה עוזר לתפקד באווירה טובה. עם מודעי, למשל, יש לי יחסים מצויינים, וזה עזר לא־פעם לקדם עניינים.

עכשיו ידוע לי שיש אנשים שאומרים שאני „יושב־ראש נייר", שנותן גם לאחרים לנהל את הישיבות של הוועדה. כבר הוכחתי עשרים פעם, שלא החסרתי אף ישיבה אחת של הוועדה, אף ישיבה אחת! לפעמים קורה שאני רוצה ללמוד את החומר של הישיבה טוב־טוב. או מה? אני נכנס לישיבה יותר מאוחר, וביניתיים יורם (ארידור) או יגאל כהן מנהלים את הישיבה. כולם מרוויחים מזה, כי בינתיים היתה לי אפשרות ללמוד טוב את הנושא.

ומה, ליושב־ראש הכנסת אין סגנים, המנהלים לפעמים ישיבות? זה אומר שהוא מתפקד לא־טוב?

מבחינת הבנה בכלכלה, מבקר־נציגו של הרבי מגור בכנסת. למרות העובדה שהרב (אליעזר) שך הורה לאנשים שלו להצביע בשביל ש"ס, אנחנו ביחסים טובים מאוד ביניהם. תמיד היינו ביחסים טובים. הסיפור הזה, כאילו הידקתי איתו את הקשר רק בזמן האחרון, זה שטויות.

בכלל, כל הסיפורים, כאילו הכוח שלי יורד, ממה זה נובע? בזמן שילטון הליכוד הייתי יושב־ראש הקואליציה, כשהיא היתה תלויה כולה בלשון־מאזניים קטנה. זו היתה קואליציה מצומצמת, בת 61 מנדאטים — מצב עדין מאוד. יושב־ראש־קואליציה המדינה יצחק טוניק רצה לעשות לי „מי שבירך" על ההסדר שסידרתי. יכול להיות שבלי התערבותי, הוויסות היה ממשיך ולא היינו מגיעים להסדר שיפסיק את זה.

זה שטות, מה שאומרים, כאילו הכנסתי את המדינה לבעיה, כשתצטרך לשלם לאזרחים. אחרת לא ניתן היה להפסיק את הוויסות עד היום! לא כולם האמינו אז שניתן לגמור עם זה. ההצעה של מנכ"ל מישרד־האוצר דאז, עזרא סרן, רק היתה מחריפה את המצב.

היו אז שתי אפשרויות בלבד: להמשיך את המצב או להפסיק איתו. איש לא חלם אז שאפשר לגמור עם זה, ועובדה שבזכות ההצעה שלי הצלחנו!

נענשים על כוונות טובות

איך אני מעריך את כוחה של האגודה כיום? אני לא רוצה להיכנס לוויכוחים ולענות לכל אלה האומרים שהאגודה בירידה. מה שאני מוכן להצהיר זה שנראה בבחירות הבאות, ואני מדבר בביטחון גמור.

כן, לי יש הערכה ברורה. אני גם לא רוצה להצהיר, אם ש"ס היתה תופעה חד־פעמית. הכל נדע בבחירות, ואני לא מודאג. הנה, זה שלורנץ (חבר־הכנסת לשעבר שלמה לורנץ) הוא כאילו נציגם של ש"ס לתפקיד הנגיד (נגיד בנק־ישראל) — זה לא נכון, זה שקר. יש לי הוכחות, אבל אני לא רוצה לפרט. הוא בכלל רוצה להיות בתפקיד אחר, לא בתפקיד הנגיד.

הרבי מגור, שאני מייצג אותו, יש לו הסיעה הגדולה ביותר באגודה. היא מונה 28% מהאגודה.

הקשר היומיומי שלי איתו? הוא מנחה אותי. ודאי, מה זאת אומרת! הרי אני הנציג שלו! זה מה שחשוב, ולא אם רציתי או לא רציתי להיות שדכן.

זה נורא כואב לי. הרי פרס סגר כבר לפטר את מודעי, ואני שיחקתי עם זה ככה שהוא לא פיטר.

אז שוב אני מדגיש: לא רציתי להיות שדכן, אבל זה מה שמקבלים לפעמים בשביל שרות וכוונות טובות. חבל.

„זה שטות, מה שאומרים, כאילו הכנסתי את המדינה לבעיה, כאשר תצטרך לשלם לאזרחים. אחרת לא ניתן היה להפסיק את הוויסות עד היום! ועובדה שהצלחנו!"

ח"כ שפירא (בידו: דוח צברה וישאתילא)
„אני לא מרוצה מהפסטיבל סביב הדיאטה שלי!"

לרחבה מרוצפת, מוארת, המובילה אל דלת הבית. גם שם יש אינטרקום. אחרי שמזדהים – פותח בדרך־כלל אחד האברכים את דלת־העץ הדקורטיבית בצבע חום.

הבית, כך מספרים, מלא ברבנים ובאברכים, ומרוצף כולו בשטיחים. כרמל, אלא מה?

צעד לא נשמע שם, בגלל השטיחים מקיר־אל־קיר, תרתי־משמע.

בכניסה שולחן פשוט, נמוך, וארבעה כיסאות – חדר־המתנה. בצד ניצבת אנטיקה. באמצע הרחבה ישנה צימחיה עשירה, מוארת. הריהוט לא ראוותני.

מי שביקר בבית מספר כי אין שם הרגשה מכבידה של תצוגה, של פאר. בתוך הבית יש מעלית, המובילה אל חדרי־המגורים ושאר הקומות. יש גם מדרגות המובילות למעלה. למטה – בית גדול שקשה להתמצא בו.

בדרך־כלל מתרוצצים ילדים במדרגות. בכלל, הבית מלא באנשים, רעש בלתי־פוסק.

במעלה המדרגות, בדיוק במרכז הבית, נמצא חדר־העבודה של הרב. מי שביקר בו, מעיד כי הוא מכיל סיפריה ענקית, גם של סיפרי־לימוד, לא דווקא בנושאי־דת. על החדר חולשים שני דיוקנות מרשימים של רבנים.

הרב שפירא מקבל את אורחיו מאחורי מיכתבה חומה פשוטה. מבקריו מעידים כי קשה לנהל עימו שיחות ממושכות, בגלל מכשיר הטלפון, המפריע מדי כמה שניות. „מנכ"ל המדינה" או לא – במיבצרו הוא עדיין בשיא כוחו.

במדינה

דרכי־אדם
קונסטנטינסקו נגד הקומיסארים

„אם אני לא עושה סרטים, אני מת!"

„מדינת ישראל, הדמוקרטית לכאורה, אינה שונה ממדינות הגוש המזרחי, שאינן דמוקרטיות. כשרציתי לביים סרט ברומניה, הייתי זקוק לאישור של ועדה ממשלתית. וגם אחר־כך, כשהסרט היה מוכן, הייתי צריך להקרינו לפני עוד ועוד ועדות, להתווכח עם כמה קומיסארים, ורק אז היה הסרט יוצא אל הקהל, או נגנז.

„וזה גם מה שקרה לי בארץ: מישרד־הקליטה הזמין ממני סרט על אילן, רקדן צעיר, עולה חדש. במשך כמה חודשים התלוויתי לאילן, הייתי איתו בבוקר בבית־הספר, אחר־הצהריים בכיתת הבאלט ובלילה חזרתי איתו הביתה.

„אילן של הסרט שלי היה נער אומלל ועייף, הנקרע בין שני עולמות — חיי הריקוד וחיי נער צעיר המתקשה להשתלב בבית־סיפרו.

„במישרד־הקליטה ראו את הסרט ונבהלו. ‚אין תופעות כאלה בארץ,'

בימאי קונסטנטינסקו
תסתכל על עצמך!

אמרו לי, ‚וגם אם יש, בשביל מה להראות אותן בסרט? אנחנו ביקשנו סרט על אילן, רקדן צעיר ומאושר, שהחיים בארץ־ישראל היפה רק השפיעו עליו לטובה'."

תירם צהוב ועסיסי. פאול קונסטנטינסקו, 63, בימאי־סרטים שנולד ברומניה וחי בארץ ב־14 השנים האחרונות, מדבר בקול חרגוני, כמעט משועמם. קונסטנטינסקו הוא גבר גבוה, שניכר בו כי בצעירותו היה יפה־תואר. גם הוא, כמו אילן, מוצא כי החיים בארץ מעייפים ומאמללים.

שבע פעמים שינה קונסטנטינסקו את הסרט על אילן כדי שימצא חן בעיני הקומיסארים של מישרד־הקליטה, ובינתיים התלונן אצל כל מי שהיה אפשר, החל באיגוד הבימאים וכלה במישרד־הקליטה עצמו.

איש לא סייע לקונסטנטינסקו במילחמתו בקומיסארים. הוא נאבק לבדו. לבסוף השיטה היא שניצחה. קונסטנטינסקו, שהיה זקוק לכספי הסרט, התפשר עם דרישות המישרד. אילן היה לרקדן חייכן ומאושר.

כך מהלך קונסטנטינסקו כל חייו הבימאיים בין שלוליות הפוליטיקה: נכנע לשיטה, ניזון ממנה ונאבק בה. מתפשר ומתקומם. מרוויח ומפסיד.

במשך עשר שנות עבודתו ברומניה ביים קונסטנטינסקו 45 סרטים קצרים. וכמעט כל סרט, ולוא גם התמים ביותר, לווה במאבקים וניצחונות קטנים. למשל, הסרט על האיכר. בלב שממה הררית רומנית ישב לו איכר תמהוני שחלם על היום שבו יצליח לגדל גידולים חקלאיים שיהיו כל־כך

(המשך בעמוד 19)

"ארטי" הינו מפעל אירופי בעל מוניטין עולמי ביצור מוצרי גימור לרהיטים ועץ, מפעל יחיד ומוביל המתמחה ביצור חומרי גימור לעץ.
כזה הוא ה**"ארטי פאראציד לזור (A.P.L.)**.

"ארטי פאראציד לזור" מבטיח: ***שמירה** על הגוון הטבעי של העץ ***חסכון** מירבי בשימוש (עד 20 מ"ר מ־1 ליטר צבע) ***הגנה** מכסימלית על העץ מפני מזיקים ***עמידות** בכל תנאי מזג אויר, לרבות מים ושמש ***חסינות** מפני האור.

"ארטי פאראציד לזור" - אידיאלי לציפוי וגרות בנין, תריסים, רהיטי גן ורחוב, משקופים, ארגזי רוח, תקרות עץ וקירות דקורטיביים, רהיטים ועוד. ניתן להשיגו ב־7 גווני צבע ובציפוי שקוף, ניתן גם לערבבו לגווני ביניים.

"ארטי פאראציד לזור" מחירו נמוך בכ־עד 30% מהמקבילים לו בשוק. רק חברה כ"ארטי" המתמחה ביצורו והמוכרת ציפויי מגן לעץ בהיקף שכזה - יכולה להעניק לך את הטוב ביותר במחיר ההוגן ביותר. עכשיו גם אתה יודע מדוע עם ציפוי A.P.L נכונו לעץ שלך חיים ארוכים.

"ארטי פאראציד לזור" - להשיג בכל חנויות הצבע וחומרי בנין המובחרות.

שיווק והפצה
פרופילון-בירם בע"מ
הגדוד העברי 64
תל־אביב
טל.
03-373479,
03-374475

יעד פרזול
תל אביב, בית מרס, הרצל 158 טל': 836281
תל אביב, יעד פרזול, רענן 34 טל': 821524, 827248

שולה
ציפורניים מלאכותיות
בשיטה אמריקאית
חזקות באחריות
וכן השתלת ריסים
רח' המלך ג'ורג' 72
טלפונים:
282969
השתלת ציפורניים
עם יהלומים, ציורים
וקישוטים בידיים וגם ברגליים

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 6-5-790114 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך
איתן עמיחי-דברת

שתי אצבעות מצידון

מעולם לא צפיתי בסרט ברגשות כה מעורבים כפי שהיו לי כשראיתי, השבוע, את הסרט של צה"ל, שתי אצבעות מצידון.

זהו סרט שהוסרט תחילה לצורכי הדרכה. הוא מעלה מצבים קרביים שונים שבהם עלולים חיילים למצוא את עצמם בארץ מאוכלסת, ומאפשר ויכוח עליהם. כאשר אוייב מסוכן מסתתר בבית שיש בו אזרחים — האם מותר לפוצץ את הבית בררנ"ט, או צריכים לפרוץ פנימה כדי לחוס על האזרחים? כאשר שוכבים במארב ורואים תנועה חשודה — האם מותר לירות מבלי לוודא תחילה אם התנועה היא של אוייב חמוש או — למשל — ילד?

על המצבים האלה הולבשה עלילה, החיילים הם אנשים אמיתיים, וכך נוצר סרט מיוחד במינו, שנשלח עתה לפסטיבל קאן.

החיילים בסרט הם דמויות אמיתיות. לכל אחד מהם אופי משלו, סיגנון ורקע. אפשר להאמין לכל אחד מהם. גם השיח הוא אמיתי להפליא — דבר נדיר למדי בסרט ישראלי. הסלנג הוא אותנטי, האווירה נכונה. גם הרומאן הקטן בין גדי, מפקד־המחלקה (רוני פינקוביץ) והחיילת במטה־החטיבה, יש לו צליל אמיתי.

כסרט על מצבם של חיילי צה"ל בלבנון, בעיותיהם, לבטיהם, פיקפוקיהם ומעשיהם, זהו מיסמך אמיתי. מי שאוהב את צה"ל, יאהב את הסרט. ובכל זאת, חסר בו משהו. חסרה בו התשובה לשאלה הפשוטה המרחפת מעל לעלילה כולה: מדוע צה"ל היה שם בכלל?

הסרט מנסה לתת תשובה חטופה, בהקדמה: צה"ל נכנס ללבנון כדי „להרוס את תשתית המחבלים," והוא „נתקע שם במשך שלוש שנים." לבנון היא ארץ מקוללת, הכל שונאים שם את הכל — מארונים, שיעים, דרוזים, פלסטינים, סורים — והכל ירו בצה"ל.

למה? ככה. החיילים אינם מבינים. הסרט אינו מסביר. נותרה המסקנה: העולם כולו נגדנו, הגויים שונאים אותנו, למרות שבחורינו נחמדים ואינם עושים אלא את המוטל עליהם. הם גם מחלקים סוכריות לילדים. גם מפקד־הפלוגה הקשוח (שאול מיזרחי) הוא בעצם בחור טוב. אין בסרט כהניסטים, וגם לא דתיים אחרים.

הצופה נקען יראה את הסרט, בלי ספק, באור אחר לגמרי. ליבו יהיה עם „המחבלים", הלוחמים בכובש זר. הבחורים הנחמדים ייראו כצבא־כיבוש, היורה לכל עבר בארץ לא־לו. ואילו השיעים, המניחים מיטעני־צד והמסיעים מכוניות־תופת, ייראו שם כגיבורים. גם הנערה השיעית, התולה כבסים על הגג, והמפלרטטת בעיניה עם חייל־צה"ל עד שמסתבר שהיא קשרית של המחתרת, תעורר בחו"ל רק התפעלות.

הסרט נמנע מלתאר את האוייב כתת־אדם. אומנם, אין האוייבים מופיעים ברמות בני־אדם אמיתיים, בעלי אופי, שאיפות ואידיאלים משלהם, אך הם גם אינם מופיעים כמיפלצות. זה מוסיף לאיכות הסרט.

מי שירצה, יוכל לראות בסרט דוגמה להומאניות של צה"ל וליי־חודו. אינני מאמין שיש צבא אחר בעולם המסוגל לייצר סרט כזה.

מי שירצה, יוכל לראות בו עוד דוגמה של „יורים ובוכים", מיז שיח־לוחמים חדש, התחמקות יפת־נפש מן העימות עם האמת האכזרית: שפלשנו לארץ שכנה והשארנו אחרינו הרס וחורבן.

כפי שאמרתי: רגשות מעורבים מאוד. ולתערובת ריגשית זו התגנב אצלי עוד רגש מוזר, שכמעט ולא הייתי מאמין בקיומו: נוסטלגיה ללבנון, לאותה ארץ יפהפיה ומקוללת, לאותם נופים פראיים וטראגיים, לאנשים האומללים והמטורפים, לריגעי הסכנה והמתח. ואם אני מרגיש כך, אחרי שהייתי שם רק כמה ימים מדי פעם, שמא מרגישים כך גם החיילים שבילו שם חודשים ארוכים באבק, בבוץ, בין מיטעני־הצד והמארבים, ממטחי־האורז בתחלה ועד למטחי־האש בסוף?

מסע ארוך אל תוך הלילה

כמה ימים לפני שראיתי את הסרט של צה"ל ראיתי את היפוכו: סרט קצר, בן 35 דקות, בשם סרט לילה.

כמעט שלא הלכתי לראותו. אמרו לי שהסרט נעשה בידי סטודנטים בחוג לקולנוע של אוניברסיטת תל־אביב, ושהוא עוסק — שוב: — ביחסים בין יהודים וערבים. הלכתי מתוך חובה.

אך אילו החמצתי אותו, לא הייתי סולח לעצמי.

זהו סרט יפהפה, העשוי באמצעים פשוטים ביותר. גם העלילה פשוטה לגמרי: המישמר האזרחי מתנפל על מחסן שבו מתגוררים (בניגוד לחוק) פועלים מהשטחים הכבושים. במכונית אין מקום להסיע את כולם למישטרה. אחד מאנשי המישמר נותר במקום, כשאל זרועו כבול נער ערבי.

לאיש נמאס לחכות, ומתחילה אודיסיאה לילית, שבו נקשר בין השניים קשר חזק יותר מאשר אויקי־המתכת. המבוגר, יהודי מיזרחי פרוע (משה איבגי), והנער הערבי (עקאד עבד־אל־חי, שאינו שחקן מיקצועי, אלא סתם נער שנמצא בשוק של טירה), עוברים הרפתקות, סובלים ביחד, ומגלים זה את זה כבני־אדם.

הסוף הוא דרמאתי. את 30 השניות האחרונות, שהן מלודרמאתיות מאוד, הייתי חותך. חוץ מזה, זהו סרט מושלם.

הסרט כבר זכה בפרס בפסטיבל לסרטים קצרים בגרמניה. גור הלר, הבימאי, ראוי לו. וגם אביו, המפיק.

כל ישראלי הומאני יאהב את הסרט. אינני בטוח שזה נכון גם לגבי הצופה הערבי. הדברים נראים בעיניו של ישראלי־יהודי, בעל כוונות טובות. כך גם כל השורה הארוכה של סרטים קודמים, העוסקים ביחסים בין יהודים וערבים.

עדיין לא נוצר סרט שהוא פרי של שותפות־אמת בין יוצרים יהודיים וערביים. אולי הזמן עוד אינו בשל לכך.

קינאה בסיציליה

כמה ימים לפני שהרווחות נשאו את האבק הרדיו־אקטיבי מברית־המועצות לסיציליה, הייתי שקוע שם בוויכוח על סכנת הכורים הגרעיניים.

סיציליה היתה שטופת־שמש. בית־מלון גדול על שפת־הים, לא הרחק מן העיר פאלרמו, התכנסו 400 הצירים של המיפלגה הדמוקרטית הפרולטרית לוועידתם השנתית — וזה היה אחד הנושאים לדיון. הייתי האורח שלהם.

ישבתי, הקשבתי וקינאתי.

מיפלגה זו צמחה מתוך מרד־הסטודנטים הגדול של 1968. בארצות אחרות שקעה התנועה, או עברה לפסים של טרור שמאלני, או נעלמה ברומנטיקה העקרה של השמאל החדש. באיטליה קרה נס: מנהיגי המרד עברו לפסים של פעולה

פוליטית, הקימו מיפלגה וממלאים עתה תפקיד חשוב בזירה האיטלקית.

זוהי מיפלגה קטנה, הזוכה בשני אחוזים של קולות הבוחרים במדינה. אולם מבחינה איכותית היא מהווה כוח הרבה יותר חשוב. לקולה יש הד רב, ורעיונותיה מכים גלים גם במיפלגות הירייבות.

מקורות המיפלגה בשמאל החדש, אך היא עיכלה יסודות רבים של התנועה לשמירת איכות־הסביבה, כמו מיפלגת־הירוקים בגרמניה. מבחינה פוליטית היא ניטרליסטית ותומכת בתנועות־שיחרור שבשני המחנות.

קינאתי בה קודם כל בגלל רמת הדיונים. לפני שהתחיל הוויכוח, שנמשך שישה ימים, נמסר לי מיסמך בן 44 עמודים צפופים, שכלל את ראשי־הפרקים לדיון. הנה כמה מהכותרות של ראשי־הפרקים: „ההתפתחות האקולוגית והאתיקה הסביבתית", „הניגודים בקאפיטליזם בן־זמננו", „דחיית הדגם הביורוקראטי של הגוש המיזרחי", „הנטיה העולמית לעבר המילחמה והרס הטבע", „משבר הקונסנזוס החברתי במערב", „שוד הטבע והשחתת המשאבים הטיבעיים", „דמוקרטיה בעידן הגרעיני", „המשבר ברגם הניאו־קורפורטיבי של האיגוד המיקצועי", „מצע לאלטרנטיבה — זכויות אזרחיות וזכויות דמוקרטיות", „התפתחות העמים במיסגרת של סולידריות", „תחשיבים כלכליים ותועלת חברתית", „הזכות לעבודה משוחררת", „ההתפתחות והעצמאות של החלק הדרומי של כדור־הארץ", „עיצוב מדיניות כלכלית מלמטה", „מדיניות למשאבי־האנרגיה ומשאבים מתחדשים", „שיחרור האשה", „דמוקרטיה ומערכת התיקשורת", ועוד ועוד.

את רוב התיזות (הן תורגמו עבורנו לאנגלית טובה) הייתי צריך לקרוא פעמיים־שלוש, כדי לדרדת לעומקן. בוועידה לא דיברו עליהן פרופסורים, אלא הצירים שנבחרו בסניפים בכל רחבי איטליה: אינטלקטואלים צעירים, מגודלי־זקן ולובשי בגדים מרופטים בקפידה, אך גם כמה אנשים מעונבים ופה ושם אדם בעל חזות פרולטרית אמיתית, וכ־20% נשים. הם ריברו מעל הדוכן בלהט, בשפה נהדרת (מה אני יכול לעשות, באיטלקית כל מישפט מצלצל כאילו נלקח מגאום של קיקרו.) קינאתי.

אף אחד מן הנושאים האלה לא נדון מעולם בשום ועידה של מיפלגה ישראלית. די לחשוב על בית־הקברות הרעיוני בוועידת מיפלגת־העבודה ועל אווירת־האסאפסוף בוועידת־חרות, המליצות הרדודות של ר"ץ והקישקושים של ד"ש ז'ל, כדי לעמוד על ההבדל.

קל למצוא אמתלות. יש לנו מילחמה, אנחנו עסוקים בבעיות־הקיום המיידיות, וכו' וכו'. תירוצים! הידלדלות המחשבה המדינית והחברתית שלנו היא חלק מן ההידרדרות הכללית של החברה הישראלית, התייבשות משאביה הרוחניים והמחשבתיים והתנוונות חייה הפוליטיים.

ועוד עובדה שמילאה אותי בקינאה. ועידה זו נמשכה שישה ימים. בכל יום דווח עליה (ועידה של מיפלגה, שיש לה בקושי 2% בפרלמנט!) בכל עיתוני איטליה, בטלוויזיה וברדיו. גם הופעתי שלי בה צויינה בעמודי־החדשות של ששת העיתונים החשובים ביותר, ובשניים מהם זכתה בכותרת.

בישראל לא הייתי יכול לחלום על כך.

ליד בריכת השחיה

נעניתי ברצון להזמנה להופיע בוועידת המיפלגה האיטלקית הזאת — הן מפני שאופייה קרוב לליבי, הן מפני שאני אוהב את איטליה בכלל ואת סיציליה בפרט. אך גם מפני שבכינוסי מיפלגה זו אפשר לעבור קורס מזורז בבעיות העולם.

על הבימה, באולם, בחדר־האוכל, ליד בריכת־השחיה, בבר ובגינה ניתן היה להחליף דברים עם שליח של ממשלת ניקראגואה ועם נציג של תנועת־סולידריות הפולנית — כשזה מותח ביקורת קטלנית על מזימות ארצות־הברית, וזה על מעשי־הדיכוי של המישטר הפרו־סובייטי. ניתן היה לשמוע מידע מפי שליח הקונגרס האפריקאי הלאומי (המחתרת הדרום־אפריקאית), ומפי איש מיפלגת שין־פיין האנטי־בריטית מצפון־אירלנד. אפשר היה לאכול ספאגטי עם צדפות בחברת דיפלומט סיני, לשתות גראפה עם ירוק מגרמניה וסוציאליסט מחבל הבאסקים, ולקפה עם השליח השחור מאנגולה ונציג מיפלגת־השיטלטון ביוון. כל שיחה כזאת שווה יותר מקריאת מאה מאמרים.

אחד השיאים הריגשיים של הוועידה היה המיפגש הישראלי־פלסטיני. מטעם אש"ף בא עימאר שאקור, בן כבר סח'נין בגליל וחניך האוניברסיטה העברית, מעוזריו של יאסר ערפאת. הוא הכריז ריישמית כי „אש"ף מוכן לנהל משא־ומתן עם ישראל בכל דרך שהיא, כשהתנאי היחידי הוא הכרה בזכות העם הפלסטיני להגדרה עצמית." נקראתי אל הבימה, ואמרתי שידידי ואני תומכים בניהול משא־ומתן עם אש"ף, כשהתנאי היחידי שלנו הוא הכרה בקיומה ובביטחונה של מדינת־ישראל. הוספתי שאם יתקבלו בו זמנית שני התנאים האלה, אפשר לעשות שלום תוך 24 שעות.

באותו רגע קמו 400 הצירים ממקומותיהם, והריעו לשנינו בעמידה במשך קרוב לעשר דקות. לחצנו ידיים על הבימה והתחבקנו עם יו"ר הוועידה. כך נוצר מעמד נרגש, שתואר למחרת היום ברוב עיתוני איטליה. אחד מהם הכתיר את הידיעה במילים: „ישראל ואש"ף עושים שלום ביניהם — אבל רק על בימת הוועידה של מיפלגת ד"פ". הטלוויזיה שידרה את תיאור המעמד בשני ערוצים.

כעבור יומיים ערכנו ויכוח פחות נרגש והרבה יותר ממושך על בעיות השלום הישראלי־פלסטיני. שר־החוץ האיטלקי, ג'וליו אנדריאוטי, איש המיפלגה הנוצרית־דמוקרטית, הבטיח לבוא ולהנחות את הדיון הזה, אך התנצל ברגע האחרון על אי־בואו. השמועה אמרה שהופעל עליו לחץ ישראלי כבד.

לי הוכיח אותו מעמד נרגש שוב עד כמה עמוקים בעולם הגעגועים לשלום בין שני עמינו — שלום שיבטא את השאיפה הכללית להבטיח את קיום ישראל מצד אחד ואת זכות הפלסטינים לעצמאות לאומית מצד שני. אנחנו, הדוגלים בכך, מהווים מיעוט בישראל — אך בעולם אנחנו מהווים רוב עצום.

שעון ים־תיכוני

מאז שעצר יהושע בן־נון את השמש בגיבעון, עוד לא היה נס כזה.

אפשר כיום לעבור את כל אלפי הקילומטרים של הים־התיכון, ממיזרח למערב, מבלי להזיז את השעון. מירושלים ועד מדריד שורר זמן אחיד.

האיטלקים, כמו כל האירופים, הזיזו את השעון שעה אחת קדימה. הספרדים עלו עליהם, והזיזו את שעונם בשעתיים. ורק ישראל הקטנה והריאקציונית עדיין דבקה בשעון־החורף שלה. וכך השתווה השעון בכל הארצות האלה — כאילו עמדה השמש דום.

אילו חי גלילאו גלילי, היה חושב פעמיים לפני שהיה משמיע את פסוקו המפורסם: „ואף על פי כן, נוע תנוע." הוא הכיר את האפיפיור, אך לא את הרב אליעזר מנחם שך.

איבגי ועבד־אל־חי ב„סרט לילה"

מדוע הכחישה מישטרת ישראל — ומדוע חזרה בה מהכחשה זו? חיים בר־לב (מימין) לעיתונאים

שותף לעת צרה

כ אשר נעצר שמואל פלאטו־שרון באיטליה, ב־27 באוקטובר שעבר, היתה לבני־משפחתו נחמה קטנה אחת. הם ידעו כי בכל עת תהיה להם אוזן קשבת אצל שר־המישטרה, חיים בר־לב.

היתה להם סיבה טובה לאמונה זו. הם ידעו על ידידותם הקרובה של אברהם ואריה פילץ עם בר־לב.

כאשר עלה פלאטו־שרון לארץ, בסוף שנות ה־60, כילד־טיפוחיו של השר פינחס ספיר, חיפש העולה החדש פרוייקטים מתאימים להשקעות. לפלאטו־שרון, ולחברות הקשורות בו, היה אז הרבה כסף, שאותו רצו להשקיע בישראל. מבין האפשרויות שהוצעו לו בחר פלאטו־שרון להתקשר עם מישפחת פילץ. הוא קנה מהם שטחים נרחבים בתחנה המרכזית החדשה בתל־אביב, והשקיע שם שישה מיליון דולר. רק אחרי זמן למד כי הפרוייקט המבטיח הפך לפיל לבן. אבל הוא המשיך ואף נכנס כשותף עם מישפחת־פילץ בפרוייקט דיזנגוף־סנטר. שם השקיע הרבה מיליוני דולארים. במשך השנים התפתחו בין השותפים יחסי־ידידות וקישרי־מיסחר בארץ ובחו"ל.

גם הידידות בין השר בר־לב ומישפחת פילץ ידועה לכל. לשר־המישטרה ולאברהם פילץ יש תחביב משותף. השניים משוגעים לסוסים. השר, שהוא רוכב ידוע, אף שבר פעם את רגלו בעת רכיבה. אברהם פילץ מגדל סוסים ערביים בחוותו ברמת־הגולן. הוא מוכר אותם ומייצאם לארצות־הברית.

לידידות שבין שר־המישטרה ומישפחת־פילץ יש גם רקע מיפלגתי. בעת הבחירות האחרונות לכנסת העמידה מישפחת פילץ את מישרדיה, בקומה ה־12 בבניין אל־על בתל־אביב, לרשות מיפלגת־העבודה, ללא תשלום.

על כן, כאשר נכנס פלאטו־שרון לצרות באיטליה, היו בני־מישפחתו בטוחים כי שר־המישטרה יעזור להם להעלות את עניינו על שולחן־הממשלה.

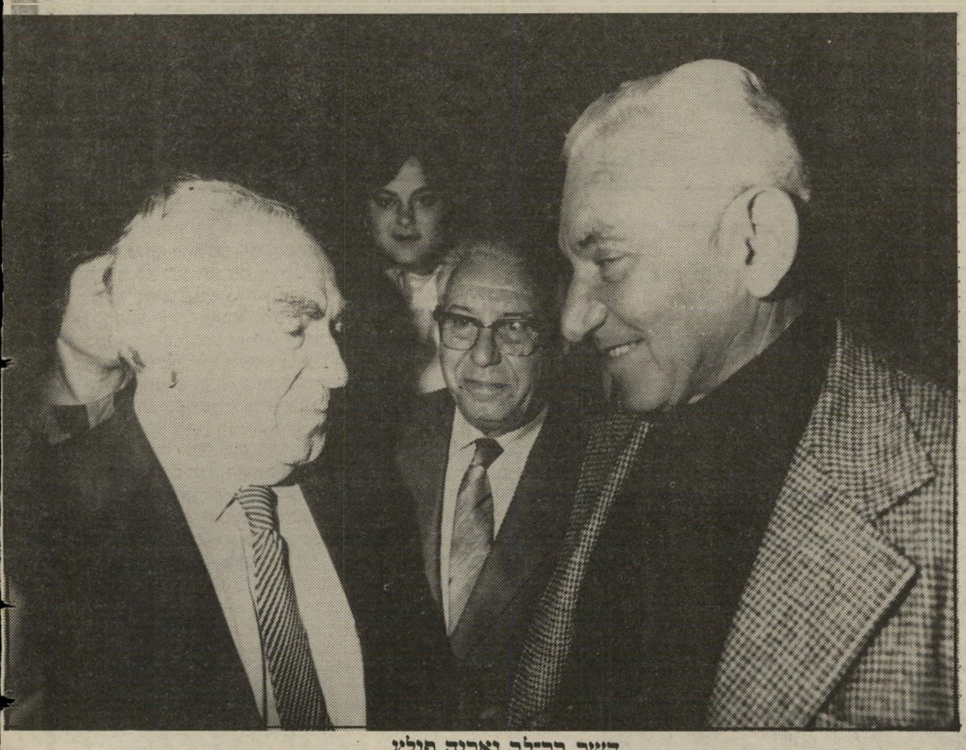

השר בר־לב ואריה פילץ
תרומה למיפלגה

השר בר־לב ואברהם פילץ
חובבי סוסים ביחד

תגובה צוננת מאוד

מ ישפחת פלאטו־שרון פנתה לאריה פילץ, וביקשה ממנו פרוטקציה אצל שר־המישטרה. הוא היה אדיב מאוד והבטיח לעזור. הוא אף אמר לעורך־הדין של המישפחה, יצחק לאלו: „אתה יכול להתקשר עם השר. הוא יודע במה מדובר."

אולם, למרות הבטחה זו, היתה תגובתו של השר צוננת מאוד. כאשר הצליח עורך־הדין להשיגו סוף־סוף בטלפון, אמר לו השר: „אינני חושב שיש טעם להיפגש. אני בסך הכל שר־המישטרה. מישטרת־ישראל עוסקת בחקירות־פשעים, ולא היתה לה יד במעצרו של פלאטו־שרון." הוא סירב להיפגש עם המישפחה וסיכם: „אינני יכול לעשות כלום."

פלאטו־שרון, בכלאו במילאנו, אמר לבני־המישפחה שראה במו עיניו טלקס ממישטרת־ישראל, המודיע על מועד־יציאתו מהארץ. מישטרת־ישראל הכחישה זאת. כבר שלושה ימים לאחר מעצרו של הח"כ־לשעבר, ב־29 באוקטובר 85', דיווח סופר־הארץ, ראובן שפירא: „גורם מישטרתי בכיר הדגיש אתמול, כי מישטרת־ישראל איננה צד בעניין מעצרו של פלאטו־שרון, ולכן גם לא גילתה התעניינות מיוחדת לאחר שנודע לה על המעצר."

ב־15 בדצמבר 1985 דיווח יוסי באר, כתב ידיעות־אחרונות באיטליה, כי קיבל מיכתב מפלאטו־שרון. וכך נכתב בעמוד הראשון של הצהרון: „פלאטו־שרון טוען: מישטרת־ישראל סייעה למעצרי... דיווחו לאירופה על צאתי..."

בגוף הכתבה היה כתוב: „פלאטו־שרון טוען כי מישטרת־ישראל גם היא סייעה ביודעין למעצרו, כאשר דיווחה לנמלי־תעופה באירופה על כך שיצא מישראל. השוטרים האיטלקים הראו לי את הטלקס שיצא מישראל על טיסתי."

אבל מישטרת־ישראל המשיכה להכחיש זאת.

במהדורת־החדשות של חצות, ביום ה־6 בינואר 86', יותר מחודשיים אחרי מעצרו של פלאטו־שרון, שודרה ידיעה קצרה ומפתיעה:

„מישטרת־ישראל דיווחה למישטרת־צרפת על יציאתו של פלאטו־שרון מהארץ. המישטרה הכחישה בזמנו, שדיווחה למישטרת־איטליה על יציאתו של פלאטו־שרון, אך מקורות במישטרה אישרו היום, באוזני כתבנו, כי מישטרת־ישראל דיווחה למישטרת־צרפת על יציאתו של פלאטו־שרון.

„במישטרה מסבירים כי על פי הסכמים הקיימים בין המדינות החברות באינטרפול, היתה מישטרת־ישראל חייבת להודיע למישטרת־צרפת על תנועותיו־של פלאטו־שרון."

הכחשה מוזרה מאוד

ח זרתה של מישטרת־ישראל מהכחשתה הקודמת היתה מוזרה מאוד. מוכיריתו של פלאטו־שרון, קלרה חורי, מיהרה להתקשר עם

את מעורבותה במעצרו של פלאטו־שרון באיטליה
מי גילה למישטרה על תוכניתו לצאת? מה אמר ולמישפחה, ומדוע לא עזרה מישפחת פילץ?

רובר־המישטרה, עדי גונן, ולבקש הסבר. הוא ביקש כי תכתוב לו מיכתב. אבל עד היום טרם התקבלה תשובת הדובר על מיכתב זה.

בשלב זה החלו בני־מישפחתו ומקורביו של פלאטו־שרון מקשרים דבר לדבר, והחלו חושדים כי אולי לברר את יחסה המוזר של מישטרת־ישראל אליו. הוא לא הבין מדוע הודיעה מישטרת־ישראל דווקא הפעם על יציאתו מהארץ, למרות העובדה שהוא כבר יצא את ישראל בעבר כמה פעמים.

עיתונאים שאלו את שר־המישטרה גם אחרי הסבר זה של שר־המישטרה נותרו כמה תמיהות קשות:

מדוע החליטה המישטרה להודיע דווקא הפעם על נסיעתו של פלאטו לחו"ל?

כיצד ידעה מישטרת־ישראל את מועד יציאתו המדוייק של פלאטו־שרון, שנשמר בסוד? האם עוקבת מישטרת־ישראל אחרי האזרחים, ומבררת את מועדי נסיעותיהם הפרטיות? או שמא היה מי שראג למסור לה מידע זה?

אם אומנם מסירת מידע לאינטרפול הוא דבר שיגרתי ויומיומי של מישטרת־ישראל, מדוע נזקקה לחוות־דעתו של היועץ המישפטי בעניין פלאטו־שרון דווקא?

תמוהה במקצת גם חוות־דעתו של היועץ המישפטי. על פי החוק במדינת־ישראל, ממונה שר־המישפטים על ענייני הסגרה. לפני עשר שנים, ב־1976, הוגשה בקשה להסגרת פלאטו־שרון על־ידי ממשלת־צרפת. מאז התחלפו חמישה שרי־מישפטים: חיים צדוק, מנחם בגין, שמואל תמיר, משה ניסים ויצחק מודעי. איש מהם לא חשוד באהדה יתירה לח"כ־לשעבר. ובכל זאת, עד היום טרם הושלם תיק־ההסגרה, והחומר עדיין לא הועבר לבית־המישפט המוסמך.

לצורך הסגרה דורש החוק תנאים מסויימים. שטרם התקיימו עד היום.

שותפים פלאטו־שרון ופילץ
תביעות נגד בני־המישפחה

פילץ, השותף הוותיק, אינו ידיד־אמת. ואולי בעצם נוח לו מאוד כי נפטר מפלאטו־שרון. כתבה בעיתונות חיזקה את דעתם זו. במעריב של ה־31 באוקטובר 1985, ארבעה ימים אחרי המעצר במילאנו, כתב אלי דנון:

„פלאטו־שרון נקלע למצוקה כס־פית, ועל רקע זה הסתכסך עם אברהם פילץ, שותפו בדיזנגוף־סנטר. פלאטו טען לפני צוות־עוריו, כי בדעתו לפתוח במאבק חסר־פשרות בנושא הניהול והפעילות של דיזנגוף־סנטר. אברהם פילץ סירב להתייחס לסיכסוך שפרץ בינו ובין פלאטו־שרון, ואמר: ‚אינני מתראיין לעיתונות'."

היו דברים נוספים שרמזו על קרע בין השותפים. למרות שבין פלאטו ופילץ יש התחשבנויות על סכומים של מאות אלפי דולארים, סירבה מישפחת פילץ להלוות כספים למישפחתו של פלאטו־שרון.

בהתחלה נתנו סכומים קטנים לאשתו ולבתו של פלאטו, אולם אחר־כך מיהרו להגיש תביעות מישפטיות עליהם. הילדה גוזלן, בתו של פלאטו־שרון, קיבלה תביעה להחזרת 2000 דולר שקיבלה ממישפחת־פילץ. כדי לממן את נסיעת בעלה, שביקש לבקר את אביה במילאנו. מזכירתו של פלאטו־שרון, קלרה חורי, נתבעה על סכום של 7000 דולר, אותם הילוותה מישפחת פילץ לפלאטו־שרון עצמו. עוד לפני שעזב את הארץ. היה ברור כי המזכירה לא קיבלה אגורה אחת מהסכום, וכי חתמה על מיסמכים באופן פורמאלי בלבד. גם תורגמנו של פלאטו, רוני צפריר, קיבל תביעה כזו.

המישפחה החלה לתמוה אם יחסו הקריר של שר־המישטרה אליה היה גם הוא תוצאה מהסיכסוך עם מישפחת פילץ.

תמיהות חמורות

כאשר חזר פלאטו־שרון לישראל, לפני שלושה שבועות, ניסה במסיבת־עיתונאים על עניין זה והוא ענה: „מישטרת־ישראל היא חברה באינטרפול, והיא זקוקה לשיתוף־פעולה של מדינות אחרות כדי להילחם בפשע. באינטרפול, הכלל אומר הדדיות, ולפי זה מחוייבת מישטרת־ישראל להודיע כאשר מישהו, המבוקש במדינה אחרת, עוזב את הארץ.

„במיקרה זה, הקצין האחראי היה די רגיש כדי להתייעץ עם היועץ המישפטי בעניין פלאטו, האם להודיע, כפי שמתחייב, לאינטרפול, או להחזיר את פלאטו־שרון. היועץ־המישפטי קבע שהמישטרה היא חברה באינטרפול, וחייבת להודיע."

תגובת השר בר־לב

לקראת פירסום הכתבה, פנה „העולם הזה" לשר־המישטרה, חיים בר־לב, ושאל אותו שתי שאלות:

● מדוע הבחיש שר־המישטרה בחודשים נובמבר־דצמבר 1985, באוזני עיתונאים ובני־מישפחתו של שמואל פלאטי־שרון, את מעורבותה של מישטרת־ישראל במעצרו של פלאטו־שרון באיטליה? מדוע גילה השר רק עבשיו על ה ידע שנמסר ל„אינטרפול"?

תשובתו של השר, באמצעות דוברו, נחום מנדל:

„השר אינו יודע על מה אתם מדברים. השר מעולם לא הכחיש דבר. בעיתונים נכתבים דברים רבים, לא תמיד נכונים. השר טוען כי זה קישקוש שהוא הכחיש משהו בפני בני־מישפחתו של פלאטו־שרון. רק לפני עשרה ימים, כאשר חזר פלאטו־שרון ארצה, עודכן שר־המישטרה בפרטים, והוא אמר את אשר אמר במסיבת־העיתונאים."

● האם היו בעבר מיקרים שבהם הודיעה מישטרת־ישראל ל„אינטרפול" או למישטרות זרות על אנשים שהסגרתם התבקשה למדינות זרות? ואם כן, מדוע התבקשה חוות־דעת של היועץ־המישפטי?

על כך השיב דובר השר:

„אנחנו לא הגורם המטפל בזה. ניאלץ להפנות אתכם לדובר מישטרת־ישראל. המישטרה, לא השר, היא שפנתה ליועץ־המישפטי וביקשה את חוות־דעתו. מהפניה ליועץ־המישפטי לא הייתי רץ להסיק מסקנה כי זוהי הפעם הראשונה שהמישטרה נהגה כך. יתכן שמתייעצים בכל מיקרה שבו יש בעיות מישפטיות. מישטרת־ישראל לא הודיעה למישטרת־איטליה, אלא לאינטרפול. אין לנו מושג מה עושה האינטרפול עם המידע הזה. ולמי הוא מוסר אותו. זה עניין אופרטיבי של מישטרת־ישראל והשר אינו מיודע לו."

מזכירה חורי
שאלה לדובר

בת גוזלן
נסיעה לבעל

למרות שממשלת־צרפת התבקשה כמה וכמה פעמים להשלים את התיק, והתובע הכללי של צרפת אפילו בא לישראל בעניין זה, הדבר טרם הסתיים. החומר טרם הועבר לבית־המישפט, שגם אם יחליט על הסגרתו של פלאטו־שרון — יש על־כך עירעור לבית־המישפט העליון.

אולם משטרת־ישראל מיהרה לעקוף את הליך־ההסגרה הרישמי, ולעזור לצרפתים לתפוס את פלאטו־שרון על אדמת איטליה. הכחשותיה של מישטרת ישראל, וחזרתה מהן, רק מחזקות את סימני־השאלה.

יש בציבור דיעות שונות ומנוגדות על פלאטו־שרון ועסקיו. ועל הצורך להסגירו לצרפת. אך על ההליכים החוקיים יש לשמור בכל מיקרה — ומיקרה זה מעורר תמיהות חמורות.

במדינה

(המשך מעמוד 16)

גדולים ויפים, עד שיצילו את החק־לאות ההרריות משיממונה. הוא קרא עשרות ספרים, התכתב עם אינספור מדענים ולבסוף הצליח לגדל תירס ענק, צהוב, עסיסי, חדוות כל שיטה חקלאית.

קונסטנטינסקו מיהר עם מצלמתו לכפר הנידח, ובמשך שבועות ארוכים שהה בחברת האיכר. לבסוף יצר סרט באורך של 16 דקות על התימהוני ההוא.

ואז התערב שר־החקלאות: מה פיתאום עשית סרט על איכר מכפר נידח? שאל את קונסטנטינסקו. הרי יש לה, לרומניה, עשרות אנשי מדע חרוצים ומעניינים לא פחות מאותו תימהוני.

קונסטנטינסקו התווכח ושידל והסביר. אך השר בשלו. לבסוף מצא מכר מיפלגתי, שרמז לשר כי יניח את קונסטנטינסקו ואת סירטו לנפשם. וכך זכו אזרחי רומניה לחזות בסרט על האיכר והתירס.

מחסן צדדי וחשוך. או הסרט על מיפעל גדול, פאר התעשיה הרו־מנית. קונסטנטינסקו והצלם שלו שהו במיפעל, שוחחו עם הפועלים, שאלו שאלות, צילמו.

לא עבר זמן רב והתברר להם כי מאחורי הפאר מסתתרת עזובה. הפועלים שונאים את המיפעל. במחסן צדדי, חשוך ומוזנח, משוכנים אותם פועלים העושים את העבודה השחורה. הם התנפלו על המצלמה בתאווה של חיות מורעבות, סיפרו לקונסטנטינסקו בדמעות עד כמה קשים חייהם.

הנהלת המיפעל ציוותה על גניזת החומר המצולם. הצלם ברח לפאריס, שם נפגש עם כתב קול רומניה החופשית, המשדר מהמערב דיברי־תעמולה במימון אמריקאי, וסיפר לו מדוע ברח. השיחה שודרה ברדיו. קונסטנטינסקו הקשיב ונבהל. עכשיו יודעים במיפלגה כי יש ברשותי חומר נפץ, אמר לעצמו.

בדיוק באותם הימים קיבל אישור לצאת לגרמניה כדי לערוך שם סידרת סרטים על הפסל הרומני קונסטנטין ברנקוזי. הוא ארז בחופזה מעט בגדים, השאיר ברומניה את 45 סרטיו הקצרים, את שתי בנותיו ואת גרושתו ונסע לגרמניה. מאז לא חזר לרומניה. אחר־כך נשפט שלא בפניו ונגזרו עליו חמש שנות־מאסר.

איך יכול היה לעבוד כך במשך עשר שנים? „בשבילי זו היתה מילחמת־קיום. הרגשתי שאני חייב להתאים את עצמי לתנאים, להישרד וליצור," הוא אומר.

סרט קצר ומהיר. ההתחלה היתה אחרת. אומנם גם היא ניזונה מן הפוליטיקה, אלא שאז הצטרפו אליה להט מהפכני, אידיאלים ורגש: „הייתי ילד עני ממישפחה עניה עוד יותר. תנועת הנוער הקומוניסטית מילאה אותי בתיקווה. האמנתי שהקומוניזם יביא עתיד טוב יותר. וככה, כשפרצה מילחמת־העולם, ברחתי לרוסיה, ארץ חלומותיי," נזכר קונסטנטינסקו.

אחרי המילחמה חזר לרומניה כדי לסייע בעיצובה הקומוניסטי. שם פיקח על בריגדה של בני־נוער שעזרה בבנייתה של מסילת־ברזל. התפקיד העניק לו תהילה. בעיקבותיו מונה כמנכ"ל ניהולי של חברת הקולנוע הסוציאליסטית.

„הייתי מהפכן אמיתי באותם ימים," הוא אומר.

פאוול קונסטנטינסקו לא נראה כמו מהפכן. הוא לבוש במיכנסי גברדין מגוהצות בקפידה, חולצה וסוודר תואמים, שוקל בכובד־ראש כל שאלה ועוד יותר כל תשובה. אנטי־מהפכן ואנטי־בוהמיין מובהק.

„באותה עת התחלתי להתעניין בקולנוע. החלטתי שאני רוצה ליצור ולא להיות מנהל אירגוני. עזבתי את חברת־הקולנוע ונסעתי לרוסיה ללמוד קולנוע.

„חמש שנים למדתי ואחר־כך חזרתי אל אולפני הקולנוע בבוקרשט, הפעם כבימאי."

(המשך בעמוד 20)

במדינה

(המשך מעמוד 19)

„באולפנים ניתנה לי אפשרות לבחור בין בימוי סירטי־עלילה לבין בימוי סרטים קצרים. בחרתי בסרטים קצרים. הרגשתי שאני מלא ברעיונות הרוצים להתפרץ החוצה, וסרט קצר מהיר יותר ואף הכנתו נמשכת זמן מועט."

לשיאו הבימויי הגיע קונסטנטי־נסקו בסידרת סרטים קצרים על הפסל הרומני קונסטנטין ברנקוזי (שהוקרנו לאחרונה גם בסינמטקים של תל־אביב וירושלים, ושזכו לקהל צופים נלהב).

קונסטנטינסקו פרה את הסידרה ממשלת רומניה ב־500 דולארים, וגם זאת בתנאי שתוקרן רק שלא למטרות רווח.

צ'ק קטן מאוד. אל ברנקוזי הגיע קונסטנטינסקו בדרך מיקרה. האולפ־נים בבוקרשט שלחו אותו לניו־יורק, לגלות גולים רומניים מעניינים ולע־שות עליהם סרטים.

חודשים ארוכים הסתובב קונסנט־טינסקו בניו־יורק, תר אחרי גולים וכתב עשרה תסריטים על הייהם של המאושרים הללו. המיפלגה אישרה רק תסריט אחד: על חייו ומותו של קונסטנטין ברנקוזי. כך נולדו שישה סרטים קצרים, בני עשר דקות כל אחד.

הסידרה הזו היא גם שסייעה לקונ־סטנטינסקו לברוח מרומניה, כאשר הטלוויזיה הגרמנית הזמינה אותו לגרמניה כדי לערוך סידרת טלוויזיה על הפסל.

מגרמניה הגיע לארץ. וכאן גילה מחנק מסוג אחר. „פיתאום הייתי בודד לגמרי. יכולתי למות באמצע הרחוב ואף אחד לא היה יודע שנגמרתי, שאין יותר פאוול.

„גם בעבודה הייתי בודד. רציתי לעשות סרטים. זה הרי הדבר היחיד שאני יודע לעשות. לטלוויזיה לא הצלחתי להתקבל. ובגלל זה שאני לא מוכר. לא שייך לחבורת הבימאים הישראלים המקבלת תקציבים מכל מי שרק אפשר, נאלצתי לרוץ אחרי מפיקים ומוסדות, להתחנן, להראות תסריטים, לנסות להלהיב."

במשך חמש שנים ביים קונסנט־טינסקו שיבעה סרטים — על אילן ועל עולים חדשים ועל גרגורי פק בארץ. חלקם מומנו על־ידי הטלוויזיה, חלקם על־ידי מישרדים ממשלתיים שונים.

„אחרי שגמרתי לביים סרט, קיבלתי צ'ק, קטן מאוד, והלכתי הביתה. אף אחד לא אמר לי: מפני שאנחנו מרוצים ממך. בוא, תישאר אצלנו. היו מרוצים מהסרטים שלי, את זה אני יודע, אבל זרקו אותי לכלבים. זה הסבל של האמן בישראל: רוצה לעבוד ולא יכול. לפעמים נשאר ממש בלי לחם."

„אני רוצה ליצור!" בתשע השנים האחרונות עובד קונסטנטינסקו במכון לאמצעי־הוראה של מישרד התעשיה והמיסחר. שם הוא מביים סרטים קצרים שיעזרו למורים בכי־תות: אלקטרוליזה, חוזק חומרים, אנשי הפלדה, מקורות חום, בטיחות במוס־כים. 54 סרטים כאלה כבר ביים.

„היום המציאות שלי היא כזו שבבוקר אני בא, מחתים כרטיס, עושה את העבודות שאני צריך לעשות ואחר־כך חולם על סרטים אחרים.

„ויש לי הרבה רעיונות. אני רוצה לביים סרט על ילדי סלאבינו ועל שירי יהודה הלוי ועל אשת־אש"ף נדיה. בינתיים אני אוסף חומר, נפגש עם אנשים, קורא, מתכתב, אבל מי יממן לי את הסרטים? אני הרי לא דני וולמן או אבי נשר; אני פאוול מרומניה, לא מוכר, לא ידוע כאן.

„תשע שנים של חלומות גילו לי שיש בי שני אנשים. האחד אומר לי: פאוול, תסתכל על עצמך, על הפנים עם הקמטים, על הגיל שלך, על חמשת ניתוחי־הלב שעברת. פאוול, תסתכל על עצמך, אתה כבר שבר־כלי. עד מתי עוד תחלום על סרטים?

„והאיש האחר אומר לי: אל תשכח שגם אני קיים. אני רוצה ליצור. אם אני לא עושה סרטים אני כמו מת. „האיש האחר הוא שמנצח."

אין רוטציה!

לראשונה בתולדות הפרסום בישראל
זכה משרד פרסום יחיד

וימר טמיר כהן (יעקבסון)

ב„אות הנודד של מערכת אותות
למבצע הפרסום הטוב ביותר של השנה"
(האוסקר של הפרסום)
3 שנים ברציפות:

1985 – מיס לוסי (הוד לבן)
1984 – גלי
1983 – עלית
ועכשיו הוא שלנו לצמיתות.

תודה

וימר טמיר כהן (יעקבסון)

לחנויות פופ, מתנות, מכשירי כתיבה ותיירות

הגיע מבחר גדול:

1. מדבקות (STICKERS) של דגל ישראל;
2. דגל – מדבקה חדשה I LOVE YOU ISRAEL;
3. מדבקות הסמל האורגינלי לכל סוגי המכוניות;
4. מדבקות וולט דיסני, דונאלד, פינקפנתר ועוד;
5. גלויות ברכה לילדים ולנוער;
6. תמונות פופ בכל הנושאים;
7. תמונות נושאי ישראל לתיירות.

המבחר גדול והמחירים מוזלים ביותר
30% הנחה ממחירון יבוא

Armon
רח' אילת 47 ת"א
טל. 03-657112 – 03-657001

תן טרמפ לחייל

זה יכול לקרות גם כאן!!!

האסון שאירע בכור הגרעיני הסובייטי מהווה שיא בשרשרת של תקלות שהתרחשו בכורים גרעיניים באירופה ובארצות־הברית.

למרות זאת לא חזר בו ראש־הממשלה. שמעון פרס, מכוונתו לרכוש עוד כורים גרעיניים לישראל; ודוברי הממשלה, בחוסר־אחריות מדהים, מנסים לטשטש את ממדי הסיכון לבריאותם של תושבי הארץ ולחייהם.

הממשלה מתכוונת להוציא סכומי עתק על כורים גרעיניים; הבה נאמר לה: **לא!!!**

ביום א' ה־11 במאי,
מ־4 אחה"צ עד 6 בערב נקיים

משמרת מחאה

מול בית ראש־הממשלה ברחוב בלפור בירושלים

לפרטים נוספים אנא פנו למשרדנו, טל. 03-659474

הרשימה המתקדמת לשלום

יחד טוב מאוחד...

חשבתם כבר שהנה חג־הפסח עבר ואני לא נתתי לכם מתנה לחג. טעיתם. הפעם יש לי מתנה שתשמש אתכם הרבה זמן בהרבה מקומות, וגם תחסוך לכם כסף רב.

כבר ידוע שבעולמנו הדביק אי־אפשר לחיות בלי נייר שמנגב כל מיני דברים, כמו אפים נוזלים של ילדים, ידיים דביקות, חלון־מכונית מלוכלך, וכו' וכו', ולכן כולנו קונים בכל שבוע כמה חבילות של מטפחות־נייר ומפזרים אותם במקומות אסטרטגיים בבית, במירפסת ובמכונית.

כל העניין הוא שמיטפחות־נייר עולות פי שלוש לפחות מאשר נייר־טואלט, שהוא טוב לעניין הניגובים בדיוק באותה מידה. אבל רק חזקי־אופי יכולים להרשות לעצמם להחזיק גליל של נייר־טואלט במכונית או על שולחן־האוכל, וזה מבלי להזכיר כבר את העניין שהנייר תמיד איכשהו מתגלגל ומתלכלך ומעצבן.

אז הנה היום מיתקן לשמירת יציבותו ונקיונו של גליל־הנייר.

המיצרכים הדרושים: בקבוק פלסטי ריק של קוקה קולה (כמו בתצלום), גליל של נייר־טואלט מאיכות וצבע רצויים, מיספריים טובים, 5 דקות זמן.

הוראות הבנה: רוחצים את הבקבוק היטב ונותנים לו להתייבש. מורידים את מידבקת־הנייר ואת הפקק וזורקים אותם לזבל. מודדים בעזרת סרט־מדידה בדיוק 18 סנטימטר מפיית־הבקבוק כלפי מטה, ושם גוזרים את הבקבוק בעזרת מיספריים. מה שקיבלנו הוא בקבוק קצר ללא תחתית ושארית של בקבוק עם תחתית שחורה.

עכשיו שולפים בכוח את התחתית השחורה מהבקבוק ומניחים אותה בצד. הולכים לשרותים ולוקחים משם את גליל נייר־הטואלט שהשתמשו בו בערך יום אחד, או אם תרצו, גליל שלם פחות המישה מטרים בערך.

עכשיו בא החלק הכי קשה, וזה לשלוף מתוך גליל־הנייר את עיגול־הקרטון המחזיק אותו. עושים את זה בעזרת מברג או סכין. דוחפים בסבלנות מצד אחד וגליל־הקרטון יוצא לבסוף. כעת לוקחים מתוך הנייר את הקצה הפנימי שלו ומשחילים אותו לתוך פיית־הבקבוק, ואת כל גליל־הנייר מכניסים לתוך הפלסטיק.

מה שנשאר לעשות זה לקחת את התחתית השחורה שהוצאנו קודם בכוח ולהלביש אותה על הפלסטיק המחזיק את הנייר. התוצאה, הנראית בתצלום, היא שימושית מאוד, לא מתלכלכת, לא נופלת ומתפזרת ולא יקרה. אפשר גם לתת לחברים המעריכים עבודות־יד ואפשר גם לתת לאמהות המעריכות קמצנות.

פינת הפזרן

מתי דיווחתי לכם על בקבוק בושם קטן (15 מ"ל) העולה 195.50 ש"ח? אף פעם! פשוט כי עד עכשיו מציאות כאלה עוד לא היו בארץ העניה והמיסכנה הזאת. אבל ממש עכשיו, בימים אלה, יחד עם פרוץ הניסיס לכלכלתנו, מישהו טרח לייבא הנה את הבושם החדיש ביתר שהמציא כריסטיאן דיור או יורשיו, והנקרא רעל או בשפות זרות POISON.

אומרים על הבושם שהוא נועז, לא שיגרתי, נשי, אגרי, עשיר, מיסתורי, רומינאנטי. כל זה כנראה צריך להסביר שיש לו ריח טוב, אבל מרוב מילים שכחו לכתוב את זה.

אני בטוחה שאם הצרפתים החליו לשלוח אלינו את הבושם הזה, הם בוודאי עשו מחקרון קטנטן והתברר להם שיש קליינטים לסחורה. עם במצור, מה יש לדבר.

אשה עם ריח של 195.50 ש"ח

סתם תענוג

חברה טילפנה לי ושאלה אם אני מרשה לה לקרוא לי ספר באמצעות הטלפון. אני רגילה לחברות מוזרות, אבל דבר כזה עוד לא קרה לי. היא התעקשה ואני התעקשתי ולבסוף היא נכנעה, אבל בתנאי שאני אשאר בבית והיא תיקח מונית ותביא לי את הספר באופן אישי ומייד. הסכמתי. תוך רבע שעה היא היתה אצלי ביחד עם הספר. שלחתי אותה לעשות קפה במיטבח ודיפדפתי לראות מה הוציא אותה מדעתה. קראתי דף אחד ומייד אחריו את השני ולא הנחתי את הספר מידי במשך שעה וחצי (ספר דק מאוד).

אני לא כותבת על הספר אף מילה כי חבל על הזמן. מי שעוד לא קרא את אהבת נפש של יהושע בר־יוסף, שיקום עכשיו מהכיסא, ויילך לחנות־הספרים הקרובה למקום־מגוריו.

הספר ראה אור לפני חמש שנים בהוצאת סימן־קריאה של הקיבוץ המאוחד, ואם קשה להשיג אותו בחנות אחת, לכו לשניה או לשלישית או לרביעית, עד שתמצאו. כדאי.

פטנט של גויים

מיספריים מקופלים

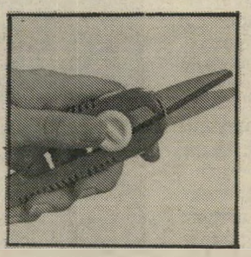

מיספריים פתוחים

בעלי מאוד נהנה לספר לכולם שבתיק־היד שלי יש הכל, מלבד הרוגים ופצועים. האמת היא שבתיק שלי יש ספר־טלפון, ארנק־כסף, יומן־השנה, סיכות־ראש, 15 עטים, 4 מציתים, 2 קופסות סיגריות ריקות ואחת מלאה, צעצוע אחד או שניים של הילד, פנס־כיס, עטיפות של ארטיק (כי לא היה פח בסביבה), מיכתב שהיה צריך להישלח לפני חודש, בקבוק לאק לצפורניים שהתייבש, פינקס־צ'קים, חבילת־מהדרקים, פינקס שכתובים בו כל מיני דברים, כרטיסי־קולנוע מלפני שנה, קופסת רסק־עגבניות, שאין לי מושג איך הגיע לשם, כמה חשבונות שעדיין לא שולמו ואחרון־אחרון חביב, זוג מיספריים.

המספריים מונחים אצלי בתיק, כי אני חושבת את עצמי לבן־אדם מודרני ובן־אדם מודרני כל פעם מזדמן לו משהו שהוא צריך לגזור, והאמת היא שזה די נעים, כשעומדים כמה אנשים חכמים ולא מצליחים לקרוע את נייר־העטיפה מעל משהו חשוב ואז המיספריים שלי מגיעים ופותרים את הבעיה, והילת־הכבוד מרחפת על ראשי. אלא שבשביל כבוד צריך לעבוד, ובגלל אותן מיספריים נקרעים הארנקים שלי בתדירות גבוהה מאוד, ודרך החור שבארנק מתחילים לנזול השקלים הקטנים ולפעמים דברים גדולים יותר. עכשיו כל זה נגמר, כי איזה יצרן גוי בגרמניה המציא מיספריים מתקפלים, ואיזה יבואן יהודי לייבא אותם ארצה.

לפי דעתי זה רעיון מצויין. המיספריים, העשויים פלסטיק קשיח ונירוסטה, חותכים נייר, קרטון, חבל, חוטים, בד, פרחים, פלסטיק. ניסיתי לחתוך עוף. אבל לא הלך. 13 ש"ח יחסכו לי אישית כמה וכמה ארנקים שעולים הרבה יותר. מומלץ.

שתי ציפורים במכה אחת

זוג צאצאיי הם ילדים ישראלים נורמאליים. כלומר, הם קצת לא נורמאליים, ובגלל זה הם רוצים 600 דברים משונים ביום ולעומת זאת הם בשום אופן לא רוצים 450 דברים שנראים לי הגיוניים ביותר.

בין 450 הדברים שהם לא רוצים בשום אופן זה לגזור ציפורניים. נו, בטח שידעתי שגם אצלכם זה ככה, אחרת למה אני מספרת לכם את כל הסיפור?

ובכן, אילו הייתי אמא מודרנית הקוראת את יונג, אדלר, ניל ושאר פסיכו־איך שקוראים לזה, בטח לא הייתי מכריחה אותם לעשות דברים שהם לא רוצים ולכן היו להם ציפורנים באורך הגלות. אבל אני אמא מסוג שעטנז. כלומר גם מודרנית וגם ינטע ונודניקית באותה המידה. כשהתחיל סיפור סרבנות־הציפורניים, נתתי דרור לחוש היצירתיות שלי והמצאתי המון דברים שישכנעו אותם להסכים. משהו כמו ציפורני יד שמאל כנגד לגו־חלל וציפורני יד ימין כנגד צפיה בסרט שמתאים לאנשים מגיל 42.

ככה זה הלך כמה שנים טובות. הם ניצלו אותי ואני הרגשתי שאני מסדרת אותם. אבל יום אחד זה נמאס לי וגם הכסף נגמר לי, והחלטתי שצריך להמציא משהו חדש. וככה, יום אחד בשבוע שעבר, קצת לפני שנרדמתי (שזה הזמן שבאות לי המחשבות הכי טובות) המצאתי את הרעיון הגאוני שהורג שתי ציפורים במכה אחת, ואם הוא מתאים לכם, קחו אותו במתנה ממני. כמובן, זה המקום לציין שהדבר השני מתוך 450 הדברים ששני ילדיי אינם רוצים לעשות זה להתעורר בבוקר. חצי שעה בכל בוקר אני מנסה להעיר אותם ולפעמים אפילו נעזרת בטילטולים עזים ובהתזת מים, וגם אז בקושי מתעוררים.

נו, ניחשתם?

אני קמה, רוחצת פנים ושיניים, לוקחת מיספריים ביד והולכת לחדר הילדים הישנים. לוקחת באהבה גדולה יד קטנה אחת לתוך ידי ואחר־כך רגל קטנה ותוך שלוש דקות יש בידי 40 שאריות ציפורניים של שני ילדים המתחילים להתעורר.

מה בקשר לאיזה פרס־ישראל על עבודת־מחקר? עוד לא? טוב, אז לא.

האם אפשר לנסות את התחתונים שלך? ★ מיצעד ממשלתי לכבוד יום־ההולדת ★ תאונה תחת מסיבה

בכורה מאוחרת

הכל היה מוכן לבכורה בהצגת־הילדים אודיסינבד. המתינו והמתינו, כי אי־אפשר היה להתחיל ללא כוכב ההצגה, השחקן **גיא אל**, המגלם את דמותו של אודיסינבד — מין צירוף דמויות של אודיסאוס היווני וסינבד הספן הפרסי.

באותה שעה היה גיא אל מעורב בתאונת־דרכים שבה נפגעו שתי נשים קשישות, והיה צורך להבהילן לבית־החולים. הבכורה והמסיבה בוטלו.

בינתיים עברו חודשיים, וההפקה המשיכה.

אבל בלי מסיבה בכל זאת אי־אפשר. בשבוע שעבר, עם תום עונת תשמ"ו, ערכו בתיאטרון לילדים ולנוער מסיבה צנועה, שאליה הוזמנו חברי אגודת־הידידות ישראל־יוון ואנשי ההפקה: המנהלת האמנותית **סנינה** גרי, המעברת של הנוסח העברי **עדה בן־נחום**, הבימאית **אתי רזניק** וההתפאורנית **טלי יצחקי**, ובעלה, הד"ר לתיאטרון **אבי עוז**.

גיא אל (מימין) בחברת **רוני בליץ במסיבה** שנערכה עם תום העונה.

עמי פרנקל נגן גיטארה־באס, המרבה לעבוד כנגן־אולפן בהפקות שונות וב־מופעי־טלוויזיה רבים, ידוע גם בכינויו „השיניים של המדינה". וא בזכות כישור השיניים. הוא

נסי ברנדס ואילנית קש דתם המשנ אילנית בהופעותיה תקופה ארוכה

אנבל טמיר הדוגמנית ו רה, הזמר א משמאל: שתיים מבוגרות להקת ס

ברכה נאמן נראתה ב„מסיבת־הבנות" של אשת יחסי־הצי־בור מירי זכרוני, בחברת הציירת רחל טימור (מימין). בתצלום למטה: מירי זכרוני (מימין) עם מזכירתה יעל אזרן.

עדה בן־נחום שעיבדה את המחזה היווני להצגה אודיסינ־בד (משמאל), אתי רזניק (במרכז) שביימה אותו, וטלי יצחקי התפאורנית – הן יכולות עכשיו לנוח, סוף־סוף.

מתנה למירי

ארוחת בוקר במיסעדה, מסיבת־חצות עד אור הבוקר או מסיבת־ריקודים סוערת: כל שנה חוגגת אשת יחסי הציבור **מירי זכרוני** את יום הולדתה, החל באחד במאי, בצורה שונה ובמקום אחר.

המסיבות, וזאת כבר מסורת של יותר מעשר שנים, הן לנשים בלבד.

השנה נערכה המסיבה במלון.

אחת־אחת באו חברותיה והערימו מתנותיהם על עגלה שיועדה לכך.

בהצלחה מיוחדת זכתה מתנה יוצאת־דופן, זוג תחתוני־תחרה שחורים מיוערריים, שאינם מכסים כמעט דבר. המתנה משכה את תשומת ליבם של הכל, שמישהו בה ושאלו למקור הקניה. אחדות אף שאלו בביישנות אם אפשר למדוד.

אחר במאי
פרטי בהחלט

כל שנה, באחר במאי, היה הילד **ננסי ברנדס** משוכנע שהמיצער אשר עבר ברחובות בוקרשט, בירת רומניה, עיר־הולדתו, צועד לכבודו.

כך סיפר ננסי במסיבת יום־ההולדת שערכה לכבודו אשתו **שרה**, ביום החמישי שעבר. היתה זאת אחת המסיבות היפות והמרשימות שזוכרים שועלי־מסיבות תל־אביביים.

כמקובל בימים אלה, היתה גם זאת מסיבת־הפתעה. ננסי בא לשמוע את הזמרת **אילנית**, והופתע לראות את מאות הזמרים, המעבדים, החברים ובני־המישפחה, שבאו לחוג עימו את יום־הולדתו.

היו שם רבים מאותם שעבדו בעבר ובהווה עם המלחין, המעבד, הפסנתרן והמנצח ברנדס: החל ב**סנינה רוזנבלום**, שהוא הפיק את תקליטה, דרך **אילנית**, שעימה הופיע בעבר, **בועז שרעבי**, **חיים משה** ו**צביקה פיק**, להם הוא עיבד את שירי קדם־האירוויזיון האחרון.

זה רק משום חיוכו המפורסם, אלא גם המיוחדים: לחלוץ פקקי בקבוקים בעזרת בא למסיבתו של המוסיקאי ננסי ברנדס.

פנינה רוזנבלום

מוצאת זמן להראות את עצמה בציבור. בשעה 5 אחרי־הצהריים היא היתה במסיבתה של

מירי זכרוני (בעמוד ממול), אחר כך קפצה לביתה, לקחה את החבר והופיעה בגן־השיקמים. מימין: רנאטו פליארי, הזמר האיטלקי המופיע כעת בארץ.

אחד אחרי השני עלו אלה לבימה המאולתרת לשיר לכבודו.

ננסי קיבל לאחרונה דרגת רב־סרן בצה"ל, ומונה כמפקר תיזמורת חיל־האוויר.

לפני חודש הוא ניצח על תיזמורת שליוותה את **שימי תבורי** באולם אולימפיה בפאריס.

לפעילותו הרבה בעולם הזמר העברי קדמה הצלחה מסחררת ברומניה, שם, בד־בבד עם השלמת תואר שני במוסיקה, הקים להקת רוקנ'רול, שזכתה בקהל מעריצים גדול וגרמה לו להסתכסך עם השילטונות, שלבסוף אילצו אותו לצאת את מולדתו. כך הגיע לארץ המוסיקאי המוכשר, שבשבוע שעבר מלאו לו 40 שנה.

את השמחה קטעו, לצערם של כל הנוכחים, שכנים זועמים, שהרעש אשר בקע מהרמקולים לא היה לרוחם.

צביקה פיק

בחברת אשתו, התמלילנית מירית שם־אור. צביקה טעם מהמעדנים שהוגשו לו כאילו מזה שנה לא בא כל מזון שהוא לפיו. ואכן, לאחר שזמן רב גזר על עצמו דיאטה חריפה, והצליח להפחית 20 קילו ממישקלו, הוא הירשה לעצמו ליהנות מעט מהמזון ביום־ההולדת.

יום־הולדתו היתה זאת אילנית הזמרת הראשונה ששרה לכבודו. אחריה הופיעו ובאו עוד זמרים ידועים. את הערב הינחו לסירוגין דודו דותן (משמאל) וחופני כהן.

רים בעבותות עבו־ת. ננסי ליווה את כפסנתרו. במסיבת

פהפיה בחברת חב־תן מסורי. בתצלום קסטה, פנינה ורותי.

צמוד צמוד שבא לרזות

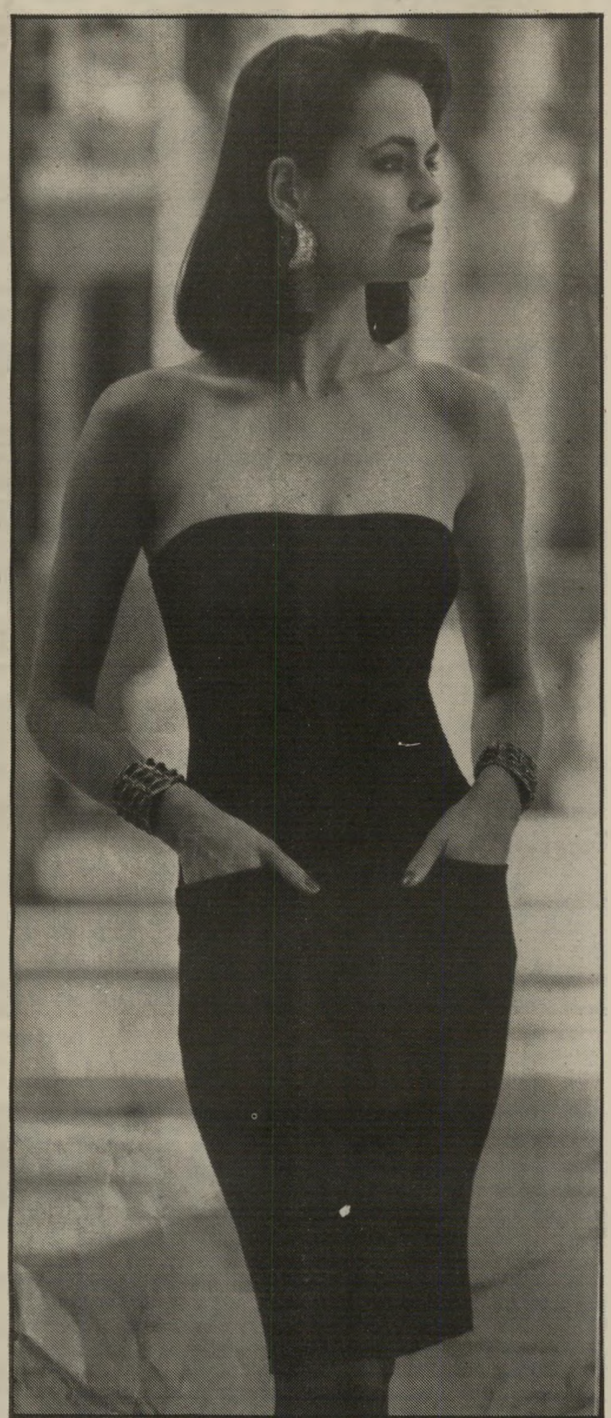

צמוד וצרפתי שימלת־סריג בעיצובו של איב סאן־לורן. למטה, מימין: שימלת פוטר לערב (עיצב: יובל כספין). למטה משמאל: שימלת טאפט וז'אקט (עיצב: גדעון אובריזון).

דוגמנית הקייצית ההדוקה והגשית אינה מיועדת רק לבנות העשרה אלא גם לנשים יותר בוגרות. תנאי הכרחי: גיזרה דקיקה.

אין מה לעשות. גם בקיץ זה, מי שרוצה להיראות במיטבה, צריכה לעמוד מול הראי ולתת את הדין. אם יש שיפורים מיותרים, יש לשפץ אותם בעזרת דיאטה מתאימה, התעמלות והמון רצון טוב וחזק.

כי האופנה לקיץ זה היא בגדים צמודים, הדוקים, מבליטים וחתיכיים.

המראה הקירקסי. אחד הלהיטים של קיץ 86' הם מיכנסיים צמודים־צמודים, עשויים לייקרה בוהקת (כשל בד בגדי־ים), או כל בד סטרץ' אחר. אלה מיכנסיים ב־סיגנון גרבי־טייטס הדרקים, שגומי במותניהן.

המיכנסיים מופיעים באורכים שונים, החל מאורך של מתחת לברך, שלושה רבעים, מעל הקרסול, או ארוכים, כשרגלית מהדקת אותן אל כף־הרגל.

הגוונים החלקים הם שחור, אדום, לבן, כתום, סגול, ורוד, ירוק, טורקיז וצהוב.

הטופ — החלק העליון — היא חולצונת קטנטנה, המגיעה עד המותניים או מתקצרת לכיוון החזה בסיגנון טי־שירט, או חולצת־גופיה, או חולצה שגבה מוצלב, והבדים הם חלקים, מקווקווים או מודפסים בצורות גיאומטריות שונות ומשונות.

האוהבת את המראה הקירקסי, או את מראה הפיג'מה האופנתי ביותר, תוכל ללבוש את אותם המיכנסים הצמודים כשהם עשויים בד מודפס ברוגמת פייזלי פסים, ריבועים וסתם קישקושים.

ואלה הסבורות שמותניהן אינן מודגשות במיכנסיים צמודים שכאלה, יכולות להוסיף חגורה רחבה להבלטת המותניים והירכיים.

הנעליים, או הסנדלים, שטוחים וגם נעלי־התעמלות או סניקרס הולכות נהדר ומשלימות את המראה הזה.

המראה הקוקטי. המעדיפות את המראה הצר והצמוד בשימלה דווקא, יכולות לחשוף רגליים יפות, ארוכות ושזופות בשמלות הדוקות ובמראה מאוד נשי: שימלת־סטרפלס שחורה, או בכל גוון אחר, הגזורה בקווים ישרים, כפי שעיצב, למשל, איב סאן־לורן הצרפתי.

האבזרים הם עדיי זהב או כסף, אפשר (וגם רצוי) לא אמיתיים, ובלבד שיהיו גדולים ומבריקים.

צמוד וסקסי שימלת־סריג אדומה באורך מיני. החלק העליון של השימלה מוצלב באלכסון ומסתיים בגב חשוף מאחור. הלובשת צריכה להיות משהו בין שטוחה לכמעט שטוחה.

צמוד וצעיר מיכנסיים צרים והדוקים, עשויים בד־כותנה סטרץ'. הבדים מקווקווים, מפוספסים ובהדפ־סים בלתי־מוגדרים שונים. הצבעים: לבן, טורקיז, סגול, ורוד, כחול.

צמוד מסטרץ' מיכנסיים שחורים עשו־יים בד לייקרה (הבד של בגדי־ים) צמוד, הדוק ומבליט. האורכים שונים – ארוך עם רגליות המכסות קרסול, באורך של מתחת לברך או עד הברך. החולצות עשויות טריקו. למטה: שימלת פוטר פרובוקטיבית (עיצב: יובל כספין).

הרוצה להיות האיב סאן־לורן של עצמה, תלבש חולצת־סטרפלס מאריג או סריג־סטרץ' ותשלב אותה בחצאית צרה בגוון תואם או שונה.

בתוספת חגורה במותניים תתקבל התוצאה הקרובה ביותר למראה הצר־פתי הקוקטי.

המראה האלגנטי. גם המעצב הישראלי, העובד בניו־יורק, יובל כס־פין, אינו טומן את ידו בצלחת כאשר מדובר בעיצובן של שמלות הדוקות ומחניפות. כספין עיצב שני דגמים כאלה, עשויים בדי פוטר טריקו גמיש בשחור או לבן, כשאבנים נוצצות מקשטות אותם.

השמלות חושפות כתפיים ומבלי־טות ירכיים, הן באורך מידי ומתאימות בעיקר לארועים נוצצים, בהם רוצים להראות 'יוצאי־דופן' וקצת פרובוק־טיביים.

את המראה ישלימו נעלי או סנדלי עקב גבוהים.

גידעון אוברזון הוא חסיד המראה הצמוד. צמוד, אבל אלגנטי, משהו עם שיק, המעוצב מבדים יקרים ויוקרתיים כמו שמלת טאפט שחלקה העליון נראה כחולצת־סטרפלס, החצאית היא באורך הברך ולכאורה כל־כך צרה עד שמתקבלים כעין קפלים רוחביים שנעשו כאילו בידה של תופרת אמונה.

על המותניים חגורת־בד רחבה להדגשתן ועל הכתפיים ז'אקט אור־גנזה עשוי פרחים. ואם השיער הוא ארוך, כדאי לאסוף אותו לקוקו צמוד ולקשט אותו בפירחי אורגנזה או משי.

לחץ־דם: השימלה הקטנה של פעם גם מבוקשת, אבל כבר לא רק בשחור, והיא בהחלט סקסית וצמודה. בקיץ זה היא עשויה סריג או בד־סטרץ' כלשהו, הנמתח היטב על הגוף.

היא צרה־צרה, אורכה מיני וצווא־רונה עשוי בגיזרת איקס.

זו שימלה לכל שעות־היום, ואפשר גם לערב, בתוספת אבזרים משתנים.

המתכוונת ללכת בשימלה כזאת לעבודה, כדאי שתברר מראש מה מצב לחץ־הדם של מעבידה.

שסעים־שסעים. אפשרות נוס־פת לשעות הערב: שימלה אדומה צרה וחושנית, עשויה בד דקיק ושקוף. קווים פשוטים, הגיזרה עגולה, הכת־פיות דקיקות וההפתעה היא מתחת לירכיים, שם השימלה מתרחבת. היא גם גזורה בצורת שסעים־שסעים, המת־נפנפים לכל עבר וחושפת רגליים בכל עת.

ולסיכום: השמלות של שנות החמי־שים חוזרות. הן צמודות, חשופות ונשיות.

אורנה וגיא
חלוץ
ראווה

תשבץ השלם הזה 2540

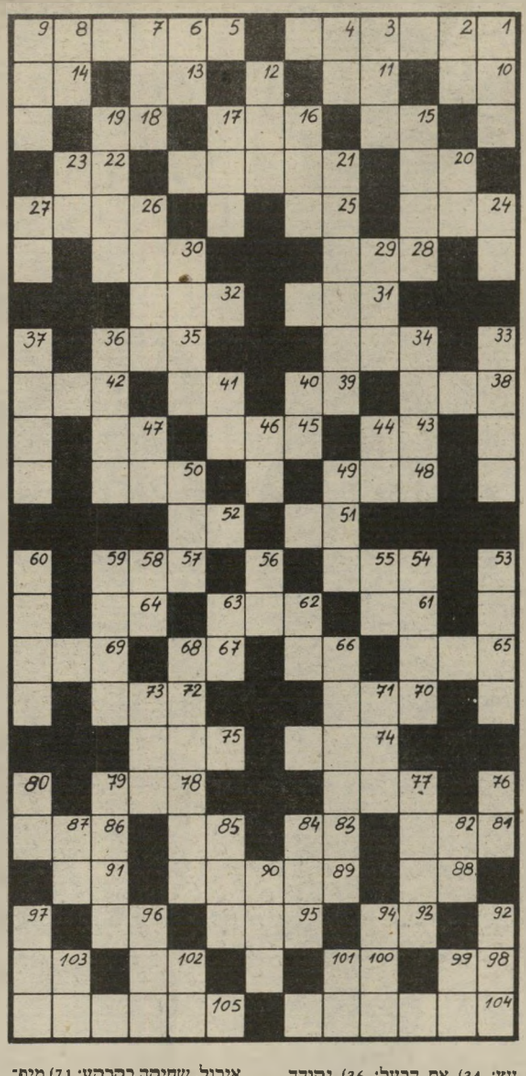

מאוזן:

1) דיבור של אכזבה וצער בפי אדם שנתקל בקושי כל שהוא (3,3); 5) מוכה בשגעון־הגדלות; 10) אויב; 11) בת־קול; 13) בעל־אחוזה תורכי; 14) כלי־הנגינה של אחות משה; 15) אחד מארבעה אבות־נזיקין; 16) הרוג בהמה בדיקרה; 18) מגש; 20) לא שם; 21) רפובליקה בדרום מזרח אסיה; 22) רואה ומרגיש; 24) ביטאו, מיללו; 25) מיפתן; 26) קובע מידה; 28) שמה הקדום של לוכסור המצרית; 30) הזרוע המדעית של צה"ל בימי הרא־שית של המדינה; 31) כור; 32) שור הבר; 34) חלק מבגד הכוהן הגדול; 35) איבר נשימה של דג; 38) פלג בליכוד; 39) סוג מפתח; 41) כינוי־רומז לדבר נוכח; 42) עניין ועסק; 43) קידומת לשם הולנדי; 45) יאיר; 47) תו מוסי־קלי; 48) השתומם; 50) בהשאלה — שפע, תסס; 51) יתר כפופה; 52) לא רגיל; 54) סופר עברי; 57) צמח שעליו תבנית לב להם; 61) כתם בעין; 62) הקו הסובב את העיגול; 64) פרוסה; 65) אספקלריה; 66) אל תשמיע קול!; 67) גבה־לב; 69) נחל אכזב; 70) מידת־אורך, גשם; 72) אמוציה; 74) ישוב בגליל המערבי; 75) כואב; 77) סם; 78) ענף רך; 81) רוממות; 83) בהמת־משא; 85) מיספר העולמות, לפי המסורת; 86) עוף־מים; 88) שם של שתיים מקבוצות הכוכבים; 89) פרויק־ציה; 91) קריאת־צער; 93) תבלין מזרחי; 95) כיבשה בוגרת; 96) ניצב של גרזן; 98) רוח משחית; 100) מילת־שלילה; 102) אבן קשה; 103) מידת־יובש; 104) מידת־היושר; 105) אבי נחשון, ישוב בהרי ירושלים.

מאונך:

1. סל קלוע לעצירת זיתים; 2) תרופה; 3) אגודל; 4) בהשאלה — כוח־גבורה; 6) תל־עפר; 7) איסוף התבואה שנשארה בשדה; 8) בר־מינן; 9) יצוא; 12) ביקש; 15) שים קדרה על הכיריים; 16) פגורמה; 17) תולעה; 19) מישען, תמיכה; 20) יום־טוב; 21) דיפלו־מט מצרי (ש"מ); 23) שליח; 24) מילת־קריאה עממית; 26) רא־שונ; 27) שלל; 29) סרחון; 30) נביא; 33) כלל העלים המכסים עץ; 34) אם הבעל; 36) נקודה הנדסית; 37) שלל צבעים (ח); 40) מטבע רומני; 41) חצי ענף רך; 44) ישן; 46) מלת־הסכמה; 47) רקב; 49) על שמו נקרא שדה־התעופה בתל־אביב (ש"מ); 50) רמש; 53) תער; 54) ידיעות חוזרות; 55) נחושתים; 56) דין; 58) תוך; 59) חלק אחורי במ־כונית; 60) מיסתור; 62) כימאי שווייצי, אבי התרמודינמיה; 63) עבר, חלף; 66) עיר בשרון; 68) איכול, שחיקה בקרקע; 71) מיפ־על תרופות; 73) התכופף מעל; 76) סופר אידיש; 77) עשרת אלפים; 79) עדינות; 80) בן־אדם; 82) מזל; 84) מרד; 85) איבר בן; 87) יבשה מוקפת מים; 90) דברי הקוסם; 92) הוציא מן המים; 94) שאלתו של פיירברג; 96) מורת־רוח; 97) חום יבש; 99) בעל־חיים מימי; 101) מישאלה; 102) מת־אפק ממאכל ומשתה; 103) כלי־קיבול לנוזלים.

אביגיל ינאי

חמרורים

היו"ר המתורגמנית

נבחרה ♦ כיו"ר אירגון יוצאי ארצות־הברית וקנדה בישראל, שיש בו כמה עשרות אלפי חברים בכוח, **נאטאלי גורדון**, לשעבר מרצה לסיפרות אנגלית באוניברסיטה אמריקאית וכיום מתורגמנית (בהת־נדבות) של מוסיאון ישראל. גורדון היא אשתו של ד"ר מילטון גורדון, הרופא הראשי של אגף התעופה האזרחית במישרד־התחבורה, שעלה ארצה אחר שבא לישראל כרופא תעופתי מתנדב בימי מילחמת יום־הכיפורים.

● ● ●

מזכיר המזכיר

נקבע ♦ לזקן הסגל הדיפלומטי בוושינגטון, הרוזן **וילהלם וכטר מייסטר**, 62, שגריר שוודיה במקום, בזכות היותו בעל שנות השרות הרב ביותר (12) בין השגרירים הזרים ב־בירה האמריקאית, אחר שובו למולדתו של זקן־הסגל הקודם, שגריר ברית־המועצות אנטולי דובריניך, אחר 24 שנים בוושינגטון. וכטמייסטר, שהחל את הקריירה הדיפלומטית שלו כ־מזכירו האישי של מי שהיה מזכיר האו"ם, השוודי דאג האמרשילד, הספיק גם למלא שורת תפקידים זוטרים במוסקווה, וינה, מדריד, ליסבון ולהיות שגריר ארצו באלג'יריה, לפני השלחו לארצות־הברית.

● ● ●

אחד מן השניים

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־55 של **אמנון רובינשטיין**, שר־התיק־שורת, פרופסור למישפטים ופרשן מדיני ביומון הארץ בעיסוקיו הטרום־ממשלתיים. רובינשטיין, אב לשניים (בת ובן) ובכור שלושת בניו של הקבלן התל־אביבי אהרון רובינשטיין, החל את דרכו בפוליטיקה כאיש־מחאה לאחר מלחמת יום־הכיפורים, היה ממיסדי התנועה־הדמוקרטית לשינוי (ד"ש), שמ־15 חבריה בכנסת־המהפך של 1977 נותרו עתה, במסגרת שינוי, שניים בלבד (רובינשטיין והח"כ מרדכי וירשובסקי).

● ● ●

קיסר השחלבים

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־85 של **הירוהיטו**, קיסר יפאן זה 60 שנה, שנחשב, עד לכניעת יפאן ללא־תנאי לבנות־הברית ב־1945, לפי דת שינטו היפאנית לאל, צאצא אלת־השמש. כיום עוסק הקיסר, שהוא אב לחמישה (שלוש בנות ושני בנים) וביולוג ימי בהשכלתו, בתחביביו הרבים, שאחד מהם הוא גידול שחלבים.

● ● ●

האלמן המצליחן

נישא ♦ בשנית, **לי אייאקוקה**, 61, היו"ר האלמן של חברת־המכוניות קרייזלר. לפגי ג'נסון, 34, פירסומאית ניו־יורקית. אייאקוקה הוא האיש מאחורי מכונית המוסטנג, הצלחתה הגדולה של חברת פורד בשנות ה־60, שסולק בזיזם מניהול פורד בגלל קינאת בעליו בו ואז פנה לנהל את קרייזלר (שהיא מס' 3 בארצות־הברית אחרי גינרל מוטורוס ופורד), אשר עמדה על סף פשיטת־רגל ושאותה העמיד על רגליה תוך שנתיים. אייאקוקה גם פירסם בשנה שעברה את האוטוביוגראפיה שלו, שזכתה לתפוצת מיליונים (ותורגמה גם ל־עברית) ואשר הפכה אותו למועמד אפשרי, מטעם הדמוקראטים, בבחירות הקרובות לנשיאות (1987).

קטן זה יפה

איצה ממבוש, „המוכתר של עין־הוד", 1.60 מטר, היה במיטבו. במשך כל הערב שתה רק בירה, והבירה מחדדת, כידוע, את המחשבה.

הוא קם לנאום את נאום־הסיכום. והסיכום היה: קטן זה יפה, קטן זה חכם. קטן זה יעיל. גדול זה מכוער ומטומטם. חוץ ממשה אישכסית, שהוא 1.80 מטר פלוס.

„הציפור הכי גדולה היא הנשר," הכריז ממבוש. „הוא מלך הציפורים. אז מה יש לו? הוא קירח, הוא אוכל נבלות ויש לו אימפריה. אבל הוא לא יודע לשיר, כמו הציפורים הקטנות.

„...מה קרה למדינת־ישראל? איפה השכל היהודי? בלבנון השקענו יותר כסף כדי להרוס חושה אחת ממה שהושקע כדי לבנות את מיגדל־שלום: „איפה כל התושיה היהודית? התושיה היהודית היתה תמיד לא־קונבנציונלית: מה עשה יהושע כשרצה להפיל את חומות־יריחו? ירה בתות־חים? הוא הפיל אותן במוסיקה: וכש־רצה לכבוש את העיר, מה עשה? מופע אור־קולי: הוא עבר בשכל, לא בכוח!

„ומה עשה שלמה המלך? כבש? הקים צבא? לא! הוא לקח נשים: אלף נשים! בשביל מה היה צריך אותן? בשביל לזיין? לא! הוא לקח נשים מהארצות השכנות, הבטיח את השלום והרחיב את המדינה, כמו שלא היתה אף פעם לפני ואחרי כן: הוא הפך את איבר־המין למכשיר מדיני!

„אז מה קרה למדינה הזאת? איפה השכל היהודי, איפה?"

היה זה סיום נאות לכינוס של ותיקי כסית ונאמניה, שערכו סדר שני בערב היום האחרון של פסח.

למוסד הזה — כמו לכסית כולה — יש היסטוריה ארוכה. פעם היו עורכים שני סדרים מתחרים: אחד אצל איצ'ה ממבוש בעין־הוד, אחד אצל הבימאי גרשון פלוטקין בתל־אביב. אחר־כך איחדו את השניים, וצביה ליטמן, בתו של יחזקאל אישכסית ואחותו של מויישה, התנדבה לארח את הסדר בבית־הקפה. התמנו נשיא־עולמי ויו"ר וגם ועדה קרואה, ואירגון התכנית האמנותית העשירה וההנחיה נמסרו — כמובן — לקול־שדי, עמיקם גורביץ.

את רוח הדברים אפשר היה לקרוא בכרזות שעל הקירות: „והוא שעמד לאבותינו ולנו, — היו זמנים..." „כולנו חכמים? כולנו נבונים? כולנו זקנים!", „השתא — עבדי 'חרות', לשנה הבאה — בני־חורין!" ולחילופין: „השתא — עבדי חרות, לשנה הבאה — אובדי 'חרות'." „בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו..."

הגיל הממוצע היה 55, הארוחה משובחת, היין זרם בשפע, והבדיחות טסו באוויר ככדורי פינג־פונג. כאשר אמר מישהו משהו על ערבים, הזהיר דן בן־אמוץ, (יחף, בליווייתי קטינה תור־נית) באנגלית: „לא באוזני המלצרים!"

לפעמים הסתיים הסדר של כסית בהמולה שתויה. בשנה שעברה עשה זאת הפרופסור פינחס אביבי. הפעם

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD.
ויזה
ישראכרט
שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

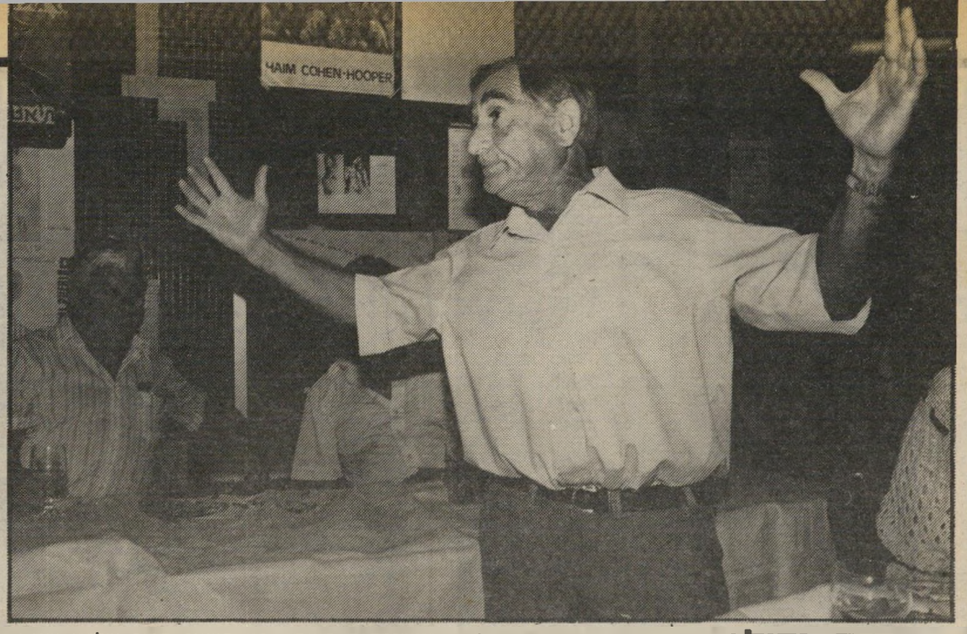

כזה גדול!

איצ'ה ממבוש, "המוכתר של עין־הוד", בעל הקומה הנמוכה, יוצא בנאום־קיטרוג על פולחן הגודל והכוח. לדבריו, דבר גדול אינו יעיל. הוא הוציא מן הכלל את משה איש־כסית הענקי. בין השאר סיפר שלפני שנים, כשמשה היה בן 6, הוא היה גבוה ממנו בשלושה ראשים. איצ'ה הציג אותו פעם כבנו, ובו במקום דרש משה ממנו 100 לירות – "אם אתה אבא, אז תשלם!"

ניתן לו לבוא רק בתנאי שיתחייב מראש להיות שקט. לכן, במשך כל הערב, כאשר ביקשו ממנו להגיד משהו, מילא את פיו מרק ואמר: "אני בעונש!"

במקום זה שרו את כל שירי המולדת והחגים ואת שירי הפלמ"ח, ואת השירים הרוסיים, וזכרו את חיים חפר החולה, ואת הוותיקים שהלכו לעולמם. ומכיוון שהתקינו בכסית לאחרונה שרותים חדשים, זכרו את בית־השימוש הישן, שבו השתמשו גדולי האומה, ואיצ'ה ממבוש הציע להפוך את בית־השימוש הישן לאתר־תיירות עולמי, כמצבה לרוח ישראל.

אין מנוס

מדידי מנוסי, שקרא תיקונים לספר־ההגדה (ראה מיסגרת). דידי לבש גלביה לבנה. לידו: דן בן־אמוץ, הסופר שלמה שבא והבימאי שמואל בונים, שלושתם מוותיקי כסית.

נרות פסח

השחקנית גילה אלמגור התכבדה בהדלקת נרות הסדר. לידה: בעלה, יעקב אגמון, הנמצא עתה בין שני תפקידים. על הקיר כרזה: "השתא עבדים ל'חרות' – בשנה הבאה בני־חורין." הקהל היה ברובו – אך לא כולו – מזוהה כשמאלני.

קול שדי

הרוח החיה של הערב, המנחה שלו ועורך התוכנית היה עמיקם גורביץ, גם הוא מנאמני־הנאמנים של כסית. כשהוא לבוש במיקטורן לבן אלגנטי ועונד ציפורן אדומה (לכל באי הערב חולקו ציפורנים) השמיע את ההגדה המשעשעת, שהוא עמל על חיבורה. בין הוותיקים שבאו לסדר־הפסח המקורי: יצחק ליבני, דני קרוון, גרשון פלוטקין, אייבי נתן, הפרופסור עדה יונית.

בחוץ

רגע לא־נעים: צביה ליטמן, אחותו של משה איש־כסית, ראתה שהשחקן הקשיש רפאל קלצ'קין מציץ פנימה. היא מיהרה החוצה כדי להזמינו, אך קלצ'קין סירב. למטה: שמואל קראוס.

ארבעה בנים

כנגד ארבעה בנים דיברה כסית –
כולם שאינם יודעים לשאול – אבל חזרו בתשובה

ורבי יהודה הנְפסי היה נותן בהם סימנים:
אפא"י, פא"י, א"י...
(מזה טיפה מן היין למיקרא כל שם:)
איקה... פופיק... אורי... ויורם
אילו ישבו בכסית ושתו – דיינו!
אילו שתו בכסית ולא השתטו – דיינו!
אילו השתטו ולא ניבלו פיות – דיינו!
אילו ניבלו פיות ולא הדיחו צעירות – דיינו!
אילו הדיחו צעירות ולא חיללו בימות – דיינו!
אילו חיללו בימות ולא חירפו שופטים – דיינו!
אילו חירפו שופטים ולא העלו קטורת – דיינו!
אילו העלו קטורת ולא חזרו בתשובה – דיינו!
אילו חזרו בתשובה ולא חרצו לשון – דיינו!
אילו חרצו לשון ולא הטיפו מוסר – דיינו!
אילו הטיפו מוסר ולא ביקשו לְמול אותנו מחדש – דיינו!

על אחת כמה וכמה רעה כפולה ומכופלת עליהם: ששתו והשתטו; וניבלו פיות והדיחו צעירות; וחיללו בימות וחירפו שופטים; והעלו קטורת וחזרו בתשובה; וחרצו לשון והטיפו מוסר וביקשו למול אותנו מחדש.

קהל: על כל אלה (× 2) שמור נא לי, אלי הטוב, על הדבש ועל העוקץ, על המר והמתוק וגו'.

ארבע בנות

כנגד ארבע בנות דיברה תורה –
אחת חכמה, מנוסה ונאורה.
ואחת מירשעת, הצועקת בקול.
ואחת תמה, מה שנקרא נאיבית.
ואחת בתולה שלא יודעת לשאול.

ובכן, חכמה, מה היא אומרת?
בעלי מחזר אחרי חתיכה אחרת?
שיהיה לו לבריאות – כי מזמן לזמן
כל גבר רוצה קצת להיות פאקומן.
אז שיגנוב אפיקומן, וינהל לו רומאן,
בתנאי, כמובן, שיהיה חכם ולא ייתפס על חם.

ואחת מירשעת, מה היא אומרת?
מה לך יוצא לבלות כל ערב?
וכיוון שרוצה להוציאך מן הכלל
ושתישאר בבית ותהיה אומלל
וכיוון שהיא צועקת באין מונע –
תן לה זפטה, כלומר הקהה את שיניה
ביד חזקה ובזרוע נטויה
שתפסיק להיות מירשעת ופתיה.

ותמה, מה היא אומרת? אהבתי אותו
והוא הבטיח לי שבמהרה יתגרש מאשתו
ומאז עברו עשר שנים של ניסיון
ואני עוד תמימה. והוא עוד נשוי.

ובתולה שאיננה יודעת לשאול?
א ת ה פתח לה!

דידי מנוסי

הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה ה

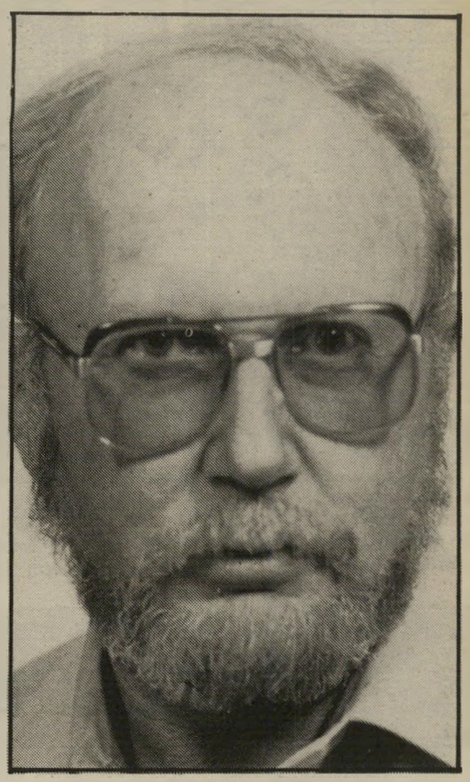

מאיר בן־דוב:

„האוסף של דיין אינו שווה את המיליון!"

מוסיאון־ישראל רכש את אוסף משה דיין בסכום של מיליון דולר. המוסיאון רכש אוסף שבחלקו נגנב ונשדד. דיין חפר ללא רשיון. דיין השתמש באמצעי־צה"ל כמו מסוקים, להעברת המימצאים מהגולן ומסיני לביתו שב־צהלה. המימצאים שנחפרו, נמצאו ונלקחו הם רכוש המדי־נה. דיין קנה מסוחרים ערביים בגדה, בצ'קים שלא נפדו, וששימשו למוכרים כשיטרי־ביטחון והכשר. הוא גם השת־מש בעתיקות להלבנת הון שחור.

על חמישה פשעי דיין מי ישיבנו? פניתי לארכיאולוג מאיר בן־דוב, האחראי על החפירות ליד הר־הבית, ובי־קשתי לברר מדוע שתקו הארכיאולוגים כל השנים על שוד העתיקות של דיין.

למען האמת צריך לומר שהצעירים מבין הארכיאולוגים מחו נמרצות על מעשי דיין. אבל המימסד הארכיאולוגי דאג להשתיק גם אותם, כנראה מתוך חשבונות של טובות־הנאה. חלק מהשתיקה נבעה גם מהתרפסות והתבטלות לפני האדון, הגביר.

● **השתיקה של המימסד היתה מפתיעה?**

היא היתה מפתיעה בעיקר מפני שהמימסד הארכיאולוגי ידע שמצטברים אצל דיין עתיקות. דיין הזמין רבים מהם לבקר בביתו ולראות את האוסף שלו. אף אחד מהם לא דאג לרשום את המימצאים כמו שצריך, ולתעד את האוסף. בזמנו, כשניסה שר־המישפטים, יעקב שימשון שפירא, לחקור בעניין, בעיקבות פירסומים שהיו בהעולם הזה. לפני מילחמת יום־הכיפורים, הוא לא זכה בעזרה מראשי הארכיאולוגים בארץ. הפרופסור ייגאל ידין סירב בפירוש לפנייתו.

● **מהו הערך האמיתי של אוסף דיין?**

מבחינה מדעית, אין לו ערך רב. רוב הדברים אינם רשומים ואין יודעים את זמנם, ומאין הגיעו. באוסף גם אין מימצאים נדירים, מלבד שניים: מסכת־אבן פרה־היסטורית ופסל־אבן עמוני. שאר המימצאים אינם ייחודיים, ויש כמותם במוסיאון־ישראל ובמוסיאונים אחרים, לרבות אוסף ארונות־הקבורה העשויים חרס — אנטרופואידים: ארכיאולוגים רבים בארץ מפקפקים אם המחיר ששולם הוא ריאלי. אני לגמרי לא בטוח שארם היה מקבל מיליון דולר עבור אוסף שכזה.

● **אבל לולא היו קונים את האוסף, הוא היה נמכר ונעלם?**

שטויות: בישראל קיים חוק שחפצים ארכיאולוגיים בעלי ערך ייחודי אין להוציאם מהארץ, אלא ברשות מנהל אגף־העתיקות. ולכן לא היה חשש שהאוסף יוצא מהארץ. אם אגף־העתיקות היה מחליט להטיל וטו על העניין.

● **מהם הלקחים שניתן להפיק מפרשת דיין?**

הערבים אומרים „מה שהיה, מת". בכל זאת, אני חושב שלפרשה זו יהיו התפתחויות. שכן יש היום בישראל בעלי אוספים פרטיים רבים, שאספו בשיטות כאלה ובדומות להן. בין אלה יש אנשים המקורבים לעשייה הארכיאולוגית, וכבר עתה צריך לתת את הדעת שאוספים אלה לא יימכרו בבוא היום.

יוסי אחימאיר:

„בני המישפחה לא הוזמנו להקרנה מוקדמת!"

השבוע עומדת הטלוויזיה להקרין סרט דוקומנטרי על חייו ועל דרכו הפוליטית של אבא אחימאיר, מי שהיה ממנהיגי הרוויזיוניזם בארץ, שאירגן את „ברית הביר־יונים", הראשונה שהטיפה למילחמה בבריטים. אחימאיר היה גם מסובך בפרשת רצח ארלוזורוב.

פגשתי את בנו, יוסי אחימאיר, חבר מערכת מעריב **בחופשה, המשמש כיום כעוזרו ובדוברו של ממלא־מקום ראש־הממשלה ושר־החוץ, יצחק שמיר.**

● **מה דעתך על הסרט?**

לא ראיתי את הסרט. הטלוויזיה אומנם ערכה הקרנה מוקדמת לעיתונאים, אך אנחנו, בני־המישפחה, לא הוזמנו.

● **הייתם מעורבים בהכנת הסרט?**

לא. שיתפנו פעולה באופן פאסיבי עם עורך הסרט, יהודה קווה, כל מה שביקש מאיתנו — דאגנו להעביר לו. בעיקר תמונות מאלבום המישפחה. כשהוזמנו להתראיין, הופענו. התחקירנית של הסרט נעזרה בארכיון המישפחתי. זהו ארכיון מרכזי על אבא אחימאיר. נמצאים בו מיכתבים שלו ומיכתבים אליו, כל מאמריו וספרים שבהם נכתב עליו. יש גם ארכיון הקלטות, תמונות וכו'.

● **מה אתה מצפה מהסרט?**

אני מצפה שהסרט יראה את אישיותו הרב־גונית של אבא: את מילחמתו הבלתי־מתפשרת בקומוניזם, שבה הקדים וראה את הסכנה הגדולה הטמונה בו לאנושות: את מאבקו במה שהוא כינה „הרקב ביעקב", כלומר מאבקו בשחיתויות שפשו בציבוריות היהודית: את הטפתו וחינוכו ואת הדוגמה האישית שלו עצמו להקרבה ולנכונות לסבל למען עם־ישראל. ועצמאותו: את מאבקיו הפוליטיים. הן בתחום שבין ימין ושמאל בארץ, הן בתחום תנועתו שלו: את היותו אוהב ארץ־ישראל, אישׁ־הרוח שבו, את כושרו הסיפרותי, את הגותו ההיסטורית־פילוסופית, רגישותו האישית ויכולת ההתבוננות שלו: את יושרו האינטלקטואלי, דיבורו הגלוי וכתיבתו הישירה, שאיננה משאירה ספק באשר לכוונותיו. אצלו לא היה אחד בלב ואחד בפה — או בעט.

אם יצליח הסרט להראות את כל אלה, אין ספק שאנו, בני־המישפחה, נבוא על סיפוקנו.

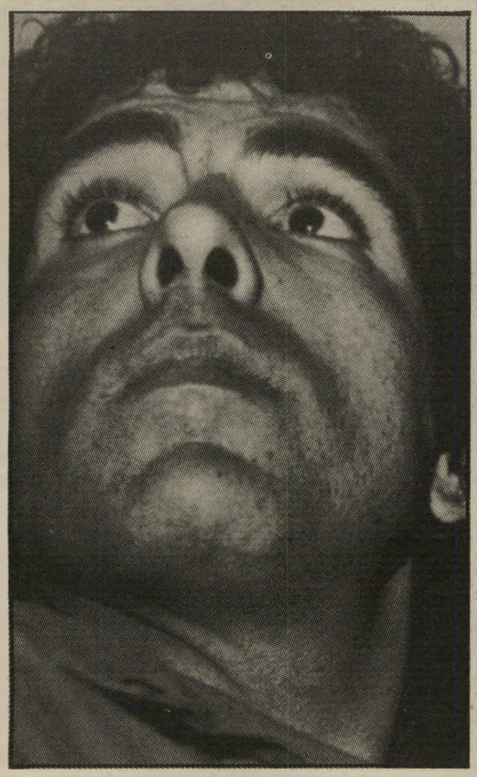

ימין סוויסה:

„את המימונה עשו מארוקאים ששחלו אותם!"

השנה היתה המימונה בירושלים שונה. תנועת האוהלים **הצליחה להפוך את האירוע לחגיגה מסוג אחר. אנשיה חסמו רחוב בקטמונים, הציבו בכניסה שער שעיצבו תלמידי בצלאל. הם הורידו את שולחנות התיקרובת לרחוב, וכל מישפחה הציגה את שולחנה ומטעמיה לפני העוברים־והשבים. המישפחות אירחו את ראש־הממשלה, שרים ואלופי־צה"ל. רחוב שהיה חסום לתנועת כלי־רכב המה מתושבי ירושלים, שבאו לחגוג עם תושביה המארוקאיים של השכונה.**

הלכתי לימין סויסה, מנהיג תנועת האוהלים, **שאירגן את האירוע השונה הזה.**

● **למה אירגנתם השנה את המימונה ברחוב?**

המטרה שלי היתה להביא לאיחוד הקהילה המארוקאית, שרמסו את תרבותה. נמאס לי לראות שמציגים אותנו כאוכלי בשר על האש בגן־סאקר, המלכלכים את העיר. מארוקאים זה לא רק ריקודי־בטן. ניסיתי להראות את התרבות האמיתית, את שולחנות־האוכל הערוכים בכלים נאים, את הבגדים שנוהגים המארוקאים ללבוש בערב זה. תנועת האוהלים אספה כסף ונתנה לכל מישפחה 75 ש"ח, כדי לעזור למישפחות בהכנת הסעודה.

● **אתה מאשים את תנועת „ביחד" שהם לא הראו את תרבות מארוקו האמיתית כל השנים?**

כן! המימסד הכשיר את הגוף המכונה ביחד לטפל בחגיגות של המארוקאים. אלה ספרדים מושחתים, מארוקאים שהמימסד שתל אותם. הגוף הזה מנסה לעשות עסק מהמימונה. ביחד עושה מיסחר מהמארוקאים. כל שנה הם מארגנים חגיגה לפוליטיקאים, ולא למארוקאים.

● **הצלחתם השנה לעשות את המימונה אחרת. אז על מה אתה כועס?**

אני כועס על־כך שהטלוויזיה והעיתונות לא פירסמו שום דבר ממה שעשינו: תנועת ביחד, עם סם בן־שיטרית, הרגישה שקמה תנועת־מחאה ויוצרת דבר אחר. הם הרגישו שמשהו נופל להם מהידיים, ואז התחיל קשר־השתיקה של כולם: העיתונות, הטל־וויזיה, המימסד. עשו עלינו חרם.

אני בטוח שאילו היינו שורפים צמיגים, היו מוציאים עיתון במיוחד באחד במאי. אבל דברים יפים לא מראים. יש פחד להציג את התרבות המארוקאית באור נכון. התושבים בשכונה ממור־מרים. הם מרגישים מיואשים, שאת הדברים האמיתיים לא מפרסמים ולא מראים.

● **אתה לא חושב שאתם מגזימים באירועי המימונה, שאיבדה את ייחודה המארוקאי?**

לכן אירגנו השנה את המימונה במתכונת אחרת: ברחוב, בשכונה, באווירה יותר קהילתית. נמאס לנו מהפיקניקים הגדולים שלא מבטאים דבר, אלא עוזרים לפוליטיקאים למצוא בימה להופיע.

● **ומה אתם מתכוונים לעשות עתה?**

מתנועת האוהלים תצא עכשיו מחאה גדולה. החרם של העיתונות עלינו ושל המימסד יוליד חרם משלנו. לא ניתן למכור עיתונים בשכונה, כדי שמערכות־העיתונים יכורו שמארוקאים זה לא רק צמיגים שרופים. מארוקאים זה גם תרבות אחרת ושונה.

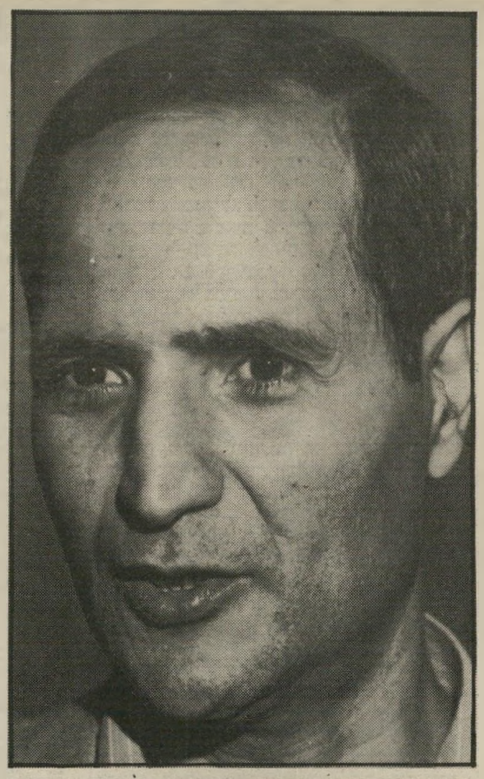

רפי אדרי:

„המימונה האפילה השנה על האחד במאי!"

היום החמישי השבוע היה חגיגי במיוחד. באופן יוצא־דופן, היה זה התאריך לחג־הפועלים השנתי – האחד במאי – וחג־המימונה, הנחגג על־ידי העדה המארוקאית. לכבודו של משה בן־מימון, הלא הוא הרמב"ם.

בבריית־המועצות אומנם חגגו את חג־הפועלים בתהלוכות רבות־משתתפים, ובפולין אומנם דיכאה המשטרה הקומוניסטית הפגנה „בלתי־חוקית" של פועלים. אך בארץ – כך נדמה לי – עמד היום החמישי בסימן המימונה העליזה, ואילו האחד במאי נדחק הצידה.

שוחחתי על־כך עם רפי אדרי, חבר־כנסת ממיפלגת־העבודה, האמורה לייצג את ציבור הפועלים בארץ, ובן למישפחה מארוקאית.

● ביצד עברת את היום החמישי?

זה התחיל עוד בלילה של יום רביעי. נסענו לבית של אמא שלי בחצור. שם, כמדי שנה, היא נתנה לילדים שלי כפית של דבש, כדי שיהיה להם מתוק, אחר־כך הגישו מופתה, עם חמאה ודבש. אחרי כן יצאנו לדודים ולדודות. בערב אחד עשינו איזה 25 ביקורים. פשוט לא היתה לנו ברירה. לא מדובר בהתחייבויות פוליטיות, אלא בידידים מילדות. אילו הייתי פוסח על בית אחד אפילו — הם היו נפגעים. לבית האחרון הגענו בעשרה ל־2 לפנות בוקר.

למחרת היה הטקס הרגיל — אמא שלי מתיזה מים קרים על הידיים והרגליים של כולנו. זה סימן לבריאות טובה ולשפע. אחר־כך הצטרפתי לראש־הממשלה בביקורו בדימונה. כן, גם זה היה במיסגרת חגיגות המימונה.

בערב נסענו לירושלים, שם התקיים ערב־שירה־זופיוט לכבוד המימונה. היה מאוד יפה. גם הדרגימו שם טקס של חתונה מארוקאית.

● זה נשמע מאוד מעניין, אבל לא הצלחתי לאתר בשלל הפעילויות האלה אפילו סימן אחד לחג־הפועלים!

למעשה, את צודקת. זה לא היה בתוכנית. זה נדחק הצידה, בהשפעת המימונה. כל שנה, כשההסתדרות מקיימת צעדות באחד במאי — אנחנו צועדים. השנה לא היתה צעדה, אז לא.

● זה אומר לך משהו — חג־הפועלים? לא נראה לך שדווקא מיסלגתך צריכה לציין תאריך זה?

אומר לי? אל תשאלי שאלות קשות! השנה פשוט חלו שני החגים באותו התאריך והמימונה, מה לעשות, האפילה על האחד במאי!

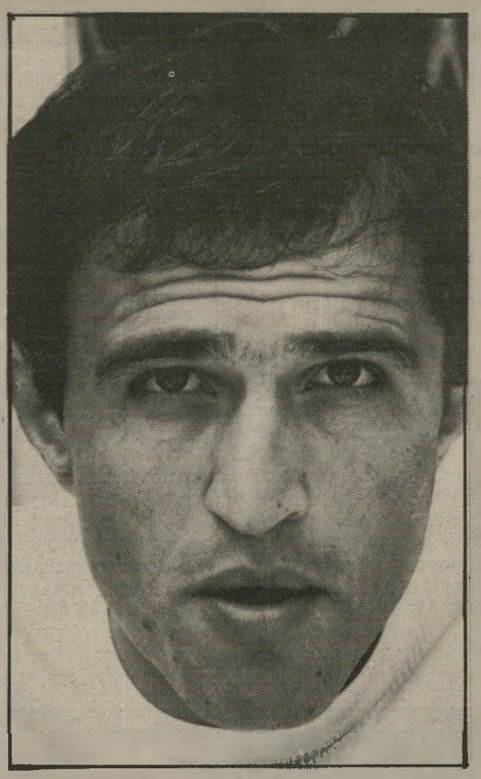

אורי מלמיליאן:

„אני מעדיף זכיה באליפות על פני זכיה בגביע!"

ביום הרביעי כבר עשו ענני הקרינה הרדיו־אקטיבית את דרכם מברית־המועצות לעבר חלקים באירופה, וגרמו לבהלה עולמית. בארץ עדיין לא שככו הדיו של דוח בייסקי, ואילו במיגרש הכדורגל של חיפה שאגו 20 אלף צופים נרגשים במשחק רבע־הגמר בין ביתר ירושלים לבין מכבי חיפה, כאילו זה היה המאורע שיכריע עבורם את גורלם.

לגבי הדיוט כמוני היה המחזה מוזר למדי, לכן שוחחתי בתום המישחק עם מבקיע שער־הניצחון לטובת בית"ר ירושלים (המישחק הסתיים בתוצאה 2:3), אורי מלמיליאן.

● נו, אז בריגעי שיכרון של ניצחון, אתם לוקחים השנה את הגביע?

קשה לדעת. לוקחים גביע רק אחרי שזוכים בו. בכדורגל הכל פתוח על המיגרש, בעיקר במישחקי גביע. לכן קשה להעריך עכשיו.

● עצם העובדה שזביתם בגביע־המדינה בשנה שעברה משחקת בעדכם, אי מוסיפה עליכם לחץ פסיכולוגי?

מביתר ירושלים מצפים בכלל הרבה. הקבוצה נמצאת בחלק העליון של הטבלה כבר שלוש שנים, ונחשבת אחת הקבוצות הטובות בארץ. ככה שלחץ ממילא יש. אבל לא מפני שלקחנו את הגביע בשנה שעברה.

● מה זה אומר לגביך זביה בגביע — בונוסים כספיים, יוקרה, חוזה משופר?

זכייה בגביע זה בעיקר יוקרה, גאווה למועדון. אין שום רווח כספי מיוחד מזה, רק יוקרה. אנחנו זכינו בגביע כבר שלוש פעמים, כך שהרבה יותר קורצת לי האליפות. אני הייתי מעדיף שנזכה השנה באליפות, לא רק בגביע.

● מה אתה עושה לשם כך?

מתאמן הרבה, המון: יום אחרי המישחק עם חיפה, כבר הייתי בצהריים באימון. עכשיו זהו גם השלב הסופי של הגביע וגם מתקרב סוף־העונה של הליגה, ככה שאני מנצל כל רגע פנוי כמעט לאימונים.

● כשנכחתי השבוע במישחק, תגובות הקהל נראו לי קצת מוזמות. הרי זו היתה סתם תחרות ספורטיבית.

את לא רגילה. אהה? אני רוצה להסביר לך שזה לא היה הרבה קהל, יחסית. נכון שהשקיפו גם מהגגות והחרים ליד האיצטדיון, אבל ככר שיחקתי במישחקים שנכח הרבה יותר קהל.

כדורגל זהו הספורט הכי פופולארי בכל רחבי העולם. התגובות וההתנהגות של הקהל זה חלק מהפורקן של הבן־אדם.

אני, כשחקן על המיגרש, אוהב שיש לי קהל משתתף, פעיל. זה פשוט חלק מהמישחק.

מיקי גבריאלוב:

„אני לא זקוק לאירוויזיון מבחינת הקריירה שלי!"

במוצאי־השבת נראו רחובות תל־אביב ריקים מהרגיל. הסיבה – רבים הסתגרו בבית, במזג־האוויר הקודר, והחזיקו אצבעות לצוות הישראלי באירוויזיון – מוטי גלעדי ושרי צוריאל.

במהלך שידורה של התחרות הכל־כך מדוברת, הפרעתי למיקי גבריאלוב, מוסיקאי הרחוק מאוד מהמישחק הזה, ושאלתי אותו כיצד הוא נהנה מהשידור הבינלאומי.

נהנה? האמת היא שלא כל־כך: חלק מהזמן בכלל התרחצתי. השארי? עכשיו מופיעה בחורה יפה, אבל אני לא מומחה לתחרויות מהסוג הזה.

● אני מבינה שגם לא ניסית להגיש שיר לתחרות.

לא, לא, אני לא אוהב את המישחק הזה: אני אוהב לשבת בבית שלי ולכתוב שירים. אני מלחין כבר מאז 1969. היתה תקופה שהסתובבתי בעולם ונהניתי מזה. אבל זה נגמר לי, אני לא זקוק לזה מבחינת הקריירה, וזה גם לא הסיגנון שלי.

● מה הביקורת שלך על רמת השירים השנה?

מבחינה מוסיקאלית? נו, כל השירים, זה לא בדיוק הטעם שלי. זה על אותה נוסחה — הכל! אבל מה? אל תשכחי שבלי קונים — גם לא מוכרים. השירים נשמעים די דומים זה לזה. הדגש בכל המישחק הזה הוא על הביצוע יותר מאשר על המוסיקה. בעיקר על הבגדים, השואו, התנועה, והכל בשלוש וחצי דקות: צריך לפתח אנטנות מפותחות מאוד בשביל לקלוט הכל בזמן כל־כך קצר.

הבריחה היא שאף שיר לא מייצג את התרבות של ארצו, זהו פשוט מישחק מנותק, מנופח, שגדל מעבר לפרופורציות שלו. יותר מדי מדברים על זה.

● מה דעתך על השיר הישראלי?

נו, אני לא משגע עליו, אבל זה נחמד שהם עושים את זה.

● נסה עכשיו — באמצע התחרות — לנבא את סיכוייו.

אוהו! השיר הזה אומנם לא מייצג את התרבות שלנו, אבל הוא יותר מתאים לארץ מאשר לנורווגים. ממה שאני זוכר מסיורי בסקנדינוויה — זה לא הסטייל שלהם בכלל!

לא, אני לא חושב שזה יתברג בכלל בין המקומות הראשונים בתחרות.

שיחה בכתב על „עד סוף הלילה"

נסים קלדרון ואיתן גרין על שתי סצינות בסירטו של גרין

מהר מדי נפסקה הצגתו של עד סוף הלילה, סירטו השני של איתן גרין. רציתי לחזור ולהזכיר אותו, והצעתי לאיתן גרין שנבחר בשתי סצינות ונצא מהן אל מחשבות שעוררו בו ובי. בחרנו לעשות זאת בכתב ולא להקליט שיחה.

ע.ב.

סצינה א: שיחה בין גיורא לאמו, רות, בבית המישפחה בנהריה

גיורא (אסי דיין) נוסע לנהריה, עוצר את המכונית לפני הבית וצופר. הוא לא רוצה להיתקל בהווארד, אהובה של אמו. הווארד, שהוא עיתונאי אמריקני לא צעיר, נמצא בצידון. רות, האם (אורנה פורת), מגישה לו משהו לשתות והם יושבים זה מול זה ליד השולחן. הסרט קרוב אל הסיום. גיורא, שהוא עצמו מסובך בהרבה קשיים, מחליט לגשת אל הסבך של הוריו: אביו עזב את הבית ובא אליו לתל־אביב, אחרי שאמו לא ויתרה על האהבה שבינה לבין הווארד. אביו, שהוא נוצרי, הולך ומתקרב כעת אל הכנסיה, והדבר מרתיע את גיורא.

גרין מצלם בשקט ובסבלנות את פניה של אורנה פורת. פניו של אסי דיין מופיעות ונעלמות, או שאני זוכר אותן פחות בסצינה הזאת. המילים הראשונות שאורנה פורת אומרת הן: „קודם תרגע קצת, תרגע." היא נמצאת כאן כדי להרגיע, גם כדי לתת לעצמה זמן. גרין אוהב את השקט שלה, כמעט מקנא בו. הוא מכיר טוב יותר את ההיסטריה של הבן. אבל הוא משהה את המצלמה על האם — משהה די זמן כדי לתת לאורנה פורת להעביר דרך התבונה המאופקת גם את ההתרגשות של אשה מבוגרת שנאחזת באהבה שמצאה. גם מיבטאה הגרמני של אורנה פורת חשוב לגרין — הוא נותן לשחקנית להרגיש בנוח איתו, לדבר באמצעותו. היא מרגיעה באמצעות הזרות שלה. גם אביו של גיורא זר. „לא מתאים לך פה," הוא אומר לו, „יותר מדי רעש. יותר מדי ליכלוך. נדהיה... אוסטריה... מתאים לך יותר." גרין זקוק לזרות. היא יקרה לו והיא נעשית יקרה לך כשאתה רואה את הסרט. תמיד יש כאן סכנה שאנשים יניחו שהם יודעים הרבה מדי. לכן תמיד יש מגע של צינה בעבודת הבימאי. אם מישהו יצעק — על פי רוב יראג התסריט לכך, שתהיה צעקה־שכנגד, שהצבעים יתאזנו. שהרגשות יופיעו נשלטים על־ידי חוש־מידה. והזרות מציבה קנה־מידה לאיזו ריצה ישראלית מאוד. גרין במיטבו כשאורנה פורת מדברת אל אסי דיין: „ועכשיו תראה... אבל תשמע היטב: אתה רגיל לסדר דברים, בצבא, בעסקים, ואני אפילו יודעת שאתה טוב בזה. אבל את זה אתה לא יכול לסדר, כי אי־אפשר לסדר חיים של בני אדם ובטח שאי־אפשר לסדר חיים של הורים."

בסצינה הזאת הזרות של האם היא מרחק התבוננות של גרין והיא היפוי שהוא מפיק. אבל כשאתה חושב על הסרט כולו, האם אין כאן עימות שהוכרע מראש? האם יש לבן מישקל משלו מול הבגרות העמוסה של אמו? גרין דואג היטב לאיזון בין הפרטים הקטנים — לא בין הפרטים הגדולים. הזרות הנבונה של המבוגרים היא דרך להתרחק מן הבולמוס המופרז — האם גרין מעוניין גם להבין את הבולמוס, או רק לצלם אותו מרחוק, קרעים־קרעים? העובדה שאסי דיין משחק טוב עושה את השאלות קשות פחות בכל סצינה בנפרד. אבל הן מחריפות ככל שאתה מתקדם בצפייה.

נסים קלדרון ■

הסצינה בה מדובר היא ברובה סצינת פנים (מיטבח), בה יושב גיורא מול אמו. צילום הסצינה עובר מטו־שוט (TWO SHOT) קרוב לקלוז־אפ של אורנה פורת (האם), שנתחך מדי פעם לקלוז־אפ של אסי דיין (גיורא — הבן).

בין שני השחקנים יש שולחן שמפריד. ואף לא שוט אחד שמחבר. אין סיכוי שהם יגיעו לידי הסכמה. „הזרות יקרה לך כשאתה רואה את הסרט." אומר ניסים קלדרון, ואני הייתי אומר הייאוש. או חוזר ואומר: חוסר הסיכוי.

„גרין במיטבו כשאורנה פורת מדברת אל אסי דיין." נסיון קלדרון להסביר את הסצינה שלו לא הצליח לי. אני מבין את הרצון לתת לשחקנית לדבר, לתת לה את הזמן, את המרחב, את הבמה. אבל אני לא מבין את הרצון לתת לה את הבמה בסצינה הזאת. אני לא מבין את הרצון לתת לה את הבמה בסצינה שבה היא מדברת אל בנה, שבה היא מדברת אל אסי דיין. אני לא מבין את הרצון לתת לה את הבמה בסצינה שבה היא מדברת אל אסי דיין, שמול מצב הבגרות של האם נמצא תהליך ההתבגרות של הבן. ואם המישוואה מציבה את הערך בגרות כבעל מישקל, דרמאתי לפחות. אז אני הנחתי שלערך התבגרות יש לא פחות כוח דרמאתי.

צריך להוסיף כאן את העובדה שאסי דיין, באופן אינטואיטיבי לחלוטין אבל באותו זמן אינטליגנטי ורגיש מאוד, תפס את חוש ההתבגרות המאוחרת הזאת ואת התחושות המתלוות אליה והעביר אותה באופן מדוייק מאוד. מבחינתי לפחות. הוא תפס את העובדה הקשה כל־כך לעיכול שפיתאום, מתי־שהוא לאורך החיים. אתה ניצב לראשונה מול מצבים בלתי־הפיכים. מצבים שלא תוכל לשנותם ואפילו תהיה המוכשר, המיומן והנועז שבאנשים. תפיסת המצב הזה, המסמן תחילת התבגרות, היא בעצם תהליך שאותו עובר גיורא לאורך הסרט כולו.

ולעניין הבולמוס. ניסים קלדרון מבקש שאבין את הבולמוס. אבל אני טוען שאין כאן בולמוס כלל ועיקר. זו אינה הנכונה. לדעתי ולטעמי, וזה גם לא המצב. המצב היותר מדוייק הוא הדיסהרמוניה שאליה נקלע גיורא. הוא שהיה קצין — הודח. הוא שהיה בן למישפחה סולידית — הוריו נפרדים פיתאום. הוא שהיה בעל עסק — מאויים על־ידי בריונים, והוא שהיה בעל מישפחה — נעזב על־ידי אשתו. המאמץ של גיורא הוא להחזיר את ההרמוניה, אולם כל צעד שלו, מן הרגע שבו הופרה אותה הרמוניה, רק מחריף את המצב ומשבש מערכת נוספת שאולי יכולה היתה להמשיך ולהתקיים בשלווה.

אחזור לטיעון קודם: לפנינו בחור בן 36, המתמודד בפעם הראשונה בחייו עם שרשרת אירועים בלתי־הפיכים שפגעו בסדר ישן וקבוע. אחת מצורות ההשלמה או ההתבגרות היא היכולת לחיות עם מצבים דיסהרמוניים. בעד סוף הלילה אנחנו מביטים בעצם על שלבי התהליך הזה; מלווים אדם בתהליך הבנה הנקנית בכאב.

איתן גרין ■

אסי דיין ואיתן גרין: „עד סוף הלילה"

סצינה ב: גיורא ואביו, נטר, עוברים מבר לבר

גיורא מגיע הביתה ומגלה שאשתו עזבה את הבית. אביו (יוסף מילוא), הנמצא בבית, מציע לו שיניח לה הערב. גיורא יוצא לחפש אותה. אביו נכנס אתו למכונית והם נוסעים. גיורא ספק מקבל את העצה של אביו, ספק אינו מקבל – לוקח את אביו לבר אחד, ואחר־כך לשני. הם מסיימים בבוקר בבית־קפה קטן.

כאן הכל קורה בתנועה ובמהירות. גיורא נכנס הביתה, יוצא מהבית, נוסע במכונית, נכנס לבר, ושוב נוסע במכונית. גם כשהוא יושב עם אביו בבר הוא קם לדבר עם הברמן, קם וגורר מישהי אל חדר אחורי, קם לברך חבר מהצבא, פוגש את גידעון, פושע שדורש ממנו דמי־חסות, יוצא איתו החוצה ומכה אותו. גיורא גם מעביר לפני אביו, אחד לאחד, את הסיבוכים שהוא מסובך בהם: אשתו עזבה אותו, הרדיפה אחרי כל אשה, הקרב עם העולם התחתון, הכתם שהוטל בו בזמן השרות בצבא (הוא פיקד על גדוד שעלה על מארב קטלני).

מן הלילה הפעלתני הזה אני זוכר בעיקר את סופו — שוב תמונה סטאטית, כאשר הבן ואביו יושבים זה מול זה בבוקר, בבית־קפה, ומדברים (זה הרגע שבו אומר גיורא לאביו: „לא מתאים לך פה"). כאשר גיורא עובר מהר מסבך אחד שלו אל סבך אחר — יש לך הרגשה שגרין לא חורר אל עניין אחד, לא מבהיר מה בדיוק קורה לגיורא, וכבר הוא ממהר אל עניין אחר. גרין כותב שגיורא עומד מול שורה של מצבים בלתי־הפיכים. גם השאלה מה אי־רוורסיבילי ומה בהחלט רוורסיבילי ביחסיו עם אשתו, למשל, אינה מתבהרת, אינה נפרשת. מה ברדיפת הנשים של גיורא הוא בלתי־הפיך? את הכתם מתקופת השרות הצבאי — מתבהר במהלך הסרט — אפשר, לפחות, להקטין. ובעיקר המעבר מעניין לעניין: מה בגיורא מוביל מן ההסתבכות עם אשתו אל הדרך שבה הוא נוהג עם העולם התחתון? איזה קו מקשר בין הנקודות? במהלך הלילה מעמיס על עצמו גיורא בעיה ועוד בעיה, וכל זה מלמד עליו פחות מן המישפטים המעטים שאותם יאמר לאביו בבוקר.

אלמלא היתה החולשה הזאת של הסרט קרובה מאוד אל מוקד כוחו — לא היה עניין לעסוק בו. הסרט הוא הישג מעורר כבוד שראוי לחזור ולדון בו — גם מכיוון שגרין נזהר מאוד במעבר מעניין אחד אל עניין אחר. ממצב אל מצב שמתפתח ממנו. המצלמה שלו היא עין פקוחה ורגישה הקולטת רק מה שהדמויות מוכנות לחשוף במבט, בהחלטה או במילה. גרין לא משדר לך שהוא יודע על הדמויות יותר ממה שהביאו איתן אל המצלמה. הוא בוודאי נזהר מלדעת יותר מדי. כך לא חודרים אל הסרט סטריאוטיפים. (מאחורי הסורגים של ברבש היה סרט שבו הדמויות צעקו את מה שהיה להן לצעוק, אבל תמיד נוספו להן רעמים וברקים פוליטיים מאחורי גבן. הסרט השתמש במה שהוא לא בדק. היה לאנשים מה לצעוק ולכן הסרט היה חזק, אבל הסטריאוטיפים חגגו שם חגיגה גדולה).

הבעיה היא שהדמויות מביאות אל המצלמה הרבה, לדעתי, כשהן יושבות בשקט ומדברות, ומעט כשהן נכנסות לפעולה. הברית הטובה שיש לקולנוע עם תנועה ומהירות, עם מכונית נוסעת ועם הגוף כשהוא הולך, נפגש, מחבק — הברית הזאת אינה פועלת אצל גרין. ככל שאנשים עושים כאן יותר, והמעשים דרמאתיים יותר (נסיון ההתאבדות של האב, ההריגה שלו) — כך הם מתבהרים פחות. גרין מביא אל הסרט תנועה, אבל המצלמה שלו לא רודפת אחריה, לא מתרגשת ממנה, לא מפרשת אותה לפרטים. (כמה טוב יודעים בימאים אמריקאיים לצלם מכונה עובדת — למשל התפיחה לצייד הצבאים). אבל גם אם הקו שבין נקודה לנקודה נשאר מטושטש, יש בסרט הרבה נקודות ברורות, הרבה רגעים של התבוננות צלולה. צריך שיימצא כסף כדי שגרין יעשה את הסרט הבא. השלישי שלו.

נסים קלדרון ■

„מן הלילה הפעלתני הזה אני זוכר בעיקר את סופו."

זאת סצינה שממנה מתחיל להסתמן סופו של הסרט כולו. האב, גטר, ובנו, גיורא, מוצאים להם פינה שקטה בסופו של לילה והם משוחחים. בפעם הראשונה בסרט הם מקשיבים זה לזה. עד עכשיו, כשגיורא דיבר, הוא דיבר בעיקר אל עצמו. כשאביו דיבר הוא דיבר בעיקר על עצמו. אפשר לומר, אם כן, שאם נשתמש במונחים תסריטאיים הרי שהיו עד עכשיו שני מונולוגים. שני מונולוגים שחיפשו דיאלוג. והנה הם מקיימים אותו. המעציב בקטע זה הוא שזמן שיחתם זו, הראשונה, הוא גם זמן שיחתם האחרונה. רגע זה שבו עשויים היו יחסיהם להתבהר הוא גם הרגע שבו הם מסתיימים בעצם.

עד סוף הלילה הוא סרט אמביציוזי מבחינתי. האמביציה הראשונה והניכרת יותר היא האמביציה להקיף מצב ישראלי לפיו הגיבורים מקיימים כמה מערכות סימולטניות של קשרים ובעיקר של בעיות. מצב הלוכד אותם בסבך חסר־סיכוי כמעט.

אמביציה שניה, מורכבת יותר, היתה לצלם את המצב הגדוש הזה בדרך בה הוא צולם. זאת אומרת, דרך הנחת הדברים זה לצד זה במעין פסיפס מתמשך בחוט סמוי של עלילה עד אל שיאו. הדברים אמורים היו להצטלם כתמונות (מערכות) ולא כדיעות.

המילה „ריחוק" חוזרת יותר ויותר כשמתייחסים לסירטי זה וגם לסירטי הקודם, ובאמת יש בהם ריחוק. יש אנשים הרואים בריחוק זה חוצפה. אני רואה בו צורך פנימי והימור טכני.

החדירה לעומק הסצינה היא גם לא־פעם צימצומה. מעין הסקת מסקנה, חד־ממדית לטעמי, מן האירוע. אני, כאמור, מעדיף את הנחתם של הדברים זה לצד זה, מתוך תיקווה ואולי יגעו בו תעבור דרכם עין המתבונן, הם ינועו שברגע בו תעבור דרכם עין המתבונן, הם ינועו ואולי יגעו האחד בשני. צליל הנגיעה הזה הוא המשמעות. ואליו אני מכוון. המשמעות הזאת נשאבת מן הסרט אך מצטרפת מחוצה לו.

„מה בגיורא מוביל מן ההסתבכות עם אשתו אל הדרך שבה הוא נוהג עם העולם התחתון?" שואל ניסים קלדרון. ובכן, אותו דבר המוביל אדם מחדר־השינה שלו לסלון ומן הסלון לרחוב ומן הרחוב לבר או לבית־הקפה. אותו חוסר שקט. אותה מועקה. אותה אינפנטיליות. רדיפת הנשים של גיורא בסרט הזה היא קו רק המלווה אותו כנתון והוא לא הפיך וגם לא בלתי־הפיך.

כדי להבהיר מעט את דמותו של גיורא, שניסים קלדרון נדרש לה באופן טיבעי, אצטט פסוק זה פרי עטו של בימאי הקולנוע ׳וזף פון־שטרנברג: „ייתכן שאין ולוא גם אדם טיפש או שיטחי אחד עלי אדמות. אלא פשוט כמה החשים שלא בנוח, כמה שלא מצאו להם פינה שתיטיב איתם."

מצב הגיבור, ואפשר גם לומר הגיבורים, בסרט עד סוף הלילה אינו מצב עיוני. מעשיהם — זו הדיעה שלהם או שלי.

במעשה ההתאבדות, אומר ניסים קלדרון, מתבהר גטר האב פחות מאשר בדיבוריו. אבל מעשה ההתאבדות הוא מישפט אחד בשרשרת דיבורים של י׳. מישפט שהיתה לו הקדמה ויש לו גם סוף. כבר בתחילת הסרט, כששני הבנים משוחחים עם אביהם במכונית, בדרך מנמל־התעופה, מוזכר רצח תעשיין איטלקי. והאב אומר: „כן, ראיתי בעיתון, תמונה איומה." זה האב שיצלם את עצמו בשוגג, זה האב שינסה לאבד עצמו לדעת, במתכוון, זה האב שימות בשוגג, זה האב שישאיר תמונה בכוונה רבה.

כאמור, הדברים פרושים ויש לתת עליהם את הדעת. אני מניח שבראייה טובה אין זה מצריך מאמץ ניכר.

ניסים קלדרון מדבר על „הברית הטובה שיש לקולנוע עם התנועה." ובכן, זוהי ברית שניסים קלדרון כרת ללא התייעצות עימי, ורקשה לי להגיב עליה. אוכל רק לומר שלקולנוע יש ברית טובה גם עם הצבע, והקומפוזיציה, והפנים, והשיחה, וגודל הדברים בתמונה וסידורם ועוד כהנה וכהנה...

בסיום הייתי רוצה להבהיר נקודה חשובה:

הכתיבה על הסרט, בנוסח זה שלי כאן, קרובה, אחרי הכל, יותר לכתיבתו של ניסים קלדרון. זאת אומרת: לכתיבת המבקר. אני מרוצה מן העובדה שהסרט מאפשר לי להתבטא בצורה זאת אבל חייב לומר שבזמן עשייתו, החל בכתיבת התסריט דרך בימויו ועד להשלמתו, לא חשבתי במונחים כאלה. חשבתי במונחים כמעט טכניים של עבודה. התיקווה היתה, כמו תמיד, שבמהלך העבודה שבה אתה מוטרד באופן שונה על־ידי דברים שונים יעלה בסופו־של־דבר אותו דבר שאותו כיניתי כאן כמה פעמים בשם — משמעות. **איתן גרין ■**

ז'אן ז'נה — גאון פלילי

הצירוף הנדיר של אדם ממין זה, אישיות שהוא עבריין פלילי: גנב, פילוסוף, פושע וסופר, הוא ללא ספק חד־פעמי במיגזה האנושית, בהרכב הנפשי ובעוצמה, משל מדובר בציפור שהיא גם נחש או בזאב שהוא גם שה.

שעה שנפטר מן העולם אדם מסוגו, אין לשכוח את התסיסה, את אי־השקט ואת הספקנות שהכניס בחברה המהוגנת, זו הנושאת בהיחבא ריבעי וחצאי עוונות, בעוד הוא נושא בגאון חטאים שלמים, תוך שהוא כופה על הסביבה כולה לנקוט עמדה קיומית ולקבל הכרעות מוסריות לא קלות. זכור לכול כיצד, בשיא הוויכוח הציבורי, בשיא ההקצנה, נדרש ז'אן פול סארטר, רמטכ"ל המצפון הצרפתי, לתופעת ז'נה, וכיצד הכריע (כמובן בלית ברירה, משום שלא רצה להגיע לידי אותה "הנאה עצמית!") הכרעה אמיצה ומהממת, שעד היום, כעבור כארבעים שנה, מרהימה רבים, ואשר התבטאה בפירסום הספר ז'נה הקדוש.

ז'נה שהשכיל להשתמש ב"פגמיו", ב"גדמיו החברתיים", בגאונות הפלילית שלו, בכסגולות, מצהיר בלא היסוס ביומנו של גנב "אני מוכן להתייהר ולומר שהייתי גנב מוכשר. מעולם לא נתפסתי בשעת מעשה על חם. אך אינני מייחס חשיבות רבה לעובדה שידעתי לגנוב באופן מושלם לתועלתי הארצית: מה שביקשתי מעל לכל הוא לחיות את תודעת הגניבה שאת שירה אני כותב".

ז'נה, אשר הפך בעקיפין, אף כי לא בלי דעת, למבקר הנפשי של החברה המודרנית, על קיצבה, ניכורה וחרדותיה, עבר את חייו בלא שנמצא הרכב־שופטים מסוגו של סארטר, בעל יכולת אינטלקטואלית להתמודד עימו כדי להעניק לו את פרס הנובל לסיפרות. מותר להאמין כי באותה מידת ציפצוף בה נהג להיכנס לכלא, היה נוטל גם את כספי הפרס: המקל והגזר של החברה המודרנית. זה שציפצף על בתי־הסוהר שלה, לבטח היה מזלזל גם בפרסיה.

זכורני כי כאשר ערכתי אחת מחוברות פרוזה בשנת 1981, שהוקדשה לו וליצירתו, ביקשתי להזמינו ארצה באורח־כבוד בערב שאמור היה להתקיים עם הופעת החוברת. כאשר נוצר הקשר עימו הוא הופתע ויחד עם זה היה נרגש מאוד נוכח ההתעניינות של ישראלים (יש לזכור את תמיכתו הקבועה בערבים), "מה אתם, הישראלים הנלחמים על חייכם, מוצאים בסיפרות שלי?" שאל נדהם. "הייתי טורח ובא, אך מכיוון שעברתי ניתוח סרטן, אסרו עליי הרופאים לצאת מתחום העיר." **שמעון צמרת ■**

הירהורי קסנדרה*: על הגסטוניזם התרבותי

(רשימה ראשונה בסידרה)

בכל פעם שאני מנסה לתאר את מצבו של התיאטרון הישראלי, ההיגיון הבריא מורה לי לחדול מייד. בלאו הכי לא תהיה לנאמר כל השפעה וכל טירחה שאטרח היא לשווא. עם זאת, מתגבר היצר על התבונה. הדברים מועלים על הכתב ויוצאים לדרכם — תהיה אשר תהיה.

בוועידה האחרונה של תנועת החרות השקיף תצלום המנהיג הכריזמאטי המנוח זאב ז'בוטינסקי על מראה תלמידו וחסידו המאוחר, מר גסטון מלכה מפתח־תיקווה, כשהוא מהפך בפר־אות שולחנות ומיקרופונים. הוא מתנהג כחיה — הגיבו האסתטיקנים שלנו. הוא פרימיטיבי חסר־תרבות — פסקו האינטלקטואלים. זו התנהגות פאשיסטית וברבארית — נזעקו אנשי השמאל. אסור להפקיר בידי שכאלה את השילטון — הסיקו מחשבי הקיצין שבמערך. נראה שאפילו

* במיתולוגיה היוונית: נביאה שלאזהרותיה אין שועים.

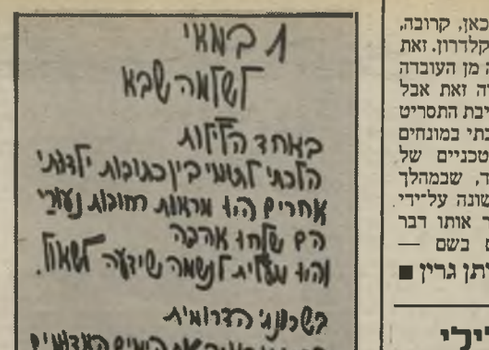

רבים בתנועת החרות עצמה הסכימו עם ההערכה, אם לא עם המסקנות.

לפני כחודשיים, פחות או יותר, כתבה מי שעוד היתה אז מבקרת תיאטרון, הד"ר שוש אביגל, ביקורת על מחזהו הקלאסי היפהפה של האיטלקי פיראנדלו, שש נפשות מחפשות מחבר. הרשימה נתפרסמה בשבועון כותרת ראשית, המייצג, לפי מיטב דעתי והבנתי, את העילית התרבותית מתוצרת רחביה וטלביה. אצטט ברשותכם שתי פנינים מאותה רשימה מלומדת: "פיראנדלו אומנם היה ממצאי הקלישאה הזאת (תיאטרון בתוך תיאטרון, פריצת הקונבנציות התיאטרליות הישנות), ובזמנו עוד הירבו לדבר עליה. אבל כיום הדברים ברורים מאליהם ועודף המלל המטאפיסי שבמחזה נתפס כפטפטת מייגעת ונפוחה." והפנינה השנייה: "לומר את האמת, פיראנדלו כמחזאי לא היה גורר אותי לתיאטרון בערב גשום של שלהי '85 ועוד בישראל..."

תנאי לקידום — כישלון

מסתבר שהד"ר שוש אביגל מתענה כאן בארצנו בגלות אינטלקטואלית, ממש כאותו אובידיוס שהוגלה מרומא המעטירה לחופי הים השחור. ממקום גלותה זה היא פוסלת את יצירתו החשובה ביותר של אחד המחזאים החשובים ביותר של המאה העשרים. מן הדברים עולה עוד — אף כי הדבר לא נאמר במפורש — כי המבקרת הנכבדה היתה אצה, באותה מידה של התלהבות, לחזות במחזה שובב המבוסס על ספר בישול מקומי, למשל. מכל מקום, "פיראנדלו כמחזאי לא..."

החוק הבלתי־כתוב של העסקנות התרבותית אצלנו, הדומה להפליא לחוקים המונחים ביסוד הפוליטיקה הישראלית, הוא שהתנאי הראשון לקידום הוא הכישלון. ככל שנכשלת יותר, ככל שהפגנת יותר אוזלת־יד רוחנית, תרבותית או מעשית — כן גוברים סיכוייך לטפס בסולם החברתי. זאת כנראה הסיבה לכך, שזמן קצר לאחר כתיבת רשימת הביקורת המצוטטת על פיראנדלו, מיהרו שר־החינוך־והתרבות ושאר רשויות המופקדות על כך למנות את המבקרת שלנו כמנהלת התיאטרון לילדים ולנוער, המסובסד על־ידי מישרד־החינוך־והתרבות.

יורשה לי לחוות במקום זה את דעתי, כי מעשהו של גסטון מלכה חמום־המוח יפה בעיניי פי־כמה מן ההתנשאות חסרת־הכיסוי (המחפה על בורות וקרתנות) של מי שמישרד־החינוך שלנו הפקיד בידיה את החינוך לתיאטרון של הנוער הישראלי.

אבל נניח לרגע למבקרי התיאטרון ולשאי־פותיהם הכמוסות והלא־כמוסות, אם כי בהמשך עוד אחזור אליהם. הבה נפנה את מבטנו לעבר מה שהוא בעיניי שורש הבעיה: טיבה וכישוריה של העסקונה המגלגלת את עינייני התיאטרון בישראל. כיצד באמת מגיע אדם למעמד של ניהול והשפעה בתיאטרון, ומהם הכישורים הנדרשים ממנו.

שהרי — אקדים מאוחר למוקדם — לא בשחקן הישראלי האשמה, לדעתי, במצבו של התיאטרון שלנו. קיים בארץ הזאת מאגר עשיר של שחקנים צעירים וקומץ — הולך ומידלדל, לרוע המזל — של שחקנים ותיקים היודעים את מלאכתם.

תיאטרון טוב מורכב, כידוע, משלושה אלמנ־טים: מחזאי, בימאי ושחקנים. בלי מחזה טוב, אפילו הבימאי המחונן ביותר לא יוכל לחולל את הנס המתרחש בתיאטרון. ללא בימאי מיקצועי, לא יגיע שום מחזה לידי מימוש הפוטנציאל שבו. ובלי שחקנים, יישארו גם המחזאי גם הבימאי מובטלים לנצח.

השראה אירופית

לא כאן המקום לספר את תולדות התיאטרון הישראלי אך אין עוררים על כך שעד אמצע שנות השישים עדיין פעמה בו רוח תרבותית שמקורה בהשראת התיאטרון האקספרסיוניסטי הרוסי והגרמני.

מנהלי התיאטרונים — הבימה הקאמרי ואוהל — היו בדרך־כלל אנשי תיאטרון מובהקים שצמחו מתוך עולם הבמה ולא הוצנחו אליו מבחוץ. נזכור גם שבתחילת שנות החמישים, בתנאים קשים ובנסיבות לא־מבטיחות, הוקם דווקא בישראל הקטנה תיאטרון אוואנגרדי חשוב בשם זירה, שהציג — בהנהגתו של מיקו אלמו, שירד בינתיים מהארץ — את מיטב המחזות האוואנגרדיים של בקט ויונסקו. אפילו תיאטרון זוטת, שבאותם ימים רחוקים נראה בעיניי בורגני מדי (היום הייתי מאחל לכולנו שמשהו מרוחה של אותה בורגנות יקום לתחייה ביגינוז), התנהל על פי המסורת האירופית הדוגלת קודם־כל בבחירת מחזות בעלי איכות סיפרותית גבוהה, כגון — במיקרה זה — בדלתיים סגורות של סארטר או מחזות של אוגו בטי ואחרים.

מי שיטרח עצמו לארכיונים לעיין ברשימת המחזות שהועלו באותן שנים על־ידי התיאטרונים שלנו עשוי להתמלא קינאה. תיאטרון כמו אוהל, למשל, לא חשש להעלות את מיטב הדראמה האקספרסיוניסטית, מחזות של קייזר, אנאי, אוקייסי, קלייסט, ויטראק, פיטר שאפר, אראבאל, ואפילו את מות דנטון המורכב והאינטלקטואלי של ביכנר, בצד מחזות של צ'אפק, האשק (שוויייק), מולייר ומחזאות עברית.

הקאמרי, תחת שרביטו של יוסף מילוא, הביא לבימה העברית לשון מעודכנת ונטולת מיבטא רוסי. אף הוא ביסס את תשתיתו התרבותית על סיפרות שערכיה לא מפוקפקים: גולדוני, ברכט, ברנארד שו, שילר. הבימה הוסיפה להתמודד — לטוב ולרע — עם מיטב הרפרטואר הקלאסי והמודרני העולמי.

אותן שנים נהג התיאטרון העברי להזמין בימאים אורחים כדי להעשיר את עצמו. בין המוזמנים היו בימאים שבשיא כושרם ובפיסגת מוניטיהם התיאטרוניים — טיירון גאתרי ולינדברג הם רק שני שמות מרכזים. אך היו ביניהם גם בימאים רבי־כישרון והם רק בצערי־הם הראשונים אל התהילה. עדיין לא היו אז הזמנות על רקע „שמור לי ואשמור לך" של בימאים־מנהלים מקומיים המעוניינים לעבוד באירופה, הזמנות „זולות" של מי שיצא לגימלאות או סיים את הקריירה שלו, או בימאי חלטורות המגיעים הנה — בעיקר כדי להשתזף.

כך הביא אז תיאטרון חיפה לארץ בימאי צרפתי צעיר בשם פוסטק, אשר העלה כאן שתי הצגות בלתי־נשכחות: את הקרנפים של יונסקו והמישפט על פי קפקא. אוהל, אפילו בשלבי הגסיסה הארוכה שלו, לא היסס להזמין את הבימאי הצרפתי המעולה ז'אן מארי סרו אשר העלה כאן מחזות של יונסקו וברכט מתוך גישה מהפכנית ומקורית.

גם בימאים־עולים כמו פיטר פריי והיי קילוס (קלס), שבאו מארצות־הברית והשתקעו אז בארץ, היקנו בתחילת דרכם האמנותית ערכים חשובים של עשייה תיאטרלית לתיאטרון המקומי. אף הם מיקדו את עבודתם בשחקן וביכולתו לבצע טקסטים סיפרותיים בעלי ערך.

אומרים שהתיאטרון הוא ראי החברה. אם כך, ייאמר שהמהפך שחל בחברה הישראלית ובעיר־למה התרחש בתיאטרון עוד קודם שחל במציאות הפוליטית. כוונתנו למהפך באקלים, באווירה, במדיניות, שבכוחו להסביר איכשהו את הרדידות והסתמיות של התיאטרון הנוכחי.

מה גרם את המשבר העכשווי בתיאטרון שלנו, שהפריחה החיצונית והקופתית אינה מסוגלת לחפות עליו? כיצד צמחו פה אנשי תיאטרון מסוגו של עומרי ניצן, מנהל הבימה? מה היתה תרומת נולה צ'לטון לשינוי — לטוב ולרע?

על כל אלה אנסה להשיב, כמיטב הבנתי ושיפוטי, ברשימה הבאה. **יוסף מונדי ■**

תרבוטק

מוספים סיפרותיים

42 עמודי עיתון של חמשת מוספי־החג — אותם גיליונות גדושי שירה, פרוזה, מסה וביקורת אשר, בצדק או שלא בצדק, הפכו במרוצת השנים לחלונות הראווה של סדנת־היוצר בארץ — הם פרוייקט סיפרותי רב־היקף הראוי, כשלעצמו, לבחינה מדוקדקת (ולא כאן המקום לכך) אשר תוכל להצביע על מגמות, ביוונים ונקודות תורפה. אך קיימת תופעה, לאו דווקא חיובית, במיוחד בתחום השירה, המכה שורשים בתרבות מוספי־החג שלנו, והראויה להתייחסות כלשהי — ולוא רק על קצה־המזלג. המדובר בציר מוספים־סיפרותיים הנערך לקראת ערבי־החגים על־ידי משוררים זרזיים, אמביציוניים במיוחד, אלה שאינם נרגעים עד ששיריהם רואים אור במיספר מוספים רב ככל האפשר.

אין פסול ביחסי־ציבור, באינסטינקטים ברי־אים של קידום עצמי, ואפילו לא בשיווק אגרסיבי של מוצרי שירה, כל עוד הדבר אינו נשען על תן־זוקה אישיים ואינו נובע מקירבה לצלחת. אבל כאשר נתקלים, לדוגמה, בשירים של אשר רייך ומרדכי גלדמן בשלושה מתוך חמשת מוספי־החג, או כאשר נתקלים בשיריו של אייל מגר בכל חמשת המוספים (!) מתקבל בציבור רושם מוזר, ומצטיירת תמונת־סיפרות מעוותת, מלאכותית, המעידה על מנגנון שפיצחו את הקוד שלו. שהרי אין מדובר בתגלית־סיפרותית מרעישה, המצדיקה כיסוי תיקשורתי מאסיבי, וגם הציבור, הנמען העיקרי של קרנבאל זה, אינו מורכב, אחרי הכל, רק מבהמות מלחכות תיקשורת. מותר וצריך להאמין כי עדיין נותרו קוראי־סיפרות רגישים המרימים גבה ושואלים שאלות. ואף כי אין להאשים בכך את עורכי המוספים, הנמנעים בדרך־כלל מלחשוף את רשימת המשתתפים בגיליונות החג, מחמת „סוב־יודיצה", פרינציפ מיקצועי, תחרות וכו', עדיין יש בכך משום טעם חמור לפגם, ומן הראוי לגלות יתר עירנות בתחום זה.

●

פינחס שדה, מן המעולים בקרב יוצרינו, אשר תימרן את עצמו באחרונה לעמדת־התגוננות בתחומי הסיפרות, התרבות והמוסר, נתגלה במוספי החג של הארץ ודבר כמי שמסתבך והולך בפינה הרוחנית־נפשית אליה נדחק — פינה טראגית בה הוא נדרש, שלא בטובתו, ללמד סניגוריה על דרכו וייעודו כיוצר, לא בלי שנחשפות, אגב כך, סתירות מביכות.

מי שמצהיר במוסף דבר הצהרת ויתור כה גדולה באומרו כי: „בהיות החיים לאמנות, אין הם עוד מה שהם בעינינו. הם כמעט מה שהם בעיני אלוה," חייב ליהפך להלדרלין ולהחריש 40 שנה בביתו של צימר הנגר. מי שממריא אל הנשגב תוך שהוא נושא עיניו אל הטוטאליות של החסר, ואחר־כך מטפל בקטנות ומחסל חשבונות עם יריבים סיפרותיים, אשר, כדבריו: „הגיחו מתוך ביניהם ומחראותיהם עטופים בסחבות של נייר עיתונים וביתבי־עת," אינו יכול שלא להיחשף כמי שחי בסתירה קיומית.

שדה, הטוען כי „חרפה ופשע הם לתלות את האמנות בסרח עודף במשהו אחר, בציבור, בדעת קהל..." ובו־בזמן מפרסם מאמרי־ענק אפולוג־טיים, בהם הוא מבקש לזכות בחסדיה של דעת־הקהל, אינו יכול לטעון לרוח־הקודש. זאת ועוד, מי שמשים עצמו באופן קבוע ובאורח שיטתי במדרגה אחת עם כל גאוני־הרוח של המין האנו־שי, ובו בזמן מפרסם שלוש מסות על צניעות, איננו יכול שלא להיחשף כמגלומאן פאתולוגי. מעניין כיצד יגיב אם יפלו לידיו שלוש מסות על עוני, רעב וצמא מפרי־עטו של מיליונר יהודי כשאול איינברג, למשל. יתר־על־כן, שדה, כמי שטרם חווה את חוויית האהבות, ולמרות זאת מעז באחרונה לחזור ולהשוות בין עקידת יצחק ל„עקידת רגינה אולסן", תוך שהוא מצהיר בפסקנות כי „קורבנו של קירקגור גדול היה מקורבנו של אברהם," איננו יכול שלא להפגין קלות־דעת, או אולי כוונה נסתרת שטרם נתבהרה כל צורכה.

ושמא אך טעות אופטית היא לקשר בין הירשותו לביוגראפיה של הפילוסוף הדני סארן קירקגור, לבין השיר שפורסם במוסף הארץ (על אודות שימלת הכלולות הלבנה, אשר לא היה לאל ידו של שדה לקנות ביום נישואיו לאשתו — ממנה נפרד, כידוע, לפני שנים רבות) ולהסיק מכך כאילו מבקש פינחס שדה להכין את הרקע ל„עירת „פרשת רגינה אולסן' משלו.

שמעון צמרת ■

דף חדש

כולנו פה אחד. סולידוכס.

סולידוכס היא משחת שיניים מעולה שטעמה מרענן וריחה נעים.
סולידוכס שומרת על בריאות השיניים ובעלת פעולה מיוחדת נגד אבן שיניים.
ולא פחות חשוב — הילדים "משתגעים" על הטעם של סולידוכס.

סולידוכס. משחת השיניים הנמכרת ביותר בישראל.

בית יצהר

נהדר יצהר

אדמון

מרים בנימיני

מזל החודש:

שור
הכוכב השולט – ונוס

במזל שור שולט כוכב ונוס. כוכב זה מגלם את העיקרון הנשי בטבע. הירח מסמל צד אחר באשה – תפקידיה כאם ובעקרת־בית. לעומת זאת ונוס מראה את האה כהתגלמות המין היפה, ומבליטה את כל מה שקשור לחן, ליופי, לאהבה ולאמנות. ונוס חזקה במיוחד אצל אמנים גברים או נשים. מוסיקאים ציירים, משוררים, רקדנים וסופרים. ונוס מסמלת השראה ומראה את מידת הפתיחות של האדם כלפי החיים.

מדברים על ההשראה ככוח נשגב הנספג על־ידי האדם. האמן הוא זה המסוגל לספוג אותו ולהיפתח אליו. כדי למדעת מי מושפע אותו ולהיפתח אליו, כדי למדעת מי מושפע בצורה חזקה מהכוכב, יש להכין מפה ולבדוק באיזה מזל נמצא כוכב ונוס ומהם הקשרים שקושר אותו כוכב עם כוכבים אחרים.

לאלה שסקרנים לדעת האם הם ניחנו בכישרונות אמנותיים, אפשר להציע דרך פשוטה לבדוק זאת. בכף היד יש כמה סימנים שלפיהם ניתן לקבוע אם קיימות נטיות אמנותיות ואם לא. אך לפני כן יש להזכיר שרק מומחה יוכל לקבוע בוודאות אם קיימים סימנים המעידים על כישרונות אלה, וכדאי להיזהר מהסקת מסקנות מהירות.

במבט ראשון, מבלי להתייחס לקווים,

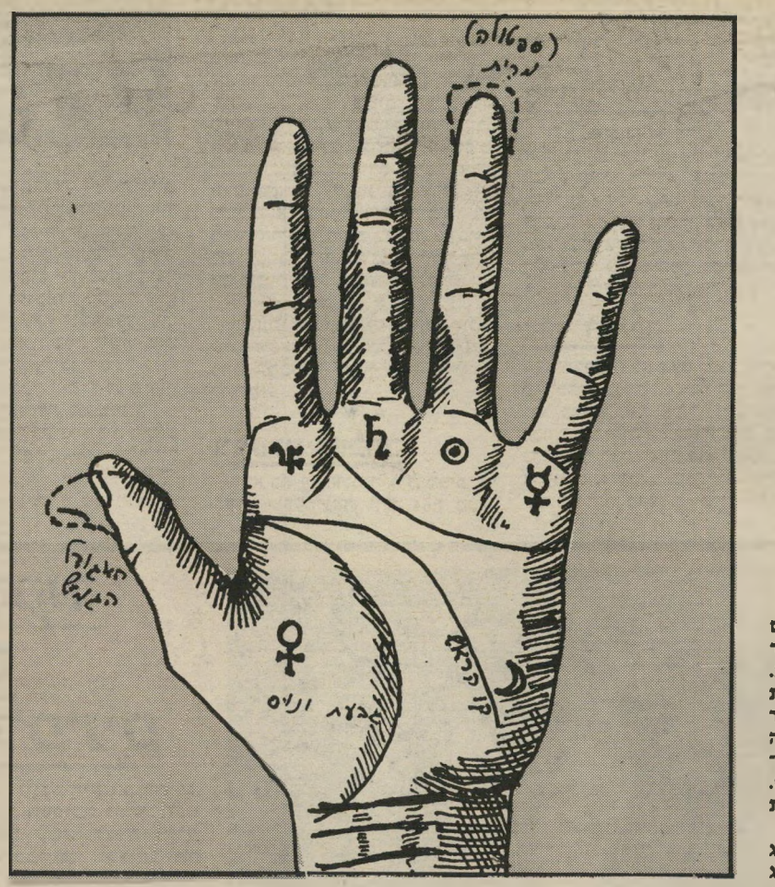

כדאי לחפש ראשית את מיבנה היד האמנותית. ביד זו נראות האצבעות כאצבעונים שהוארכו. היד עצמה רכה, בשרנית ומשי־פעת בגבעות. המאפיין העיקרי ליד כזו אלה האצבעות שמסתיימות בצורה חרוטית. בעלי היד האמנותית, בדרך כלל אנשים רומאנטיים ומקסימים, מבורכים בהתלהבות, דמיון יוצר, יכולת אמנותית, כישרון כתיבה ועין חדה ליופי. הם בולטים בכישרונם המשעשע לשיחה, ואפשר לסמוך עליהם שישברו את הקרח בכל מיפגש חברתי.

הם מעריכים את חירותם, וקובעים מחיר יקר להגבלתה. המחשבה להיות קשורים לעבודה שיגרתית כלשהי, עם שעות קבועות ופיקוח, מדכאת אותם. הם מעדיפים לעשות עבודה שתיהנה אותם גם אם אין בצידה שכר גבוה. הרבה מהם מבריקים באמנויות – מוסיקה, ציור, סיפרות ובעולם הבידור.

כוכב ונוס הוא חזק במיוחד אצל אמנים — מוסיקאים, ציירים, רקדנים, סופרים ושחקנים

צורה אחרת שבה ניתן למצוא כישרונות אמנותיים, זו היד דמויית המרית (ספטו־לה). יד זו היא בעלת אצבעות שקצותיהן מתרחבים – הן רחבות יותר בקצותיהן מאשר בבסיסן. נגיעה של גאוניות עשויה להיות באנשים אלה, או שיכולים הם להיות מעט משונים. אלה אנשים מקוריים, בעלי העזה וממציאים, על פי רוב מקבלים שם של אנשים שנולדו בטרם זמן. יד כזו לא תמיד מראה שהאדם עוסק באמנות אך הוא יצירתי מאוד וגם אם הוא עוסק במשהו שונה לחלוטין הוא מבצע אותו בצורה אמנותית.

סימן נוסף לכישרונות אמנותיים זה האגודל המתכופף לאחור וגמיש בפרקו, זה מצביע על רגישות גבוהה, ועל הזדהות חזקה

(המשך בעמוד 34)

טלה – 21 במרס – 20 באפריל

השבוע צפויות התפתחויות בשטח הרו־מנטי. הרגישות תהיה גדולה מאוד והנטיה להתלהב יותר מדי, ולהיסחף לגמרי בעני־יינים רומנטיים, תסכן את הקשרים. יש להי־זהר מהתנהגות חסרת־מחשבה – ומדיבורים גלויים מדי. בעניינים כספיים רצוי לא להח־ליט החלטות מחייבות ולהימנע מצעדים דרס־טיים. עדיף להשאיר את המצב ללא שינוי. במקום העבודה צפויות אי־אלה אי־הבנות או סיכסוכים.

* * *

אתם עמוסים בעבודה ומרגישים מוגבלים בגלל המאמצים שעליכם להשקיע כדי להשביע את רצונם של אלה הקשורים עימכם. קשה לעזור לכם ולהקל על המצב. נדמה לכם שרק אתם יכולים לבצע את העבודה ואינכם נותנים אמון במישהו אחר. כדאי לחשוב על דרכים שונות או שיטות חדשות. פגישות עם ידי־דים, בני המין השני, יבהירו את המצב המעורפל. וסוף־סוף יהיה אפשר להבין מה היה הגורם העיקרי שעיכב.

* * *

עייפות ומתיחות ממשיכים לאפיין את התקופה. אתם מרגישים שמוכרחים לצאת מהמצב. רצוי לתכנן בילויים ומיפגשים חב־רתיים. מוזרויות וקב־ריזות בהתנהגותכם עלולים מאוד לעייף את הסביבה. נסו לפחות להסביר לאחרים מה עובר עליכם כדי לשמור על יחסים מתקבלים על הדעת. נטיה לקי־צוניות מביאה אתכם להגזמות. ביניהן החיבה למזון משובח. יש לשמור ולהקפיד מאוד על המישקל.

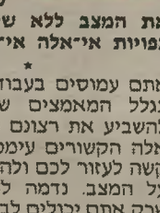

שור – 21 באפריל – 20 במאי

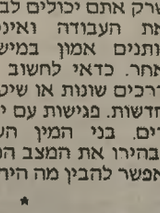

תאומים – 21 במאי – 20 ביוני

סרטן – 21 ביוני – 20 ביולי

התקופה יותר נעימה ושוב יכולים ליהנות מפעילויות חברתיות. הקשרים בין בני המישפחה משתפרים ו־כבר אפשר לתכנן חופ־שה משותפת במקום בלתי שיגרתי. מבחינה חברתית התנאים טו־בים ליצור שוב קשרים חדשים, ולהשלים עם אלה שעימם היו אי־הבנות. קשרי חיבה מעניינים יביאו תועלת בעתיד. גם מבחינה כספית המצב משתפר. ואפשר לקחת יותר סיכונים. צפויות זכיות בסכומים קטנים.

* * *

בני־הזוג גורמים לכם להתפרצויות כעס בזמן האחרון. שימרו על עצמאותכם ואל תתנו להתלבטויות שלי־הם להשפיע על מהלך החיים. ההתחייבויות שלכם במקום העבודה או הלימודים קודמות לכל. זה הזמן לבסס ולשפר את מעמדכם. אל תתפתו לבצע שי־נויים השבוע. עדיף לחכות מעט ולהמשיך בתוכנית שאותה קבע־תם מראש. פגישה מעניינת ומרגשת צפויה השבוע – אולם היא לא תתפתח לרומן.

* * *

קשרים עם אנשים השוהים בחו"ל מביאים אתכם למצב של תוסר שקט ודאגה. אתם רגישים במיוחד השבוע ונתונים להשפעות של גורמים חיצוניים. ה־דאגנות המופרזת עלו־לה להשפיע על ה־בריאות. נסו להרבות בשינה ולהירגע. הנטייה לאלרגיות ולשאר דב־רים מסוג זה מתגברת השבוע. כדאי להיזהר במיוחד מתרופות. ב־תקופה זו תוכלו לבטא את עצמכם באמ־צעות האמנות והכתיבה. עיסקו בספורט.

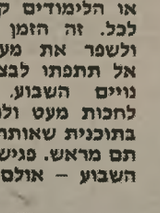

אריה – 21 ביולי – 21 באוגוסט

בתולה – 22 באוגוסט – 22 בספטמבר

מאזניים – 23 בספטמבר – 22 באוקטובר

המתיחות שפקדה אתכם בימים האחרונים הביאה אתכם למצבי־רוח לא קלים. השבוע יהיה יותר קל. קשרים חדשים עשויים להת־פתח, ופגישות סתמיות – עשויות להפוך להר־בה יותר משמעותיות. כדאי להימנע מלהב־טיח הבטחות שאיננכם יכולים למלא. על רקע כזה עלול לפרוץ סיכ־סוך בלתי נעים ולגרום לאכזבה. מיכתבים מ־ארצות אחרות יגרמו לשימחה ולהפתעה. בני מאזניים, צאו לבלות בחיק הטבע.

* * *

מצב הכוכבים מראה על תוספת של יוזמה. רצון לשתף את הסביבה בתוכניות החדשות. כדי לממש את התוכ־ניות רצוי להאזין לזולת ולוותר מעט על דעו־תיכם הקבועות. בני הזוג – יעסיקו אתכם למעלה מן הרגיל. הת־חשבות בהם הכרחית. בעבודה צפויה התקד־מות מצויינת. אם כי בדרך לא־מעט מוזרה. המגנטיות שלכם תפעל ובאותו מקום צפוי רומן חדש ומרתק. הוא יתרום להרגשתכם הטובה שתלך ותשתפר.

* * *

השבוע תצטרכו להתמודד עם דיבורים לא זהירים של בני־הזוג או של ידיד קרוב. שיביא למצב לא נעים ומביך. גם אתם שימרו על מוצא פיכם ונהגו במירב הטאקט האפ־שרי. כל מה שקשור בדיבורים אינו נוח השבוע. חובות חב־רתיות מעיקות עליכם. אתם נאלצים ללכת למסיבות ולאירועים מיוחדים, אך דווקא שם צפויה פגישה מעניינת, שיתכן שתתפתח לרומן. לספורטאים – צפויות הפתעות.

נדי – 21 בדצמבר – 19 בינואר

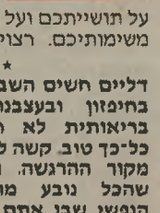

דלי – 20 בינואר – 18 בפברואר

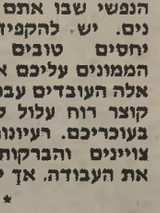

דגים – 19 בפברואר – 20 במרס

קשת – 23 בנובמבר – 20 בדצמבר

עקרב – 22 באוקטובר – 21 בנובמבר

הקשיים שהיו בתחום הרומנטי הגיעו לסיו־מם. ואתם שוב חשים רצויים ונחשקים. בני המין השני אינם אדי־שים. לפתע קיימת בעיה חדשה – יותר מדי מחזרים וקשה להחליט למי לתת עדיפות ראשו־נה. בקשרים ותיקים יותר יש להיזהר מסיכ־סוכים ומגילוי סודות שנשמרו עד עתה. ב־נוקום העבודה ישאלו בעצתכם וישבחו אתכם על תושיתיכם ועל הביצוע הטוב והמהיר של משימותיכם. רצויה מאוד תקופת רגיעה.

* * *

דליים חשים השבוע במתח, ומבצעים הכל בחיפזון ובעצבנות מסויימת. מבחינה בריאותית לא חשים כל־כך טוב. קשה לזהות מקור ההרגשה. ויתכן שהכל נובע מהמצב הנפשי שבו אתם נתו־נים. יש להקפיד על יחסים טובים עם הממונים עליכם או עם אלה העובדים עבורכם. קוצר רוח עלול להיות בעוכריכם. רעיונות מ־צויינים והברקות עשויים לשפר מאוד את העבודה, אך יש לפתח חוש דיפלומטי.

* * *

השבוע אתם חשים צורך לשנות את השיגרה, לצאת לטיולים – ולהכיר אנשים שונים במקומות אחרים. צפו־יות נסיעות קצרות. במקום העבודה – יש לפתח מישמעת עצמית ולהפסיק לקפוץ מעניין לעניין. הצורך בגיוון יוצר הברקות ויכולת אילתור. אלה יביאו את הסובבים אתכם לידי התפעלות מכם. מבחינה כספית רצוי להימנע מספקולציות ורק לשמור על היציבות. שינויים בתחום זה אינם רצויים בתקופה זו.

מיכתבים לרוחי

רצוי אקדמאי

(1190/86) היא רווקה רמת־גנית, בת 26, תקציבאית במישרד־פירסום וכותבת בשעות־הפנאי. היא גם חובבת מושבעת של אמנות, בעיקר ציור, מו־סיקה וטיולים. „לטייל בצורה רישמית איני מרבה, משלל תירוצים, אך את הגיחות השונות שלי מאיזור המרכז, במיסגרת עיסוקיי, או עד לאחרונה — מילואיי — אני מקבלת תמיד בברכה ובשימחה," היא כותבת. „לתיאורי מישקל, צבע עיניים וכו' לא אכנס, ולא מחוסר ברירה. אסתפק בציון גובהי — 1.72 מטר." התכונות שהיא מחפשת בבן־הזוג: רצוי אקדמאי, רציני בכוו־נותיו, לא נמוך ממנה.

★ ★ ★

חיבוק רוב

„אני רווק, נאה," בן 29, גובה 1.76 מטר, עוסק באמנויות, מורה לציור, המקדיש זמן ומחשבה לביטוי הרעיון שבגינו אני חי ומצייר," הוא כותב. „אני רחב־אופקים, ואיני בוחל ברעיונות חדשניים שיכולים לשפר את איכות חיי.

„החלום שלי הוא — את. צעירה בסביבות גילי, בין 21 עד 28, בעלת פנים קורנות ומחייכות, חמודה וקטנה ממני במימדי גופך, שאוכל לקלוט את כולך בחיבוק־דוב אוהב. פשרנית ומ־בינה כמוני. הרואה את החיים והנאות־החיים בניואנסים דקים וברגישות של סייסמוגרף. אחת אשר עדיין אוחזת בכנף־בגד הרומנטיקה, אך גם יודעת להתמודד עם אמיתות מרות." שמו יצחק, והוא מת"ד 44627, חיפה.

★ ★ ★

ביחסי־מין לא חשובה הכמות, אלא האיכות, אומר וודי אלן, אבל אם עוברים שמונה חודשים ולא קורה שום דבר, כדאי לחשוב מה לא בסדר.

★ ★ ★

משהו בוהמי

הוא אקדמאי בן 32, גובה 1.71 מטר, תחומי עיסוקו והתעניינותו קשורים לעולם התיקשורת. הנ"ל מחפש „על־מת־חן לבבית, חיננית ומלאת־חיים, בעלת אישיות סקרנית ואופקים רח־בים, שהחיים לגביה הם חוויה ולא מעמסה, בעלת גישה חיובית לחיים, יוזמה וכושר שיפוט. להופעה החיצו־נית אני מייחס חשיבות לא־קטנה, אבל אין הכוונה לנערת־זוהר או לפצצה מה־ממת. זה לא הסיגנון שלי. מישהי שיש בה משהו בוהמי וקצת ספורטיבי — זה בהחלט בכיוון הנכון, ואם גם פנים יפות לה ואין היא שוקעת במישמניה — הרי שרק כפסע בינינו לבין מימוש החלום." הוא בת"ד 389, גבעתיים 53103.

★ ★ ★

חיים טובים

(1191/86) הוא רווק, 1.80 מטר גובה, בן 28, עיסוק: פירסום ותיקשו־רת. אומרים לו שהוא נאה. בין הדברים שמעניינים אותו בחיים: פוליטיקה, ספורט, קריאה, סרטים והצגות־בידור. הוא משתדל ואוהב לתת חיים טובים לבת־הזוג, בילויים, יחס והרבה חיבה וחום. הוא מת על עיניים בהירות — כחולות או ירוקות (שלו חומות). ה־מראה החיצוני חשוב לו, מה לעשות. רוצה שתהיי נאה, לא שמנה יותר מדי, עם חוכמת־חיים, רגישה וסולידית.

★ ★ ★

שמעתי ממערכניק אחד, שונא סיגריות: הייתי רוצה לשכנע את פרס להפסיק לעשן ואת שרון – להתחיל.

★ ★ ★

רגישות וחוכמה

היא בת 40, אלמנה + 3, מטופחת, בעלת הופעה נאה, גובה 1.64 מטר, שאני תורם סטירה. כשביקשו ש־אתרום למען הילד המפגר, אמרתי שאני תורם ילד."

★ ★ ★

לאהבה ולחופה

הוא גרוש, בן 44, מושבניק לשעבר, אגרונום במיקצועו, מגדיר את עצמו כנאה, ומספר שהוא אוהב ים, חיות וטיולים. את מה שהוא רוצה, הוא אומר בקצרה: „מחפש נחמדה לאהבה ולחו־פש." כדי שיהיה לך נוח ליצור קשר, הוא נותן את מיספר הטלפון שלו: 264927, תל־אביב, דני.

★ ★ ★

דרך חדשה

„התלבטתי לא מעט לפני שהחלט־תי לכתוב, כי הנושא שלי קצת עדין," הוא כותב. „אני אסיר, כיום בבית־הסוהר, אך תוך חודש־חודשיים אהיה בחוץ. כל רצוני כיום הוא לשנות את דרכיי. אני חושב שבת־זוג, המוכנה לעזור ולתת מעצמה, יכולה להכריע

ג'יל פיינגולד
לגעת בסנפיר

לרקוד עם דולפינים

ג'יל פיינגולד היא רק בת 25, אבל כבר הספיקה המון: לפני עשר שנים עלתה לבדה לארץ מארצות־הברית, ובעיקבותיה באה כל המישפחה. היא שירתה כקצינה בבה"ד 12, אחר־כך הי־תה מדריכה של חבורות־רחוב, ומאוחר יותר עבדה כמזכירה אצל אייבי נתן.

העיסוק הבא שלה היה יוצא־דופן: הצעירה הבלונדית והח־טובה היתה רקדנית־מים בדול־פינריום. „הדולפינים הם חיות משגעות, נהדרות," היא מספרת. „הם נקשרים לאנשים, הרבה יותר מכלבים. כאשר לא הסתד־רו עם אחת הרקדניות, וזה קרה, הם לא נתנו לה לגעת בסנפיר שלהם. זה קרה מפני שהיא לא יצרה קירבה איתם, והם הרגישו את זה. אני הרגשתי איתם נהדר. זה לא קל, לרקוד מתחת למים. צריך לקחת מה שיותר אוויר, לצלול, לשהות במים מה שיותר זמן, ולצוף מדי פעם."

דולפינריום כבר אין, וג'יל היא עתה סטודנטית לקולנוע, שנה אחרונה, באוניברסיטת תל־אביב, ואשת יחסי־הציבור ל־פסטיבל הבינלאומי הראשון ל־סירטי סטודנטים, העומד להת־קיים בארץ בחודש יוני, ומגדלת באהבה את כלב הלברדור שלה, אותו היא לוקחת איתה כמעט לכל מקום.

הורוסקופ

(המשך מעמוד 33)

עם הזולת, וכן על כישרונות אמנותיים, בעל אגודל כזה בדרך כלל אדיב ובעל לב חם. קשה לו לסרב לבקשה לסימפטיה או לכל בקשה אחרת. לעיתים קרובות הוא מנוצל על־ידי אחרים. הכסף נמוג מבין אצבעותיו, יש לו טעם מעודן ואם הוא נתקל במשהו שמוצא־חן בעיניו אין הוא נעצר לשאול „האם אני יכול להרשות לעצמי," הוא פשוט קונה אותו.

אין בו צרות אופק ודיעות קדומות. אגודל כזה מגלה לעיתים

זרת ארוכה מצביעה על הרצון של בעליה לבטא את עצמו, אבל יש צורך בגיבעת ונוס גבוהה

קרובות קיומם של כישרונות ב־שטח המוסיקה המחול והדראמה. גם בשאר שיטחי האמנות ניתן למצוא את בעלי האגודל הגמיש. אגב, אגודל שלקצהו צורה חרוטית גם אם אינו גמיש הוא מראה על אדם ששדה האמנות אינו זר לו.

האצבע השלישית (קמיצה) כשהיא ארוכה ישרה ונוטה להת־רחב בסיומה מראה על כישרונות בולטים בשטח המוסיקה. ביחוד כאשר סימנים נוספים מראים זאת (גבעת ונוס גבוהה, אגודל וזרת מתאימים). כאן מדובר על אדם שיש לו כישרון ניצוח או קומפוזיציה. אצבע שלישית גבוהה שמסתיימת בצורה חרוטית מתאימה לאלה שהקאריירה שלהם קשורה בבידור הקל – זמרי פיזמונים, קריינים, אנשים העוסקים בפירסום וכל אלה שניחנו בכישרון למשוך תשומת־לב הקהל אליהם, ולרכוש תהילה לעצמם, ללקוחותיהם או למפיקיהם.

הזרת הארוכה, זו שעוברת את החוליה השניה של שכנתה (קמיצה), מצביעה על הצורך של בעליה לבטא את עצמו, ואם היד מגלה מהם הכישרונות, האדם יוכל להביע את עצמו בצורה מעניינת ומושכת. לשחקנים, מימיקאים, סופרים, מוסיקאים ואף בעלי כישרון לשפות תהיה אצבע זרת ארוכה. אם הזרת מסתיימת בצורה חרוטית הדבר מדגיש כישרונות אמנותיים. זרת עם גמר מרובע מראה על יכולת ארכיטקטונית וכישרון פיסול.

גבעת ונוס – היא הגבעה שנמצאת בבסיס האגודל. כל הסימנים שהוזכרו עד עתה אינם מספיקים, אם גבעה זו אינה גבוהה. גבעת ונוס חשובה ביותר וזה שמרגיש שהוא ברוך כישרונות אמנותיים אך בידו לא נמצאת גבעה גבוהה, יהיה מתוסכל מפני שלא יוכל לבטא את עצמו. כדי להיות יצרני נחוץ שתהיה לו גבעת ונוס גבוהה וחזקה.

קו הראש המשתפל לכיוון גבעת הירח, מצביע על דמיון רב וכיש־רונות אמנותיים, אך לעיתים קורה שדווקא אלה שלהם קו מסוג זה אינם מגלים די יוזמה, ומעדיפים לשגות בחלומות מאשר להעיז ולבצע את רעיונותיהם המעניינים.

צייר בר־מזל

ערן שקין
להסתכל בעיניים

ערן שקין הוא צייר צעיר, בן 24, גבה־קומה וירוק־עיניים. הוא בר־מזל. כיוון שאינו צריך להיאבק לפרנסתו כמו הרבה ציירים, אחת הגלריות הכירה בכישרונו ונותנת לו סיבסוד מלא של סטודיו, דירה, חומרי־ציור והוצאות אחרות.

„אני לא בא לסטודיו עם רעיון מוגמר בראש," מספר ערן על דרך עבודתו. „אני בא עם ראש ריק, תוך כדי עבודה, אני לא חושב, מה אני עושה". בסוף אני לוקח כמה צעדים אחורה, ונדהם מהתוצאה. זה כאילו העבודה משתלטת עליי, לא אני עליה."

שקין, בן לאב סופר ולאם מעצבת־אופנה, אוהב לטייל בטבע. הוא אוהב שבת־זוגו מסתכלת לו ישר בעיניים. מי שבורח ממך עם העיניים

מסתיר משהו, הוא אומר. הוא אוהב בה גם חוזק נפשי. „אחת שיכולה לעזור כאשר אני נופל. כאשר היא נופלת – אני אעזור. כאשר אתה עם מישהו חלש, אתה צריך תמיד לשחק את החזק והמוצלח."

שומרי ראש ורגל

ה הגברתן הגבוה והממושקף לא מש מצידו של דייגו ארמנדו מראדונה, גם בעת נגינת ההימנונים.

מראדונה אינו לוקח סיכונים מיותרים. בעת שעמד להמריא לישראל, התקבלה ידיעה על פצצה במטוס. הוא החליף מייד את נתיב טיסתו והגיע לארץ באיחור של יום, כדי להשתתף במישחק־האימון נגד נבחרת עייפה של כוכבים ישראליים.

פתיחת המישחק רמזה על מה שעתיד להתרחש אחר־כך: שני שערים מהירים של ארגנטינה הממו את

גוול! כוכב הכדורגל הארגנטיני דייגו מראדונה ניצב מול שוער הנבחרת הישראלית, אבי רן, אחרי שכבש את השער השישי לטובת ארגנטינה. השוער אבי רן, שנבחר לפני תחילת המישחק על־ידי העיתון חדשות ככדורגלן השנה, הוציא את הכדור מתוך שערו שבע פעמים. גם כשהכדורגלנים הארגנטינים הובילו 2:7 – הם לא ריחמו על יריביהם, לא האטו את קצב המישחק וניסו להבקיע עוד שערים.

נבחרת־ישראל. אולם משה סיני הצליח להקטין את התוצאה בשער מרהיב, שכבש לפני סיום המחצית הראשונה.

מראדונה, הכוכב הארגנטיני, סיפק לקהל את מה שנבחרת ישראל לא הצליחה לספק לו: במשך כל מהלך המישחק הוא לא נח לרגע, אם אינו רץ אז הוא הולך, מחלק הוראות לשחקניו, ואחרי כל מיבצע יפה של שחקן ארגנטיני הוא מוחא לו כפיים ואומר לו: "טוב, טובו!"

אין ספק שגיבור המישחק היה דייגו מראדונה, שעל אף מידותיו הקטנות

רגע אחרי הבקעת השער מניף מראדונה את ידו. בכל מהלך המישחק הוא עודד את שחקניו וקרא להם קריאות־עידוד. אולם כשלא קיבל את המסירה המבוקשת, כעס וקילל.

בתנועה זוהי תנועה זופר־יינית לז'ייגו מראדונה, כשהוא רץ אחרי הכדור.

ומראהו המגושם־משהו, הוא זריז, מגיע לכדור במהירות רבה, ומצליח לכבוש שערים ולחלק כדורים גם ממצבים אבודים לגמרי.

מלבד שני מיקרים, לא מצא את עצמו מראדונה על הקרקע. בכל פעם ששחקן ניסה להכשילו, הוא קיפץ בזריזות מעל לרגליו והמשיך.

ועם שריקת־הסיום של המישחק, כשהתוצאה 2:7 לארגנטינה, נופף מראדונה לקהל ורץ במהירות לחדר־ההלבשה המוקף בשומרים.

באוויר מראדונה קופץ באוויר מעל מוטי איווניר. בגלל ריבוי ניסיונות הפגיעה ברגליו, נוהג מראדונה לקפוץ מעל רגלי השחקנים היריבים, כדי לא להיפגע, ומשתלט במהירות על הכדור.

לשים רגל מנסה יעקב אקהויז, מתוך כוונה להכשיל את מראדונה. השועט לעבר השער הישראלי, אקהויז, שחקן הפועל תל־אביב, נפגע ברגלו לפני הסיום ורופא הנבחרת טיפל בו.

שידור

צל"ש

לזכר

● למנהל הטלוויזיה **חיים יבין**, שהחליט לשנות את תוכנית ליל־שבת. במקום סרט הקולנוע ריגושים, החליט יבין לציין את זיכרו של בימאי־הקולנוע אוטו פרמינג'ר, שנפטר לפני שבועיים, ולהקרין את אחד מסרטיו.

הסרט החדש ביותר של פרמינג'ר שנמצא בסירטיית הטלוויזיה היה כרמן גונס, משנת 1954.

צל"ג

ראיון עם שבוי

● **לאדוד יערי**, שחזר השבוע לסורו ו"ראיין" שוב שבוי:

נדמה שאין מלאכה בזויה יותר מזו של עיתונאי המתיימר לראיין שבוי־מילחמה.

השבוי מופקר, כמובן, לחיים ולמוות בידי שוביו. הפחד (אם לא אמצעים גרועים יותר)

מנהל יבין
החלטה מהירה

ישכנע אותו לספר ל"מראיין" כל מה שהשובים רוצים לשמוע — השמצות נגד עמו וארצו, מנהיגיו ומפקדיו, ודיברי־שבח לשובים ויחסם ה"הומאני".

תפקידו של ה"מראיין" הוא עלוב במיוחד. עליו להעניק למעמד המחפיר הסוואה מכובדת, להעמיד פנים כאילו זהו ראיון אמיתי וחופשי.

לכן תמוה שעיתונאי מכובד כמו אהוד יערי נותן יד להצגה כזאת. כאשר שודר השבוע בטלוויזיה ה"ראיון" שלו עם שבוי מאנשי פת"ח, זעקו הדברים ממש לשמיים. אחרי ארבע שנים של מילחמת־גרילה בלבנון, איך אפשר לספר בפעם המי־יודע־כמה שלוחמי פת"ח אינם אלא ערב־רב, שכירי־חרב פאקיסתאניים, עריקים סוריים וכיוצא באלה?

אין צורך להיות פרשן מעולה לעניינים ערביים, כמו אהוד יערי, כדי לדעת שזוהי שטות גמורה. כל חייל שלחם נגד הכוחות הפלסטיניים בלבנון יודע זאת.

נותרת השאלה: מדוע משפיל יערי את עצמו ועוסק במלאכה בזויה זו?

מאחורי המירקע

רק 19 שירים!

הטלוויזיה הירדנית, בערוץ התוכניות הלו־עזיות, החליטה להעביר לצופים בשידור־חי את תחרות האירוויזיון מברגן שבנורווגיה, למרות העובדה שירדן אינה משתתפת בתחרות.

בעיה קטנה, שהתעוררה במהלך השידור, נפתרה בצורה מקורית ומיסחרית.

הירדנים הסתפקו בשידור 19 מתוך 20 השירים המתחרים. בערך במחצית התחרות, בדיוק כאשר רצו אל הבימה נציגי ישראל בבגדים לבנים, ערכו הירדנים הפסקה בשידור הישיר, והתחילו בשידור מאסיבי של פירסומות ודברים אחרים, שאינם קשורים באירוע הזמר האירופי.

כששרי צוריאל ומוטי גילעדי פיזזו וקיפצו על הבימה בניסיון נואש להלהיב את מיליוני הצופים ברחבי אירופה, ראו צופי הטלוויזיה הירדנית קטע משיר של הזמר האמריקאי ליונל ריצ'י (שהיה, אולי, זוכה באירוויזיון במקום קצת יותר גבוה מהצמד הישראלי). הם צפו גם בפירסומת לגבינה הצרפתית הפרה המחייכת, לחלב לתינוקות ועוד כהנה וכהנה.

למזלם של הירדנים, נחסכה מהם גם מבוכה בחלק השני של התחרות, החלק שבו נספרו הנקודות, וישראל ודיגלה הופיעו על המירקע ביחד עם 19 המשתתפות האחרות.

הירדנים הצטרפו לפני כמה שבועות לשורת המדינות הנאורות בעולם, ועברו לשעון־קיץ. לכן היה זה טיבעי, מבחינתם, לסיים את שידוריהם בחצות (לפי שעון ירדן) — מייד בתום השמעת השירים המתחרים, ולפני שהתחיל השיפוט.

לראות מראש

מנהל־הטלוויזיה החדש, **חיים יבין**, החליט לצפות מראש בכל תוכנית שתוקרן על המסך. ההחלטה התקבלה בעיקבות התוכנית ששודרה בערב חג־הפסח על המשורר והמלחין מרדכי זעירא. יבין, שלא ראה קודם לכן את התוכנית, חזה בשידור וסבר, כמו הצופים, שהתוכנית לקתה בחסר, היתה משעממת ולא הציגה את זעירא ואת שיריו בצורה נאותה.

דמותו של ביריון ערין

להקרנה המוקדמת שנערכה בבניין הטלוויזיה לסירטו של **יהודה קווה** על אבא אחימאיר, לא הוזמנה מישפחת אחימאיר.

יעקב אחימאיר, בנו הבכור של אבא אחימאיר, שהוא גם עובד־טלוויזיה בכיר וגם עיתונאי בכיר, יראה את הסרט לראשונה עם כל עם ישראל, ביום ה'.

שלוש שנים עבר יהודה קווה על הסרט לאחר האהבה. לאחר השינאה. השבוע יוקרן הסרט בשני חלקיו. הסרט דן בדמותו השנוייה־במחלו־קת של המנהיג הרוויזיוניסטי, מי שהקים את ברית הביריונים והואשם במשך שנים. גם אחרי זיכויו, ברצח ארלוזורוב (ראה מה הם אומרים).

שמו של הסרט נלקח מפירקי־זיכרונות שפירסם אחימאיר במלאות עשר שנים למותו של ברל כצנלסון, חברו מילדות.

את תפקידו של אבא אחימאיר משחק **ירון לונדון**. בסרט מופיעים חבריו של אחימאיר מברית הביריונים, משה סבוראי והפרופסור יוסף נדבה, וגם בני־מישפחתו. יצחק בן־אהרון מייצג בו את תנועת־הפועלים, והפרופסור ישעיהו ליבוביץ, שעבד עם אחימאיר בעריכת האנציקלופדיה העברית, והמגדיר את עצמו כידידו, מספר על דמותו של אחימאיר, שהיה עריין־נפש.

מאחורי המיקרופון

שקל לנפש

גלי צה"ל הצליחו להביא לשביתת־נשק בין אירגוני־המורים, הנלחמים כל השנה זה בזה, ושניהם יחד במישרד־החינוך. הם חתמו על מיכתב משותף לתוכנית יום השקל החינוכי שתיערך בגלי צה"ל השבוע.

דודו דיין, העורך הראשי של השירותים, הציע כי השנה יתרום כל תלמיד בית־ספר בארץ שקל אחד לקריית־החינוך שליד כרמיאל. עבור חיילים טעוני־השכלה.

השבוע ייאסף הכסף מבתי־הספר, ולקראת סוף־השבוע ייערך מישדר מיוחד של תלמידים למען תלמידים חיילים.

אבא אחימאיר
לאחר האהבה, לאחר השינאה

ממלא המקום

מפקד גלי צה"ל, **נחמן שי**, גילה בסוף שבוע שעבר תושיה, כיאה למפקד.

מנחה התוכנית הפופולארית בילוי נעים, **מולי שפירא**, היה עסוק בעריכת מופע השירותרום. **אבי קורן** נקרא להחליפו בהגשת התוכנית. קורן החליט להקליט חלק מהתוכנית ביום החמישי, והזמין את דידי מנוסי, שיספר על ספר־הבדיחות החדש שלו. אלא שלקורן קרתה תקלה. הוא נתקע ביום המימונה באחד מרחובות תל־אביב, ולא הצליח להגיע לאולפן.

מפקד גלי צה"ל, שראה כי דידי מנוסי ממתין כמעט שעה, החליט להציל את המצב. הוא נכנס לאולפן וריאיין את מנוסי.

הדור שלא ידע את יפה

יפה ירקוני נרהמה. אחרי שסיימה לשיר ברגש רב את השיר אל־נא תאמר לי שלום, קם מישהו מהקהל ושאל בתמימות מרוע היא שרה שירים של עופרה חזה, ולא שירים של עצמה.

האירוע המוזר קרה בהופעה של יפה ירקוני בעכו, כך היא סיפרה לחווה אלברשטיין. שריאיינה אותה בתוכנית מילים ומנגינות בגלי צה"ל. מסתבר שעופרה חזה הקליטה לא מזמן ביצוע חדש של השיר הוותיק, שאותו שרה ירקוני עוד בימי מילחמת־העצמאות. אלא שהדור החדש, שאינו

זמרת ירקוני
אכזבה

יודע את יוסף, אינו יודע שאת השיר שרה במקור ירקוני. הזמרת הוותיקה התלוננה באוזני אלברשטיין שהיא מוחרמת ברדיו, ואין משמיעים אותה, למרות העובדה שהוציאה 68 תקליטים לשוק.

התוכנית תשודר בגלי צה"ל ביום בשבת, בשעה 12.

ארבעה ימים אחר־כך, במוצאי יום־העצמאות, תשדר הטלוויזיה את החלק הראשון מתוך התוכנית חיים שכאלה, גם היא עם יפה ירקוני.

גם אחרי הקלטת חיים שכאלה לא היתה ירקוני מרוצה. היא סיפרה אז שהזמינו אותה לאולפנים. היא היתה בטוחה שהמדובר בהקלטת תוכנית־יחיד. במשך זמן ארוך היתה במשא־ומתן עם מחלקת־הבידור של הטלוויזיה, בנסיון לשכנע שמגיע לה להקליט סוף־סוף תוכנית־יחיד כזאת.

כשהוזמנה לאולפן, והתאריך נקבע, היתה בטוחה שזהו זה. היא הכינה כמה שירים במיוחד, ומה רבה היתה אכזבתה כשהגיעה לאולפן וראתה שאין מדובר בתוכנית־יחיד, אלא בתוכנית היוקרתית חיים שכאלה.

גם כמה ימים אחרי הקלטת התוכנית לא יכלה להסתיר את אכזבתה. אך אחרי קצת לחץ ניאותה לומר שנהנתה מהתוכנית ומהפגישה עם חברים ותיקים.

עוד פעם!

עשרות צופי־הטלוויזיה מתקשרים כבר זה כמה שבועות עם מישדרי־הטלוויזיה ועם מישדרי רשות־השידור בירושלים. בפיהם בקשה אחת: לשדר שוב את הסרט המדהים על ההפרייה האנושית, ששודר במיסגרת התוכנית המדעית המצויינת תצפית. הוא תיאר באופן חזותי יוצא־מן־הכלל את הדרך שבה נעשית הפריית ביצית האשה על־ידי הזרע של הגבר, ואת כל התהליך שקדם להפרייה והתהליך שבא אחריה, עד להיווצרות עובר־האדם בתוך רחם האשה.

בטלוויזיה מנסים למצוא דרך להקרין שוב את המיסמך הדוקומנטארי המרתק.

סרטים כאלה, בדרך כלל, מתקבלים להקרנה חד־פעמית. אין הם רכושה של התחנה המשדרת, והזכויות שלה עליהם מצומצמות ביותר. יתכן שהטלוויזיה תגיע להסכם עם מפיקי הסרט המדעי, שיתאפשר לה לשדר אותו שוב.

ליזי שרז היתה בדירה של קוקסינלים, כאשר נורתה בביטנה. הוולד שלה ניצל בנס. המישטרה טוענת שבעלה הוא היורה. לראשונה מגלה ליזי את הגירסה שלה לגבי היורה

הכבוד שלי

„לְמה אני מספרת זאת לך לראשונה? זה מפני שעלייך אני סומכת, שלא תסלפי את דבריי. על המישטרה אני בכלל לא סומכת, כי אני רואה מה הם עושים לכל מי שנתקל בהם," אמרה לי ליזי שרז, בבית־החולים וולפסון.

למרות ניתוחים שעברה, אחרי שנורתה בביטנה בחודש התשיעי להריון, נראית ליזי היום יפה וקורנת. גיזרתה תמירה, עיניה שחורות וגדולות ושיערה חפוף ומבריק. היא מספרת כי לתינוק שלה, אלי, שנולד פצוע בידו מהקליע, כבר הוציאו את התפרים, והיא יוצאת איתו היום הביתה.

אחרי שישראל יצא מבית־הסוהר, התחתנו. אנחנו בשואים כעת כמעט שנה. אחרי החתונה היו בינינו סיכסוכים, לא על ענייני כסף וגם לא על הקשרים שלו עם העולם התחתון. כי אחרי שאני מכירה אותו שלוש שנים ויודעת על הכל, אז זה יהיה זיוף להתחיל פיתאום להתנגד לזה כעת. חוץ מזה, איך אני יכולה לתקן עץ עקום, אחרי שהוא כבר עשר שנים בעניינים האלה?

הפעם הראשונה שהוא לא בא הביתה לילה שלם, היתה לפני חצי שנה. הייתי אז בהריון, בתחילת החודש החמישי. ישבתי כל הלילה על המיטה ודאגתי. הוא הגיע עם שחר ואמר לי שהיה עצור באיזו תחנת־מישטרה. האמנתי לו, כי ישראל לא שיקר לי קודם. שקר זה השינאה שלו.

אחרי איזה שבוע או שבועיים, במוצאי־שבת, פרץ בינינו ריב נוסף. זה גם הגיע קצת לידיים, אבל רק קצת. ופיתאום הוא הלך. הרגשתי שמשהו לא בסדר, שהוא לא הלך רק בגלל הריב. נשארתי בבית ואמא שלי באה לגור איתי.

אחרי שלושה ימים הוא טילפן לי ואמר לי שהוא חושב שאנחנו צריכים להירגע עשרה ימים. שכל אחד ינוח מהשני. הוא סיפר לי ששכר חדר במלון זול, ויגור שם. התקשרתי לכמה בתי־מלון זולים בתל־אביב ובת־ים, אבל באף אחד מהם הוא לא היה רשום.

בעלי שרז
„בעלי בגד בי עם קוקסינלי"

כאשר התקשר שוב, שאלתי אותו אם הוא נמצא עם מישהי, אבל הוא הכחיש. התחלתי לחקור קצת, ומישהו סיפר לי שראה את ישראל הולך ברחוב עם בחורה. כאשר נתן את התיאור שלה, קישרתי מייד שזה הקוקסינל ירדנה.

חקרתי עוד קצת והתברר לי שהוא נמצא בדירה של הקוקסינלים ברחוב טשרניחובסקי.

אחרי עשרה ימים הוא חזר הביתה. חיכיתי שהוא יספר לי בעצמו היכן היה, אבל הוא התחמק. אחרי יומיים של חקירות התפרצתי, ואז הוא הודה. צעקתי וצרחתי ואמרתי שאחרי שאלך אני אלך אליה ואהרוג אותה. כמובן שלא התכוונתי לרצוח, אלא זו סתם אמירה כזו של רוגז.

כעבור כמה ימים, בערב, חשדתי שבעלי שוב נמצא אצל ירדנה. התלבשתי ונסעתי לדירה שלה. התחלתי לדפוק בדלת בכוח, כמעט שברתי את הדלת. איזה שכן יצא וביקש שלא אפריע. אני חושבת שלא היה איש בדירה, כי לא פתחו את הדלת. בעלי סיפר לי שהוא רק היה סקרן, והלך לדירה של הקוקסינלים כמו אל בית־מלון, ששם הוא יכול לישון וללכת מתי שהוא רוצה. אבל אני חשדתי שהוא ממשיך איתה. אני יודעת שבהתחלה בעלי היה האשם, והוא שהתחיל איתה. אבל אחר כך היא רדפה אחריו. אני חושבת שהיא אהבה אותו. או אולי בגלל זה שהיא קוקסינל, רצתה שיהיה לה גבר משלה. אני יודעת שהוא המשיך איתה, כי הרגש שלי אף פעם לא מטעה אותי.

חשבתי מה אנשים ברחוב יגידו על זה שבעלי חי עם קוקסינלי? וזה פגע בכבוד שלי. אני מאוד אוהבת את הכבוד העצמי שלי.

ראיתי שזה לא נגמר, שמעתי שהקוקסינל הזה אוהבת להרוס מישפחות. שמעתי עליה כל מיני סיפורים. אמרו לי שבהתחלה הכחישה בפני בעלי שהיא קוקסינל, כי במבט ראשון היא נראית כמו בחורה רגילה. רק כשמביטים בה מקרוב רואים את הסנטר שלה ואת הרגליים הגדולות, את זה אי־אפשר לנתח. אמרו לי גם שכדי לשכנע שהיא אשה אמיתית, היא פעם ניסתה להוציא חלב מהחזה שלה. אבל זה סתם נוזל מלוכלך שמופרש בגלל הזרקת־הורמונים. זה הכל גועל־נפש אחד גדול.

בעלי סיפר לי שאיזה יום ירדנה אמרה לו שאם הוא יתגרש ממני היא תיקח אותו לגרמניה ותיתן לו כסף. זאת היתה כנראה הדרך שלה למשוך גברים.

יריה זה לא כואב

דיו עלי לחצים רבים בגלל ההריון. הייתי עצבנית מאוד והרגשתי שהגיעו מים עד נפש. לא יכולתי יותר. חשבתי ללכת אליה ולריב אתה. אפילו לא חששתי כבר לתינוק שלי, הייתי כל־כך שרופה, חשבתי כבר רק על הכבוד שלי.

באותו יום ראשון ביליתי את כל הבוקר אצל אמי ביפו. בערב חזרתי הביתה ומצאתי את ישראל רואה טלוויזיה. פרץ ויכוח שנגמר בריב. ואני בריב הזה אמרתי לעצמי שהיום זה היום: אני מוכרחה ללכת אליה! משהו במילים של בעלי הדליק אותי עליה.

הייתי נורא עצבנית ולא רגועה. ירדתי מהבית, בנעלי־בית, ולקחתי מונית. נסעתי ישר לבית של ירדנה. עליתי ברלת. התיכנון שלי היה שכאשר הדלת תיפתח אני אתנפל עליה בצעקות. לא התכוונתי לשבת אצלה על כוס־קפה.

את הדלת פתח בחור בעל שיער־חלק, צעיר כזה. ראיתי את ירדנה יחד עם עוד קוקסינל יושבים על הספה בסלון. ליכלכתי את הפה והתנפלתי עליה. היו צעקות ואני בדיוק זוכרת מה קרה. קשה לי להאמין על עצמי שיכולתי לעשות את זה בכלל. אבל חודשי ההריון האלה עברו עליי כמו עשר שנים.

לא השארתי בבית פתק לישראל, כי לא רציתי שהוא יידע לאן אני הולכת. התכוונתי לחזור ולספר לו מה קרה, כי אני לא מסתירה ממנו כלום.

היה ויכוח עם הנפות ידיים, דחיפות, אני ליכלכתי את הפה, קיללתי ואמרתי לה: „קוקסינל, וכל מי שבדירה הזאת הוא קוקסינל והומו!" היתה המולה בדירה ומישהו ניסה להפריד בינינו.

המריבה היתה בסלון, שהיה מואר. גם המיסדרון שהיה מוסתר בקיר, היה מואר. פיתאום שמעתי יריה וראיתי מישהו.

(בהסכמתה של ליזי נמסר תיאורו של היורה למישטרת תל־אביב. כדי שלא לפגוע בחקירה, אין **העולם הזה** מפרסם לפי שעה פרטים אלה.)

כשנשמעה היריה, לא הסתכלתי על עצמי, כי לא הרגשתי כלום. כאשר נפגעים מיריה זה בכלל לא כואב, זה כואב רק כאשר מוציאים את הקליע. אבל אחרי שניות הרגשתי שיורד לי דם משיפולי־הבטן. לא תפסתי מה קרה, עד שראיתי חור ודם נוזל. התחלתי לצעוק „התינוק! התינוק!" ורצתי כמו מטורפת החוצה.

רצתי כל־כך מהר, שנעלי־הבית שלי נפלו מעל רגליי והתחלתי לרדת במדרגות. שכחתי בכלל שאני בקומה השישית ויש מעלית. הבחור שפתח לי את הדלת רץ אחריי וצעק: „אל תרוצי שש קומות, תרדי במעלית!" ירדתי איתו במעלית והוא הכניס אותי לאוטו שלו.

הוא הוריד אותי ליד בית־החולים. ירדתי בצורה נפילתית וגררתי את עצמי. לא בדיוק איבדתי את ההכרה, אבל הייתי בטישטוש. לא ידעתי אם יצילו אותי, אבל כל־כך רציתי שיצילו את התינוק, זה היה חשוב לי מאוד.

אני רוצה לעשות את הכתבה הזאת, כי יומיים אחרי שילדתי סיפרו לי שבעלי עצור בחשד שניסה לרצוח אותי ואת התינוק שלנו. זו שטות אימוה! בעלי, שכל־כך אוהב אותנו וכל־כך דאג לנו, אף פעם לא היה עושה דבר כזה.

נגרם עוול נורא לו ולנו.

אני עד עכשיו חושבת שאני חולמת, שהכל היה חלום רע אחד, ופיתאום אתעורר והכל ישוב להיות כשהיה.

עד כאן סיפורה של ליזי.

בעלה, ישראל, עצור זה כמה ימים, אחרי שהסגיר את עצמו למישטרה. יומיים לאחר המיקרה התקשר הבעל באמצעות סניגורו, עורך־הדין זאב גורדון, למישטרה וביקש להסגיר את עצמו, בתנאי שיוכל לראות את בנו שנולד. המישטרה הביאה אותו לבית־החולים, הוא החזיק בזרועותיו את בנו הפעוט, הקרוי על שם אביו, ובכה.

כרגע חוקרת המישטרה את החשד כי הבעל בא יחד עם ליזי לביתה של הקוקסינל, כדי לסגור חשבון. במהלך המריבה שלף הבעל, לדיברי המישטרה, אקדח, ותוך כדי מהומה פגע באשתו. אולם יש גם גירסות אחרות על מה שקרה בדירה ומי שירה בליזי.

ירדנה מסתתרת אצל קוקסינלים אחרים. שם מצאה אותה נעמי אדווה

אהבת הקוקסינל

"מאז היריות שהיו בדירה שלי, ברחוב טשרניחובסקי, לפני שבוע, אין לי רגע שקט." אמרה לי ירדנה מרש, אותה ביקרתי במקום שבו היא מסתתרת ביפו.

שוחחתי עם ירדנה בטלפון, ביום שלאחר מיקרה היריות, כאשר הס־תתרה בבית אחותה, ולפני שמסרה את גירסתה למישטרה. באותו יום היתה מפוחדת וסירבה לדבר עם איש על המיקרה.

שאלתי אותה מה גרם לה לשנות את דעתה, והיא הסבירה כי נמאס לה לקרוא בעיתונים שקרים אודותיה וכי היא מעוניינת שיידעו את האמת.

יריה בבטן

"דעתי לדירת־המיסתור ביפו ו־לאחר שדפקתי על הדלת במשך 20 דקות וכמעט התייאשתי ועמדתי לעזוב, נפתחה הדלת על־ידי נערה נאה מאוד, שהציגה עצמה בשם קטי, חברה של ירדנה. גם היא היתה נוכחת בעת הירי, והיא מסתתרת יחד איתה.

קטי ביקשה אותי לדבר בלחש, לא להעיר את חברותיה, נטלי ומימי, ה־ישנות יחד עם ירדנה.

הדירה ביפו גדולה ומרוהטת בסיגנון עתיק, ושייכת לאחת החברות, גם היא קוקסינל. הטלפון מנותק. הן לא רוצות קשר עם אף איש מבחוץ, אומרת קטי.

ישבנו בסלון, החלונות מוגפים. בכל פעם שמישהו עלה במדרגות, קפצה קטי והצמידה את אוזנה לדלת. היא הסבירה שהפחד השתלט עליה ועל חברותיה מאז אותו מיקרה. ומה עוד, שלפני כשעה, כשירדה לקנות מיצ־רכים במכולת, פגשה חבר של ישראל שרז שאיים עליה ש„זה לא ייגמר טוב אם לא תשנו את העדות שלכם."

קטי ישבה עם ירדנה בבית באותו ערב, כאשר ישראל שרז בא עם אשתו ליזי, ולאחר שירה ופגע באשתו בבטן, לקחה אותה, יחד עם מכר, לבית־החולים ואחר־כך ברחה.

קינאת הקוקסינלים

"טי, נמוכת־קומה ודקת־גיזרה, נראית נשית במיוחד. קשה להא־מין שהיתה בעבר גבר.

היא נולדה בחיפה למישפחה נוצ־רית ארמנית ועבדה במיספרה. אז היתה עדיין נער נשי וביישן.

כאשר החליטה להפוך לאשה, עברה לגור בתל־אביב והצטרפה לחברת הקוקסינלים, החיות בחברה סגורה. כמו כולן, היא עובדת לפעמים בתל־ברוך. שאיפתה לאסוף סכום כסף ולנסוע לחו"ל. „קשה כאן," היא או־מרת. המישטרה מתעללת בה, וכאשר נעצרה כמה פעמים וניכלאה בבית־המעצר באבו־כביר, זכתה ביחס בלתי־אנושי מצד הסוהרות והסוהרים, וחשבה לא פעם על התאבדות.

היא ריברה בראגה על ירדנה, חברתה הטובה, וסיפרה כי שתיהן פוחדות לצאת מהבית מאז המיקרה.

לתל־ברוך הן אינן מתקרבות אפילו לרגע, מחשש שחבריו של ישראל שרז יגיעו לשם במסווה של לקוחות, ויזיקו להן.

לבסוף התעוררו ירדנה וחברותיה ונכנסו לחדר שבו ישבנו. קטי הראתה לה את תמונתה בעיתון ונטלי חטפה את העיתון מידה והחלה לקרוא בקול את הכתוב.

ארבע הקוקסינלים היו נסערים, התחילו לקלל את „מי שכותב בעי־תונים" וירדנה רצתה להזמין מונית ולנסוע כדי „לעשות סוף לכל ה־שקרים". מימי, קטי ונטלי ניסו להר־גיע את ירדנה, וכולם הסכימו כי מי שמוסר את השקרים, אלה הן חברותיה הקוקסינלים, המקנאות ביופיה ובהצ־לחתה של ירדנה.

ירדנה, במיכנסיים קצרים ובחולצת־פסים, לא היתה מאופרת. היא יפה אמיתית, בעלת עיניים כחולות ענקיות וגוף נשי. אחרי כמה מילים פרצה בבכי, פנתה אליי ואמרה: „איך יכולים לכתוב שאני גבר? הרי אני אשה לכל דבר!" היא קמה וביקשה שאתלווה אליה לחדר־השינה, שם החליפה בגדים.

ראיתי את גופה העירום, גוף נשי ועגלגל, אשר כל זכר לגבריות לא נותר בו.

שוב פנתה ירדנה אליי: „את יודעת, כל אלה שמספרים לעיתונים את הסיפורים, אני יודעת מי הם בדיוק. אלה המאנייקים, החברות שלי עם הזין, שמקנאות בי, כי עוד לא עברו ניתוח־מין."

שלוש הקוקסינלים ענו במקהלה: „זו רק פיפי־רוויטל שמנהלת לי את החיים דרך הטלפון."

מכל הצעקות והוויכוחים למדתי דבר חדש: לקוקסינלים אין שמות קבועים. הן משנות את שמן לעיתים קרובות ויש כאלה הנושאות שלושה־ארבעה שמות, כגון נינה, ענבל, סמדר, איזידורה.

לפעמים מתקבל הרושם שמדובר בכמה נשים שונות, לבסוף מסתבר שהכוונה לאותה אשה.

„התינוק שלי מת!"

"עבור שעה קלה, לאחר שהצע־קות והוויכוחים שככו, ביקשתי מירדנה לספר לי מה בדיוק קרה בדירתה לפני שבוע, וביקשתי שתס־ביר לי ממה היא חוששת.

סיפרה ירדנה:

באותו ערב, לפני שבוע, ישבתי בדירה שלי ברחוב טשרניחובסקי, עם עוד שתי חברות ומכר שלי. ואז הגיע ישראל שרז, עם אשתו ליזי, שהיתה בהריון בחודש התשיעי. הוא התחיל לצעוק עליי: „יא מאנייק, שרמוטה, את לא תלכלכי עליי!" אני לא אגמור איתך חשבון. רק היא (הכוונה ללייזי) תראה לך מה זה ללכלך עלייי!"

ישראל התחיל לדחוף את אשתו לכיוון שלי וצעק: „נו! תראי לי, נו, תרדי עליה!"

ליזי לא זזה מהמקום. רק קיללה אותי. לא רציתי להגיב ונשארתי לשבת ביחד עם החברה שלי. אחרי הכל, אשתו בחודש התשיעי להריון, וקצת הבנתי אתה.

פיתאום שולף ישראל אקדח. כל המרחק בינינו היה שני מטר. אני צעקתי: „ישראל, לא, לא!" ממש קפאתי מפחד. לא הייתי מסוגלת לזוז מהמקום. גם החברה שלי התייבשה מפחד. ליזי, אשתו, שראתה אותו שולף אקדח, צעקה: „ישראל, די! אל תירה!" היא קפצה לכיוון שלי ונעמדה בינינו.

ליזי וישראל שרז
„נו, תראי לי, נו, תרדי עליה!"

היא בטח חשדה שהוא לא יירה בה. באותו רגע הוא ירה ישר לתוך הבטן של אשתו.

כשראה מה שעשה, ברח מהבית.

אנחנו נורא נבהלנו. לאשתו התחיל להתיז דם מהבטן ולכל הכיוונים, אבל היא נשארה לעמוד. היא צעקה: „התי־נוק שלי מת! התינוק שלי מת!"

הבאנו מגבות ושמנו לה על הבטן. אבל זה לא עזר. הדם המשיך לזרום על הריצפה ועל הכל.

פיתאום ישראל חזר, ראה מה שעשה ושוב ברח.

גם אני ברחתי מהבית והשארתי את החברות שלי עם מכר שלי.

אחר־כך שמעתי שלקחו את ליזי לבית־החולים.

אני ברחתי לאחותי הנשואה, סי־פרתי לה מה שקרה, והיא אמרה לי שאני חייבת ללכת למישטרה.

אמרתי לה שלא אלך למישטרה, מפני שקרה רצח אצלי בבית, כי הייתי בטוחה שליזי מתה וידעתי שישראל מסתובב חופשי עם האקדח. הייתי בטוחה שהוא יבוא להרוג אותי גם כן.

ידעתי שישראל לא יירתע מכלום, כי הוא היה מסטול לגמרי באותו ערב, הוא לא עושה חשבון לשום דבר כשהוא במצב כזה. הוא לקח באותו ערב כדורים בשם היפודורם. זה סם שנותן כוח וביטחון עצמי, וישראל לא היה כמעט בהכרה.

המצב שלי היה איום. כל מיני מחשבות איומות עברו לי בראש. לא היה לי שום סם אצלי. גם אני לוקחת סמים ולא היתה לי אפשרות להרגיע את עצמי.

אז אני יושבת אצל אחותי, וישראל מסתובב עם אקדח טעון ומחפש אותי.

חברות טילפנו אליי אמרו לי שהמישטרה תפסה אותו. אבל זה לא היה נכון או, כי רק יותר מאוחר הוא הסגיר את עצמו באמצעות עיתונאים.

לא רציתי ללכת למישטרה למסור עדות. אני לא טיפוס שמוסר עדות במישטרה. אני חיה בעולם של עבריינים ואצלנו זה לא מקובל ללכת להתלונן. גם לא רציתי שישראל יחשוב שאני הולכת נגדו, כי אחרי הכל אהבנו אחד את השני והיה בינינו סיפור מדליק, וזה שהוא בא לעשות לי קטע כזה, זה רק בגלל זה שאשתו הדליקה אותו עליי והוא רצה להוכיח לה שהוא גבר.

כמו חיה במלכודת

"תאום התחלתי לקבל טלפו־נים מחברות שלי. חברתי, פיפי, גם כן קוקסינל, אמרה לי שתבוא עם הרכב שלה ותסגיר אותי למישטרה, שחיפשה אותי אצלה. גרנו פעם יחד. היא אמרה שעיתונאים מתקשרים אליה והיא לא צריכה את כל הבלגאן הזה.

אני הרגשתי שאני כמו חיה במל־כודת וכולם רודפים אותי. לא ידעתי מה לעשות. הייתי בפאראנויה, וכל הזמן התמונה הזאת של ליזי עם הבטן המפוצצת מהיריה הופיעה לי מול העיניים. היו לי סיוטים גם מזה שהחברה שלי, שהיתה נוכחת איתי בכל המיקרה, רצתה, מרוב פחד ממה שקרה, לקפוץ מהדירה שלי מהקומה השישית, ואני החזקתי אותה והצלתי אותה ברגע האחרון.

ואז, כשנודע לי בטלפון שחברות שלי, שהיו נוכחות במיקרה, כבר מסרו עדות במשטרה וסיפרו בדיוק מה שקרה, הסגרתי את עצמי.

חקרו אותי שעות. סיפרתי את כל שקרה ונתנו לי ללכת.

בינתיים נודע לי שישראל עדיין מסתובב עם האקדח בעיר והמישטרה לא תפסה אותו.

שוב נכנסתי לפחדים. לקחתי את החברה שהיתה איתי, ארזנו חפצים מהדירה וברחנו.

קודם עברנו בתל־ברוך, לפגוש חברה, ומשם לקח אותי טרמפ בחור דתי שנראה לי נחמד. היו איתי הרבה חבילות ושתי מיזוודות וגם דיברי־מזון שקניתי לפסח. עשיתי קניה ב־300 דולר לחג, ולא הספקנו לעשות חג כמו שצריך. בלילה־הסדר הייתי אצל המישפחה שלי ואחר־כך זה קרה.

בקיצור, עם כל המיטען הזה, אמרתי לבחור הדתי להסיע אותי ליפו. שוחחנו בדרך והוא היה נחמד ואדיב.

בדרך ביקשתי אותו לעצור באיזה מקום, רציתי להשאיר מיכתב באיזה בית. הוא הסכים. ירדתי לכמה דקות מהאוטו ובשחזרתי התברר לי כי הדתי ברח עם האוטו ועם כל הבגדים שלי שקניתי בהמון כסף וגם עם כל יתר הדברים.

הגעתי לדירה ביפו בלי כלום. הייתי מיואשת לגמרי וחשבתי על הנאחס שיש לי מאז שעברתי לגור בדירה המקוללת הזאת ברחוב טשרניחובסקי.

המיקרה הזה עובר לי כל הזמן בראש, ואני מנסה לשחזר איך הכל

עדת־ראייה קטי
„התיזה דם מהבטן שלה"

היא סיפרה לה את הכל

התהפך ביני לבין ישראל, שכל־כך אהב אותי.

עד באן ירדנה.

הזכרתי לירדנה שישראל אמר עליה ש„היא בסך הכל גבר ואני אוהב את אשתי."

ירדנה לא האמינה שישראל דיבר פעם גבר: מעניין! הרי אני היכרתי את ישראל אצל חברה שלי, שהיא גם כן גבר לשעבר, והוא היה יוצא איתה. ובכלל, אני וליזי היינו מיודדות פחות או יותר.

כשאני הכרתי את ישראל, הוא היה מסוכסך עם ליזי וביקש לגור אצלי. הסכמתי.

ישראל היה ערין ונחמד והיה בהתחלה לארג'. שנינו אוהבים סמים והיינו לוקחים קוק קריסטל ביחד. הוא היה מביא לי סמים כל הזמן. לפעמים גם היינו קונים ביחד.

יום אחד אמר לי שהוא רוצה להביא את אשתו אליי הביתה, כי אשתו חוקרת אותו איפה הוא גר. הסכמתי, והוא בא עם ליזי, ואמר לה: „זאת חברה שלי, ירדנה." וליזי אמרה לי שהיא רוצה שאני אעזוב את ישראל ושיחזור הביתה. אני עניתי לה שהוא יעשה מה שהוא רוצה, וישראל נשאר לגור אצלי.

היתה גם פעם שהוא לקח אותי לבקר אצל אשתו, וכך התיידדנו. אחרי הכל, היתה לי וליזי שפה משותפת, כי שתינו אהבנו את ישראל.

ישראל אמר לי כל הזמן שהוא רוצה להתגרש ולהתחתן איתי, ואפילו חשבתי על זה ברצינות. אבל מצד שני הוא היה יותר מדי קנאי, ובזמן האחרון נהיה אלים, ביחוד כשהוא היה יותר מדי מסומם.

פעם פגשתי חבר שלו, כזה חתיך, וישראל נורא התרגז שדיברתי איתו וירד עליי מכות. הוא לא הירשה לי לדבר עם גברים אחרים ורצה שאהיה רק שלו.

ירדנה (משמאל) לפני הניתוח
נער נשי ובייישן

ככה והיא הסבירה לי שהוא בסך הכל ניסה להציל את העור שלו. עכשיו, לאחר מה שקרה, היא בטוחה שהוא עדיין אוהב אותה.

„ידעתי שהוא מת עלי!"

ל ירדנה המשיבה:

אשתו אמרה לעיתונים שהיא נעלבה שבעלה יצא עם מישהי שהיתה עכשיו, אחרי המיקרה, פיתאום הכל התהפך ואני קוראת בעיתונים שהוא כאילו אוהב את אשתו והיא, ליזי, מלכלכת עליי חופשי. אני חושבת שזה לא יפה בכלל.

ירדנה מחתה דימעה.

היא נלחצה, לא היה לה נעים להיזכר. אבל בכל זאת היא נזכרה שהיה איזה „ריכוז קטן".

המשיבה ירדנה:

נעלמו לי הרבה דברים מהבית, ובייחוד בגדים. פעם גם גנבו ממני כסף פוחדת לצאת. שיתפסו אותי שם וירצחו אותי.

בזמן האחרון המזל שלי נאחס, כי אולי מישהו קילל אותי ועשה לי עין רעה.

קודם, החיים שלי היו בכיף. אני גם מבחינת מין הוא עשה איתי דברים שלא כל אחד עושה עם קוקסינל, ולכן גם ידעתי שהוא מת עליי.

אמרתי לירדנה שהסיפור יפה מאוד וגם רומנטי, אבל, בכל זאת הוא בא לירות בה, והרי יכול היה להרוג אותה, לולא אשתו נעמדה ביניהם.

כשישנתי, ואני חשדתי בישראל וא־מרתי לחברות שלי שחוץ ממנו אף אחד לא היה בבית.

זה הגיע אליו והוא נורא כעס שאני מדברת ככה. כנראה שהוא סיפר את זה לליזי, ושניהם יחד באו לגמור איתי חשבון.

אני מאמינה שליזי לא ידעה שלישראל יש אקדח, כי היא באמת נבהלה. אבל היו לה שני סכינים גדו־לים בארנק. בשביל מה? מה פיתאום אישה בהריון, בחודש התשיעי, מס־תובבת עם שני סכינים גדולים בתיק?

טוב, אז היא סיפרה במישטרה, כי היא מקלפת פירות בסכינים האלה, אבל זה לא מתקבל על הדעת וגם לא היו לה שום פירות בתיק.

פראיירים קבועים

א ני נורא נעלבת, שאני נזכרת שהיא רצתה אולי לשחוט אותי, כי אני דווקא חיבבתי אותה, אפילו שהיא לא רצתה לתת גט לישראל.

כל הסיפור הזה מסריח ונמאס לי עכשיו. המישטרה ממררת לי את החיים, לקחו את הפספורט ואני צריכה שוב לבוא לחקירות. אני לא מצליחה להתעורר בבוקר, ואז המישטרה מגיעה אליי הביתה. הם פוחדים שאני אברח מהארץ ולא אבוא להעיד בבית־המישפט.

האמת? הייתי מסתלקת ברצון. לחברה שלי נטלי ולי יש חוזה להופיע במועדוני־לילה באירופה, והיתה לנו תוכנית גם לבקר בארצות־הברית, ועכשיו אני תקועה פה בדירה ומפחדת לצאת.

חברים של ישראל מאיימים עליי שאשנה את העדות, ולתל־ברוך אני אומנם סבלתי כמו כל אחד שנולד בטעות גבר, אבל עברתי ניתוח ואני עכשיו אשה לכל דבר. אני ביחסים מאוד טובים עם המישפחה שלי, והם אוהבים אותי כמו שאני. עכשיו אני יודעת שיש להם בושות איומות בגלל השקרים בעיתונים, אבל גם זה יעבור.

בעיתונים עושים אותי זולה, אבל אני לא כואת. הופעתי עם חברה שלי, נטלי, שהיא ממש יפהפייה, בתור זוג סטריפטיזאיות בשווייץ, צרפת, בלגיה וגרמניה. עשיתי הרבה כסף והיו לי הרבה מעריצים באירופה. עד עכשיו אני בקשר עם אנשים שרק מחכים שאחזור לשם.

אני לא אומרת שאני לא יורדת לפעמים לתל־ברוך, לעבוד קצת בזונות. אבל זה באמת סתם ולא קבוע, כי לי יש כמה פראיירים קבועים שמחזיקים אותו. העניין הוא רק שאני באמת זקוקה להמון כסף בשביל לקנות סמים, וזאת ההוצאה הגדולה שלי.

עכשיו אני מחכה שכל הענין עם ישראל ייגמר, ואחרי זה אסע לחו"ל ואולי אסתדר שם. קשה לחיות בארץ בתור קוקסינל.

אל ישראל אין לי טענות, אפילו שהוא ירה בי. אני בטוחה שהוא לא התכוון להזיק לי, ואולי הוא היה יותר מדי מסומם באותו ערב.

לעומת זאת יש לי טענות לעיתונים, שכתבו את שם המישפחה שלי וביישו את הקרובים שלי. זה היה באמת מיותר.

אני חושבת שהפרטים המדוייקים מהעבר שלי, כמו הסיפור שהייתי קצין צנחנים, לא צריכים לעניין אף אחד. ודרך אגב, הסיפור הזה לא בדיוק נכון.

לפי דעתי צריכים לתת לכל בן־אדם את הכבוד שלו, ואם היום אני אשה יפה שמופיעה עם תעודת־זהות בה כתוב „המין: אשה", אז העבר כבר לא משנה.

ניצולה ירדנה
„מלכלכות עליי החברות שלי, שעות לא עברו ניתוח שינוי־מין"

„איך יכולים לכתוב שאני גבר? אני אשה לכל דבר!" ואכן, ירדנה היא יפהפיה אמיתית, בעלת עיניים כחולות ענקיות וגוף נשי, חטוב ועגלגל

לפתע פרצה המישטרה

ב מהלך השיחה שלי עם ארבע הקוקסינלים בדירת־המיסתור ביפו נשמעה דפיקה עזה בדלת. הן קפצו ממקומותיהן ורצו להסתתר במ־קומות שונים בדירה. הנוכחות סירבו לפתוח את הדלת. עד שהדפיקות היו כה חזקות שהדלת נעקרה ממקומה.

ואז נשמעו צעקות: „מישטרה! תפתחו מייד!" שני שוטרים נכנסו בהבעה זועמת ודרשו מיר־דנה להילוות אליהם לתחנת־המישטרה. ירדנה סירבה. היא לא ידעה מה השוטרים רוצים ממנה.

כעבור כמה דקות הופיע שוטר שלישי.

ראש החוליה, גבר חסון בשם ברונו, תפס את ירדנה בזרועה ואיים להכות אותה אם לא תמסור לו מייד את הדרכון שלה. הגיעה שמועה למיש־טרה, כך אמר, שירדנה מתכוונת לברוח מהארץ.

ירדנה הכחישה בתוקף והראתה לשוטר קבלה על היטל מס־נסיעה לחו"ל, שהיה מצורף לכרטיס־נסיעה שכבר הוחדם על־ידי המישטרה. היא היתה אמורה לנסוע לפני שלושה חודשים. אך דחתה את הנסיעה ועתה היא מתכוננת להישאר בארץ.

השוטרים התעקשו שירדנה תילווה עליהם, והיא השתוללה וצעקה: „לא מספיק שאתם לא שומרים עליי, וכל יום מאיימים עליי ברצח. לא מספיק שכמעט רצחו אותי, אתם רוצים גם לעצור אותי!"

חברותיה של ירדנה התערבו ופנו אל השוטרים בתחנונים שיניחו לה. הן הבטיחו שידאגו כי יר־דנה תביא את הדרכון למחרת לתחנת־המישטרה (הדרכון נמצא בכספת בבנק).

השוטרים לא הסתפקו בהבטחה ודרשו את המפתח לכספת של ירדנה.

צעדים יורדים במדרגות

כ ל הפעולה הזו נעשתה בלי שהשוטרים הציגו צו של שופט המורה על החרמת הדרכון וצו עיכוב־יציאה מהארץ.

נראה כי הקוקסינלים כל־כך חוששים משוט־רים. עד שאינן מבינות כי יש להן זכות לבקש לראות מיסמכים הנוגעים להוראות בית־המיש־פט, אם יש כאלה.

במשך כל הביקור היו צעקות ואיומים מצד השוטרים, ומצד שני תחנונים של הקוקסינלים המבוהלות. שביקשו שלא לעצור את ירדנה.

בסופו של דבר התקשר ברונו למפקדו, וזה הסכים לאפשר לירדנה להגיע למחרת למישטרה. כדי ללכת ביחד עם אנשי המישטרה לבנק, לקחת את הדרכון מהכספת.

אנשי המישטרה הסבירו לירדנה כי ביום השלישי בבוקר יובא ישראל שרז לפני שופט, כדי להאריך את מעצרו. והוסיפו כי זקוקים לירדנה ולחברותיה כדי שיבואו שוב לחזק את עדותן במישטרה.

כשאנשי המישטרה יצאו, החליפו ארבע הקוקסינלים חוויות בקשר למעצריהן התכופים והיתקלותן באנשי מישטרה לעיתים קרובות. נראה שהן מכירות את כולם ויש להן דיעות שונות על איש מישטרה זה או אחר.

לאחר כשעה שוב נשמעו דפיקות בדלת. כולן נשארו לשבת קפואות במקומן. הן המשיכו לשבת כך כרבע שעה. עד ששמעו צעדים יורדים במדרגות.

בסימן בנות

דרינג־דרינג.

„מדברת **שוש אלוני**. מגיע לי מזל טוב. נולדה לי בת."

„את יודעת שגם חברתך הטובה, **יפה כפיר**, ילדה בת?"

„מה, באמת?"

„מה שם הבת שלך?"

„שמה **שיר** והיא יפהפיה, שוקלת 3.5 קילו — זאת באמת מתנה משגעת שקיבלתי ליום הולדתי ה־30!"

שוש אלוני ובתה בבית, אחרי הלידה
שמה שיר, והיא כבר יפהפיה

מצחצח הנעליים

לא יודעת מה קרה לי היום. כל היום מגרד לי באצבעות, ואני חולמת על שינוי סטאטוס. במקום מרחלת, אפילו הכי טובה בעולם, כמוני, בא לי להיות סופרת, אפילו סופרת קטנה ולא־נודעת, שפיתאום מפרסמת איזה רומאן או נובלה, משהו גרנדיוזי.

תחת שאני אתעד את חיי כל הכלומים האלה שמסתובבים פה, יתעדו אחרים את חיי. עם לק ירוק על הציפורניים, תסרוקת פריקית, וכל הפיצ'ווקס של הבוהמה. עם מזכירה ששולחת לכל הרוחות את כל הנודניקים למיניהם, בקיצור בתוך גופי הקטן מתרוצצת סופרת גדולה, ומחפשת פתח לצאת...

הספר הראשון שאכתוב יהיה תיעודי, משהו כמו הסאגה לבית מוסיוף, או שאקרא לו מצחצח־הנעליים. עם איזה אלף עמודים צפופים.

בינתיים, עד שאקנה מכונת־כתיבה ואמצא איזה פרייאר בתור מו"ל, קחו סיפור קטן מתוך הסאגה הגדולה.

רחביה מוסיוף מירושלים הוא בן 93 כיום. עד 120! היום כבר לא מייצרים כאלה. אשתו **לאה** הלכה לעולמה לפני שלושה חודשים, והוא, שייבדל לחיים ארוכים, עוד כוחו במותניו, שיכלו צלול, בקיצור: ג'אבר ממש.

בירושלים יש הטוענים שמה שלא שייך לרחביה מוסיוף, לא חשוב ולא מעניין. את כל מה שכראי או מעניין הוא כבר רכש מזמן. במיסחר־פנינים היה הגדול בעולם. כך טוענים מביני־דבר.

עם כל היותו סוחר ממולח ואיש־מעשה, נשאר כל ימיו יראי־השם ודבק באלוהיו. אביו לפניו והוא הקימו בשכונת־הבוכרים בירושלים בתי־כנסת על שמם. ותרמו ביד רחבה להחזקתם. לרחביה יש 11 ילדים: **שלמה, יוסי, אלין, חנה, אביבה, נחמה, תריזה, שדמה, אטי, דני ומלכה.**

בנו בכורו של רחביה נקרא על שם אביו שלמה. כמצופה נשלח הילד ללמוד בבתי־ספר דתיים, כשהלימוד בישיבה כבר מתוכנן. ואז, לפתע, מרד הנער, ותחת ללמוד בישיבה חפצה נפשו בבית־ספר חילוני. רחביה לא אבה לשמוע. הצעקות עלו לשמיים, עד שהאם התחילה לסייע לנער בסתר. במעות שחסכה פה ושם מכספי־המיחיה. כשנודע הדבר לרחביה, הקים מהומה לא־רגילה, וטראח — העיף את הנער מהבית.

הנער היה מיספר לא־קטן בזכות עצמו, ובזכות אבותיו, ועוד באותו השבוע התיישב לפני פתח הבית עם תיבה הדורה של מצחצחי־נעליים, והכריז בקול משהו כמו „מוסיוף מצח־צחי־נעליים: מוסיוף מצחצחי־נעליים!" בקיצור, רחביה ראה רק סמרטוטים אדומים לפני העיניים, ולא נחת בבכורו.

לנער שיחק מזלו, ושכנים אשכנזיים (מווינה), ולהם בת יפהפיה בשם **עליזה**, התחילו לדאוג לו ולמחסורו.

כשפרצה מילחמת־העצמאות, התגייס שלמה לצבא ונפצע בראשו באחד הקרבות שבעיר. כשהשתפר מצבו, הוחלט להעבירו לביתו. כשהביאו אותו הביתה במונית, שאל האב במה העניין, וכשהשיבו לו שהביאו את בנו הפצוע להתאוששות, השיב שטעו בכתובת, אין לו בן כזה.

מיספר חזק, רחביה הזה.

כשהחליטו שלמה ובת־הווינאים להינשא, פיקפק האב. מי ראה ושמע שליהודיה יהיו שערות בלונדיות ועיניים כחולות?

בשנות ה־50 יצאו עליזה ושלמה ללונדון, לנסות את מזלם, ומסתבר שחיפשו אותו במקום הנכון. חנות־התכשיטים שלהם, בקומת־הקרקע של מלון הילטון הלונדוני, הפכה מקום־עליה לרגל לכל בן־ערב עשיר, ומלכים ונסיכים, שייח'ים וסתם מיליונרים התחילו לשחר לפיתחם. לעליזה קוראים עאליה, לשלמה מוסה, ואילו רצו השניים לספק קצת רחילויות מפולפלות על ההולך באוהלי־קידר, היינו כולנו חוככים ידיים בהנאה.

אך לא רק לשייח'ים ולנסיכים ולמלכים מספקים המוסיופים תכשיטים. מיטב בני הג'ט־סט מגיעים אליהם לחפש איזו אבן מיוחדת או תכשיט יקר, **מאליזבט טיילור** ועד המלך **חוסיין.**

דירתם הצנועה נמצאת בכיכר סמוכה: גרוסבנור סקווייר, ליד השגרירות האמריקאית. כמה חדרים שיש בדירה אינני יודעת, אך גודל המיטבח הוא משהו הדומה לשטח פנטהאוז ברמת־אביב. מחירה מיליון וחצי שטרלינג, והשכן ממול אינו אלא אביה של **הנסיכה דיאנה, הלורד ספנסר.** ואם אתם שואלים אותי, הדם הכחול זורם דווקא בעורקי ה־מוסיופים, אחת המישפחות האצילות ביותר בין יהודי בוכרה — ומי זה לורד אנגלי, אפילו אציל, שיתחכך בהם?

לקראת הפסח השאיר שלמה את אשתו, הדוברת ערבית עסיסית יותר מכל בני־ערב, לנהל את החנות בלונדון, ואילו הוא בא לחופשה קצרה בארץ.

בארץ נערכו כמה סדרים מיוחדים השנה. בהילטון למשל היו חמישה סדרים פרטיים, וכך גם במלונות אחרים. אך הגדול בסדרים נערך במלון פלאזה בירושלים. 80 בני שבט המוסיופים, מכאן ומשם, הסבו לסדר מישפחתי ענק, כשרחביה בראשם, וערכו סדר כהילכתו בנוסח יהודי בוכרה.

ומה עם החשבון? אין בעיה. מצחצח־הנעליים שילם שבוע־אירוח לכולם בבית המלון.

אלף לילה ועוד לילה.

שיני זהב

שכחתם כולכם את **אילנה שושן.** לא פלא: פעם קראתם עליה אצלי במדור, ואצל כל שונאיי ומקנאיי, בערך עשרים פעם בשבוע.

מה לא כתבתי עליה? ומה לא העתיקו המנוולים? (א) שהיא יפה, (ב) שהיא יפהפיה, (ג) שהיא סופר, (ד) שהיא יוצאת עם זה, (ה) שהיא יוצאת עם אחר. רגע, אל תרוצו...

יום אחד הטילה פצצה אטומית. פשוט קמה

אילנה שושן
לברוח ממגלי־רחמים

ינישאה למחזר הכי־נמרץ והכי־זותיק, **מריק עפרון.**

כבר קראתם השבוע בכל העיתונים שלנשורת רדיו־אקטיבית יש חיים קצרים, כך גם קרה לנישואין האטומיים האלה. עוד לפני שהספיקו לחמם כהוגן את מיטת־כלולותיהם, נתפרדה החבילה. חבל.

כשליבה שבור ועיניה דומעות, נסעה אילנה לארצות־הקור, לברוח קצת ממבטי רחמים או שימחה־לאיד, ווהו. פשוט נעלמה מהמדורים.

נו, תאמינו או לא — לכבוד פסח היא שוב בתוכנו, והפעם בתילבושות־מיני קצרצרות, נשענת על כתפו של **רוברט באור**, רופא־שיניים צרפתי, משהו מהסרטים. העיניים של כולם יוצאות מחוריהן, איך היא עושה זאת.

אי־סדר

צילצלתי ל**גליה אלבין**. ראשית כדי לומר „חג שמח" (ואני אומרת שלום למי שאני מחבבת) ושנית לתפוס איזה סיפור קטן בשבילכם, יקיריי.

סיפור גדול אומנם לא יצא לי, אבל בינתיים למדתי שגליה נבחרה לעמוד בראש החוג לקולנוע ולטלוויזיה באוניברסיטת תל־אביב. וכי בא לה לארגן איזה פסטיבל קטן לסירטי־סטודנטים, וכי היא

גליה אלבין עם מוטי רביד
לצוד איזה אורח מפורסם

נוסעת ביום שבת לפסטיבל קאן, כדי לצוד שם איזה אורח מפורסם שיתן את חסותו לפסטיבל הקטן שהיא יוזמת.

עד כאן הכל התגלגל פחות או יותר בסדר, אך כששאלתי מה הולך עם הרומאן שלה עם ד"ר **מוטי רביד**, הסתבר שהכל הולך עלא־כיפאק, וכי הרומאן הראשון שלה מאז מות בעלה, **מיקי**, מתקדם והולך. אך לסדר־הפסח שערכה ל־25 אורחים לא הוזמן. עד לקירבה כזו של ישיבה בסדר ביחד עוד לא הגיעו.

זה סדר או אי־סדר?

רחל מרחלת על כל העולם

מאת שולמית יריב

נווה־תשובה

הגירסה הירושלמית לספריות־הצמרת התל־אביביות נקראת **מירי**, ושם בעלה **מלכה** (32). רגע, שם בעלה לא מלכה, כי היא גרושה, שם בעלה השני היה מלכה, ושל הראשון אפילו אני כבר לא זוכרת, אם כי דווקא היה מפורסם, בדרכו הוא, ובחוגים מסויימים מאוד בימים ההם התפרסמה מירי כאחת שמצליחה לתפור משני מטר בד שש תילבושות, ושני ביקינים.

כשהתגרשה מהראשון ולפני שנישאה לשני, החל תהליך מוכר שם. החזרה בתשובה. לפיכך נבחר בעלה השני לא כל כך על־ידה אלא על־ידי רבניה, ומה לעשות — הרבנים פיקששו, ובירכת־השם לא שרתה כל־כך בביתם. למרות ההריון עד ששוב היתה מירי גרושה.

לאחרונה מתנדבת מירי להורות שיעורי־תורה

חוה יערי
תורה –

אביבה גרנות
– ומיצוות

ומיצוות בנווה־תירצה. לשם היא מגיעה אחת לשבוע, ביום השני.

הסטודנטיות בנווה־תירצה באות כולן בטרנינגים כחולים וחולצות־טי ירוקות כששם המועדון על חולצותיהן, ומתיישבות ללמוד בשקיקה מפי מירי דברי־תורה. לאחרונה הצ־טרפו שתי סטודנטיות חדשות לחוג, המונה יותר מ־60 נערות ונשים. האחת מגיעה כששלוש חפיסות־סיגריות בידה, יושבת בפינה קיצונית אחת של האולם, וחברתה, בלי סיגריות, אך בטרנינג הלוחץ במקצת את מירותיה הנדיבות, יושבת בקצהו השני של האולם.

השתיים אינן מחליפות ביניהן מילים או מבטים, אך לומדות בשקידה ככל יתר המאזינות.

חווה יערי מגיעה לשיעור עם סוהרת צמודה, הממתינה לה בחוץ עד תום השיעור, ואילו **אהובה גרנות** יוצאת בנפרד ללא אומר, כאילו לא היה קשר בין השתיים מעולם.

דרינג־דרינג, את יפה כפיר בבקשה...

יפה בפיר ובתה בבית־החולים, לאחר הלידה
לכוון בדיוק – גם כשנכנסה להריון. גם כשילדה בת

„מדברת."

„אהלן, יפה. מה שלומך? זו המרחלת."

– – –

„יפה, עשיתי חשבון שאת צריכה ללדת עוד מעט."

„אורי. אני לא מאמינה: המרחלת מצלצלת בריזוק עכשיו. ושואלת מתי אני יולדת!"

„הלו, יפה. דברי אליי. ולא לאורי."

„זה לא ייאמן, בריזוק ברגע זה עמדנו בדלת, עם החבילה ביד. כדי לנסוע לאסותא. אני צריכה לעבור שם בעוד שעה ניתוח קיסרי. אוי. תשמע. אני לא מאמינה!"

„רגע, יפה. מה את לא מאמינה?"

„אני נזכרת שמשם ברגע שנודע לי שאני בהריון, לפני שיבעה חודשים. עוד לפני שסיפרתי לאיש מבני־המישפחה, צילצלת אליי ופירסמת את העובדה עוד לפני ששמעו על זה קרובי. והנה עכשיו. בדיוק כשאני יוצאת לבית־החולים. זו שוב את!"

לכי וספרי **לאורי גרובנאו** ו**ליפה כפיר** איפה שתלתי את השפיונים שלי. לא ללא סיבה קוראים לכמה מהם חפרפרות.

למחרת הדרינג־דרינג, בשבת אחרי־הצהריים קול הדרינג־דרינג נשמע בביתי:

„הלו. את המרחלת!"

„מדברת!"

„מדבר אורי גרובנאו."

„אורי! מה נשמע!"

„שיגעון! אתמול, שעה אחרי ששוחחתן בטלפון, נולדה לנו בת."

„יופי, מזל־טוב. ספר איך היה?"

„שום דבר מיוחד, נכנסה לבית־חולים, עברה ניתוח קיסרי, הוחזרה לחדר, הכל מלא פרחים לילדים לא נתנו עדיין לראות את הקטנה מקרוב. אז הם הולכים מכות על המירפסת לתפוס עמדת תצפית יותר טובה."

„ואיך תקראו לה?"

„יפה רוצה לקרוא לה פטרה."

„ומה עם שאר הילדים?"

„ליפה יש בת **מלני** (12) ובן **גיא** (11), ולי יש שתי בנות, **ענת** (14) ו**שירי** (11)."

„אורי. מסור ליפה את בירכותיי."

„מאה אחות, אך בינתיים החלטנו שאת מכשפה ממש. אחרת איך ידעת לבוון בדיוק, גם כשנכנסה להריון, וגם כשילדה?"

להרונד

אילו תחת לקרוא שטויות. כמו המדור הזה. למשל. הייתם טורחים ונוטלים מדי פעם איזה ספר טוב ליד, היה מתגלגל אליכם בוודאי, אחרי כמה שנים, אחד מספריו או סיפוריו של **ארתור שניצלר**, היהודי הווינאי של תחילת המאה, שתיאר כמעט כמוני את הקורה בפינות האפלות של וינה. אלא שלארתור הקשיש והטוב קראו סופר, ולי בקושי מרחלת.

הסיפור להלן גזור ותפור לפי מיטב סיפורי הבודוארים של וינה. כל מה שחסר בו זה קצת „שלאג־זאנה" לקפה, ואיזה „זאכר־טורטה" לידו.

הסיפורים הכי טובים מתחילים בגינקולוגים. ויש לי אולי אלף סיפורים כאלה.

זה של היום מתחיל בד"ר **אליהו כספי**, אחד הטובים והמפורסמים בארץ. הפרופסור תפס יום אחד — לא עלינו — את אשתו **זהבה** כשהיא מנהלת רומאן עם אחד הגברים הידועים במדינה, **עורך־דין מפורסם**, שבין שאר עיסוקיו הוא גם היועץ המישפטי של אחד מענקי־התעשייה בארץ.

מישפחת כספי התפרקה, הווילה המפוארת בסביון נמכרה, ואילו הפרופסור מצא את ניחומיו בזרועות אחת אחרת, **ג'ודי קליין**.

אשת עורך־הדין הנודע לא ידעה זמן רב את אשר כל תושבי־המדינה כמעט ידעו, עד שלפתע התגלתה האמת גם לה.

התוצאה: עורך־הדין עזב את הבית ועבר לגור בחברתה של הגברת כספי לשעבר. כשהוא משאיר את אשת־חיקו בעמדת־ציפיה מתוחה לקראת הבאות.

הבאות לא איחרו לבוא. עתה מנהלת אשת עורך־הדין רומאן סוער עם — כן, עם **קובה קרייזמן**, ראש עיריית־גיבעתיים לשעבר. שגם הוא גרוש.

עכשיו היה צריך להגיע לשלב הסגירה של

אליהו כספי
– שלב סגירת המעגל

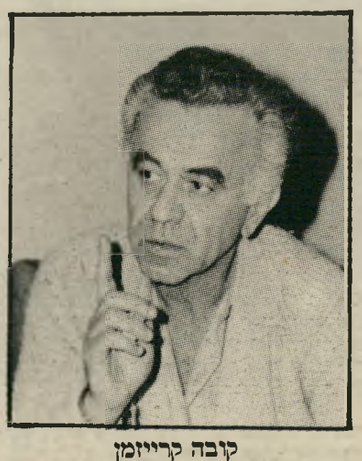

קובה קרייזמן
עכשיו –

המעגל, איזה רומאן קטן בין קובה לבין... או בין גברת כספי החדשה לבין...

אוף, תרדו ממני: השתגעתם?

העולם הבא

העיתון החי ביותר במדינה

גליון מס' 52 ● עורכים אלכס פז ובנצי לופו

המונים ברחבי העולם יצאו לחגוג באחד במאי את יום השנה ל„העולם הבא"

המוני מובטלים, מפוטרים וסתם משועממים בכל בירות העולם עזבו ביום החמישי שעבר את מנוחתם, ויצאו ל־טיפטי ודוחה; האחד שומע והשני מדבר.

מסכת של ניגודים מדהימים מאפיינת אותם, ואני שואלת את השניים:

...ושניהם מביטים זה אל זה כזוג יונים

„נבון, שנינו העתקנו אותם בנפרד מאותו הספר?"

אני שואלת אותם, כשאני ניגוחה לחלוטין, לגופי חולצה שחורה, המבליטה את שדיי השובבים, וחצאית תואמת (I.B.M), איך התחילו לכתוב.

„תמיד היתה לנו נטיה לעיתונאות," אומר הצולע, „אני זוכר את הקטע הראשון שכתבנו ביחד."

„עוד לא היינו מפורסמים ושניהם מביטים זה בזה כזוג־יונים, ותיכף יפלו איש על צוואר רעהו, ואי־אפשר יהיה להפריד בין הניצים. הרבה שעות הם שוהים האחד במחיצת השני. הראש שלהם עובד במקביל על אותם טורים. את הטור שלהם בעיתון הם כותבים בהרמוניה שמיימית.

מספר הליצן שביניהם: „יום אחד עשינו נסיון, וכתבנו תמונה למחזה בנפרד. כל אחד ישב בביתו, האחד בחיפה והשני בתל־אביב. כשהישווינו את התוצאה, נדהמנו. שני הקטעים היו זהים לחלוטין!" והעצוב מהנהן להסכמה:

...יש ביניהם הרמוניה מושלמת

...אנו הראשונים שגילינו את הסקופ של „מעריב"

„אתם מודעים לניגודים שביניכם?"

„בן?" **משיב לי השמן ללא היסוס.**

„לא?" **עונה הרזה בבעם.**

מיפגן־הזדהות כלל־עולמי עם „העולם הבא", במלאת שנה להיווסדו.

שיא החגיגות היה בארץ־ישראל, בחגיגות „העולמימונה" שאותה חגגו יהודים יוצאי „העולם הבא" בגנים ובכיכרות הערים הגדולות. דובר־המישטרה מסר כי החגיגות עברו ללא תקלות, למרות שחוגים אנטי־לאומיים שונים יצאו בקריאות ובכרזות נגד האירוע.

„העולם הבא", כמו תמיד, כך גם הפעם, היה האחרון לדעת על האירוע דנן, ורק ברגע האחרון נשלף מהארכיון ראיון שהוכן כבר לפני שנה במיוחד ליום זה. הראיון מתפרסם בעת ובעונה אחת בעברית ובאנגלית (ב־JERUSALEM POST MORTEM, „העולם הבא" לאנגלו־סכסים).

פגשתי את הצמד הנודע בתוך תא־טלפון, מקום־הבילוי האהוב של הזוג.

האחד נמוך וקרח, השני גבוה ורשעיר; האחד סימפטי וחביב, השני אנ־

„מה שתעשו ללוכסמבורג תעשו גם לי" – מתי לוטרשטיין

...הראש שלהם עובד במקביל על אותו טור

עיקבותיו המון תגובות."

העצבני שביניהם שולף גזיר־עיתון מצהיב מארכיון מעלה־אבק, ומראה אותו בהתרגשות. נדמה לי שהוא פוזל עמוק לתוך המחשוף שלי. טוב שלי־בשתי שחור. הוא קורא בקול:

„שני צעירים חמים וחסרי־ניסיון (לא פנויים) בצעירות חטובות, אינטליגנטיות ואמידות שיודעות לתת, למיספגשים סוערים בכל שעות היממה.

ת.ד. 136 ת"א."

„תראי," **אומר השני בגאווה,** „בבר אז היינו בעלי חזון ומעוף. מי האמין אז, לפני שנים, כשפירסמנו אותו לראשונה, שהוא יהיה אקטואלי ומתאים גם להיום?"

מעוף. המילה מהדהדת במוחי. מפלחת את הכרתי. אני בוחנת את ציפורי הלכה על ציפורניי, ותוהה בקול גדול.

„בסירוש," **עומד על שלו החביב, ודוסק אותי על השולחן.** „העולם הבא' הוא בראש ובראשונה בעל מעוף. הרבה מעיפי עפיסונים סיפרו לי שאין כמו „העולם הבא' לתפוס גובה, אם יודעים לקשור אותו נבון."

„אל תחשבי שנולדנו עם תכונה זו בפה," **לועס הצנום בסית בסף.** „את המעוף הזה פיתחנו בהרבה מאמץ, כשהעיפו אותנו מכל מערכות־העיתונים שאליהן פנינו."

„וגם עכשיו?" אני שואלת, ומפסיקה להזות על החביב.

„לא, מה פיתאום?" **צוחקים שניהם באחת. (זה הרגל ישן שלהם, לצחוק כל שעה עגולה. הם יצחקו שוב בשתיים.)** „עכשיו אנו מוצפים בהצעות."

ושוב גוהר הקצר מאחוריי ושולף מהארכיון (אלא מאיפה?) מיכתב מבושם בוויסקי:

אלכס ובנצי היקרים...

כשפניתם אליי (גם בפעם העשירית) עדיין לא ירדתי לסוף כישרונכם. בחנתי מחדש את סגנוניתכם, ומתוך רצון לקדם את עיתוני, הריני מציע לכם לכתוב ב„ידיעות אחרונות" ולקחת חלק פעיל בעיצובו.

בברכה
עורך „מעריב"

„מדברים היום על עיתונות לוחמת," אני אומרת, ובועטת בקטן השולה ידיים לעבר חברו. אני שונאת שמתעלמים ממני.

„בטח שאנו עיתון לוחם," מתכנס הקטן בפינתו, ומלקק את בירכו הפצועה. **„אנחנו היחידים שתמכנו בשחורים, גם כאשר קראסוב הוביל בכלים הלבנים. וגם באופן אישי נתנו דוגמה. במילחמת־הלבנון בי־קשנו לשרת בחזית. כל ערב בסידור שמירה בקריה, התנדבנו לעשות סיורים אלימים בחזית בניין השק"ם, ורועדים מפחד העברנו את המישמרת לבאים אחרינו."**

„עיתון טוב נמדד בכמות הסקופים שלו. איזה סקופים אתם יכולים לזקוף לזכותכם?"

„קודם כל, אנו הראשונים שגילינו את הסקוס של „מעריב" על השחיתות בבנקים. יתר על כן, אנו שונים מהשאר בכך שבמקום לרדוף אחרי החדשות אנו מייצרים אותן בעצמנו."

„בן, חדשות את אומרת," חוזר הראשון לנוזט את הראיון, „המצאנו את שיחת־הטלפון, ואולי גם נשווק אותה לשוק הישראלי. הבעיה היחידה היא שהציבור התרגל להשתמש במכשיר־הטלפון כמחזיק־סכרים או כאגרטל, ויהיה מאוד קשה לשנות הרגלים ישנים. אנחנו גם המצאנו את הגלגל מחדש, אחרי שהסתבר שהוא לא מתאים לסנדלי־דנוור, שאו־תם המצאנו 20 שנה לסניקן. את בטח זוכרת את הגלגל הקודם, שהיה בצורת מגן־דויד אדום, וחמק בקלות מהסנדלים?"

„אבל ההמצאה הגדולה ביותר שלנו," מגחך בהנאה הבא בתור, „היתה מתיתיהו לוטרשטיין. זה הרבה יותר ממה שעשה ג'סטו לסינוקיו. את סינוקיו יצרו מעין והסכו לבן־אדם, ואילו מתי לוטרשטיין היה בן־אדם, ועכשיו עשינו ממנו בלום."

אני התייאשתי מהם. שום דבר לא יתפתח כאן. אני רוכסת בהפגנתיות את כפתוריי ועושה סימנים של עזיבה.

„את לא רוצה לשמוע על הפוטנציאל שלנו?" מתפלא הי־וותיק.

„בן? בן?" **מתלהב הינוקא,** „יש לנו פוטנציאל גבוה, זה מה שאמר עורך־העיתון שראה איך אנחנו אוגרים אנרגיה קינטית, בזמן שבעט אותנו מכל המדרגות, מהקומה השלישית למטה."

סנוב? על BRETZ כבר ישבת?

אגף ריפוד שהוא מעבדה
3000 עובדים במפעל רהיטים הפועל כבר 70 שנה. אליו זורם מבחר אדיר של ריפודים ועורות מכל אירופה. רק אלה העוברים את כל המבחנים הקפדניים רשאים להיכנס לאגף הריפוד של BRETZ.
עורות יעלים, נאפה, צביים ועוד המיועדים לריפוד הסלונים נסרקים במיקרוסקופים ע"י טכנאי מעבדה. שריטות מסרק, כוויות קלות וקמטים טבעיים הם סיבה מספקת לפסילה מיידית של העור המיועד. BRETZ הוא

המרצדס של הרהיטים בגרמניה והם מאוד רוצים להמשיך בכך.

כולם רוצים קטיפה
מכל הבדים, לבדי הקטיפה של BRETZ יצאו מוניטין רבים. טקסטורות קטיפתיות בדרגות צפיפות רבות ובכיוונים שונים, יוצרים אפקטים שאין להם מתחרים.
ב־BRETZ עושים הכל על מנת להבטיח את עמידותם ויציבותם של בדי הריפוד בכלל ושל הקטיפות הרגישות בפרט. בדיקות מעבדה ואשפרה מיוחדות הם רק חלק מן התהליכים אשר יעניקו לסלון שלך מראה חדש גם לאחר שנים.

נוחות, זה שם המשחק
הנדסת אנוש מעולה הבאה לידי ביטוי במבנה השלד, טבועה עמוק בכל רהיט. מערכת קפיצים גליליים אורכית, מערכת קפיצית רוחבית ושכבת גומי ספוגית, מעניקים את הפינוק והנוחות התואמים רהיטי איכות כ־BRETZ. אתה מוזמן לשבת.

BRETZ בישראל
מערכות BRETZ משווקות בכל חנויות היוקרה באירופה ואף בסקנדינוויה יצא להם מוניטין רב. המשווק הבלעדי של BRETZ בישראל הוא בית מרס. 4500 מ"ר של תצוגת BRETZ מחכים לך ברשת בתי מרס. היכנס לאחד מהם עוד היום.

מודעה הזו מיועדת למי שעבר את גיל ה־30. אלה המבוססים, בעלי הדירות המחפשים ריהוט מודרני אבל לא "משוגע". אופנתי אבל מספיק נוח. בקיצור, קלאסי־מודרני.
BRETZ. קונצרן רהיטים גרמני המוכר היטב לכל סנוב אירופאי, ויש אומרים אפילו בארמונות השייחים במזרח.

בית מרס
פתוח במוצ"ש

תל־אביב — הרצל 158 ● **חיפה** — הרצל 52 ● **באר שבע** — דרך חברון 4
ירושלים — שלומציון המלכה 16 (בנין האחים ישראל) פתוח ביום ג' אחה"צ

כ"ח ניסן תשמ"ו, 7.5.1986 מיספר 2540

העולם הזה

כל המעורבים מספרים את סיפוריהם

יריות בבית הקוקסינל

קורבן ליזי שרז

קוקסינל
קטי

קוקסינל
ירדנה